

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΣΣΟΕ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΑΝΕΙΑ & ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΗΝΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΟΥ

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ 2003

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος	1
Εισαγωγή	3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

1. Γενικά στοιχεία επιχειρήσεων	5
2. Επιχειρηματικό κέρδος και χρήμα	8
3. Επιχείρηση και χρηματιστική διαχείριση	10
4. Τα στελέχη της υπηρεσίας χρηματιστικής διαχείρισεως	13
5. Η σκοπιμότητα της χρηματιστικής αναλύσεως	15
6. Κυβερνητική πολιτική και χρηματιστική διαχείρισης επιχειρήσεων	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Βασικές έννοιες	19
2. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων	20
3. Ο ρόλος του χρήματος στην λειτουργία και ανάπτυξη της επιχειρήσεως	21
4. Κεφάλαιο και κέρδος	22
5. Το κεφάλαιο και οι δυνατές χρήσεις του	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	28
2. Εξασφάλιση οικονομιών & δημιουργία θετικών προϋποθέσεων χρηματοδότησης των επιχειρήσεων	30
2.1. Οικονομίες κλίμακας	31

2.2. Οικονομίες εύρους	33
2.3. Οικονομίες από τον τρόπο διαχείρισης των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης	34
3. Έλεγχος της διαχείρισης των οικονομικών της επιχείρησης	37
4. Άλλες πηγές χρηματοδότησης	37
4.1. Δανεισμός από φίλους και συγγενείς	38
4.2. Χρηματοδότηση από εταίρους και μετόχους	39
4.3. Χρηματοδότηση μέσω πιστωτικών οργανισμών	40
4.4. Η δανειακή σύμβαση	41
4.5. Κριτήρια έγκρισης των δανείων	43
5. Επιχειρηματικός προϋπολογισμός	44
5.1. Έννοια και περιεχόμενο του προϋπολογισμού	45
5.2. Προϋπολογισμός δαπανών	45
5.3. Τα standards και η χρησιμότητα τους ως μέσο αξιολόγησης των δαπανών	46
5.4. Έγκριση δαπανών	47
5.5. Σκοπιμότητα του προϋπολογισμού δαπανών	47
5.6. Ταξινόμηση των δαπανών	48
5.7. Ανάλυση του γενικού προϋπολογισμού	49
5.8. Προϋπολογισμός πωλήσεων	49
5.9 Προϋπολογισμός παραγωγής	50
5.10. Προϋπολογισμός προμηθειών	51
5.11. Προϋπολογισμός ακινητοποιήσεων	51
5.12. Προϋπολογισμός του διαθέσιμου	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Γενικά στοιχεία	53
2. Η ικανότητα αυτοχρηματοδότησεως της επιχείρησης	55
3. Τα διάφορα επίπεδα της αυτοχρηματοδότησεως	58
4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της αυτοχρηματοδότησεως	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

1. Τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός δανείου	60
2. Τόκος και επιτόκιο	63
3. Τρόποι αποσβέσεως δανείων	64
3.1. Εφ' άπαξ επιστροφή δανείου	65
3.2. Επιστροφή δανείου με ίσες δόσεις κεφαλαίου	65
3.3. Επιστροφή δανείου με ίσες τοκοχρεολυτικές δόσεις	65
4. Άλλοι τρόποι αποσβέσεως δανείου	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	67
2. Επενδύσεις και χρηματοδότηση αυτών	69
3. Εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειζόμενου επιχειρηματία	72
4. Πληροφοριακό δελτίο	73
5. Βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις προς επιχειρήσεις	74
5.1. Χορηγήσεις για κεφάλαιο κίνησης	75
5.1.1. Προεξόφληση τίτλων του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης	76
5.1.2. Προκαταβολές έναντι αξιογράφων	77
5.1.3. Χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια	77
5.1.4. Χορηγήσεις με εμπράγματα ασφαλεία	78
5.1.5. Χορηγήσεις με αλληλόχρεο λογαριασμό	78
5.2. Πιστωτικές διευκολύνσεις	79
6. Μεσο-μακροπρόθεσμα δάνεια προς επιχειρήσεις	81
6.1. Χρησιμοποίηση των μεσο-μακροπρόθεσμων δανείων	83
6.1.1. Ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων	83
6.1.2. Επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων	85
6.1.3. Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	88
2. Τα χαρακτηριστικά των ομολογιακών δανείων	89
3. Είδη ομολογιακών δανείων	91
3.1. Ομολογίες σταθερού επιτοκίου	91
3.2. Ομολογίες μεταβλητού ή αναθεωρήσιμου επιτοκίου	92
3.3. Ομολογίες με αποκόμματα δικαιωμάτων	93
3.4. Ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές	93
3.5. Ομολογίες «με παράθυρο»	94
3.6. Ομολογίες χωρίς αποκόμματα	94
3.7. Πάγια ομολογιακά δάνεια ή ράντες	95
3.8. Ευρωομολογίες	95
3.9. Ομολογιακά δάνεια υψηλού κινδύνου	95

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΔΙΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	97
2. Οι χρήστες των διεπιχειρησιακών πιστώσεων	99
3. Οι κίνδυνοι των διεπιχειρησιακών πιστώσεων	100
4. Το κόστος των διεπιχειρησιακών πιστώσεων	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΝΕΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	103
2. Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing)	104
2.1. Τρόποι εφαρμογής της χρηματοδοτικής μισθώσεως	106
2.2. Πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως	107
2.3. Μειονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως	109
3. Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring)	110
3.1. Είδη Factoring	113
3.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του factoring	115

3.3. Οφέλη του Factoring	117
3.4. Επιχειρήματα - Κίνητρα για προσέγγιση πελατών	118
4. Ο θεσμός χρηματοδότησης Forfeiting	120
4.1. Λειτουργία του forfeiting	122
4.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του forfeiting	124
5. Ο θεσμός χρηματοδότησης franchising	126
5.1. Το νομοθετικό πλαίσιο του franchising στην Ελλάδα	129
5.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Franchising	130
6. Οι Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία	135
2. Βασικές διατάξεις των συνθηκών για την επιχείρηση	136
3. Το Γ' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006	139
Συμπεράσματα	143
Βιβλιογραφία	148
Παράρτημα	150
➤ Αίτηση χορήγησης δανείου	151
➤ Αίτηση επιχείρησης για χρηματοδοτική μίσθωση-Leasing	155
➤ Αίτηση χρηματοδοτικής μίσθωσης - Leasing (Εμπορική)	159
➤ Αμοιβαίο κεφάλαιο μετοχικό εσωτερικού «ΕΡΜΗΣ»	161
➤ Κοινοτικά προγράμματα	164
➤ Ευρωπαϊκά προγράμματα-επιδότησεις	166
➤ Χρηματοδοτικό πλαίσιο	172
➤ Μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας	179
➤ Αγορές χρήματος-Alpha Bank-Είδος επιτοκίου (Ημερησία)	185
➤ Δάνεια επαγγελματικής στέγης και εξοπλισμού (Εμπορική)	186
➤ Δάνεια μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Εμπορική)	187

➤ Επιχειρηματική Πληροφόρηση-Thessaloniki market	189
➤ Metrolife Εμπορική «Ναος & Νάος»	190
➤ Δάνεια Αγροτική	191

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πριν από το έτος 1950 η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αποτελούσε, σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, αρμοδιότητα των τραπεζών. Μετά το 1950 αναπτύχθηκαν οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, οπότε έγινε οξύτερος ο ανταγωνισμός και άρχισε η διαφοροποίηση των τρόπων χρηματοδότησεως. Η πραγματική επανάσταση στον τομέα της χρηματοδότησεως επιχειρήσεων εγκαινιάσθηκε από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, οπότε:

(α) Διαδόθηκαν νέα χρηματιστικά προϊόντα καλύψεως των επιχειρήσεων από τους κινδύνους μεταβολής των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών,

(β) Πύκνωσαν οι κινήσεις συγχωνεύσεως και εξαγοράς επιχειρήσεων,

(γ) Οι επιχειρήσεις, με διαρκώς αυξανόμενο ρυθμό, επεδόθηκαν στην συγκέντρωση κεφαλαίων απ' ευθείας από το επενδυτικό κοινό (έκδοση τίτλων),

(δ) Οι τράπεζες προώθησαν νέες δραστηριότητες στην υπηρεσία των επιχειρήσεων κ.λ.π.

Η επικράτηση της τάσεως παγκοσμιοποιήσεως της οικονομίας, με την υποστήριξη της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, έδωσε πλανητικές διαστάσεις στην κίνηση των κεφαλαίων και στην χρηματοδότηση επιχειρήσεων. Ταυτοχρόνως έγινε αισθητή η ανάγκη εναρμονίσεως των λογιστικών κανόνων και των τρόπων ελέγχου των ετησίων λογαριασμών των επιχειρήσεων και προς αυτήν την κατεύθυνση σημειώθηκε σημαντική πρόοδος, ιδιαίτερος στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Η παρούσα εργασία σκοπό έχει να καταδείξει την διαρκή εξέλιξη και ανανέωση των μέσων, των μεθόδων και του ρυθμιστικού πλαισίου εφαρμογής της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων.

Τα δέκα κεφάλαια της αναφέρονται στις βασικές έννοιες και τη σημασία της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, στις πηγές χρηματοδότησης, στην αυτοχρηματοδότηση των επιχειρήσεων, στον ρόλο των ξένων κεφαλαίων στην επιχείρηση και την αποδοτικότητά της και στους τρόπους εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδοτήσεων των επιχειρήσεων, στα νέα χρηματοδοτικά προϊόντα καθώς επίσης και στα προγράμματα χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ελπίζεται πως η ανάγνωση θα είναι ευχάριστη και προπαντός διδακτική. Κάθε υπόδειξη για βελτιώσεις προς αυτήν την κατεύθυνση είναι ευχαρίστως δεκτή από την συγγραφέα της, η οποία φέρει ακεραία την ευθύνη για την μορφή της παρούσης εργασίας.-

Μήνα Δήμητρα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε οικονομική μονάδα που δεν θα λύσει τα χρηματοδοτικά της προβλήματα, στα οποία περιλαμβάνεται η εξεύρεση και η διοίκηση των αναγκαιών βραχυπροθέσμων και μακροπροθέσμων χρηματοδοτικών μέσων δεν μπορεί ν' αναπτυχθεί και θέτει σε κίνδυνο την ύπαρξη της και τους πόρους που διαθέτει, πάνω στους οποίους έχει την ευθύνη να πάρει σωστές αποφάσεις. Και οι σωστότερες όμως από την άλλη μεριά επιχειρηματικές αποφάσεις δεν μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς σωστή χρηματοπιστωτική πολιτική, με υψηλή λειτουργικότητα και παραγωγικότητα.

Οι πόροι τους οποίους διαχειρίζεται κάθε οικονομική, ή το Κράτος, μονάδα είναι εθνικοί πόροι που και η επιτυχία ή αποτυχία της έχει αντίκτυπους και ενδιαφέρει ολόκληρη την οικονομία. Στο επιχειρηματικό οικονομικό σύστημα η επιχείρηση (ή οργανισμός) είναι ξεχωριστός φορέας αποφάσεων με κοινωνική λειτουργία και ευθύνη.

Έτσι το θέμα της χρηματοδότησης, στο οποίο περιλαμβάνονται τα σημαντικά ζητήματα των σωστών χρηματοδοτικών αποφάσεων, της εξεύρεσης και διοίκησης των χρηματοδοτικών μέσων, της κεφαλαιακής και χρηματοδοτικής διάρθρωσης της επιχείρησης και της χρηματοδοτικής υποδομής, είναι πολύ σημαντικό τόσο από τη σκοπιά της επιχείρησης (μικροοικονομική) όσο και από τη σκοπιά ολόκληρης της οικονομίας (μακροοικονομική).

Και οι πιο σωστές χρηματοπιστωτικές και χρηματοδοτικές αποφάσεις οργανισμών και επιχειρήσεων απαιτούν κατάλληλο χρηματοδοτικό πλαίσιο και χρηματοδοτική υποδομή. Η χρηματοδοτική υποδομή διαμορφώνεται από το πλέγμα των χρηματοδοτικών αγορών.

Το πλέγμα και η λειτουργικότητα των αγορών αυτών καθορίζει τη διάρθρωση της ροής της μη επιχειρηματικής αποταμίευσης στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, τον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται η ροή αυτή στους τομείς, κλάδους και παραγωγικές μονάδες και το κόστος της κατανομής της. Η χρηματοδοτική υποδομή καθορίζει έτσι όχι μόνο τις δυνατότητες, αλλά και τους όρους κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών των επιχειρήσεων.

Η δομή, η λειτουργικότητα και η παραγωγικότητα των χρηματοδοτικών αγορών και σε συνέχεια η ροή και το κόστος της αποταμιεύσεως-χρηματοδοτήσεως - αποτελούν, ανάλογα με τον τρόπο που προσφέρονται, εξωτερική «οικονομία» ή «αντιοικονομία» για την επιχείρηση. Όσο μεγαλύτερη και με χαμηλότερο κόστος προσφέρεται η εισροή της αποταμιεύσεως στην επιχείρηση τόσο μεγαλύτερες "εσωτερικές οικονομίες" μπορεί να δημιουργήσει.

Οι ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης παρέχουν δυνατότητα για εισαγωγή καλύτερης τεχνολογίας και οργάνωσης και για μεγέθυνση, δηλαδή, για τεχνολογικές και οργανωτικές οικονομίες και οικονομίες «κλίμακας».

Οι δυσμενείς όροι χρηματοδότησης έχουν τα αντίθετα αποτελέσματα, δηλαδή τις «αντιοικονομίες». Οι «εσωτερικές οικονομίες» της επιχείρησης καθορίζουν την παραγωγικότητα της επιχείρησης, το κόστος των προϊόντων της και μέσα από αυτά την ανταγωνιστικότητα του κοινωνικού προϊόντος, τους όρους εμπορίου και τη δυνατότητα άντλησης πλεονεκτημάτων στις ευρύτερες αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Τέλος η διάρθρωση και η λειτουργικότητα των χρηματοδοτικών αγορών καθορίζει και αντανακλά το επίπεδο ανάπτυξης της οικονομίας, αλλά και το ρυθμό της πιο πέρα ανάπτυξης και μεταβολής της δομής της. Οι αναπτυγμένες οικονομίες έχουν αναπτυγμένες χρηματοδοτικές αγορές και οι χώρες που θέλουν να επιταχύνουν την ανάπτυξή τους χρειάζονται αναπτυγμένα χρηματοπιστωτικά συστήματα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1^ο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

1. Γενικά στοιχεία επιχειρήσεων

Οικονομική μονάδα είναι ένας οργανισμός ο οποίος μέσω του συνδυασμού των συντελεστών της παραγωγής εξασφαλίζει την επίτευξη οικονομικών αποτελεσμάτων. Οι οικονομικές μονάδες αποτελούν βασικούς παράγοντες της οικονομίας και κατά συνέπεια ουσιώδεις συντελεστές της οικονομικής ανάπτυξης.

Η επιχείρηση είναι μία οικονομική μονάδα. Η διαφορά μεταξύ οικονομικής μονάδας και επιχείρησης είναι ότι οι επιχειρήσεις αποβλέπουν στην εξασφάλιση του μέγιστου κέρδους από τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται και αναλαμβάνουν εξ' ολοκλήρου τον επιχειρηματικό κίνδυνο, ενώ οι οικονομικές μονάδες δεν αποβλέπουν όλες και αναγκαστικά στην επίτευξη κέρδους. Η έννοια της οικονομικής μονάδας είναι έννοια ευρύτερη της επιχείρησης. Με τα δεδομένα αυτά η έννοια «επιχείρηση» εμπεριέχεται στην έννοια της οικονομικής μονάδας.¹

Έτσι όταν λέμε επιχείρηση εννοούμε μια πορισματική οικονομική μονάδα η οποία μέσα στο σύστημα της κεφαλαιοκρατικής αγοράς και των κινδύνων που απορρέουν απ' αυτήν, ασχολείται με την υπεύθυνη και αυτο-

¹ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.25

τελή οργάνωση των παραγωγικών συντελεστών και διαχείριση των συναλλαγών και επιδιώκει την επίτευξη του μεγίστου δυνατού κέρδους.²

Ο συνδυασμός κεφαλαίου, στόχων, τεχνικής εμπειρίας, εργασίας και πρώτων υλών, υπό την διεύθυνση μιας εξουσίας, αποτελεί την επιχείρηση ως οικονομική μονάδα.

Ο κύριος στόχος, που επιδιώκει η εξουσία της επιχειρήσεως, όπως προείπαμε, είναι η δημιουργία πλούτου, δηλαδή η αύξηση και ο πολλαπλασιασμός του αρχικώς διατεθέντος κεφαλαίου και ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την προσφορά προϊόντων ή και υπηρεσιών προς τα μέλη της ανταλλακτικής μέσω χρήματος ανθρωπίνης κοινωνίας.

Ως κύτταρο οικονομικής δράσεως στην κοινωνία η επιχείρηση είναι ένα ανοικτό σύστημα δοσοληψιών. Αναπτύσσει πολλές και ισχυρές αλληλεπιδράσεις με την κοινωνία και ειδικότερα με το ευρύτερο περιβάλλον της. Εδώ εντάσσεται και το Κράτος, που ασκεί ρυθμιστικό ρόλο στην κοινωνία και κατ' επέκταση στην επιχείρηση. Η σχέση Κράτους και επιχειρήσεως είναι κατ' αρχήν ανταγωνιστική, διότι και οι δύο φορείς διαχειρίζονται «εξουσία», σε διαφορετική βεβαίως έκταση και ένταση. Πάντοτε, όμως, η επιχείρηση υποτάσσεται και συμβάλλει στην ισχυροποίηση της κρατικής εξουσίας.³

Βασικό χαρακτηριστικό των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι η ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου. Αυτό είναι φυσική συνέπεια ενός άλλου χαρακτηριστικού, το οποίο συνδυάζεται με την επιδίωξη του μεγίστου δυνατού κέρδους. Σε μία ελεύθερη οικονομία η επιδίωξη του κέρδους δικαιολογείται από την ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου και αντίστροφα. Λοιπά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων είναι η ελευθερία δράσεως, η παραγωγή αγαθών για την αγορά, η περιουσιακή αυτοτέλεια και ο ανταγωνισμός.⁴

Οι επιχειρήσεις δύνανται να καταταγούν σε διάφορα είδη με βάση σειρά κριτηρίων, όπως τα ακόλουθα:

² Φινηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.29

³ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.11

⁴ Φινηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.26

(α) **Το είδος και ο αριθμός των μετόχων.** Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε ατομικές ή οικογενειακές, στις οποίες υπάρχει ένα κέντρο ισχύος και σε συλλογικές, στις οποίες η εξουσία κατανέμεται μεταξύ πολλών κέντρων. Διακρίνονται επίσης σε ιδιωτικές, κρατικές και μικτών συμφερόντων. Διακρίνονται, τέλος, σε εθνικές και πολυεθνικές, αναλόγως της εθνικότητας των μετόχων και του πλήθους των Κρατών, όπου αναπτύσσουν παραγωγικές ή εμπορικές δραστηριότητες και επί πλέον, σε θυγατρικές ή συνδεδεμένες (όμιλος εταιρειών) και ανεξάρτητες, αναλόγως της υπάρξεως ή μη μόνιμων δεσμών συνεργασίας. Στο σύστημα της ελεύθερης οικονομίας, οι ιδιωτικές οικονομικές μονάδες καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας.⁵

(β) **Η νομική μορφή της επιχειρήσεως.** Όταν την επιχείρηση ιδρύουν και διευθύνουν δύο ή περισσότερα πρόσωπα (κατά το νόμο, τα μεν φυσικά πρόσωπα έχουν προσωπικά και περιουσιακά δικαιώματα και υποχρεώσεις, τα δε νομικά πρόσωπα, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, έχουν μόνον περιουσιακά δικαιώματα και υποχρεώσεις), καταρτίζεται η κατά περίπτωση νόμιμη ιδρυτική πράξη (εταιρικό, καταστατικό) για την κατοχύρωση και κατανομή των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους. Με βάση λοιπόν το ιδρυτικό παραστατικό τους οι επιχειρήσεις κατατάσσονται σε διάφορες εταιρικές μορφές, όπως ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, αφανείς εταιρείες, συνεταιρισμοί, κρατικοί οργανισμοί, μικτές επιχειρήσεις. Προσφάτως, με πρωτοβουλία της ΕΟΚ, καθιερώθηκε και η μονοπρόσωπη εταιρεία.⁶

(γ) **Η εξειδίκευση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.** Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε παραγωγικές ή μεταποιητικές (βιομηχανικές ή βιοτεχνικές), σε εμπορικές και παροχής υπηρεσιών.

(δ) **Το μέγεθος των επιχειρήσεων.** Οι επιχειρήσεις κατατάσσονται σε μικρές, μεσαίες και μεγάλες με διάφορα κριτήρια από Κράτος σε Κράτος, όπως το ύψος των ιδίων κεφαλαίων, το σύνολον ισολογισμού, ο κύ-

⁵ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 13

⁶ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 13

κλος εργασιών, ο αριθμός εργαζομένων κ.ά. Οι ελληνικές επιχειρήσεις κατατάσσονται, με βάση τα ανώτατα όρια των ετησίων ακαθαρίστων εσόδων τους, σε τρεις κατηγορίες τηρήσεως φορολογικών βιβλίων.⁷

Πλέον τούτων πρέπει να αναφέρουμε ότι το κριτήριο της διακρίσεως στην περίπτωση αυτή δεν αναφέρεται μόνο στον αριθμό των απασχολούμενων προσώπων ή στον όγκο των χρησιμοποιούμενων υλικών μέσων, αλλά και στην παραγωγική ικανότητα της οικονομικής μονάδας. Στην κατηγορία των μεγάλων οικονομικών μονάδων συναντούμε κυρίως τα περισσότερα ουσιώδη και ενδιαφέροντα προβλήματα, με τα οποία ασχολείται η επιστημονική έρευνα.⁸

(ε) **Η φάση λειτουργίας των επιχειρήσεων.** Μία επιχείρηση είναι δυνατόν να διανύει τα πρώτα βήματα της ζωής της, να έχει εισέλθει σε μία από τις διαδοχικές φάσεις αναπτύξεως, να γνωρίζει φθίνουσα πορεία, οπότε ενδέχεται να χαρακτηρίσθηκε ως προβληματική, να έχει τεθεί υπό εκκαθάριση ή να έχει κηρυχθεί σε πτώχευση.⁹

Τέλος τα κύρια χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων είναι η ελευθερία δράσεως, η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για την αγορά, η περιουσιακή αυτοτέλεια, το κίνητρο του κέρδους, ο επιχειρηματικός κίνδυνος και ο ανταγωνισμός.¹⁰

2. Επιχειρηματικό κέρδος και χρήμα

Τη ζωοφόρο πνοή στην επιχείρηση αποτελεί η επιδίωξη αυξημένης αμοιβής στα κεφάλαια του επιχειρηματία. Το κέρδος αποτελεί την θεμιτή κινητήρια δύναμη της ιδιωτικής προσπάθειας. Γενικότερα, όλες οι δυνάμεις που συγκλίνουν στην επιχείρηση, συνεργαζόμενες ή ανταγωνιζόμενες, επιδιώκουν το δυνατό μεγαλύτερο μερίδιο στο κέρδος.

⁷ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 13

⁸ Φανηριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.26

⁹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 14

¹⁰ Φανηριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.32

Το επιχειρηματικό κέρδος αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του θεσμού της ιδιωτικής επιχειρήσεως και κατ' επέκταση ένα ισχυρό στήριγμα της ελεύθερης κοινωνίας.

Με την προσδοκία του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους η επιχείρηση αναπτύσσει και διευρύνει τις δραστηριότητες της, ενώ ταυτοχρόνως επιτελεί σημαντικό κοινωνικό έργο. Αξιοποιεί πρωτογενείς πόρους, μεταποιεί ακατέργαστες ύλες, καλύπτει ανάγκες των μελών της κοινωνίας με την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, δημιουργεί ευκαιρίες εργασίας και κοινωνικής αναδείξεως για τους εργαζομένους, ενισχύει το Κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση με την πληρωμή των φόρων και των διαφόρων εισφορών και γενικώς συμβάλλει στην ισχυροποίηση και σταθεροποίηση του κοινωνικού ιστού.

Το κέρδος λοιπόν, συμβάλλει στην συνεχή, από χρόνο σε χρόνο, διαστολή της εθνικής οικονομίας και στην γενική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Αν δεν υπήρχε η επιθυμία του αυξημένου επιχειρηματικού κέρδους, στο οποίο συμβάλλουν και τα τραπεζιτικά κ.λ.π. δάνεια, δεν θα υπήρχε η δυνατότητα των απεριορίστων εντόκων τραπεζιτικών καταθέσεων αποταμιευτών.¹¹

Για την επίτευξη της κερδοφορίας η επιχείρηση καταρτίζει προγράμματα και τα υλοποιεί μέσω αποφάσεων μακράς και βραχυχρόνιας πνοής. Έτσι, δημιουργούνται πολλαπλά, αμφίδρομα, ανταλλακτικά ρεύματα με το περιβάλλον. Βασικό χαρακτηριστικό των αμφίδρομων ρευμάτων από και προς την επιχείρηση (π.χ. αγορές πρώτων υλών, διάθεση προϊόντων, επενδύσεις) αποτελεί η κυκλοφορία του χρήματος στο ένα από τα δύο ρεύματα (πληρωμές, εισπράξεις). Το χρήμα είναι το κοινό μέτρο για όλες τις οικονομικές δραστηριότητες του ανθρώπου και συνεπώς παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ζωή της επιχειρήσεως.

Παρά την σπουδαιότητα του χρήματος, η παρακολούθηση της ροής του στην επιχείρηση υστέρησε σημαντικά έναντι του γενικού ρυθμού

¹¹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 15

προόδου που σημείωσε άλματα από τον 20^ο αιώνα. Η υστέρηση ίσως θα πρέπει ν' αποδοθεί στην μυστικοπαθή κάλυψη των κινήσεων του χρήματος. Με την προοδευτική μετάβαση από τις προσωπικές επιχειρήσεις στις επιχειρήσεις διευρυμένης συμμετοχής με διάφορες νομικές μορφές, με την παγίωση της δημοσίας τάξεως και την ανάπτυξη των ασφαλιστικών καλύψεων, ο μυστικισμός του χρήματος υποκαταστάθηκε από την χωρίς προσχήματα επιδίωξη των υψηλών επιδόσεων. Στις εξελίξεις αυτές συνέβαλε η διεύρυνση του ανταγωνισμού, που έλαβε πλέον πλανητικές διαστάσεις και ο οποίος προσέδωσε στο χρήμα τις αληθινές διαστάσεις του ως αυτονόμου προϊόντος.¹²

Σήμερα τις ανάγκες των επιχειρήσεων σε δάνεια επενδύσεων καλύπτουν κατά κύριο λόγο οι τράπεζες, με την διαχείριση των κεφαλαίων των καταθέσεων. Χορηγούν και δάνεια κινήσεως, αλλά σ' αυτόν τον τομέα είναι επίσης έντονη η παρουσία των διεπιχειρησιακών πιστώσεων.

Ο μονοπωλιακός ρόλος των τραπεζών ως ενδιάμεσων στην υποδοχή των κεφαλαίων των καταθετών διαταράχθηκε σε διάφορες ανεπτυγμένες χώρες κατά τις τελευταίες δεκαετίες με την εμφάνιση νέας μορφής μεσαζόντων. Αυτοί διευκολύνουν την άμεση επαφή μεταξύ αποταμιευτών-επενδυτών. Έτσι, δημιουργήθηκε μία νέα αγορά, η χρηματιστική, ως τόπος συναντήσεως της προσφοράς μακροπροθέσμων κεφαλαίων και της φερέγγυου ζητήσεως τους. Σιγά-σιγά η αγορά αυτή επεκτάθηκε και στα μικρής διάρκειας διαθέσιμα κεφάλαια.¹³

3. Επιχείρηση και χρηματιστική διαχείριση

Ο υποψήφιος επιχειρηματίας, από τη στιγμή που θα αποφασίσει να δημιουργήσει την επιχείρησή του, εκτός των άλλων θα πρέπει αντιμετωπίζει τα ακόλουθα βασικά ερωτήματα, δηλαδή ποια δραστηριότητα πρέπει να επιλέξει, ποιες επενδύσεις πρέπει να κάνει και που και πώς θα αντλήσει τα απαραίτητα κεφάλαια.

¹² Αρτίκης Γεώργιος: «Χρηματοοικονομική διοίκηση-Αποφάσεις χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 1996, σελ. 158

¹³ Γεωργίου Διοσκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 16

Οι απαντήσεις που θα επιλεγούν θ' αποτελέσουν μακροχρόνιες δεσμεύσεις (στρατηγικές επιλογές) για την επιχείρηση. Ο χρόνος, όμως, εμπεριέχει το στοιχείο της αβεβαιότητας ως προς την επαλήθευση των προβλέψεων και συνεπώς, αβεβαιότητα και κίνδυνος συνοδεύουν τις χρηματιστικές αποφάσεις.

Η επιλογή της δραστηριότητας είναι κυρίως υποκειμενική υπόθεση και επηρεάζεται από την ενδεχομένη εμπειρία, την διάθεση σχετικής μορφής κεφαλαίου, την συγκυρία κ.ά.

Οι υπόλοιπες επιλογές για το ύψος των επενδύσεων και την πηγή των πόρων εντάσσονται στον χώρο των αντικειμενικών κριτηρίων, διότι προϋποθέτουν την συμφωνία περισσότερων ατόμων με διαφορετικά συμφέροντα.

Ο επιχειρηματίας είναι γνώστης του κινδύνου που αναλαμβάνει με την επιχείρηση. Η επιθυμία και η ελπίδα βελτιώσεως της επιχειρήσεώς του τον ωθούν στην ανάληψη του κινδύνου. Στην συνέχεια επιζητεί την συνεργασία των ξένων κεφαλαίων με τα δικά του κεφάλαια.

Αν δεν προσδοκούσε ωφέλεια, δεν θα υπήρχε λόγος να δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικώς και να χρεωθεί. Εκείνοι όμως που δανείζουν τα κεφάλαια δεν συμμερίζονται τους ξένους κινδύνους και δανείζουν με την προοπτική (βεβαιότητα) να επανεισπράξουν στις συμφωνημένες προθεσμίες τα κεφάλαια και τους τόκους.

Στην επιχείρηση επιζητείται η ισορροπία μεταξύ ιδίων και ξένων πόρων. Ο επιτυχής συνδυασμός των δύο αποτελεί την αριστη λύση. Η διαρκής ενσωμάτωση των κερδών στην επιχείρηση ευνοεί την ανάπτυξη της, αλλά δυσαρεστεί τους μετόχους. Από το άλλο μέρος, η υπέρμετρη προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό θέτει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της επιχειρήσεως έναντι των δανειστών της.¹⁴

Μέχρι εδώ έγινε λόγος για στρατηγικές αποφάσεις επενδύσεων και χρηματοδοτήσεων, τις οποίες ο επιχειρηματίας είναι υποχρεωμένος να λάβει, βασιζόμενος στις γνώσεις του ή επικαλούμενος τις συμβουλές των ει-

¹⁴ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 17

δικών, όταν κρίνονται απαραίτητες, λόγω της πολυπλοκότητας των θεμάτων και της ταχύτητας εξελίξεώς τους. Απομένουν οι τακτικές, καθημερινές αποφάσεις, οι οποίες εξαρτώνται μεν από τις στρατηγικές αποφάσεις αλλά έχουν και την ιδική τους δυναμική, αφού επιδιώκεται με τους καθημερινούς ρυθμούς να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι.

Η διαχείριση λοιπόν των καθημερινών δοσοληψιών της επιχειρήσεως, σε ένα πλαίσιο αντιτιθεμένων συμφερόντων, θέτει σε δοκιμασία τις μακροπρόθεσμες επιλογές, με την επιβράβευση ή την καταδίκη τους από τα ετήσια αποτελέσματα. Γενικώς, διαπιστώνεται η σύγκρουση μεταξύ δύο αντιτιθεμένων προσανατολισμών, εκ των οποίων ο ένας, πλέον ατομικιστικός, έχει βραχυπρόθεσμη πνοή και επιδιώκει το άμεσο κέρδος, ενώ ο άλλος, με εντονότερο τον συλλογικό χαρακτήρα, ευνοεί τις μακροπρόθεσμες λύσεις και υποστηρίζει την κοινωνική συναίνεση.¹⁵

Την ταυτότητα της επιχειρήσεως καθορίζουν οι επενδύσεις της και ο εμπορικός δυναμισμός της, που ολοκληρώνει τον σκοπό της παραγωγικής διαδικασίας. Εξ ίσου σημαντικό στοιχείο για την επιχείρηση είναι η δυνατότητα ομαλής διεκπεραιώσεως των τρεχουσών υποθέσεων με την εμπρόθεσμη εξόφληση των υποχρεώσεων της. Αυτή η συνεπής συμπεριφορά, που διαμορφώνει το καλό όνομα στην αγορά, μπορεί να εφαρμοσθεί με βάση ειδικό πρόγραμμα και με την έγκαιρη λήψη των αναγκαίων μέτρων.

Η φερεγγυότητα απαιτεί διαθέσιμη ρευστότητα, αλλ' όχι χωρίς περιορισμούς. Στην επιχείρηση δεν υπάρχουν κεφάλαια χωρίς κόστος. Και η αναμονή έχει το κόστος της, αφού υπάρχει το εναλλακτικό ενδεχόμενο μιας πλέον προσοδοφόρου τοποθετήσεως. Επιβάλλεται λοιπόν η αναζήτηση της ενδεδειγμένης γραμμής πλευσεως στον χώρο της ρευστότητας, ώστε οι πόροι ν' αξιοποιούνται παραγωγικώς και ταυτοχρόνως ν' ανταποκρίνεται η επιχείρηση εμπροθέσμως σ' όλες τις υποχρεώσεις της. Εξ ορισμού η επιχείρηση περιέχει το στοιχείο του κινδύνου και είναι δυνατή η μερική αντιμετώπιση του με τον προγραμματισμό.

¹⁵ Αρτίκης Γεώργιος: «Χρηματοοικονομική διοίκηση-Αποφάσεις χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 1996, σελ. 172

Σημειώνεται ότι η διαχείριση του χρήματος είναι η εσχάτη διορθωτική παρέμβαση για την κάλυψη αδυναμιών των άλλων τομέων της επιχειρήσεως. Ταυτοχρόνως είναι και η πρώτιστη ενέργεια, που οδηγεί στην ανάπτυξη της επιχειρήσεως. Μπορεί σ' αυτήν την φάση η τεχνολογία να προηγείται σε προτάσεις, τις αποφάσεις όμως υπαγορεύει πάντοτε η ψυχραιμη λογική της διαχειρίσεως του χρήματος.¹⁶

Με τον όρο «διαχείριση του χρήματος» εννοούνται οι κρίσιμες για την ζωή της επιχειρήσεως αποφάσεις, όπως η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, οι νέες επενδύσεις και τα συναφή δάνεια, η πιστωτική πολιτική της επιχειρήσεως, η τοποθέτηση διαθεσίμων κεφαλαίων σε τίτλους αξίων κ.λ.π..

Η τελευταία περίπτωση εγγίζει ένα καινούργιο τομέα για την χρηματοδότηση επιχειρήσεων. Εκτός από τον παραδοσιακό ρόλο της αναζητήσεως κεφαλαίων με χαμηλό κόστος, προβάλλει τώρα και ο νέος ορίζων. Πρόκειται για την πώληση των χρηματιστικών τίτλων, όπως οι μετοχές, οι ομολογίες, κ.ά., που είναι συμβόλαια μελλοντικής ροής χρήματος.

Όλα αυτά τα προϊόντα αποτελούν το αντικείμενο της κεφαλαιαγοράς, η οποία, με την εξέλιξη της, επιδιώκει την αμεσότερη επαφή μεταξύ αποταμιευτών και επενδυτών, κυρίως των επιχειρήσεων. Γίνεται έτσι μία ριζική διαφοροποίηση μεταξύ μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων. Για τις πρώτες ανοίγει η νέα αγορά, ενώ για τις άλλες παραμένει η τραπεζιτική αγορά ως μοναδική σχεδόν εξωτερική πηγή κεφαλαίων.

4. Τα στελέχη της υπηρεσίας χρηματιστικής διαχειρίσεως

Στις μικρές επιχειρήσεις την κίνηση του χρήματος ρυθμίζει ο ιδιοκτήτης τους. Στις μεσαίες επιχειρήσεις ο ιδιοκτήτης ασκεί τα καθήκοντα του γενικού διευθυντού, που συντονίζει χωριστές διευθύνσεις για θέματα προσωπικού, παραγωγής, εμπορίου, λογιστικής και χρηματιστικής. Στις μεγάλες επιχειρήσεις απαιτείται ειδική διεύθυνση χρηματιστικών υποθέσεων, στην οποία εντάσσονται ειδικά τμήματα γενικής και αναλυτικής λογιστικής, εσωτερικού ελέγχου, νομικής και φορολογικής παρακολουθήσεως, χρηματι-

¹⁶ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 18

οτικών μελετών και σχεδιασμού, κινήσεως κεφαλαίων, πιστώσεων και εξυπηρέτησεως τους, ασφαλειών κ.λ.π.

Πολυπλοκότερο οργανωτικό σχήμα για την χρηματιστική λειτουργία διαθέτουν οι όμιλοι επιχειρήσεων, οι οποίοι, κάτω από τον συντονισμό μιας κεντρικής εταιρείας (Holding), επιδιώκουν κυρίως την πλέον αποδοτική χρηματιστική διαχείριση. Εκεί μελετώνται και κατανέμονται οι συμμετοχές στα κεφάλαια των διαφόρων εταιρειών, εκτιμώνται οι κίνδυνοι και αναλαμβάνονται οι αναγκαίες ασφάλειες, παρακολουθούνται τα χρηματιστήρια και οι κεφαλαιαγορές, αποφασίζεται η κατανομή των πόρων για την ανάπτυξη του ομίλου, συντάσσονται οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις κ.λ.π..

Εκτεταμένο και άκρως ενδιαφέρον είναι το πεδίο δράσεως των στελεχών χρηματιστικής διαχειρίσεως. Σχετίζεται ευθέως, τόσο με τις καθημερινές τακτικές αποφάσεις και τον έλεγχο, όσο και με τις στρατηγικές αποφάσεις της επιχειρήσεως. Γενική επιδίωξη αποτελεί η αύξηση της αξίας της επιχειρήσεως και αυτό γίνεται με την λεπτομερή παρακολούθηση του κόστους των χρηματιστικών συναλλαγών, την προσεκτική διαχείριση των κινδύνων (συνάλλαγμα, επιτόκια), την θεραπεία ανοικτών πληγών αδρανείας ή απώλειας πόρων (αποθέματα, πελάτες).

Η υπηρεσία χρηματιστικής διαχειρίσεως είναι συγκεντρωτική και ελάχιστα δημοφιλής. Απασχολεί περιορισμένο αριθμόν στελεχών με ευρεία και εξειδικευμένη παιδεία στους τομείς διοικήσεως επιχειρήσεων, λογιστικής, κεφαλαιαγοράς, δικαίου, πληροφορικής, ξένων γλωσσών κ.λ.π. Καθημερινά μέτωπα αναμετρήσεως η λογιστική, η φορολογία, οι προθεσμίες πληρωμών και εισπράξεων με την σωρεία ψυχοκοινωνιολογικών προεκτάσεων, η πειστική πληροφόρηση προ παντός της διοικήσεως, η έγκαιρη διάγνωση, ο έλεγχος και ο απολογισμός. Εκτός από τα εσωτερικά στελέχη, την κίνηση του χρήματος στην επιχείρηση παρακολουθούν διάφοροι εξωτερικοί αναλυτές για ποικίλες σκοπιμότητες.¹⁷

¹⁷ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 19-20

5. Η σκοπιμότητα της χρηματιστικής αναλύσεως

Πολλοί είναι οι ενδιαφερόμενοι για την πορεία μιας επιχειρήσεως. Εκτός από τους αμέσως υπευθύνους της, που είναι η διοίκηση και οι μέτοχοι, ενδιαφέρονται επίσης οι ανταγωνιστές, οι προμηθευτές, οι τραπεζίτες, οι εργαζόμενοι, οι πελάτες, η τοπική αυτοδιοίκηση, το Κράτος κ.ά.

Ο καθένας από τους φορείς αυτούς έχει τους λόγους ενδιαφέροντος του. Ως παράδειγμα σημειώνεται, ότι, ενώ οι προμηθευτές και οι πελάτες επιθυμούν την άνοδο, οι ανταγωνιστές επιθυμούν την κάμψη, ώστε να επωφεληθούν στην αγορά ή και να εξαγοράσουν σε χαμηλή τιμή την επιχείρηση.

Όλοι οι εξωτερικοί αναλυτές στηρίζουν τις γνώσεις τους για την επιχείρηση κυρίως στις δημοσιευόμενες περιοδικές οικονομικές καταστάσεις. Αυτοί στερούνται των λεπτομερειών, που γνωρίζουν τα εσωτερικά στελέχη, αλλά συνήθως διαθέτουν ευρεία εμπειρία συγκρίσεως και αξιολογήσεως των μεγεθών.¹⁸

Το ενδιαφέρον όλων για την επιχείρηση προσανατολίζεται στην εκτίμηση της περιουσιακής δομής και της ποιότητας και αποδοτικότητας της διαχειριστικής λειτουργίας. Με βάση τα στοιχεία των ισολογισμών και των λογαριασμών αποτελεσμάτων υπολογίζονται διάφοροι αριθμοδείκτες, που εκτιμούν τις ικανότητες της επιχειρήσεως, τόσο στο επίπεδο μακροχρονίου εξοπλισμού, όσο και στο επίπεδο της καθημερινής λειτουργίας. Ενδιαφέρουν η σχέση ιδίων κεφαλαίων προς τα δάνεια, η φερεγγυότητα της επιχείρησης και η δυνατότητα εμπροθέσμου ανταποκρίσεως της στις τρέχουσες υποχρεώσεις και προ παντός η αποδοτικότητα των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί.¹⁹

Η γενική εικόνα της επιχειρήσεως διαμορφώνεται με την συνεκτίμηση όλων των προαναφερθέντων παραγόντων και πλήθους άλλων, που δεν εμφανίζονται στην λογιστική, όπως οι ικανότητες των στελεχών, η συνεργασία του προσωπικού κ.λ.π. Η απομόνωση ενός δείκτη μόνο μερική ση-

¹⁸ Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 364

¹⁹ Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 366

μασία έχει. Επισημαίνεται, ως παράδειγμα, πως ακόμη και μία επιχείρηση που εμφανίζει λογιστικά κέρδη, μπορεί να οδηγηθεί στην χρεοκοπία. Συνεπώς, απαιτείται αναλυτική διεύθυνση στις οικονομικές καταστάσεις της λογιστικής και στις άλλες παντός είδους χρηματιστικές πληροφορίες, ώστε να εντοπισθούν (διάγνωση) τα ισχυρά σημεία, οι δυσλειτουργίες και οι αιτίες τους.

Από τα προηγούμενα γίνεται αισθητή η σημασία της χρηματιστικής επιστήμης. Υποβοηθεί στην ανάλυση και στην προετοιμασία αποφάσεων, χωρίς να δίδει μοναδικές και ακαταμάχητες απαντήσεις, διότι δεν ανήκει στον χώρο των θετικών επιστημών. Βασίζεται στην οικονομική επιστήμη, που μελετά την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων σε ανεπάρκεια και στην λογιστική, που περιορίζει, χωρίς να αποκλείει εντελώς, τα περιθώρια των υποκειμενικών επεμβάσεων. Υπόκειται, όμως, μέσω των αποτελεσμάτων, στις σοβαρές επιδράσεις των επιστημών της συμπεριφοράς, όπως η κοινωνιολογία, η κοινωνική ψυχολογία, η ψυχολογία.²⁰

6. Κυβερνητική πολιτική και χρηματιστική διαχείρισης επιχειρήσεων

Η επιχείρηση, ως ανοικτό στο περιβάλλον λειτουργικό σύστημα, υφίσταται πολύπλευρες εξωτερικές επιδράσεις και μια από αυτές τις επιδράσεις προέρχεται από την οικονομική πολιτική εκάστοτε Κυβερνήσεως. Για το λόγο αυτό η διοίκηση εκάστης επιχειρήσεως οφείλει να παρακολουθεί λεπτομερώς και αδιακόπως την οικονομική πολιτική της Κυβερνήσεως. Πρόκειται για τον αποφασιστικότερο εξωτερικό παράγοντα που επηρεάζει την επιβίωση και ανάπτυξη της επιχειρήσεως, με άμεσες επιπτώσεις στην χρηματική ροή.

Οι εκάστοτε αλλαγές της οικονομικής πολιτικής μιας κυβερνήσεως επηρεάζουν άμεσα τα οικονομικά της επιχείρησης π.χ. με την αύξηση των κατωτάτων ορίων των μισθών, με την αύξηση των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, με την χορήγηση πέμπτης εβδομάδος υποχρεωτικής ετησίας

²⁰ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 20-21

αδείας κ.λ.π., δημιουργούν έξτρα δαπάνες με αποτέλεσμα να επιφέρουν μείωση του περιθωρίου αυτοχρηματοδοτήσεως.

Είναι άλλωστε γνωστό, ότι, στην πλειονότητα των επιχειρήσεων, περισσότερο από το 50% της προτιθέμενης αξίας απορροφείται από τα έξοδα προσωπικού.²¹

Η πολιτική των υψηλών επιτοκίων, που εφαρμόζει μία Κυβέρνηση και υπήρχε μέχρι πρότινος στη χώρας μας, αυξάνει το κόστος των δανείων. Διατίθεται έτσι μεγαλύτερο μέρος από το πλεόνασμα εκμεταλλεύσεως για τους τόκους, οπότε περιορίζεται αναλόγως η δυνατότητα αυτοχρηματοδοτήσεως. Ταυτοχρόνως, η επιχείρηση παγιδεύεται στην διαδικασία του διαρκώς αυξανόμενου τραπεζιτικού δανεισμού, οπότε, πάλι η Κυβέρνηση επεμβαίνει στις τράπεζες για βιώσιμες ρυθμίσεις των χρεών.

Μάλιστα πρόσφατα στη χώρας μας η Κυβέρνηση μέσω αποφάσεων του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου Επικρατείας αναγκάστηκε να βάλει φραγμό στο φαινόμενο «πανωτόκια», με περίοδο χάριτος στις επιχειρήσεις 2 χρόνια περίπου για τη μη έκθεση σε πλειστηριασμούς των περιουσιακών στοιχείων τους, οι οποίες (επιχειρήσεις) δανειζόμενες συνεχώς από εμπορικά τραπεζικά καταστήματα, έφθασαν σε δεινή οικονομική κατάσταση μη μπορώντας να εξοφλήσουν τα υπέρογκα ποσά από τόκους που τους επιβάλλονταν και μάλιστα ενώ πλήρωναν συνεχώς τεράστια ποσά στα δανείζοντα εμπορικά καταστήματα, εξοφλούν μόνο τόκους και όχι σταθερό κεφάλαιο.

Και εδώ δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε το φαινόμενο του πληθωρισμού, το οποίο έχει άμεση σχέση με τα υψηλά αυτά επιτόκια και το οποίο διαχειρίζονται οι κυβερνήσεις χωρίς να το ελέγχουν, και επιφέρει ποικίλες χρηματιστικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις.

Πλέον τούτων σήμερα ο επιβαλλόμενος με διάφορα επιχειρήματα έλεγχος των τιμών (αγορανομικός έλεγχος) στο επίπεδο πρώτων υλών ή τε-

²¹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 22

λικών προϊόντων επηρεάζει εμμέσως πλην σαφώς το ύψος των εσόδων των επιχειρήσεων.

Τέλος, η φορολογική πολιτική είναι ο τελευταίος και πλέον ριζικός ανταγωνιστής στην αυτοχρηματοδότηση.

Ως αντιστάθμισμα των προηγούμενων επεμβάσεων του Κράτους στις επιχειρήσεις, αλλά και για λόγους γενικότερης πολιτικής, οι Κυβερνήσεις χορηγούν κίνητρα αναπτύξεως των επιχειρήσεων. Η γνώση τους από τα στελέχη και τις διοικήσεις των επιχειρήσεων είναι απαραίτητη κατά την λήψη διαφόρων, στρατηγικών κυρίως, αποφάσεων, διότι επηρεάζουν την ροή του χρήματος (π.χ. επιδοτήσεις επενδύσεων, επιδοτήσεις στον κύκλο παραγωγής και εμπορίας, φορολογικές απαλλαγές).²²

²² Κανελλόπουλος Χρίστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 372

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Βασικές έννοιες

Θέλοντας να δώσουμε έναν ορισμό του όρου «κεφάλαιο» θα λέγαμε ότι αυτό με την ευρεία έννοια είναι το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, τα οποία αποφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην επιχείρηση.

Το κεφάλαιο της κατηγορίας αυτής το οποίο είναι γνωστό και ως οικονομικό κεφάλαιο συντίθεται από υλικά - φυσικά στοιχεία (όπως είναι π.χ. οι κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις, έπιπλα, μηχανολογικός εξοπλισμός κλπ) και άυλα (όπως π.χ. η επωνυμία και η φήμη).

Ως κεφάλαιο θεωρείται επίσης και κάθε επένδυση η οποία γίνεται για τη βελτίωση του ανθρωπίνου δυναμικού της επιχειρήσεως, μέσω της εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία συμβάλλουν στην αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του προσωπικού.

Παρ' όλον όμως ότι οι επενδύσεις αυτές (όταν είναι επιτυχείς) αποφέρουν οφέλη μελλοντικά, εν τούτοις δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν ως τμήμα των παγίων στοιχείων της επιχειρήσεως.²³

Όσον αφορά τώρα το χρηματοοικονομικό κεφάλαιο πρέπει να πούμε ότι υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ παγίων στοιχείων του ενεργητι-

²³ Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 375

κού της επιχειρήσεως και των χρηματοοικονομικών στοιχείων, διότι τα στοιχεία της πρώτης κατηγορίας συμβάλλουν κατά τρόπον άμεσο στην εξέλιξη της παραγωγικής διαδικασίας, ενώ τα χρηματοοικονομικά στοιχεία είναι στην ουσία «χαρτιά» (δηλαδή αξιόγραφα), τα οποία μπορεί μιν να αντιπροσωπεύουν την αξία των παγίων στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως, πλην όμως δεν αποτελούν καθεαυτά στοιχεία του παγίου κεφαλαίου, π.χ. όταν μια εταιρία βρίσκεται σε κατάσταση πτώχευσης διατηρεί μιν άθικτα όλα τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού της, όμως η αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων μειώνεται ανάλογα με το ύψος των οικονομικών της υποχρεώσεων.

Το κεφάλαιο της επιχειρήσεως (χρηματοοικονομικό κεφάλαιο) διακρίνεται σε ίδιο κεφάλαιο και ξένο ή δανειακό κεφάλαιο και περαιτέρω το κεφάλαιο αυτό διακρίνεται α) σε κεφάλαιο έναρξης και β) σε κεφάλαιο κίνησης.

Το κεφάλαιο της πρώτης κατηγορίας (κεφάλαιο έναρξης) χρησιμοποιείται για την κάλυψη των απαιτούμένων δαπανών και μέχρις ότου η επιχείρηση αρχίζει να εισπράττει χρήματα από τον κύκλο των εργασιών της, ενώ το κεφάλαιο κίνησης χρησιμοποιείται για την κάλυψη των τρεχουσών δαπανών της επιχείρησης.

2. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

Η έννοια της χρηματοδότησης αφορά στην εξασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων για την αποτελεσματική διεξαγωγή των πάσης φύσεως δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο χώρο των επιχειρήσεων.

Για να γίνει δυνατή η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων αυτών είναι απαραίτητο, όπως όλες οι βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες ανάγκες των επιχειρήσεων προσδιορίζονται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια και μάλιστα πριν από την εμφάνιση στην πράξη των αναγκών αυτών, προκειμένου δε περί νέων επιχειρήσεων, οι ανάγκες αυτές να υπολογίζονται πριν από την έναρξη λειτουργίας τους.

Η σύνθεση του κεφαλαίου που διατίθεται για τη χρηματοδότηση των πάσης φύσεως δαπανών των επιχειρήσεων, συναρτάται στενά με την νομική τους μορφή. Αυτό σημαίνει ότι διαφορετική θα είναι η σύνθεση του κεφαλαίου μιας ατομικής επιχείρησης, διαφορετική η σύνθεση του κεφαλαίου μιας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και φυσικά διαφορετική θα είναι η σύνθεση του κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρίας (Α.Ε.).

Σε ορισμένες περιπτώσεις και ανάλογα με το είδος των δραστηριοτήτων τους (π.χ. τραπεζικές, ασφαλιστικές, χρηματιστηριακές επιχειρήσεις) η ισχύουσα Νομοθεσία προβλέπει κατώτατο ύψος μετοχικού κεφαλαίου που πρέπει να διαθέτουν προκειμένου να λάβουν άδεια λειτουργίας.

Εξυπακούεται βέβαια ότι σε μια επιχείρηση που δημιουργείται εξ' αρχής, η εξασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης αποτελεί το κυριότερο μέλημα, παρ' όλων ότων και οι λοιπές πλευρές ήτοι της εγκατάστασης, της οργάνωσης, της πρόσληψης του προσωπικού, των προμηθειών, των πωλήσεων κ.λ.π., πρέπει να μελετώνται και να αναλύονται επισταμένως και ταυτόχρονα, ώστε ο επιχειρηματίας να είναι σε θέση να υπολογίζει με βάση τις ανάγκες των επί μέρους τομέων, το συνολικό ύψος των χρημάτων που απαιτούνται τουλάχιστον σε πρώτη φάση.

Άλλωστε μια παρόμοια λεπτομερής και τεκμηριωμένη μελέτη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου οποιαδήποτε τράπεζα ή άλλος χρηματοδοτικός οργανισμός, να προβεί στην έγκριση του απαιτούμενου δανείου, στην περίπτωση που ο επιχειρηματίας σκοπεύει να προσφύγει στο δανεισμό.²⁴

3. Ο ρόλος του χρήματος στην λειτουργία και ανάπτυξη της επιχείρησης

Το χρήμα είτε με τη μορφή μετρητών, είτε με τη μορφή της πίστωσης, αποτελείτο κλειδί για οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα. Για να αποδειχθεί όμως ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο, είναι απαραίτητο

²⁴ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.218

να τύχει μιας προσεκτικής όσο και ορθολογικής διαχείρισης. Η άποψη αυτή αποτελεί αξίωμα με διαχρονική σημασία.

Πέρα όμως αυτού υπάρχει ένα πλήθος εξωγενών παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν οπωσδήποτε (θετικά ή αρνητικά) τις αποφάσεις και την πορεία της επιχειρήσεως.

Χαρακτηριστικό των παραγόντων αυτών είναι ότι ενώ επηρεάζουν έντονα την πορεία των επιχειρήσεων, δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν από τους επιχειρηματίες. Τέτοιοι παράγοντες είναι:

(α) Οι διάφορες πληθωριστικές πιέσεις και οι περιοδοί ύφεσης της οικονομίας.

(β) Οι μεταβολές στην φορολογική πολιτική της κυβερνήσεως.

(γ) Η αύξηση του κόστους των πρώτων υλών.

(δ) Οι ενεργειακές κρίσεις.

(ε) Η συρρίκνωση των διαφόρων αγορών και φυσικά

(στ) Η φύση και η έκταση του υφισταμένου ανταγωνισμού.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες πρέπει κατά το δυνατόν να προβλέπονται και να αξιολογούνται σε συνάρτηση με τους απαραίτητους προγραμματισμούς της επιχείρησης. Όμως ο τρόπος με τον οποίο ο επιχειρηματίας και μάλιστα ο νέος επιχειρηματίας διαχειρίζεται τις επενδύσεις των κεφαλαίων και την πιστοληπτική ικανότητα που διαθέτει, κατατάσσονται μεταξύ των παραγόντων που έχουν ζωτική σημασία για την επιχείρηση.²⁵

4. Κεφάλαιο και κέρδος

Ως κεφάλαιο νοείται το χρηματοοικονομικό κεφάλαιο το οποίο υπάρχει στη διάθεση της επιχείρησης για χρηματοδότηση των λειτουργιών της. Η δυνατότητα αυτή διαμορφώνεται από το συνδυασμό των ιδίων κεφαλαίων, των κεφαλαίων που προέρχονται από δανεισμό και της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Ως εκ τούτου μια επιχείρηση η οποία χρειάζεται ένα κεφάλαιο έναρξης 50.000 ευρώ, ο δε ιδιοκτήτης της επιχείρησης διαθέτει ένα ποσό 28.000 ευρώ ρευστού χρήματος είναι δυνατόν να εξασφα-

²⁵ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.221

λίσει το υπόλοιπο του κεφαλαίου αυτού που θεωρείται ως κεφάλαιο έναρξης ως εξής:

α) Μέσω του τραπεζικού δανεισμού ποσό ίσο με 15.000 ευρώ με τις ανάλογες εγγυήσεις και

β) Με την προμήθεια επί πιστώσει αγαθών αξίας 7.000 ευρώ από τους προμηθευτές, τους διάφορους dealers κλπ.²⁶

Συνήθως δεν είναι απαραίτητο ο επιχειρηματίας να δανεισθεί δια μιας ολόκληρο το ποσό, όμως είναι απαραίτητο να έχει στη διάθεση του διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες απόκτησης του ποσού αυτού. Για το λόγο αυτό πρέπει είτε μέσω των τραπεζών, είτε μέσω των μελλοντικών πιστωτών, είτε μέσω άλλων πηγών να έχει εξασφαλισμένη τη δυνατότητα αυτή.

Συνήθως οι τράπεζες, οι μελλοντικοί πιστωτές ή άλλοι χρηματοδοτικοί οργανισμοί δέχονται όπως οι εκ μέρους του επιχειρηματία παρεχόμενες εγγυήσεις καλύπτουν τουλάχιστον τα δύο - τρίτα του συνολικώς απαιτούμενου κεφαλαίου. Όμως η τακτική αυτή δεν αποτελεί κανόνα, ενώ μπορεί να θεωρηθεί σε κάποιο βαθμό ως αυθαίρετη ή ακόμη και ως συντηρητική.²⁷

Το κεφάλαιο ως βασικό εργαλείο της επιχείρησης, είναι φυσικό να απαιτεί επιδέξιους χειρισμούς και τούτο διότι οι πιέσεις που ασκούνται πάνω στα συνήθως περιορισμένα κεφάλαια κυρίως των νέων επιχειρηματιών είναι τόσο μεγάλες, ώστε να οδηγούνται συνήθως στην απόφαση να περιορίζουν στο ελάχιστο τα υφιστάμενα αποθέματα και να μην λαμβάνουν μέριμνα για την αντιμετώπιση σοβαρών λαθών, τα οποία πολύ συχνά οι νέοι επιχειρηματίες διαπράττουν κυρίως στα πρώτα στάδια λειτουργίας της επιχειρήσεώς τους. Λέγοντας σοβαρά λάθη δεν εννοούμε απλές ανώδυνες παραλείψεις, αλλά λάθη τα οποία περικλείουν σοβαρό κόστος, ενώ θα μπορούσε να τα είχαν προβλέψει και να τα χειριστούν αναλόγως. Βεβαίως οι περιπτώσεις που συμβαίνουν τέτοια λάθη είναι ελάχιστες. Όμως σύμφωνα

²⁶ Φληνριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.223

²⁷ Φληνριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.224

με τον ισχύοντα γενικό κανόνα, είναι προτιμότερο να έχει κανείς στη διάθεση του το απαραίτητο αποθεματικό και να μην παραστεί ανάγκη χρησιμοποίησής του, παρά να προκύψει η ανάγκη και να μην το διαθέτει.

Η μέριμνα αυτή μπορεί να αποτελέσει και μέρος της σχετικής σύμβασης δανεισμού ή μέρος των σχετικών καταθετικών λογαριασμών, προοριζόμενο για την αντιμετώπιση αυτών των απρόβλεπτων καταστάσεων. Σε κάθε πάντως περίπτωση η διάρκεια τήρησης του αποθεματικού αυτού πρέπει να καλύπτει οπωσδήποτε χρονική περίοδο ενός έτους.

Το κεφάλαιο που επενδύεται από την επιχείρηση σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, δημιουργία αποθεμάτων ή για την αντιμετώπιση άλλων λειτουργικών δαπανών, επενδύεται με την προοπτική της δημιουργίας κέρδους σε ανάλογο ύψος υπέρ του επενδυτή. Με δεδομένους δε τους κινδύνους που περικλείουν παρόμοιες επιχειρηματικές επενδύσεις, το κεφάλαιο αυτό πρέπει να έχει υψηλότερους ρυθμούς απόδοσης από ότι αποφέρουν άλλες μορφές επενδύσεων όπως π.χ. τα κρατικά ή εταιρικά ομόλογα, τα οποία αποφέρουν ένα σταθερό και εγγυημένο ύψος τόκου.

Όμως η κερδοφόρα αξιοποίηση των κεφαλαίων που επενδύονται από τις επιχειρήσεις, απαιτεί την από μέρους του επιχειρηματία ιδιαίτερος προσεκτική διαχείριση.²⁸

5. Το κεφάλαιο και οι δυνατές χρήσεις του

Ανάλογα με τους σκοπούς στους οποίους αποβλέπει η χρησιμοποίηση του κεφαλαίου και ανάλογα με τις ανάγκες ρευστότητας της επιχείρησης, διακρίνουμε το κεφάλαιο σε δύο βασικές κατηγορίες ήτοι: σε πάγιο κεφάλαιο και κεφάλαιο κίνησης.

Το πάγιο κεφάλαιο αποτελείται από τα διαρκή αγαθά της επιχείρησης, δηλαδή από αγαθά τα οποία προβλέπεται να διατηρηθούν από την επιχείρηση για μακρό χρονικό διάστημα όπως είναι π.χ. Τα οικόπεδα, οι

²⁸ Φανιριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.225

κτιριακές εγκαταστάσεις, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, τα έπιπλα και λοιπά εξαρτήματα.

Αντίθετα το κεφάλαιο κίνησης προορίζεται για την κάλυψη δαπανών καθημερινής λειτουργίας της επιχειρήσεως όπως π.χ. προμήθεια πρώτων υλών και λοιπών εμπορευμάτων καθώς επίσης και για την εξόφληση όλων των λοιπών τρεχουσών υποχρεώσεων της επιχείρησης όπως π.χ. μισθοδοσία προσωπικού, εξόφληση λογαριασμών ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης, καθαριότητας, συντήρησης των κτιριακών εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού κ.λ.π..

Η σχέση μεταξύ παγίου κεφαλαίου και κεφαλαίου κίνησης ποικίλει ανάλογα με το είδος των επιχειρήσεων π.χ. η σχέση του κεφαλαίου κίνησης προς το πάγιο κεφάλαιο σε μια εμπορική επιχείρηση είναι τελείως διαφορετική από τη σχέση μεταξύ του παγίου κεφαλαίου και κεφαλαίου κίνησης σε μια εργοστασιακή μονάδα.

Στην πρώτη περίπτωση το κεφάλαιο κίνησης καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικώς απαιτούμενου κεφαλαίου, ενώ στη δεύτερη περίπτωση το πάγιο κεφάλαιο, δηλαδή το επενδεδυμένο κεφάλαιο σε πάγια αγαθά, καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικώς απαιτούμενου κεφαλαίου. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι εμπορικές επιχειρήσεις να χαρακτηρίζονται συνήθως ως «κυκλοφοριακής εντάσεως» οικονομικές μονάδες, ενώ οι μεταποιητικές επιχειρήσεις ως «εντάσεως πάγιας περιουσίας».

Για να είναι σε θέση να προβεί στον ακριβή καθορισμό των απαιτούμενων κεφαλαίων μια επιχείρηση, κυρίως μια μικρή επιχείρηση, πρέπει να έχει στη διάθεση της ένα σοβαρό περιθώριο χρόνου πριν καταστεί δυνατή η κάλυψη των τακτικών μηνιαίων δαπανών της, στις οποίες περιλαμβάνεται και ένα ελάχιστο ύψος που αφορά στην αμοιβή του ίδιου του επιχειρηματία ή εν πάσει περιπτώσει ένα ποσό ικανό για την κάλυψη των βασικών δαπανών διαβίωσης του ίδιου του επιχειρηματία. Το χρονικό αυτό διάστημα κυμαίνεται συνήθως από τρεις μέχρι έξι μήνες.

Με βάση τα δεδομένα αυτά η επιχείρηση καταρτίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό της στον οποίο εγγράφονται αφ' ενός μεν τα έσοδα, αφ' ετέ-

ρου δε οι δαπάνες οι οποίες αφορούν τόσο στην προμήθεια ειδών παγίου κεφαλαίου, όσο και στην κάλυψη των τρεχουσών αναγκών της επιχειρήσεως. Η κατάρτιση του προϋπολογισμού πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή ώστε να καλύπτονται όλες οι προβλεπόμενες δαπάνες στις οποίες βεβαίως περιλαμβάνονται τόσο οι φόροι, όσο και η κάλυψη άλλων ολιγότερο προφανών απαιτήσεων που δημιουργούνται στα πλαίσια της οικονομικής διαχείρισης.

Ως παράδειγμα πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού θα πρέπει να προβλέπεται και η κάλυψη του κόστους ευκαιρίας. Αν π.χ. μια ατομική επιχείρηση στεγάζεται σε ιδιόκτητο κατάστημα του επιχειρηματία, το οποίο ενοικιαζόμενο θα απέφερε ενοίκιο 1450 Ευρώ μηνιαίως, ως επιβάρυνση της επιχειρήσεως (για τη χρήση του παραγωγικού συντελεστή «έδαφος») θα πρέπει να υπολογίζονται και τα 1450 Ευρώ, δηλαδή ο επιχειρηματίας πέραν του ενδεχομένου κέρδους θα λαμβάνει και 1450 Ευρώ μηνιαίως ως κάτοχος του παραγωγικού συντελεστή «έδαφος».²⁹

Όσον αφορά την αντιμετώπιση των δυσχερειών ως προς την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων θα πρέπει να πούμε ότι από την κοινή πείρα και λογική αποδεικνύεται ότι οι δυσχέρειες ως προς την χρηματοδότηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων οφείλονται σε ορισμένα κοινά αίτια όπως π.χ.: (α) Η άγνοια των διαθέσιμων πηγών άντλησης των αναγκαίων κεφαλαίων, (β) Η αδυναμία πειστικής παρουσίασης των σχετικών υποθέσεων στους πιθανούς επενδυτές καθώς επίσης και (γ) Η έλλειψη της εκ των προτέρων κατάλληλης προπαρασκευής για την αντιμετώπιση πιθανών αναγκών.³⁰

Αυτό σημαίνει ότι πολύ πριν ο ενδιαφερόμενος επιχειρηματίας είναι έτοιμος για την υπογραφή της σχετικής συμβάσεως δανεισμού, πρέπει να έλθει σε επαφή με την τράπεζα ή τις τράπεζες από τις οποίες υπολογίζει να αντλήσει τα αναγκαία κεφάλαια ή με άλλους οικονομικούς παράγοντες ή οργανισμούς, οι οποίοι είναι πιθανόν να αποτελούν πηγές άντλησης των

²⁹ Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 252

³⁰ Φανιριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.225

αναγκαίων πόρων ή και πηγές άντλησης πληροφοριών και σχετικών οδηγιών και κατευθύνσεων: (α) Ως προς την οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης, (β) Ως προς την διάθεση των προϊόντων ή των υπηρεσιών κ.λ.π.

Υποβοηθητική επίσης θεωρείται και η έκτων προτέρων κατάρτιση ενός βασικού πελατολογίου κυρίως σε σχέση με τον προσδιορισμό των υφισταμένων δυνατοτήτων ως προς το επιτρεπόμενο όριο πιστώσεως που είναι δυνατόν να προσφέρει στους πελάτες.

Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης είναι ο προσεκτικός σχεδιασμός της χρηματοδότησης, ο οποίος αποτελεί μια διαρκή όσο και ιδιαίτερος σπουδαία αναγκαιότητα. Μια συνήθης δυσχέρεια ως προς την εξασφάλιση των αναγκαίων κεφαλαίων προκύπτει ως αποτέλεσμα μιας απρόσεκτης διαχείρισης των πιστώσεων κατά το παρελθόν. Στα πλαίσια αυτά και με σκοπό την αποφυγή πρόκλησης ανυπέβλητων δυσχερειών ως προς την χρηματοδότηση τρεχουσών δραστηριοτήτων της η επιχείρηση πρέπει:

(α) Να αποφεύγει την υπερβολική επένδυση σε πάγια κεφαλαιουχικά αγαθά, κυρίως δε να αποφεύγει την επένδυση σε πάγια περιουσιακά στοιχεία με χρήση δανειακών κεφαλαίων βραχείας διάρκειας (όπως π.χ. διάθεση χρημάτων που προέρχονται από τραπεζικά δάνεια διάρκειας μικρότερης των πέντε ετών, προεξόφληση συναλλαγματικών κλπ).

(β) Να διατηρεί τις δαπάνες προμηθειών και το ύψος του κεφαλαίου κίνησης σε μια ικανοποιητική αναλογία σε σχέση με τις πωλήσεις και

(γ) Να αποφεύγει τη δημιουργία υπερβολικών αποθεμάτων.

Δεν υπάρχει οικονομική δυσχέρεια σε οποιαδήποτε επιχείρηση, η οποία να μην είναι δυνατό να αποδοθεί στην παραβίαση μιας ή περισσότερων από τις πιο πάνω τρεις βασικές αρχές, οι οποίες διέπουν την οικονομική διαχείριση όλων των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως του μεγέθους τους.³¹

³¹ Φνηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.226

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3^ο

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Οι επιχειρηματίες και κυρίως οι μικροί επιχειρηματίες να ερευνούν επισταμένως τις δυνατές πηγές άντλησης των αναγκαίων κεφαλαίων, πολύ πριν προβούν στη σύσταση και λειτουργία της επιχείρησής τους. Πρέπει να έχουν υπ' όψιν ότι υπάρχει ένα πλήθος πηγών χρηματοδότησης, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τις σχετικές δραστηριότητες τους.

Συνήθως οι επιχειρήσεις ως προς την χρηματοδότηση αντιμετωπίζουν τρεις ειδικότερες κατηγορίες αναγκών οι οποίες έχουν ως εξής:

- α) Ανάγκες για αρχικό κεφάλαιο
- β) Ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης από τη στιγμή κατά την οποία η επιχείρηση θα τεθεί σε λειτουργία και
- γ) Ανάγκες Κεφαλαίων για επεκτάσεις.

Το αρχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει το ποσό των χρημάτων το οποίο είναι απαραίτητο μέχρις ότου η επιχείρηση τεθεί σε λειτουργία και το οποίο πρέπει να είναι αρκετό, ώστε να επιτρέπει τη λειτουργία της επιχείρησης μέχρις ότου τα αποτελέσματα της πρώτης λειτουργίας της αποφέρουν ικανοποιητικά έσοδα, ώστε να καλύπτει τις τρέχουσες ανάγκες της.

Αυτό σημαίνει ότι το αρχικό κεφάλαιο στην ουσία είναι μικτό και περικλείει τόσο το κεφάλαιο έναρξης, όσο και το κεφάλαιο κίνησης. Κα-

θώς ο όγκος των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως αυξάνει (όπως συνήθως συμβαίνει κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών λειτουργίας της), το ύψος του απαιτούμενου κεφαλαίου κίνησης αυξάνει μέχρις ότου η επιχείρηση φθάσει στους κανονικούς ρυθμούς λειτουργίας της. Το αν το πρόσθετο αυτό κεφάλαιο υπάρχει από την αρχή ή αποκτάται από κέρδη που προκύπτουν από τον κύκλο εργασιών που εν τω μεταξύ αναπτύσσει η επιχείρηση μετά την έναρξη λειτουργίας της, εξαρτάται από τις ειδικότερες συνθήκες λειτουργίας κάθε μιας επιχείρησης.³²

Όσον αφορά στις πηγές άντλησης των κεφαλαίων, αυτές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες ήτοι:

- α) Στα ίδια κεφάλαια και
- β) Στα ξένα ή δανειακά κεφάλαια³³

Ίδιο κεφάλαιο είναι το κεφάλαιο το οποίο επενδύεται στην επιχείρηση ή δημιουργείται ως αποθεματικό με παρακράτηση καθαρών κερδών χωρίς να υπόκειται σε νομικές ή συμβατικές δεσμεύσεις ή επιβαρύνσεις (όπως π.χ. η επιστροφή του εντός ορισμένου χρόνου ή η καταβολή τόκου σε κάποιον άλλον). Πρόκειται για κεφάλαιο το οποίο ανήκει αποκλειστικά στον ιδιοκτήτη, παρ' όλων ότων στις μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες χρηματοδοτούνται συνήθως από οικογενειακές αποταμιεύσεις η έννοια του ίδιου κεφαλαίου έχει συνήθως την μορφή της δωρεάς.

Το ξένο ή δανειακό κεφάλαιο περιέχει την υποχρέωση της επιστροφής του αρχικού κεφαλαίου στον προσυμφωνημένο χρόνο μαζί με τον νόμιμο τόκο ή με κάποιας μορφής αποζημίωση για την εκμετάλλευση των χρημάτων αυτών. Για το λόγο δε αυτό είναι γνωστό και ως οφειλόμενο κεφάλαιο.³⁴

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι καθ' όσον αφορά στις μικρές επιχειρήσεις η διάκριση μεταξύ ίδιου και δανειακού κεφαλαίου είναι ρευστή και σε μεγάλο βαθμό ασαφής, διότι είναι δυνατόν το κεφάλαιο το

³² Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 285-286

³³ Φανηριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.227

³⁴ Φανηριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.227

οποίο, προέρχεται από ενισχύσεις συγγενικών προσώπων να έχει την μορφή επένδυσης στην επιχείρηση.

Στις περιπτώσεις αυτές συνήθως δεν τίθεται συγκεκριμένο χρονικό όριο επιστροφής, ενώ τυχόν απαιτήσεις αναστέλλονται μέχρις ότου σε κάποιο μελλοντικό χρονικό σημείο η επιχείρηση είναι σε θέση να προβεί σε ανάλογες πληρωμές.

Υπάρχουν βεβαίως και περιπτώσεις κατά τις οποίες για τον σχηματισμό του κεφαλαίου έναρξης τα ίδια κεφάλαια συμπληρώνονται με δανειακά κεφάλαια, όποτε πρέπει για το τμήμα του δανειακού κεφαλαίου να υπολογίζονται οι ανάλογες υποχρεώσεις ήτοι τόκοι ή άλλης μορφής αποζημιώσεις, ενώ σε κάθε περίπτωση και τα κεφάλαια τα οποία αποκτώνται μέσω δωρεών ή με αξιοποίηση άλλων αποταμιεύσεων του ιδιοκτήτη, πρέπει σε κάποιο χρονικό σημείο στο μέλλον να επιστρέφονται στις πηγές τους.

2. Εξασφάλιση οικονομιών & δημιουργία θετικών προϋποθέσεων χρηματοδότησης των επιχειρήσεων

Βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της αναγκαίας αποτελεσματικότητας στη λειτουργία των επιχειρήσεων είναι η πραγματοποίηση οικονομιών (όπως και στα νοικοκυριά), οι οποίες μειώνουν το κόστος λειτουργίας της επιχείρησης.

Οι οικονομίες αυτές μπορεί να αφορούν τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στη γενικότερη οργάνωση και διεξαγωγή των λειτουργιών τους.

Σημαντική επίδραση στην εξασφάλιση της αναγκαίας αποτελεσματικότητας στην οργάνωση της παραγωγής ασκεί μεταξύ των άλλων μέτρων και η μέριμνα για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και οικονομιών εύρους, έννοιες τις οποίες θα εξετάσουμε ευθείς αμέσως.

2.1. Οικονομίες κλίμακας

Με τον όρο οικονομίες κλίμακας εννοούμε τα μέσα και τους τρόπους που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση για να μειώσει αφ' ενός το κόστος του παραγόμενου προϊόντος και αφ' ετέρου να αυξήσει την ποσότητα, με άμεση συνέπεια το κέρδος της. Για να επιτευχθεί όμως κάτι τέτοιο θα πρέπει να επιφέρει κάποιες καινοτομίες (καινούργια μηχανήματα, εξειδικευμένο προσωπικό κ.τ.λ.), οι καινοτομίες αποτελούν κόστος για την επιχείρηση.

Οικονομίες κλίμακας στο χώρο των επιχειρήσεων προκύπτουν όταν η αύξηση όλων των παραγωγικών συντελεστών προκαλεί αύξηση του αποτελέσματος σε ποσοστό μεγαλύτερο από το ποσοστό της πραγματοποιούμενης μεταβολής στην ποσότητα των παραγωγικών συντελεστών.³⁵

Δηλαδή π.χ. η αγορά νέων μηχανημάτων θα επιφέρει μεγαλύτερη παραγωγή από αυτή που θα είχε πριν η επιχείρηση. Το ζήτημα είναι η παραγωγή αυτή να αποφέρει το διπλάσιο κέρδος και να υπερκαλύψει το κόστος των παραγωγικών συντελεστών (μηχανημάτων, υλικών κ.λ.π.).

Έτσι αν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές σε μια συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία διπλασιάζονται, για να προκύψουν οικονομίες κλίμακας θα πρέπει το αποτέλεσμα (παραγωγή-κέρδος) να είναι μεγαλύτερο από το διπλάσιο.

Αν εκφραστούμε με όρους κόστους για μια επιχείρηση που ειδικεύεται σε ένα συγκεκριμένο προϊόν, θα λέγαμε ότι ο μέσος όρος του συνολικού κόστους παραγωγής μειώνεται καθώς το αποτέλεσμα (προϊόν) αυξάνει (ποσότητα) όταν υπάρχουν οικονομίες κλίμακας. Αν για παράδειγμα μια επιχείρηση κατασκευάζει ανδρικά κουστούμια, το κόστος παραγωγής θα είναι διαφορετικό αν κατασκευάσει 10 απ' ό,τι να κατασκευάσει 100 και αυτό γιατί: στην προμήθεια υλικών που θα κάνει για τα 100 κουστούμια θα κερδίσει καλύτερες τιμές προμήθειας, μπορεί να χρησιμοποιήσει νέα μηχανήματα μαζικής παραγωγής και όχι εργάτες για την παραγωγή τους (υψηλό ημερομίσθιο, ασφάλειες κ.τ.λ.). Επομένως συμφέρει την επιχείρηση να κατα-

³⁵ Φληναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.228

σκευάσει περισσότερα με όσο το δυνατόν λιγότερο κόστος παραγωγής και φυσικά η τιμή πώλησής τους θα επιφέρει κέρδος στην επιχείρηση.

Οι τρόποι τώρα δημιουργίας οικονομιών κλίμακας είναι πολλοί, ενώ μπορεί να προκύπτουν τόσο στο επίπεδο του εργοστασίου, όσο και στο επίπεδο των λοιπών λειτουργιών της επιχείρησης.

Στο πλαίσιο αυτό μια επιχείρηση μπορεί να λειτουργεί πολλά εργοστάσια, οπότε μπορεί να προκύπτουν οικονομίες από το management ή από την σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων κ.α.

Οι οικονομίες κλίμακας και οι οικονομίες εύρους συνδυαζόμενες στο επίπεδο της ζήτησεως, ασκούν μια σοβαρή επίδραση σε έναν σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων του ίδιου επιχειρηματικού κλάδου.

Στο επίπεδο του εργοστασίου οικονομίες κλίμακας προκύπτουν συνήθως από τις τεχνολογικές ή μηχανολογικές πλευρές της παραγωγής, π.χ. αν υπάρχει σταθερά προκαθορισμένο κόστος για την παραγωγή ενός συγκεκριμένου μοντέλου στη γραμμή παραγωγής, τότε το κόστος κατά μονάδα παραγόμενου προϊόντος θα είναι χαμηλότερο όσο μεγαλύτερος θα είναι ο αριθμός των μονάδων του παραγόμενου προϊόντος.

Πλέον τούτων εικάζεται ότι με τον διπλασιασμό του όγκου των πωλήσεων οι επιχειρήσεις δεν είναι υποχρεωμένες να διπλασιάζουν αντίστοιχα και τα αποθέματα τους προκειμένου να έχουν στη διάθεση τους τις αναγκαίες ποσότητες για την κάλυψη μιας πιθανής αύξησης της ζήτησεως.

Οι επιχειρήσεις μπορούν επίσης να εξασφαλίσουν οικονομίες κλίμακας μέσω της εξειδίκευσης, από την ορθολογική αξιοποίηση των μεταβλητών παραγωγικών συντελεστών (δηλαδή της εργασίας και του κεφαλαίου), όπως επίσης μπορεί να εξασφαλίζουν χρηματικές οικονομίες κλίμακας όταν είναι σε θέση να προμηθεύονται τους αναγκαίους παραγωγικούς συντελεστές (π.χ. πρώτες ύλες) με χαμηλότερο κόστος μέσω των εκπτώσεων που εξασφαλίζουν από τις μαζικές προμήθειες.³⁶

³⁶ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.229

2.2. Οικονομίες εύρους

Οικονομίες εύρους προκύπτουν όταν δύο ή περισσότερα προϊόντα μπορεί να παράγονται ταυτόχρονα και σε συνδυασμό, με χαμηλότερο κόστος παρά όταν παράγονται χωριστά.

Αυτό σημαίνει ότι αντί να μεταβάλλεται η κλίμακα ως προς τον όγκο της παραγωγής ενός συγκεκριμένου προϊόντος, μεταβάλλεται το εύρος απασχόλησης της επιχείρησης, διότι έχει αποδειχθεί ότι το κόστος μεταβάλλεται με την μεταβολή του εύρους των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως (δηλαδή με την αύξηση του αριθμού των παραγομένων προϊόντων).³⁷

Αυτό προκύπτει όταν οι επιχειρήσεις για την συνδυασμένη παραγωγή δύο ή περισσότερων προϊόντων χρησιμοποιούν την ίδια υποδομή ή όταν χρησιμοποιούν ένα δημόσιο αγαθό ως κοινό παραγωγικό συντελεστή σε μια συνδυασμένη από κοινού παραγωγή.

Δηλαδή αν π.χ. μια επιχείρηση κατασκευάζει ανδρικά κουστούμια, μπορεί να κατασκευάσει και ανδρικά παλτά, με τα ίδια μηχανήματα, με τα ίδια υλικά αλλά ο χρόνος, οι ώρες εργασίας θα αυξηθούν. Το κόστος παραγωγής θα αυξηθεί κατά ένα βαθμό (ημερομίσθια), κόστος όμως που θα καλυφθεί από την επιχείρηση, λόγω των ωφελημάτων που θα έχει από άλλες πηγές παραγωγής (χαμηλό κόστος αγοράς υλικών, ίδια μηχανήματα κ.τ.λ.) αλλά και από την τιμή που θα πωληθεί από αυτή.

Έτσι από τη στιγμή που θα αποκτηθεί αυτός ο κοινός παραγωγικός συντελεστής, μπορεί να είναι διαθέσιμος για την παραγωγή και άλλων προϊόντων χωρίς κόστος (π.χ. ένα αρτοποιείο κατασκευάζει ψωμί, αλλά με τα ίδια υλικά, με τα ίδια μηχανήματα κατασκευάζει και άλλα εδέσματα, κουλούρια κ.τ.λ.).

Στα πλαίσια αυτά είναι δυνατόν να εξασφαλίζονται οικονομίες από την κοινή χρήση παραγωγικών συντελεστών, η οποία (κοινή χρήση) δημιουργεί οικονομίες εύρους μέσω του μειωμένου κόστους που συνεπάγεται η από κοινού μαζική προμήθεια ή η από κοινού χρήση αυτών των παραγωγικών συντελεστών ή των μέσων κοινής ωφέλειας.

³⁷ Φαναριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.230

Στις περιπτώσεις αυτές η γνώση αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα στην παραγωγική διαδικασία, η οποία άπαξ και αποκτηθεί συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στην παραγωγή ή στη διάθεση στενά συνδεδεμένων προϊόντων.

Ως εκ τούτου οι οικονομίες κλίμακας και οι οικονομίες εύρους μπορεί να επηρεάζονται αμοιβαίως για τη δημιουργία οικονομιών και εξασφάλιση πλεονεκτημάτων κυρίως σε μεγάλες επιχειρήσεις και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας στο πλαίσιο της λειτουργίας τους

Όταν μια επιχείρηση παράγει δύο προϊόντα ο βαθμός των οικονομιών εύρους μπορεί να υπολογισθεί με την διαφορά μεταξύ του συνολικού κόστους της χωριστής παραγωγής και του συνολικού κόστους της συνδυσμένης (από κοινού) παραγωγής των δύο αυτών προϊόντων.³⁸

2.3. Οικονομίες από τον τρόπο διαχείρισης των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών ύστερα από τη σημαντική πτώση των επιτοκίων και στα πλαίσια των σχετικών φορολογικών ρυθμίσεων τα δανειακά κεφάλαια αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων ιδιαίτερα κατά την αρχική τους φάση για το σχηματισμό του αναγκαίου κεφαλαίου έναρξης.

Για τον μικρό επιχειρηματία η δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων με λογικούς όρους και στα πλαίσια μιας λογικής αναλογίας προς τα ίδια κεφάλαια, είναι δυνατόν να αποδειχθεί ιδιαίτερα πλεονεκτική, διότι μπορεί να επιρρίπτει τους καταβληθέντες τόκους στις νόμιμες δαπάνες της επιχειρήσεως (οι οποίες απαλλάσσονται από τους φόρους), να διευρύνει τα κεφάλαια που έχει υπό τον έλεγχο του, να διατηρεί τον έλεγχο επί της επιχειρήσεως και να δημιουργεί συνθήκες κατάλληλες ώστε να προσελκύει πρόσωπα πρόθυμα να δανείσουν την επιχείρηση.

Πάντως προκειμένου για την εξασφάλιση κεφαλαίων κίνησης ή κεφαλαίων επέκτασης ή προκειμένου για την εξασφάλιση κεφαλαίων για

³⁸ Φανιριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.230

άλλους ειδικούς σκοπούς, η επιχείρηση πρέπει να αναλύει με ιδιαίτερη προσοχή τις δυνατότητες χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων αυτών από ίδιους πόρους πριν προβεί σε αναζήτηση πόρων μέσω δανεισμού.

Στο πλαίσιο αυτό η επιχείρηση πρέπει να μελετά επισταμένως όλους τους παράγοντες που είναι δυνατόν να δημιουργούν προϋποθέσεις σπατάλης πόρων και να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη δυσμενών συνεπειών που μπορεί να έχουν οι παράγοντες αυτοί.³⁹

Οι παράγοντες οι οποίοι συντελούν στην άσκοπη σπατάλη χρήματος και λοιπών παραγωγικών μέσων είναι η εξής:

1. Η δημιουργία νεκρών αποθεμάτων. Η δημιουργία αποθεμάτων πέραν των απολύτως αναγκαίων, αποτελεί συνήθως τρόπο άσκοπης δέσμευσης πιστώσεων. Έχει παρατηρηθεί, ότι τα διαθέσιμα αποθέματα εμπορευμάτων και λοιπών ειδών των επιχειρήσεων λόγω κακής διαχείρισης υπερβαίνουν τα αναγκαία, συνήθως σε ποσοστό 20 έως και 50%, ενώ πολύ συχνά μερικά από τα πλεονάζοντα είδη παραγγέλλονται εκ νέου. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστώνεται η ύπαρξη πλεονασματικών αποθεμάτων, πρέπει να διατίθενται το δυνατόν συντομότερα και με την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη οικονομική ωφέλεια, ενώ πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν έχουν γίνει νέες παραγγελίες για τα είδη αυτά. Ένας άλλος τρόπος αποφυγής δημιουργίας πλεονασματικών αποθεμάτων είναι η δημιουργία εποχικών αποθεμάτων π.χ. μια εμπορική επιχείρηση πώλησης ετοίμων ενδυμάτων δύναται κατά τη διάρκεια του θέρους να δημιουργεί ένα απόθεμα χειμερινών ενδυμάτων και κατά τέλος του χειμώνα να δημιουργεί ένα απόθεμα καλοκαιρινών ενδυμάτων με «αυτοχρηματοδότηση», δηλαδή με χρήματα που προέρχονται από την πώληση του χειμερινού αποθέματος.

2. Η δέσμευση πιστώσεων σε ανενεργούς λογαριασμούς. Κατά την κατανομή των πιστώσεων είναι πολύ πιθανόν μεγάλα ποσά να δεσμεύονται σε ανενεργούς ή αμφίβολης σκοπιμότητας λογαριασμούς. Στις περιπτώσεις αυτές είναι απαραίτητη μια επείγουσα και επισταμένη εκκαθάριση

³⁹ Φανηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.231

των λογαριασμών αυτών και η υιοθέτηση όπου παρίσταται ανάγκη, ενός προσεκτικού συστήματος ελέγχου των δαπανών που διατίθενται για την χρηματοδότηση μελλοντικών δραστηριοτήτων.

3. Η άσκοπη διατήρηση πλεονάζοντος κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Μια μικρή επιχείρηση είναι δυνατόν να διατηρεί νεκρά αποθέματα κεφαλαιουχικών αγαθών με την μορφή μηχανημάτων, εξαρτημάτων, εργαλείων, υλικών κλπ, τα οποία θα ήταν δυνατόν να πωληθούν στο εμπόριο χωρίς ουδεμία αρνητική επίδραση στην κανονική λειτουργία της επιχείρησης.

4. Αντιοικονομική χρησιμοποίηση των χώρων και λοιπών μέσων. Η διατήρηση χώρων πέραν των απολύτως αναγκαίων (διπλές και τριπλές αποθήκες, χώροι συνεστιάσεων, διαφημιστικά περίπτερα κ.τ.λ.), αποτελεί άσκοπη επιβάρυνση των επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο όπως οι χώροι οι οποίοι δεν αξιοποιούνται να εκμισθώνονται ή να υπεκμισθώνονται, ενώ απαραίτητες εγκαταστάσεις όπως π.χ. τηλεφωνικά κέντρα, είναι δυνατόν να μισθώνονται κατά χρήση, χωρίς να παρεμποδίζεται η κανονική διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Στα ίδια πλαίσια πρέπει να εξετάζεται και η περίπτωση μίσθωσης διαφόρων μηχανικών μέσων όπως για την μεταφορά προϊόντων και λοιπών υλικών της επιχείρησης αντί της διατήρησης ιδιόκτητων οχημάτων ή άλλων μηχανικών μέσων, τα οποία απαιτούν όπως είναι προφανές δαπάνες για τις αμοιβές χειριστών και δαπάνες προμήθειας, επισκευών, συντήρησης αγοράς καυσίμων κ.λ.π.⁴⁰

Τα μέτρα που αναφέραμε ανωτέρω αποτελούν στοιχειώδεις υποχρεώσεις κάθε επιχείρησης και συνιστούν το πλαίσιο μιας σώφρονος διαχείρισης, ενώ οδηγούν αφ' ενός μεν στην πρόληψη της σπατάλης, αφ' ετέρου δε στην εξασφάλιση πόρων που είναι αναγκαίοι για την χρηματοδότηση άλλων άκρως απαραίτητων δραστηριοτήτων.

⁴⁰ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.233

3. Έλεγχος της διαχείρισης των οικονομικών της επιχείρησης

Τα μέτρα που αναφέραμε ανωτέρω αποτελούν μια μόνιμη πηγή άντλησης αυξημένων πόρων εκ των έσω, ενώ είναι δυνατόν να υλοποιηθούν μόνο μέσω ενός αποτελεσματικού συστήματος ελέγχων. Στα πλαίσια αυτά πρέπει:

α) Τα ποσά τα οποία εισπράττει ο ιδιοκτήτης, ως προσωπική του αμοιβή να βρίσκονται πάντοτε σε στενή συνάρτηση με τις ανάγκες της επιχείρησης, ενώ θα πρέπει να υπόκεινται σε δραστικές περικοπές στις περιπτώσεις όπου υφίσταται ανάγκη κεφαλαίων

β) Για ορισμένες δραστηριότητες που εκτελούνται με παραδοσιακές μεθόδους πρέπει να επιλέγονται οι λιγότερο δαπανηρές μέθοδοι και

γ) Στενότερος έλεγχος επί των αμοιβών του προσωπικού, επί των μισθωμάτων, των διαφημίσεων και άλλων ιδιαίτερης σημασίας δαπανών είναι πάντοτε δυνατός, όσο και επιθυμητός.

Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση περιορισμό των απολύτως αναγκαίων δαπανών, αλλά έχει την έννοια της εξασφάλισης όσο το δυνατόν μεγαλύτερης απόδοσης κάθε μιας συγκεκριμένης δαπάνης, ενώ ταυτόχρονα οι διαδικασίες αυτές ενισχύουν σε σημαντικό βαθμό την δανειοληπτική ικανότητα της επιχείρησης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εξωτερική χρηματοδότηση κρίνεται ως απολύτως αναγκαία.⁴¹

4. Άλλες πηγές χρηματοδότησης

Πέραν των πηγών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων στις οποίες ήδη αναφερθήκαμε και οι οποίες εξασφαλίζονται μέσω επιδέξιων μεθόδων άσκησης του χρηματοοικονομικού management στα πλαίσια της επιχείρησης, πρόσθετες πηγές άντλησης κεφαλαίων αποτελούν:

(α) Οι αποταμιεύσεις του ιδιοκτήτη και των συνεργατών του, στους οποίους περιλαμβάνονται η οικογένεια ή οι φίλοι, οι οποίοι είναι πιθανόν να γίνουν ακόμη και συνεταιίροι ή μέτοχοι στην επιχειρηματική του δραστηριότητα.

⁴¹ Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987, σελ. 352

(β) Οι συνεταίροι και οι μέτοχοι στην περίπτωση μιας επιχειρήσεως εταιρικής μορφής ή στην περίπτωση των ανωνύμων εταιριών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, μέσω της αύξησης των κεφαλαίων.

(γ) Οι τράπεζες και άλλοι αναγνωρισμένοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, οι οποίοι δύνανται να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με πολλούς τρόπους όπως: χορήγησης τραπεζικών δανείων, προεξόφλησης συναλλαγματικών, διάθεσης μπλοκ επιταγών κλπ.

(δ) Τα προγράμματα ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που προωθούνται από κρατικούς φορείς.

(ε) Η χρηματοδότηση μέσω των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(στ) Οι προμηθευτές, στους οποίους περιλαμβάνονται οι προμηθευτές πρώτων υλών, οι βιομήχανοι, οι έμποροι χονδρικής πώλησεως, σε ορισμένες δε περιπτώσεις και οι πελάτες οι οποίοι προκαταβάλλουν την αξία των υπό προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών και

(ζ) Η χρηματοδότηση από τοπικούς οργανισμούς.

Πιο αναλυτικά:

4.1. Δανεισμός από φίλους και συγγενείς

Παρ' όλον ότι η προσφυγή στον δανεισμό των συγγενών και των φίλων θεωρείται ως επιθυμητή επιχειρηματική πρακτική, εν τούτοις η ανάμειξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με συγγενείς ή φίλους στα πλαίσια των κοινωνικών σχέσεων πρέπει να αποφεύγεται.

Αυτό επιβάλλεται κυρίως διότι η δημιουργία κεφαλαίων με την συμβολή φίλων και συγγενών, συντελεί στην ανάπτυξη μιας ιδιαίτερα σημαντικής προσωπικής οικονομικής σχέσης, η οποία έρχεται συνήθως σε σύγκρουση με την ανεξαρτησία και την καλώς εννοούμενη επιχειρηματική δράση.

Ο επιχειρηματίας, ο οποίος για την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων του βασίζεται στο πλαίσιο των προσωπικών - κοινωνικών σχέσεων

βρίσκεται πάντοτε σε δύσκολη θέση όταν παίρνει αποφάσεις που αφορούν στην ίδια την επιχείρηση.

Πέραν αυτού οι χρηματοδότες της μορφής αυτής αισθάνονται ότι είναι υποχρεωμένοι να εκδηλώνουν σε κάθε περίπτωση το ενδιαφέρον τους μέσω της παροχής οδηγιών ή ακόμη και μέσω της επιμονής τους για τη λήψη ορισμένων κατά την άποψη τους ορθών μέτρων, ενώ είναι πάντοτε δυνατόν οι σχετικές εισηγήσεις τους να μην βρίσκονται σε αρμονία με τις επιθυμίες και τους αντικειμενικούς σκοπούς του ιδιοκτήτη.

Όπως είναι προφανές ο δανεισμός πρέπει να αποτελεί μια καθαρή επιχειρηματική συναλλαγή και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί εκδήλωση προσωπικής εύνοιας. Οι φίλοι ή οι συγγενείς του επιχειρηματία μπορεί ευκολότερα να πείθονται σχετικά με τις δυνατότητες που περικλείει η προωθούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα, όμως σπανίως είναι σε θέση να εκφράσουν μια ικανοποιητική κρίση σχετική με την επιχειρηματική δραστηριότητα.⁴²

4.2. Χρηματοδότηση από εταίρους και μετόχους

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από συνεισφορές εταίρων και μετόχων είναι μια υγιής μορφή χρηματοδότησης και βασίζεται κυρίως στην αντικειμενική κρίση των εταίρων και των μετόχων ως προς τις δυνατότητες της επιχειρήσεως.

Οι δυνατότητες αυτές των επιχειρήσεων κρίνονται και από εξειδικευμένους οργανισμούς, οι κρίσεις τους δε και οι εισηγήσεις τους αποτελούν πολύτιμη υποβοήθηση ως προς τον κατάλληλο προγραμματισμό, οργάνωση και την αποτελεσματική ανάπτυξη της επιχειρήσεως. Η σύσταση εταιρίας θεωρείται σε ορισμένες περιπτώσεις ως μια αποτελεσματική λύση, κυρίως όταν οι πρωτοβουλίες του επιχειρηματία είναι τέτοιες ώστε να εξέρχονται των οικονομικών του δυνατοτήτων.

Η σύσταση εταιρίας έχει την έννοια ότι δύο ή περισσότερα άτομα συνενώνουν τις οικονομίες και τα ταλέντα τους με σκοπό την λειτουργία

⁴² Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.236

μιας επιχείρησης. Ανάλογο με την Νομική μορφή της εταιρίας είναι και το σύστημα Διοικήσεως της. Στο πλείστο όμως των περιπτώσεων αυτών, οι εταίροι συνεισφέρουν μόνον χρήματα και συμμετέχουν στα κέρδη, ανάλογα με την συνεισφορά τους στην εταιρεία, ενώ ένας ή δύο από αυτούς αναλαμβάνουν τη διοίκηση της εταιρείας.⁴³

4.3. Χρηματοδότηση μέσω πιστωτικών οργανισμών

Οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν συνήθως την κύρια πηγή άντλησης των αναγκαίων πιστώσεων για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Τα χρήματα τα οποία αποκτούν οι επιχειρήσεις μέσω των τραπεζών είναι χρήματα που αντλούν με τη μορφή δανείου και συνδυάζονται πάντοτε με ορισμένες υποχρεώσεις, οι οποίες προσδιορίζονται ρητώς στο σχετικό συμβόλαιο δανεισμού.

Μεταξύ των υποχρεώσεων αυτών περιλαμβάνονται κυρίως η υποχρέωση της εξόφλησης του δανείου στον προσυμφωνημένο χρόνο, η καταβολή του συμφωνημένου τόκου και φυσικά η παροχή σχετικών εγγυήσεων για την εξασφάλιση της τραπεζής μέχρι της αποπληρωμής του δανείου.

Ορισμένες τράπεζες έχουν ειδικά τμήματα χορήγησης καταναλωτικών δανείων, ενώ πολλές άλλες προσφέρουν δάνεια στους καταναλωτές με τους όρους που ισχύουν για τα επιχειρηματικά δάνεια.

Στην πράξη πολλές μικρές επιχειρήσεις επωφελούνται από αυτές τις διευκολύνσεις τις οποίες χρησιμοποιούν για την κάλυψη πρόσκαιρων αναγκών τους. Χαρακτηριστικό των δανείων αυτών είναι η περιορισμένη χρονική τους διάρκεια και η δυνατότητα ανανέωσης των δανείων αυτών κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Με την σταδιακή ανάπτυξη της επιχείρησης και την επιτυχή δραστηριοποίηση της στον τομέα της ειδικεύσεως της, τόσο το ύψος των χρημάτων που αντλούν με τη μορφή δανείου, όσο και η χρονική διάρκεια του δανεισμού αυξάνουν.

⁴³ Φαναριώτης Π. : «*Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων*», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.237

Παρ' όλον ότι τα βραχυπρόθεσμα δάνεια, δηλαδή τα δάνεια διάρκειας μικρότερης του έτους είναι τα επικρατέστερα, πολλές τράπεζες υιοθετούν την πολιτική της χορήγησης μακροπρόθεσμων δανείων, δηλαδή διάρκειας από ένα μέχρι δέκα ετών. Το μεγαλύτερο ποσοστό των δανείων αυτών είναι «ενυπόθηκα δάνεια», πράγμα που σημαίνει ότι η έγκριση τους τελεί υπό την προϋπόθεση της εξασφάλισης τους με πάγιο κεφάλαιο σημαντικά μεγαλύτερης αξίας από την αξία του συνολικού ποσού του δανείου.

Τέλος υπάρχει και η κατηγορία των μη εξασφαλισμένων δανείων τα οποία αφορούν σε μικρότερα ποσά και καλύπτουν μικρότερη χρονική διάρκεια. Τα δάνεια αυτά συνδυάζονται συνήθως με την παροχή δυνατότητας στην επιχείρηση να αντλεί ένα ποσό πέραν από το ποσόν του καλυπτόμενου από την εγγύηση δανείου, βασίζονται δε στην προσωπικότητα και την αξιοπιστία του επιχειρηματία, ενώ η έγκριση των δανείων αυτών αποτελεί την εξαίρεση στον γενικό κανόνα. Ένα πρόσωπο με αποδεδειγμένη διεθθυντική ικανότητα, με εξαιρετική φήμη και με καλή επιχειρηματική πρόταση είναι δυνατόν να αξιολογείται ευνοϊκά για την έγκριση ενός δανείου της κατηγορίας αυτής ή ενός μακροπρόθεσμου δανείου με ευνοϊκούς όρους, ενώ η ίδια η τράπεζα μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση δανείων της μορφής αυτής σε άτομα ολιγότερο γνωστά και με περιορισμένη αξιοπιστία.⁴⁴

4.4. Η δανειακή σύμβαση

Η δανειακή σύμβαση καταρτίζεται από την τράπεζα που χορηγεί το δάνειο, περιέχει δε τους σχετικούς όρους και προϋποθέσεις, οι οποίες κατά την κρίση της θεωρούνται απαραίτητοι για την εξασφάλιση της αποπληρωμής του δανείου. Οι βασικοί όροι που περιέχονται στην δανειακή σύμβαση είναι οι εξής:

(α) Η χρονική διάρκεια αναφέρεται στο χρόνο αποπληρωμής του δανείου και στο πρόγραμμα της κατά δόσεις εξόφλησης του.

⁴⁴ Φανηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.237

(β) Το επιτόκιο αφορά στο ποσοστό επί τοις εκατό με το οποίο επιβαρύνεται το δάνειο καθώς και άλλες συναφείς επιβαρύνσεις, όπως έξοδα υποθήκης, ένσημα, φόροι κλπ.

(γ) Οι ειδικότεροι όροι ως προς τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το υπόλοιπο του δανείου γίνεται αμέσως απαιτητό και εξ' ολοκλήρου καταβλητέο εάν συμβεί οποιαδήποτε αθέτηση των όρων της σύμβασης.

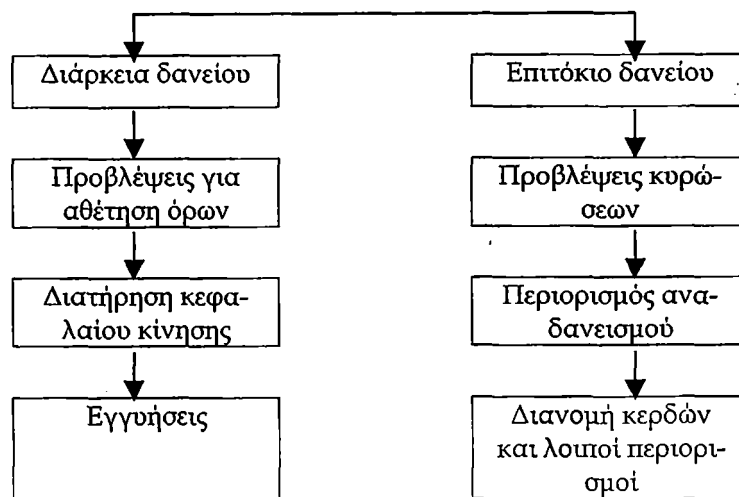
(δ) Οι τυχόν αναγκαίες κυρώσεις για αθέτηση των όρων του δανείου.

(ε) Οι προϋποθέσεις διατήρησης του κεφαλαίου κίνησης στα ενδεικνυόμενα επίπεδα.

(στ) Οι περιορισμοί σε σχέση με την χορήγηση άλλου δανείου κατά τη διάρκεια συναφθέντος ήδη δανείου (αναδανεισμός).

(ζ) Η περιγραφή των κεφαλαιουχικών αγαθών τα οποία τίθενται ως εγγύηση για την εξασφάλιση του δανείου, καθώς και οι όροι σύστασης τυχόν υποθήκης, και τέλος

(η) Οι περιορισμοί ως προς το ύψος των αποδοχών και του μερίσματος από τη διανομή κερδών κατά την διάρκεια του δανείου.⁴⁵

⁴⁵ Φανεριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.238

4.5. Κριτήρια έγκρισης των δανείων

Τα κριτήρια τα οποία συνήθως οι τράπεζες χρησιμοποιούν κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων για χορήγηση δανείων κυρίως σε μικρούς επιχειρηματίες είναι τα εξής:

(α) Η προσωπικότητα του αιτούντος το δάνειο.

(β) Οι διευθυντικές του ικανότητες.

(γ) Η παραγωγική φύση του αιτουμένου δανείου, όπως αυτή αποδεικνύεται από τις δραστηριότητες του επιχειρηματία κατά το παρελθόν σε συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα ή η εκτίμηση της τράπεζας ως προς τα προσδοκώμενα κέρδη από την νέα δραστηριότητα.

(δ) Τυχόν υφιστάμενες παράλληλες δυνατότητες του επιχειρηματία, οι οποίες συμβάλλουν στην εξασφάλιση της αποπληρωμής του δανείου, για την περίπτωση που τα αναμενόμενα κέρδη δεν πραγματοποιούνται ή για την περίπτωση που χρειάζεται να προστατεύσουν τον δανειστή ή για περιπτώσεις κατά τις οποίες η φήμη του δανειολήπτη δεν είναι σταθερά καθιερωμένη.

Για τη λήψη αποφάσεως περί έγκρισεως των αιτήσεων σύναψης δανείου, η τράπεζα απαιτεί να έχει αξιόπιστα στοιχεία. Συνήθως ο ισολογισμός της επιχείρησης και ο λογαριασμός «τέλους χρήσεως» με την ένδειξη «κέρδη και ζημιές» αποτελούν βασικά στοιχεία τα οποία ζητούνται από τις τράπεζες όταν πρόκειται για αιτήσεις επιχειρήσεων που βρίσκονται εν λειτουργία. Για την περίπτωση νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας μια εμπειριστατωμένη ανάλυση ως προς τον εκτιμώμενο όγκο των πωλήσεων, το προβλεπόμενο είδος και ύψος δαπανών, καθώς και το αναμενόμενο ύψος των κερδών, αποτελούν ορισμένα από τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία εξετάζει η τράπεζα, ενώ ο τρόπος που θα αξιοποιηθούν τα αιτούμενα κεφάλαια αποτελεί μια περίπτωση την οποία η τράπεζα εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή.⁴⁶

⁴⁶ Φηνηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.239

5. Επιχειρηματικός προϋπολογισμός

Ετυμολογικά ο προϋπολογισμός είναι μια σύνθετη λέξη αποτελούμενη από την πρόθεση προ και το ρήμα υπολογίζω και σημαίνει ότι, υπολογίζω από πριν το ποσό που θα απαιτηθεί για τις δραστηριότητες που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο μέλλον, καθώς επίσης και τις πηγές από τις οποίες θα αντλήσουν τα αναγκαία έσοδα.

Ο προϋπολογισμός με την έννοια αυτή προϋποθέτει: (α) τον σαφή καθορισμό των υπό χρηματοδότηση δραστηριοτήτων, (β) τις προτεραιότητες τις οποίες πρέπει να δοθούν στις υπό χρηματοδότηση δραστηριότητες, (γ) την κατανομή των πιστώσεων που έχει στην διάθεση της η επιχείρηση με τη σειρά προτεραιότητας και (δ) τις πηγές και το ύψος των εσόδων που θα απαιτηθούν για την χρηματοδότηση των δαπανών.

Με δεδομένο ότι οι πιστώσεις που διατίθενται για χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης δεν είναι απεριόριστες, πρέπει η κατανομή τους να γίνεται με μέτρο και με σκοπό τη μέγιστη δυνατή απόδοση τους.

Στην πράξη ο προϋπολογισμός δεν αποτελεί παρά την οικονομική διάσταση του επιχειρηματικού προγραμματισμού, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να έχουν καθορισθεί με σαφήνεια:

- ❖ Η γενική αποστολή της επιχείρησης και η στρατηγική της.
- ❖ Οι αντικειμενικοί σκοποί, οι οποίοι προσδιορίζουν τις βασικές δραστηριότητες που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο χρονικό πλαίσιο για το οποίο καταρτίζεται ο προϋπολογισμός.
- ❖ Η αξιολόγηση και ιεράρχηση των στόχων αυτών με σκοπό τη χρηματοδότηση τους και
- ❖ Τα μέτρα πολιτικής που πρόκειται να ακολουθήσει η επιχείρηση προκειμένου να γίνει δυνατή η έγκαιρη και αποτελεσματική εκπλήρωση των στόχων της.⁴⁷

⁴⁷ Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 187

5.1. Έννοια και περιεχόμενο του προϋπολογισμού

Από όσα διατυπώσαμε παραπάνω, προκύπτει σαφέστατα ότι ο προϋπολογισμός στην πράξη εκφράζει σε χρηματικές μονάδες, τις πάσης φύσεως επιχειρηματικές δραστηριότητες, οι οποίες αποβλέπουν στην πραγματοποίηση των αντικειμενικών σκοπών, όπως αυτές προσδιορίζονται από την γενική αποστολή του οργανισμού.

Τόσο το περιεχόμενο όσο και η διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού έχουν διαχρονικά τα ίδια χαρακτηριστικά σε όλες σχεδόν τις χώρες.

Σε γενικές γραμμές ο προϋπολογισμός αποτελεί έναν πίνακα καταγραφής των εσόδων και των εξόδων που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν σε μια ορισμένη χρονική περίοδο.

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με σκοπό τη χρηματοδότηση δαπανών, οι οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο προσεχές μέλλον. Η περίοδος στην οποία αναφέρεται η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων, καλύπτει συνήθως χρονικό διάστημα ενός έτους. Επειδή όμως οι δαπάνες αυτές πρέπει να καλυφθούν από αντίστοιχα έσοδα, ο προϋπολογισμός περιγράφει πρωτίστως τα έσοδα που πρόκειται να εισπραχθούν στη διάρκεια της προϋπολογιζόμενης περιόδου, καθώς και τις πηγές προέλευσης τους. Για το λόγο αυτό ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει δύο σκέλη, δηλαδή το σκέλος των εσόδων και το σκέλος των εξόδων. Τα έσοδα πρέπει να προγραμματίζονται με ρεαλιστικές αξιολογήσεις των πηγών, όπως εξίσου ρεαλιστική πρέπει να είναι και η αξιολόγηση των δαπανών.⁴⁸

5.2. Προϋπολογισμός δαπανών

Ο προϋπολογισμός των δαπανών αποτελεί στην πράξη ένα μέσον ελέγχου το οποίο χρησιμοποιείται από το management, προκειμένου να καθορίσει με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια το χρηματικό περιεχόμενο που περικλείει κάθε μια από τις βασικές κατηγορίες δαπανών στα πλαίσια της χρονικής περιόδου που καλύπτεται από τον προϋπολογισμό. Ταυτόχρονα ο

⁴⁸ Φηνηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.241

προϋπολογισμός δαπανών αποτελεί ένα πολύτιμο βοήθημα στη διάθεση των διευθυντικών στελεχών της επιχειρήσεως, ώστε να προωθούν τη λειτουργία των διαφόρων τομέων της επιχειρήσεως σύμφωνα με τους σχετικούς προγραμματισμούς και εντός των ορίων των εγκεκριμένων δαπανών όπως εμφανίζονται στον προϋπολογισμό της επιχείρησης.

Στα πλαίσια της σύγχρονης επιχειρηματικής δραστηριότητας ο έλεγχος των δαπανών ασκείται πάντοτε σε σχέση με κάποιον αντικειμενικό σκοπό, όπως άλλωστε αναφέρουμε ανωτέρω. Αυτό σημαίνει ότι για να πραγματοποιηθεί μια συγκεκριμένη δαπάνη πρέπει να υπάρχουν:

- ❖ Καθορισμένοι αντικειμενικοί σκοποί.
- ❖ Συγκεκριμένη σειρά προκαθορισμένων προτύπων.
- ❖ Σύγχρονα στοιχεία για σύγκριση με τα πρότυπα αυτά και
- ❖ Φυσικά ανάλογη επιχειρηματική δραστηριοποίηση για την αποτελεσματική εκπλήρωση των στόχων.⁴⁹

5.3. Τα standards και η χρησιμότητά τους ως μέσο αξιολόγησης των δαπανών

Τα standards μπορεί να εκφράζονται σε μονάδες χρόνου ή σε ποσότητες παραγομένων αγαθών, μπορεί δε να συσχετίζονται με την παραγωγή, με τα αποθέματα και τα επίπεδα απασχόλησης ή με άλλες λειτουργικές πλευρές της επιχείρησης.

Όπως συνήθως ισχύει στην περίπτωση του προϋπολογισμού δαπανών, ο αντικειμενικός σκοπός μπορεί να αφορά στην επίτευξη συγκεκριμένου κύκλου εργασιών με το ελάχιστο δυνατό κόστος ή στην γρήγορη επέκταση του κύκλου εργασιών έστω και αν το κόστος της πραγματοποίησης του στόχου αυτού μπορεί να είναι προσωρινά υψηλό.

Σε οποιαδήποτε όμως από τις ως άνω περιπτώσεις είναι ανάγκη τα σχετικά αποτελέσματα να συγκρίνονται με υφιστάμενα προκαθορισμένα standards.

⁴⁹ Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.242

Τα standards καθορίζονται σε συσχέτιση με ένα σταθερό ύψος (standard) αναμενόμενης δαπάνης που κρίνεται ως ικανοποιητική για τον προγραμματισθέντα στόχο, ενώ πραγματικά στοιχεία τα οποία παρουσιάζουν κατά περιόδους το ύψος των δαπανών, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί για την επίτευξη ίδιων αντικειμενικών σκοπών, επιτρέπουν την σύγκριση με τα προγραμματισθέντα στοιχεία. Οι κατάλληλες ενέργειες οι οποίες αναπτύσσονται στον κατάλληλο χρόνο αποκλείουν τυχόν παρεκκλίσεις από τους καθορισμένους στόχους.⁵⁰

5.4. Έγκριση δαπανών

Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η πραγματοποίηση ορισμένων δαπανών υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση και ως εκ τούτου τυχόν υπέρβαση του εγκεκριμένου ορίου των δαπανών αυτών, υπόκειται στον έλεγχο της Διοικήσεως. Παράδειγμα παρόμοιας έγκρισης είναι η περίπτωση πρόσληψης υπαλλήλων πέραν των προβλεπομένων.

5.5. Σκοπιμότητα του προϋπολογισμού δαπανών

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού δαπανών, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε επιχείρηση, λέγεται μάλιστα ότι πολύ λίγες αν όχι καμία άλλη μέθοδος δεν θεωρείται τόσο ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική άσκηση της Διοικήσεως, όσο η μέθοδος του προϋπολογισμού.

Παρ' όλα όμως αυτά πολλές κυρίως μικρές επιχειρήσεις παραμελούν αυτή τη βασική υποχρέωση, ενώ υπάρχει πιεστική ανάγκη για επικερδή αξιοποίηση του κεφαλαίου κίνησης, καθώς επίσης και για την κατάρτιση ρεαλιστικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση μελλοντικών ανταγωνιστικών τάσεων, αλλά και για την επέκταση της επιχειρήσεως.

Εξάλλου και κατά την έναρξη λειτουργίας μιας επιχειρήσεως, η κατάρτιση του προϋπολογισμού αποτελεί τη βάση για τη λήψη αποφάσεως περί του αν η δραστηριότητα αυτή πρέπει να προωθηθεί ή όχι, όπως επίσης

⁵⁰ Φανηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.243

αποτελεί όρο για την ικανοποίηση των προϋποθέσεων που θέτουν συνήθως οι τράπεζες, προκειμένου να προβούν στην έγκριση σχετικών δανείων.

Προκειμένου για καθιερωμένες επιχειρήσεις η κατάρτιση ή μη προϋπολογισμού δαπανών, σημαίνει τη διαφορά μεταξύ επιτυχίας ή αποτυχίας.⁵¹

5.6. Ταξινόμηση των δαπανών

Στις περιπτώσεις αυτές ο προϋπολογισμός πρέπει να καταρτίζεται με βάση μια προκαθορισμένη ταξινόμηση των δαπανών. Η ταξινόμηση αυτή πρέπει να κινείται στα πλαίσια της συγκεκριμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας και να είναι γενικά αποδεκτή στο συγκεκριμένο επιχειρηματικό χώρο, επικουρικώς δε και σύμφωνη με διαθέσιμα στοιχεία άλλων επιχειρηματικών μονάδων. Αν ένας επιχειρηματίας φιλοδοξεί να επιτύχει ανώτερους στόχους, πρέπει να λάβει μέτρα για τη βελτίωση των καθιερωμένων ποσοτικών και ποιοτικών standards, όπως επίσης και να περιορίσει το ποσοστό των δαπανών μέσω της βελτίωσης των μεθόδων άσκησης του management.

Στις περιπτώσεις των ήδη καθιερωμένων επιχειρήσεων μια αποδεκτή ταξινόμηση των δαπανών προκύπτει από την λογική επεξεργασία των στοιχείων της επιχειρήσεως. Συνήθως για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις συνιστάται μια απλή κατάταξη των δαπανών σε ορισμένες γενικές κατηγορίες, όπως π.χ. μισθοί, μισθώματα, προμήθειες κλπ, ενώ μια περαιτέρω ανάλυση των βασικών αυτών κατηγοριών ενδείκνυται καθώς ο κύκλος εργασιών διευρύνεται και η επιχείρηση επεκτείνεται. Τα ποσοστά τα οποία καλύπτουν οι δαπάνες αυτές στο σύνολο του κόστους επί των πωλήσεων καθορίζονται από δείκτες (Ratios) που εξάγονται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις αλλά και από εξειδικευμένους οργανισμούς (επιμελητήρια, κολέγια κλπ).

⁵¹ Φανηριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.244

5.7. Ανάλυση του γενικού προϋπολογισμού

Ο γενικός προϋπολογισμός της επιχειρήσεως περιλαμβάνει τα εκτιμώμενα έσοδα και τα έξοδα της επιχειρήσεως για συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών και για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως ετήσιας διάρκειας.

Στις μεγάλες επιχειρήσεις ο προϋπολογισμός καταρτίζεται κατά λειτουργίες. Στην πράξη, στις περιπτώσεις αυτές οι επιχειρήσεις κατανέμουν τα διαθέσιμα χρηματικά ποσά ανάλογα με τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες κατά λειτουργία. Τα ποσοστά των εσόδων τα οποία κατανέμονται είναι συνάρτηση του όγκου των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται σε κάθε λειτουργία και των σχετικών προτεραιοτήτων της επιχειρήσεως.

Οι στοιχειώδεις λειτουργίες στις οποίες κατανέμονται οι πιστώσεις του γενικού προϋπολογισμού είναι: οι πωλήσεις, η παραγωγή, οι προμήθειες, οι ακινητοποιήσεις (πάγιο ενεργητικό) και τα διαθέσιμα.

Όποτε έχουμε:

- ❖ Προϋπολογισμό πωλήσεων.
- ❖ Προϋπολογισμό παραγωγής.
- ❖ Προϋπολογισμό προμηθειών.
- ❖ Προϋπολογισμό ακινητοποιήσεων (πάγιου ενεργητικού).
- ❖ Προϋπολογισμό του διαθέσιμου ή χρηματοοικονομικό προϋπολογισμό.⁵²

5.8. Προϋπολογισμός πωλήσεων

Ο προϋπολογισμός της κατηγορίας αυτής αποβλέπει στην χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που συσχετίζονται με τις πωλήσεις. Ειδικότερα ο προϋπολογισμός πωλήσεων αποβλέπει στον προσδιορισμό του πιθανού όγκου των πωλήσεων, ο οποίος αποτελεί τμήμα του σχετικού προγραμματισμού και στην εξασφάλιση των αναγκαίων πιστώσεων για την πραγματοποίηση των προγραμματιζόμενων πωλήσεων. Η ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού των πωλήσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κα-

⁵² Φληριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.245

τάρτιση του προϋπολογισμού της παραγωγής, βασίζεται δε εξ' ολοκλήρου σε εκτιμήσεις οι οποίες με τη σειρά τους βασίζονται στην τεχνική των προβλέψεων και ειδικότερα:

- ❖ Στην έρευνα της αγοράς με εκτίμηση του όγκου της δυναμικής πελατείας.
- ❖ Στη μελέτη της αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης των γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν τον όγκο των πωλήσεων. Η έννοια της αλληλεξάρτησης βασίζεται στην παραδοχή ότι ένα γεγονός είναι συνάρτηση ενός άλλου γεγονότος π.χ. οι αγορές τεχνολογικού εξοπλισμού αυξάνουν όταν η διάρκεια της παρεχόμενης πιστώσεως είναι αρκούντως σημαντική.
- ❖ Στη μελέτη των αγοραστικών κινήτρων, τα οποία προσδιορίζουν την εξέλιξη των αγορών σε συγκεκριμένα προϊόντα βραχυχρονίως.
- ❖ Στην μελέτη των μεταβολών στο αγοραστικό ενδιαφέρον όπως είναι π.χ. οι εποχιακές μεταβολές και τέλος
- ❖ Στη θεμελιώδη αρχή ότι το μέλλον δεν είναι παρά μια προβολή του παρελθόντος.

Παράλληλα με τον προϋπολογισμό πωλήσεων καταρτίζεται και ο προϋπολογισμός διαθέσεων μετά το μερισμό των πραγματικών θέσεων κόστους. Ο προϋπολογισμός διαθέσεων είναι ο ίδιος για όλα τα προϊόντα ανεξάρτητα από το ύψος των πωλήσεων.

5.9. Προϋπολογισμός παραγωγής

Ο προϋπολογισμός παραγωγής καταρτίζεται με σκοπό να καθορίσει τον όγκο και το κόστος κατά μονάδα των παραγόμενων προϊόντων. Ο προϋπολογισμός αυτός καταρτίζεται με ένα τριπλό αντικειμενικό σκοπό ήτοι:

- α) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού της επιχειρήσεως με τον κατά το δυνατόν καλύτερον τρόπον.
- β) Την ικανοποίηση των απαιτήσεων του τομέα των πωλήσεων τόσο ως προς τις προδιαγραφές, όσο και ως προς το κόστος και
- γ) Την εξασφάλιση ενός λογικού ποσοστού κέρδους μεταξύ της τιμής πωλήσεως και της τιμής κτήσεως.

5.10. Προϋπολογισμός προμηθειών

Ο προϋπολογισμός αυτός καταρτίζεται με σκοπό τον υπολογισμό της απαιτούμενης δαπάνης για προμήθειες, οι οποίες είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και οι οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται στον κατάλληλο χρόνο και με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Οι προμήθειες αφορούν:

- α) Σε εμπορεύματα και έτοιμα προϊόντα.
- β) Σε πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα.
- γ) Σε αναλώσιμα υλικά.
- δ) Σε εμπορικές συσκευασίες.

Ο όρος «κατάλληλος χρόνος» συνδυάζεται με την εξασφάλιση:

- ❖ Του ελαχίστου αποθέματος, το οποίο αντιστοιχεί στις ποσότητες που είναι απαραίτητες για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της παραγωγικής διαδικασίας στα πλαίσια των φυσιολογικών προθεσμιών του ανεφοδιασμού.
- ❖ Της ύπαρξης αποθεμάτων ασφαλείας (σιδηρούν απόθεμα), το οποίο αντιστοιχεί στην εξασφάλιση των απολύτως αναγκαίων αποθεμάτων, για τις περιπτώσεις ενδεχομένων καθυστερήσεων.

Ο προϋπολογισμός των αγορών λαμβάνει υπ' όψιν τα έμμεσα έξοδα αγορών, μετά τον μερισμό των βοηθητικών θέσεων κόστους.⁵³

5.11. Προϋπολογισμός ακινητοποιήσεων

Το είδος αυτό του προϋπολογισμού το οποίο αναφέρεται στις δαπάνες στοιχείων του παγίου ενεργητικού, αποβλέπει στον προσδιορισμό του κόστους του ακινητοποιηθέντος ενεργητικού, το οποίο είναι απαραίτητο στην επιχείρηση. Στην κατηγορία των δαπανών αυτών περιλαμβάνονται τα έξοδα πρώτης εγκαταστάσεως, καθώς και τα ακίνητα και λοιπά είδη ακινητοποιήσεων. Η αποτίμηση αυτή των δαπανών και των εσόδων, πραγματοποιείται συνήθως σύμφωνα με τις πιο κάτω μεθόδους:

⁵³ Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 192

- ❖ Κλασική χρηματοπιστωτική μέθοδος. Το επιτυγχανόμενο εισόδημα συγκρίνεται σε ποσοστό επί του επενδυθέντος κεφαλαίου.
- ❖ Μέθοδος της ανταμοιβής (δηλαδή επανακτήσεως) του κεφαλαίου
- ❖ Μέθοδος καθαρής εκροής αναγόμενης ρευστότητας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή υπολογίζεται το διάστημα το οποίο είναι απαραίτητο για την επανάκτηση του κεφαλαίου, λαμβανομένης υπ' όψιν και της υποτιμήσεως του μέλλοντος.⁵⁴

5.12. Προϋπολογισμός του διαθεσίμου

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού διαθεσίμου, αποβλέπει στον υπολογισμό κατά μίαν συγκεκριμένη περίοδο (μήνας ή τρίμηνο) του υπολοίπου των εσόδων και εξόδων κάθε είδους, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις χορηγούμενες προθεσμίες.

Η πολιτική του διαθεσίμου ή με άλλη έκφραση του χρηματοπιστωτικού προϋπολογισμού, έχει σκοπό την εξασφάλιση των κεφαλαίων που είναι απαραίτητα στη ζωή και την εξέλιξη των επιχειρήσεων. Τα κεφάλαια αυτά προέρχονται από πολλές πηγές μεταξύ των οποίων:

- ❖ Εισπράξεις από πωλήσεις.
- ❖ Παρεχόμενη πίστωση από προμηθευτές ή τράπεζες.
- ❖ Δάνεια υπό εισπραξη διαρκείας πέραν του ενός έτους.
- ❖ Ενδεχόμενη αύξηση κεφαλαίου.

Πριν από την επιλογή ενός τύπου χρηματοδότησης είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε την προβλεπόμενη θέση του διαθεσίμου. Η θέση αυτή προκύπτει από τα ακόλουθα στοιχεία ήτοι: α) Από τον ισολογισμό της προηγούμενης χρήσεως στον οποίον εμφανίζονται στο μεν ενεργητικό οι πραγματοποιηθείσες και διαθέσιμες αξίες (διαθέσιμο) και στο παθητικό οι βραχυχρόνιες υποχρεώσεις και β) Από τους προϋπολογισμούς του επομένου έτους, όπου σημειώνονται οι επενδύσεις και τα εισοδήματα.⁵⁵

⁵⁴ Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 192-193

⁵⁵ α) Φαναριώτης Π.: «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος, σελ.245-248 και β) Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 193-194

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Γενικά στοιχεία

Με τον όρο «αυτοχρηματοδότηση επιχειρήσεως» εννοείται η προμήθεια στην επιχείρηση εσωτερικών πόρων, όπως τα κέρδη της, για πραγματοποίηση επενδύσεων κ.λ.π. Διαφέρει λοιπόν η αυτοχρηματοδότηση από την χρηματοδότηση με εξωτερικούς πόρους, όπως τα δάνεια ή η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Η αυτοχρηματοδότηση εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού ως πηγή πόρων (έξοδα) και ταυτοχρόνως στο ενεργητικό ως νέα επένδυση ή ως κυκλοφορούσα αξία.⁵⁶

Η αυτοχρηματοδότηση επενδύσεως προϋποθέτει μία περίοδο αποταμιεύσεως από την πλευρά της επιχείρησης για την συγκέντρωση σημαντικού κεφαλαίου. Αντιθέτως, κατά τον δανεισμό, η αποταμίευση έγινε από άλλους και η επιχείρηση αποταμιεύει εκ των υστέρων για να επιστρέψει τα τοκοχρεωλύσια του δανείου.

Πηγή της αυτοχρηματοδοτήσεως είναι τα μη διανεμόμενα κέρδη. Στο βαθμό που αυτά είναι αβέβαια, έχει ανάλογη τύχη και η αυτοχρηματοδότηση. Πρόσθετη πηγή αυτοχρηματοδοτήσεως είναι οι αποσβέσεις (κτι-

⁵⁶ Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 135

ρίων, οικοπέδων, μηχανημάτων, εξοπλισμού κ.τ.λ.) και οι προβλέψεις, οπότε γίνεται λόγος για ολική αυτοχρηματοδότηση.

Οι ετήσιες δόσεις των αποσβέσεων χρησιμεύουν για την ανανέωση των επενδύσεων. Οι προβλέψεις, αν και προορίζονται για συγκεκριμένους κινδύνους, μπορούν να συμβάλλουν στην αυτοχρηματοδότηση με ένα τμήμα τους, αν έγινε υπερεκτίμηση του κινδύνου.

Η αποταμίευση κερδών στην επιχείρηση γίνεται εκ των πραγμάτων υποχρεωτική, αφού και για να δανεισθεί η επιχείρηση απαιτείται πάντοτε η ύπαρξη και ενός ποσού ιδίας συμμετοχής στην επένδυση. Γενικώς, η αυτοχρηματοδότηση εμφανίζεται ως μία πηγή χρήματος λιγότερο δαπανηρή σε σύγκριση με τα δάνεια των τραπεζών.

Ανταγωνιστικοί προς την αυτοχρηματοδότηση είναι, οι μέτοχοι της επιχειρήσεως, οι οποίοι κατά κανόνα επιδιώκουν το μεγαλύτερο δυνατό μέρος. Ασφαλώς και τα αποταμιευμένα κέρδη ανήκουν στους μετόχους, αλλά υπόκεινται στους επιχειρηματικούς κινδύνους. Μία πολιτική διανομής μη επαρκούς μερίσματος δημιουργεί δυσμενές ψυχολογικό κλίμα στους μετόχους, οι οποίοι ενδέχεται ν' αντιδράσουν αρνητικώς, αν ζητηθεί να εισφέρουν νέα ποσά για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Ανταγωνιστική δύναμη προς την αυτοχρηματοδότηση είναι και οι καταναλωτές. Αυτοί πληρώνουν το ποσόν της επί της τιμής των προϊόντων, η οποία θα ήταν χαμηλότερη σε περίπτωση μειωμένης ή ανύπαρκτης αυτοχρηματοδοτήσεως. Υπάρχει όμως και ο αντίλογος ότι οι καταναλωτές εξασφαλίζουν έτσι τον ομαλό εφοδιασμό τους με αγαθά και την διαρκή βελτίωση της ποιότητας.

Ο ρυθμός αποκτήσεως των κερδών από την επιχείρηση επηρεάζει ευθέως το επενδυτικό πρόγραμμα της. Αν η επιχείρηση είναι συνεχώς κερδοφόρα, ενδέχεται να επενδύει χωρίς να εξετάζει σε βάθος την αποδοτικότητά.⁵⁷

⁵⁷ Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993, σελ. 137

2. Η ικανότητα αυτοχρηματοδοτήσεως της επιχείρησης

Η ικανότητα αυτοχρηματοδοτήσεως της επιχείρησης ή το περιθώριο αυτοχρηματοδοτήσεως αυτής δύναται να προκύψει είτε από τον προορισμό αυτής είτε από τη σύνθεσή της.

Προορισμός της ικανότητας αυτοχρηματοδοτήσεως είναι η ικανοποίηση των μετόχων από το διανεμόμενο μέρισμα και η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων προς αντικατάσταση των ήδη υπαρχόντων ή προς επέκταση των δραστηριοτήτων.

Μέσω της συνθέσεως η ικανότητα αυτοχρηματοδοτήσεως μιας επιχείρησης ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των εξόδων της χρήσεως (πληρωθέντων ή πληρωτέων) και των εσόδων της χρήσεως (εισπραχθέντων ή εισπρακτέων).

Ο υπολογισμός της ικανότητας αυτοχρηματοδότησης γίνεται με αφετηρία το καθαρό αποτέλεσμα χρήσεως και την πρόσθεση ή αφαίρεση ορισμένων κονδυλίων διαφορετικών κατά περίπτωση.⁵⁸

Έτσι μπορούμε να πούμε ότι η ικανότητα αυτοχρηματοδότησης πρακτικά προκύπτει ως κατωτέρω

$$\begin{aligned} \text{Ικανότητα αυτοχρηματοδοτήσεως} &= \text{Καθαρό αποτέλεσμα χρήσεως}^{59} \\ &+ \text{Αποσβέσεις και προβλέψεις}^{60} \\ &- \text{αναλήψεις επί αποσβέσεων και προβλέψεων}^{61} \\ &+ \text{Έσοδα εκ πώλησεως στοιχείων του ενεργητικού} \\ &- \text{Καθαρή λογιστική αξία των προηγούμενων πωληθέντων στοιχείων ενεργητικού} \end{aligned}$$

⁵⁸ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.148

⁵⁹ Όπως αυτό εμφανίζεται στην τελευταία γραμμή της καταστάσεως του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως

⁶⁰ Υπολογιστικά έξοδα

⁶¹ Υπολογιστικά έσοδα

- Ενδεχόμενο μερίδιο επιδοτήσεως επενδύσεων, περιεχόμενο στο καθαρό αποτέλεσμα
- Φόρος επί των κερδών

Για να γίνουν πιο κατανοητά τα ανωτέρω θα παραθέσουμε κατωτέρω παράδειγμα υπολογισμού αυτοχρηματοδοτήσεως.

Έστω ότι μία εταιρεία Α.Ε. κατά το έτος 2002 έχει εκδώσει τα παρακάτω στοιχεία στις οικονομικές καταστάσεις χρήσεως αυτής:

Καθαρά αποτελέσματα (ΚΕΡΔΗ) χρήσεως προ φόρων	(+)	17.517 χιλ. ευρώ
Προβλέψεις παγίων	(+)	2.189 χιλ. ευρώ
Προβλέψεις για έκτακτου κινδύνους	(+)	269 χιλ. ευρώ
Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	(-)	-10 χιλ. ευρώ
Φόρος εισοδήματος	(-)	<u>- 4.319 χιλ. ευρώ</u>
Ικανότητα αυτοχ/σεως χρήσεως	(=)	15.646 χιλ. ευρώ

Είναι ευνόητο είναι ότι η ακρίβεια προσδιορισμού της ικανότητας αυτοχρηματοδότησης εξαρτάται από την εμφάνιση των απαιτούμενων εγγραφών στις οικονομικές καταστάσεις.

Τα δύο πρώτα ανωτέρω μεγέθη (καθαρά κέρδη και αποσβέσεις) στον ανωτέρω πίνακα αντιγράφονται, ως έχουν, από την κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, ενώ, δεν είναι δυνατή η επιβεβαίωση της πληρότητας των σχετικών προς τις προβλέψεις χρησιμοποιούμενων στοιχείων.

Το τρίτο και τέταρτο στοιχείο στο ανωτέρω παράδειγμα αντιγράφονται επίσης από τις σχετικές θέσεις της καταστάσεως αποτελεσμάτων.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση πρόσφυγής μιας επιχειρήσεως στην χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) παγίων, η ικανότητας αυτοχρηματοδότησης εμφανίζεται μειωμένη κατά την επίπτωση των αποσβέσεων.

Αντιθέτως, σε περίπτωση εφαρμογής ταχείας αποσβέσεως η ικανότητας αυτοχρηματοδότησης εμφανίζεται διογκωμένη.

Τέλος, η ενσωμάτωση των προβλέψεων στην ικανότητα αυτοχρηματοδότησης, ασκεί διογκωτική επίδραση, όταν είναι βεβαία η χρησιμοποίηση τους στην κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων.

Η ικανότητα αυτοχρηματοδότησης είναι ένας δείκτης της ευρωστίας της επιχειρήσεως, προσδιοριζόμενος στο τέλος της χρήσεως και αναφερόμενος σ' ολόκληρη τη χρήση.

Πλέον τούτων είναι κατανοητό ότι το μέγεθος της ικανότητας αυτοχρηματοδότησης διακυμαίνεται στην διάρκεια της χρήσεως, με την πρόοδο των λογιστικών εγγραφών. Γίνεται έτσι φανερό ότι πρόκειται για μέγεθος με ετερογενή σύνθεση, αφού περιέχει ποσά διαφόρου διάρκειας παραμονής στην επιχείρηση (προαναφέρθηκε η περίπτωση των προβλέψεων), ποσά μη συστηματικής επαναληψιμότητας (έκτακτα αποτελέσματα) ή ποσά επηρεαζόμενου ύψους από την λογιστική μέθοδο των εγγραφών (π.χ. η επιλογή της αποσβέσεως ενός αγαθού σε μία ή σε περισσότερες χρήσεις έχει επίπτωση στο ύψος της ικανότητας αυτοχρηματοδοτήσεως).

Με το επαρκές μέγεθος της η ικανότητα αυτοχρηματοδοτήσεως στηρίζει την ανεξαρτησία της επιχειρήσεως έναντι του τραπεζιτικού δανεισμού. Αφ' ενός περιορίζεται ο δανεισμός στο ελάχιστον αναγκαίο επίπεδο και αφ' ετέρου τα δάνεια επιστρέφονται με άνεση.

Η παρακολούθηση της ικανότητας αυτοχρηματοδοτήσεως στην διάρκεια πολλών ετών αποτελεί βασικό καθήκον των χρηματιστικών αναλυτών.

Επιβάλλεται εν προκειμένω η κατάρτιση ενός πίνακα με όλα τα συστατικά στοιχεία της ικανότητας αυτοχρηματοδοτήσεως και το σύνολο της για να παρακολουθείται εκτενώς η εξέλιξη των επί μέρους στοιχείων.⁶²

⁶² Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.150-151

3. Τα διάφορα επίπεδα της αυτοχρηματοδοτήσεως

Ως ελαχίστη αυτοχρηματοδότηση χαρακτηρίζεται εκείνη που περιορίζεται μόνο στις αποσβέσεις. Αυτές άλλωστε υπολογίζονται ακόμη και στην περίπτωση μη υπάρξεως κερδών ή εμφανίσεως ζημιών. Η ελαχίστη αυτοχρηματοδότηση είναι ανεπαρκής σε περίοδο υψηλού πληθωρισμού, αφού δεν επιτρέπει την ανανέωση του εξοπλισμού.

Όταν με τα μη διανεμόμενα κέρδη καλύπτεται ή επίπτωση του πληθωρισμού, τότε η επιχείρηση, μ' αυτά τα κέρδη και τις αποσβέσεις, μπορεί να προβεί στην ανανέωση του εξοπλισμού της και γίνεται λόγος για αυτοχρηματοδότηση διατηρήσεως.

Εάν τα κέρδη είναι σημαντικώς υψηλότερα από τον πληθωρισμό, τότε διανύεται περίοδος αυτοχρηματοδοτήσεως εμπλουτισμού. Αυτή θα επιτρέψει, πέραν της απλής αντικαταστάσεως του εξοπλισμού, την αύξηση του παραγωγικού δυναμικού ή την επέκταση της επιχειρήσεως σε νέες δραστηριότητες. Τότε γίνεται λόγος και για αυτοχρηματοδότηση αναπτύξεως. Τέλος, στην περίπτωση μη διανομής μερίσματος στους μετόχους, ενώ βεβαίως υπάρχει η δυνατότητα, η επιχείρηση επιτυγχάνει την μεγίστη αυτοχρηματοδότηση.⁶³

4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της αυτοχρηματοδοτήσεως

Οι απόψεις για το ύψος της αυτοχρηματοδοτήσεως διίστανται εντός της επιχειρήσεως. Οι διαθέτοντες την πλειοψηφία των μετοχών ή μεριδίων μέτοχοι υποστηρίζουν την αυξημένη αποθεματοποίηση των κερδών, διότι, ως συμμετέχοντες στην διοίκηση, αντλούν πρόσθετες αμοιβές από την επιχείρηση. Αντιθέτως, οι μειοψηφούντες μέτοχοι απολαμβάνουν την μοναδική αμοιβή της συμμετοχής τους στην επιχείρηση μέσω του μερίσματος, το οποίο επιθυμούν διαρκώς υψηλότερο. Παρομοίως, οι εργαζόμενοι επιζητούν αυξημένες αμοιβές (μεγαλύτερο μερίδιο επί των κερδών) και οι καταναλωτές ελάφρυνση των τιμών.

⁶³ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.152

Παρά τις αντιθέσεις εκτιμάται ότι η αυτοχρηματοδότηση εξασφαλίζει τα ακόλουθα **πλεονεκτήματα** στις επιχειρήσεις :

- Ενισχύει την αυτοδυναμία και ανεξαρτησία έναντι των εξωτερικών δανειστών (τράπεζες, προμηθευτές κ.τ.λ.). Αποτελεί μάλιστα μοναδικό τρόπο χρηματοδότησεως στην περίπτωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στην αγορά των πιστώσεων και προ παντός των μέσο-μακροπροθέσμων.
- Επιτρέπει ευρύτητα επιλογών στην εξεύρεση προσθέτων εξωτερικών κεφαλαίων υπό ευνοϊκούς όρους, με συνέπεια την ελάφρυνση των χρηματιστικών επιβαρύνσεων και την διαμόρφωση των τιμών σε πλέον ανταγωνιστικά επίπεδα.
- Επιτρέπει την άσκηση επιθετικής εμπορικής πολιτικής μέσω χορηγούμενων διευκολύνσεων εξοφλήσεως.
- Διευκολύνει τις επενδυτικές επιλογές, χωρίς τούτο να σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπολογίζεται ένα κόστος για τα ίδια κεφάλαια.
- Μετριάζει τις επιπτώσεις μιας γενικής οικονομικής κρίσεως, την οποία συνοδεύουν, κατά κανόνα, μέτρα περιορισμού των πιστώσεων.
- Προσασξάνει την καθαρή θέση της επιχειρήσεως και βελτιώνει την λογιστική αξία της μετοχής, γεγονός που έχει ιδιαίτερα σημασία στις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες.⁶⁴

Ως μειονεκτήματα της αυτοχρηματοδότησης μπορούν να σημειωθούν τα παρακάτω:

- Η δυσανασχέτηση των μετόχων (ιδιαίτέρως των μειοψηφούντων), των μισθωτών και των καταναλωτών
- Η υπερβολική αύξηση των τιμών, ιδιαίτέρως σε περίπτωση μονοπωλιακών καταστάσεων
- Η ενδεχομένη ανάληψη επενδύσεων χωρίς προσεκτική και εμπεριστατωμένη μελέτη του κόστους και των ωφελειών.
- Η αποστέρηση δανείων.

⁶⁴ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.153

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 5^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

1. Τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός δανείου

Κατά τον Αστικό Κώδικα το δάνειο αποτελεί μεταβίβαση από τον δανειστή στον οφειλέτη χρημάτων ή άλλων πραγμάτων, με λεπτομερώς καθοριζόμενους όρους επιστροφής κ.λ.π. στην μεταξύ των δύο μερών σύμβαση.

Όταν το δάνειο είναι χρηματικό, αποκαλείται και πίστωση. Συνεπώς, το δάνειο είναι ευρύτερος όρος της πιστώσεως, αλλά λόγω της μεγάλης συχνότητας των χρηματικών δανείων, οι όροι δάνειο και πίστωση χρησιμοποιούνται ως ταυτόσημοι.

Στην πράξη η λέξη δάνειο χρησιμοποιείται συνήθως για διάρκεια δανεισμού μεγαλύτερη του ενός έτους, ενώ για μικρότερα χρονικά διαστήματα, κυρίως κατά τον δανεισμό μεταξύ επιχειρήσεων ή κατά την χορήγηση κεφαλαίου κινήσεως από τις τράπεζες, γίνεται χρήση του όρου πίστωση.

Τα δάνεια είναι άτοκα (σπανίως) ή έντοκα και διακρίνονται αναλόγως προς το πλήθος των δανειστών, σε ενιαία (δανειστής ένα πρόσωπο) και σε ομολογιακά (δανειστές πολλά πρόσωπα).

Διακρίνονται επίσης σε πάγια (πολύ μεγάλης διάρκειας, κυρίως μεταξύ Κρατών, με κύριο χαρακτηριστικό την ετησία πληρωμή των τόκων χωρίς ταυτόχρονη επιστροφή τμήματος του κεφαλαίου) και σε εξοφλητέα (χορηγούνται κυρίως από τράπεζες).

Το βασικό στοιχείο του δανείου είναι η ονομαστική αξία του. Η ανάληψη του δανείου είναι δυνατό να γίνει εφ' άπαξ ή κατά τμήματα, ιδιαιτέρως σε περιπτώσεις επενδύσεων, όπου η εκταμίευση του δανείου συνδέεται με την πρόοδο των επενδυτικών εργασιών.

Επισημαίνεται ότι η ονομαστική αξία του δανείου δεν επιβαρύνεται μόνο με τους τόκους, αλλά προσυξάνεται από σειρά εξόδων (προμήθειες, φόροι κ.λπ.), τα οποία καταλογίζονται στην φάση της συνάψεως του δανείου (υπογραφή συμβάσεως).

Εκτός από την ονομαστική αξία του δανείου χαρακτηριστικά στοιχεία του είναι η διάρκεια δανεισμού, το επιτόκιο (ποσό και χρονική περίοδος αναφοράς), η χρονική περίοδος ανατοκισμού και ο τρόπος αποσβέσεως του.

Η διάρκεια δανεισμού συνδέεται με τον κίνδυνο που αναλαμβάνει ο δανειστής και με τις ζητούμενες διασφαλίσεις, ενώ επηρεάζει αμέσως το ύψος του επιτοκίου και των συνολικών τόκων, όταν υπεισέρχεται ανατοκισμός. Στην λογιστική τα δάνεια διακρίνονται σε πολυετή (μεσο-μακροπρόθεσμα δάνεια) και σε διαρκείας μέχρι ενός έτους (βραχυπρόθεσμα), οπότε αντιστοίχως καταχωρούνται σε κεντρική ή χαμηλότερη θέση του παθητικού στον ισολογισμό των επιχειρήσεων.

Το επιτόκιο αποτελεί την αμοιβή της χρηματικής μονάδας ή των 100 χρηματικών μονάδων επί ένα έτος ή επί μικρότερο του έτους διάστημα. Το ποσόν του επιτοκίου και ο χρόνος αναφοράς του είναι τα δύο απαραίτητα στοιχεία για τον προσδιορισμό του.⁶⁵

Σε μία ελεύθερη κεφαλαιαγορά το επιτόκιο δανεισμού είναι δυνατό να συμφωνηθεί μεταξύ των συμβαλλομένων σταθερό για όλη την διάρκεια δανεισμού ή μεταβαλλόμενο.

Το σταθερό επιτόκιο προσφέρει την δυνατότητα του αμέσου υπολογισμού του πίνακα αποσβέσεως του δανείου, αλλά αποδεικνύεται δαπανηρό για τον δανειζόμενο, αν στην αγορά σημειωθεί πτώση επιτοκίων. Στην περίπτωση ανόδου των επιτοκίων ο δανειζόμενος ωφελείται.

⁶⁵ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.254

Για τον προσδιορισμό του μεταβαλλόμενου επιτοκίου χρησιμοποιούνται ως βάση αναφοράς διάφορα γνωστά επιτόκια, όπως π.χ. τα επιτόκια των ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Δημοσίου, με τις επί πλέον συμφωνούμενες προσαρμογές (\pm εκατοστιαίες μονάδες και κλάσματα τους).

Στις περιπτώσεις καθορισμού των επιτοκίων από το Κράτος οι συμβάσεις δανεισμού περιέχουν διατάξεις της μορφής: *«Η τράπεζα, όσο θα ισχύει η σύμβαση αυτή και μέχρι να εξοφληθεί τελείως το δάνειο, έχει δικαίωμα να αυξήσει μονομερώς και αναδρομικώς από τότε που ισχύει η σύμβαση, το επιτόκιο του δανείου ... αν γίνει αλλαγή επιτοκίων με απόφαση των νομισματικών αρχών και με αναδρομική ισχύ»*. Σε ένα τέτοιο καθεστώς, υποτιθεμένης σταθερότητας των επιτοκίων, ο δανειζόμενος δεν είναι ποτέ βέβαιος για το οριστικό ύψος της οφειλής του.

Η χρονική περίοδος ανατοκισμού επιδρά αντιστρόφως αναλόγως στην συσσώρευση των τόκων, δηλαδή στο ύψος του τελικώς επιστρεπτέου ποσού. Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό των δανείων, που δεν πολυδιαφορμίζεται από τους δανειστές. Καταχωρείται συνήθως με μικρά γράμματα στην δανειστική σύμβαση και επιφέρει αύξηση του «διατυμπανιζομένου» ως χαμηλού ετησίου επιτοκίου δανεισμού, όταν ισούται με μικρή κλασματική του έτους περίοδο.

Η απόσβεση (εξόφληση) του δανείου είναι δυνατό να γίνει με πολλούς τρόπους κατόπιν συμφωνίας κατά την σύναψη του δανείου. Ενδεικτικά αναφέρονται εδώ η καταβολή ολοκλήρου του κεφαλαίου με τους τόκους στο τέλος της περιόδου δανεισμού (δάνειο *in fine*), η επιστροφή σταθερών τμημάτων του ονομαστικού δανείου με όλους τους τόκους του ανεξόφλητου κατά τακτά χρονικά διαστήματα και η καταβολή σταθερών, ετησίων συνήθως, τοκοχρεωλυτικών δόσεων.

Ενίοτε συμφωνείται η επιβράδυνση κατά ένα, δύο ή περισσότερα έτη στην έναρξη επιστροφής του δανείου, για ν' αντιμετωπισθεί η έλλειψη εσόδων, κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσεως, από τον δανειζό-

μενο. Η επιβράδυνση αυτή αποκαλείται περίοδος χάριτος και γίνεται με το αζημίωτο για τον δανειστή.⁶⁶

2. Τόκος και επιτόκιο

Ο τόκος αποτελεί βασική έννοια για την χρηματοδότηση επιχειρήσεων. Συνοδεύει το χρήμα ως στοιχείο κόστους. Το δε χρήμα έχει πάντοτε στην επιχείρηση ένα κόστος.

Κατά την οικονομική θεωρία ο τόκος εκφράζει την αποζημίωση των ιδιοκτητών του χρήματος, επειδή δεν το καταναλώνουν αμέσως μετά την απόκτηση του, αλλά το διαθέτουν ως δάνειο στους τρίτους.

Εκφράζει επίσης το δικαίωμα ανταμοιβής των δανειστών, διότι, με την ένταξη του κεφαλαίου στην παραγωγική διαδικασία, επιτυγχάνεται μεγαλύτερη παραγωγή σε σύγκριση με την προγενέστερη άνευ αυτού κατάσταση.

Εκφράζει ακόμη την αμοιβή του δανειστού σε μια εποχή που υπάρχει στενότητα ή σχετική σπανιότητα κεφαλαίου εντός μιας οικονομίας που λειτουργεί με πλήρη και τέλει ανταγωνισμό, το οποίο κεφάλαιο δύναται να ισοροπήσει την κατάσταση μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησής του.

Το επιτόκιο είναι η μονάδα μετρήσεως του τόκου και εκφράζει την αμοιβή της δανειζόμενης χρηματικής μονάδας στην μονάδα του χρόνου.

Ως κλασματικό μέγεθος της χρηματικής μονάδας, το επιτόκιο είναι δεκαδικός αριθμός και μ' αυτήν την μορφή υπεισέρχεται στις αριθμητικές πράξεις.

Η μονάδα του χρόνου εμφανίζει μεγάλη ποικιλία (έτος, εξάμηνο, τετράμηνο, τρίμηνο, δίμηνο, μήνας κλπ) και απαιτείται ιδιαίτερα προσαρμογή του επιτοκίου κατά τους υπολογισμούς, όταν η χρονική μονάδα αναφοράς του επιτοκίου διαφέρει από την χρονική περίοδο ανατοκισμού. Όταν δεν προσδιορίζεται η χρονική μονάδα αναφοράς του επιτοκίου, υπονοείται

⁶⁶ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.256

συνήθως το έτος (αλλ' εξετάζεται και το ύψος του επιτοκίου σε σύγκριση προς τα ισχύοντα επιτόκια).

Το ύψος του επιτοκίου επηρεάζουν, ασφαλώς, το μέγεθος του κεφαλαίου και η διάρκεια δεσμεύσεως του (είτε πρόκειται για κατάθεση είτε για δανεισμό), οι προσφερόμενες εγγυήσεις από τον δανειζόμενο, αλλά και μακροοικονομικά μεγέθη, όπως ο πληθωρισμός ή τα δημόσια ελλείμματα.⁶⁷

3. Τρόποι αποσβέσεως δανείων

Ο τρόπος αποσβέσεως ενός δανείου έχει ιδιαίτερη σημασία για την επιχείρηση, η οποία ενδιαφέρεται να γνωρίζει τις ετήσιες εκ του δανείου υποχρεώσεις της, ώστε να προγραμματίζει τις πληρωμές της.

Η επιχείρηση πρέπει να διακρίνει στην κάθε χρήση ποια ποσά πληρώνει για επιστροφή κεφαλαίου και ποια ποσά για τόκους και συναφή έξοδα, λόγω της διαφορετικής φορολογικής αντιμετώπισης των κονδυλίων αυτών.

Στην πράξη κατασκευάζεται, συνήθως ένα παραστατικό διάγραμμα δανειακής ροής. Αποτελείται από ένα οριζόντιο άξονα του χρόνου, διαιρεμένο σε ίσα διαδοχικά διαστήματα, αντίστοιχα στις λογιστικές χρήσεις.

Τα ποσά που εισπράττονται (έσοδα) σημειώνονται με κάθετα βέλη επί του χρονολογημένου άξονα και θεωρούνται θετικά, ενώ τα ποσά που πληρώνονται (έξοδα) σημειώνονται με κάθετα βέλη υπό τον άξονα και θεωρούνται αρνητικά. Η χρήση των πρόσημων εξυπηρετεί στην αλγεβρική άθροιση των ποσών.

Υπάρχουν τρεις τρόποι εξοφλήσεως δανείων, οι οποίοι είναι οι εξής: (α) Ολόκληρο το δάνειο επιστρέφεται στο τέλος της περιόδου δανεισμού, (β) Το δάνειο εξοφλείται με σταθερές δόσεις κεφαλαίου, καταβαλλόμενες σε ίσα χρονικά διαστήματα και με ταυτόχρονη καταβολή των τόκων του ανεξόφλητου κεφαλαίου και (γ) Το δάνειο εξοφλείται με ίσες τοκοχρεωλυτικές δόσεις.

⁶⁷ Γεωργίου Διοσκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.256

3.1. Εφ' άπαξ επιστροφή δανείου

Στην πρώτη περίπτωση το δανειζόμενο ποσό επιστρέφεται στο τέλος της περιόδου δανεισμού (ο τρόπος αυτός αποκαλείται διεθνώς εξόφληση *in fine*) και απομένει να συμφωνηθεί ο τρόπος πληρωμής των τόκων.

Αν πρόκειται για δάνειο μικρής χρονικής διάρκειας, οι απλοί τόκοι ή παρακρατούνται κατά την στιγμή του δανεισμού ή καταβάλλονται κατά την επιστροφή του κεφαλαίου. Αν η διάρκεια του δανείου είναι σημαντική (π.χ. μεγαλύτερη του έτους), μπορεί οι τόκοι να καταβάλλονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα (π.χ. μήνα, τρίμηνο, εξάμηνο, έτος).

3.2. Επιστροφή δανείου με ίσες δόσεις κεφαλαίου

Στην δεύτερη περίπτωση καταβάλλονται, π.χ. κατ' έτος, η σταθερή δόση κεφαλαίου και επί πλέον οι ετήσιοι τόκοι του ανεξόφλητου μέρους του κεφαλαίου. Οι τόκοι βαίνουν μειούμενοι, οπότε επηρεάζεται αναλόγως και το συνολικώς επιστρεφόμενο ετήσιο ποσό.

3.3. Επιστροφή δανείου με ίσες τοκοχρεολυτικές δόσεις

Στην τρίτη περίπτωση ο δανειζόμενος καταβάλει ένα σταθερό ποσό, υπό τη μορφή σταθερής τοκοχρεολυτικής δόσης, συνήθως στο τέλος της περιόδου ανατοκισμού και μέχρι λήξεως της διάρκειας δανεισμού. Το μερίδιο των τόκων περιλαμβάνει τους απλούς τόκους του ανεξοφλήτου στην αρχή εκάστης περιόδου ανατοκισμού τμήματος του δανείου.

Ο τρόπος αποσβέσεως του δανείου με ίσες τοκοχρεολυτικές δόσεις ονομάζεται προοδευτικό σύστημα αποσβέσεως, λόγω του διαρκώς αυξανόμενου μεριδίου του κεφαλαίου στην σταθερή τοκοχρεολυτική δόση. Ονομάζεται επίσης και γαλλικό σύστημα αποσβέσεως του δανείου.⁶⁸

⁶⁸ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 282-286

4. Άλλοι τρόποι αποσβέσεως δανείου

Στις αγγλοσαξονικές χώρες συνηθίζεται η εξόφληση του δανείου *in fine* με διάφορες παραλλαγές.

Ένας τρόπος είναι το αποκαλούμενο αμερικανικό σύστημα, που συνίσταται στην περιοδική κατάθεση σε λογαριασμό ταμειυτηρίου σταθερών ποσών, τα οποία, στο τέλος της περιόδου δανεισμού, μαζί με τους τόκους τους, αρκούν να εξοφλήσουν το έντοκο δάνειο.⁶⁹

Μία άλλη παραλλαγή του συστήματος αποσβέσεως δανείου είναι η γνωστή ως σύστημα χρεολυτικού κεφαλαίου, αποτελεί η κατ' έτος καταβολή στον δανειστή των απλών τόκων του δανείου, συνδυαζόμενη με ταυτόχρονη κατάθεση ενός σταθερού ποσού σε λογαριασμό ταμειυτηρίου, ώστε οι καταθέσεις με ανατοκισμό να καλύψουν στην λήξη το ονομαστικό ποσό του δανείου.⁷⁰

Οι περιπτώσεις επιχειρήσεων που αδυνατούν ν' ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις τους πληθαίνουν, ιδιαιτέρως κατά τις περιόδους υψηλών επιτοκίων. Πριν οδηγηθούν στην χρεοκοπία, είναι δυνατό να γίνουν προσπάθειες αποφυγής της με αναδιαπραγμάτευση των χρεών προς τις τράπεζες. Οι λύσεις είναι κατά κανόνα εξατομικευμένες. Συνήθως μετά από συμφωνία με την τράπεζα συμφωνείται να δοθεί μία περίοδος χάριτος με μειωμένο επιτόκιο σε πολύ λίγες ίσες δόσεις κεφαλαίου (3-5) με ταυτόχρονη καταβολή των αναλογούντων απλών τόκων με το νέο επιτόκιο.

Σε αντίθετη περίπτωση είναι δυνατή η επίσπευση εκ μέρους μιας επιχείρησης της εξοφλήσεως του δανείου της. Αυτό συμβαίνει σε περιόδους υποχωρήσεως των επιτοκίων και εξαρτάται από τους όρους της δανειακής συμβάσεως.

⁶⁹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.292

⁷⁰ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ.293

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Η εισροή του ξένου κεφαλαίου σε μια οικονομική μονάδα στηρίζεται πάνω στην πιστοληπτική ικανότητά της. Για την ελεύθερη άλλωστε διεξαγωγή και επέκταση των συναλλαγών απαιτείται να υπάρχει ανάμεσα στους συναλλασσομένους η εμπιστοσύνη για την ταυτόχρονη εκπλήρωση των αμοιβαίων υποχρεώσεων. Η πίστη κατά συνέπεια δεν είναι παρά η ικανότητα την οποία έχει ένα πρόσωπο να δανείζεται χρήματα ή να αγοράζει πράγματα με πίστωση. Για να έχει όμως κανείς την ικανότητα αυτή πρέπει να έχει, όπως προείπαμε, προσωπική ή εμπράγματα φερεγγυότητα.

Στην πρώτη περίπτωση ο δανειστής-πιστοδότης για την μεταβίβαση της αγοραστικής δύναμης βασίζεται στην τιμιότητα, τον χαρακτήρα, την ηθική υπόσταση και την συνέπεια στις συναλλαγές του δανειζομένου-πιστολήπτη.

Στην δεύτερη περίπτωση βασίζεται κατά κύριο λόγο στην οικονομική επιφάνεια (περιουσιακή κατάσταση) του δανειζομένου - πιστολήπτη.

Εκείνος που παρέχει την πίστωση (πιστολήπτης) αν και φαινομενικά αποξενώνεται από ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, εν τούτοις αποκτά

απαίτηση αντίστοιχης οικονομικής αξίας. Έτσι δεν αλλάζει η περιουσιακή του κατάσταση καθόλου.

Το ίδιο συμβαίνει και για τον πιστολήπτη-οφειλέτη ο οποίος αποκτά μεν την κυριότητα ορισμένων περιουσιακών στοιχείων όμως αναλαμβάνει και την υποχρέωση να επιστρέψει μελλοντικά το κεφάλαιο ίσης οικονομικής αξίας συν τους τόκους.

Προκειμένου ο δανειστής να αποφασίσει για την χορήγηση του δανείου στον δανειζόμενο συγκεντρώνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τον δανειζόμενο. Αυτό γίνεται: α) με αυτοψία, δηλαδή με προσωπική του δανειστή εξακρίβωση των στοιχείων της οικονομικής κατάστασης και φερεγγυότητας του πιστολήπτη, β) με την βοήθεια των τραπεζικών πληροφοριών και γ) μέσω οργανωμένων γραφείων πληροφοριών.

Εποικοδομητικό και θετικό στοιχείο της πίστης πρέπει να αποτελεί και η αυστηρή νομοθεσία που διασφαλίζει και διευκολύνει την είσπραξη των χρεών και που διέπει γενικά τα δάνεια.

Έτσι η ισχύουσα νομοθεσία ρητά καθορίζει και χαρακτηρίζει μια πράξη σαν πιστωτική συναλλαγή εφόσον υπάρχει: α) μελλοντική και όχι άμεση του πιστολήπτη αντιπαροχή, β) η κατά πλήρη κυριότητα παραχώρηση της αγοραστικής δύναμης, γ) η παροχή όχι συγκεκριμένων οικονομικών αγαθών με αντιπαροχή των ίδιων, δ) η συμφωνούμενη αποζημίωση (τόκος) για την μεταβίβαση της αγοραστικής δύναμης.

Τέλος προβλέπονται αυστηρές νομικές κυρώσεις για τους δυστροπούντες και εκείνους που δεν συμμορφώνονται με τις ισχύουσες διατάξεις που αφορούν τις διάφορες μορφές των πιστώσεων.⁷¹

Η κυριότερη πηγή της χρηματοδότησης είναι οι καταθέσεις στις Τράπεζες και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς. Κατά συνέπεια υπάρχει άμεση σχέση των χορηγήσεων δανείων και των καταθέσεων. Με την χορήγηση δανείων στο εμπόριο, στην γεωργία, στην βιομηχανία και λοιπούς παραγωγικούς κλάδους, η αγοραστική δύναμη των διαθεσίμων νεκρών κεφα-

⁷¹ Κηρατίσιος Γεώργιος: «Η λογιστική των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985 σελ. 20

λαίων, γίνεται παραγωγική και αποδοτική. Ο τρόπος και η διαδικασία της διοχέτευσης των συγκεντρωμένων στις Τράπεζες κεφαλαίων στις επιχειρήσεις που έχουν ανάγκη από αυτά, αποτελεί την πιστωτική πολιτική που ασκείται από το Κράτος μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος.⁷²

Ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα κάθε προσώπου και των αναγκών του σε ξένα κεφάλαια προβαίνει σε χρηματικό δανεισμό ή αγορά διαφόρων αγαθών (εμπορευμάτων, πρώτων και βοηθητικών υλών, ειδών παγίας εκμετάλλευσης και άλλων) με πίστωση.

Το συγκεκριμένο ποσό των χρημάτων ή των πραγμάτων που λαμβάνει κανείς με μελλοντική ανταπόδοση, όπως προείπαμε, λέγεται πίστωση ή δάνειο.⁷³

Ανάλογα με το παρεχόμενο είδος στον πιστολήπτη το δάνειο χαρακτηρίζεται σαν χρηματικό ή εμπορευματικό. «Χρηματικό» είναι όταν σύμφωνα με την σύμβαση του δανείου χορηγούνται χρήματα. Ενώ όταν χορηγούνται εμπορεύματα ή λοιπά αγαθά επί πιστώσει τότε λέμε το δάνειο «εμπορευματικό».⁷⁴

Αν το δάνειο συνίσταται σε παρασχεθείσες υπηρεσίες, ονομάζεται «εγγυητικό». Οι Τράπεζες π.χ. χορηγούν στους πελάτες τους το εγγυητικό δάνειο είτε υπό μορφή εγγυητικής επιστολής, είτε τριτεγγυήσεως συναλλαγματικής.

Όταν τα δάνεια γίνονται για επενδυτικούς σκοπούς λέγονται «παραγωγικά». Όταν όμως διατίθενται για καταναλωτικούς σκοπούς λέγονται «καταναλωτικά».

2. Επενδύσεις και χρηματοδότηση αυτών

Επένδυση με ευρεία έννοια είναι η μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε υλικά (πραγματικό κεφάλαιο) και άυλα αγαθά (δικαιώματα). Με περιορισμένη έννοια, είναι η μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε πραγματικό και κυρίως σε παραγωγικά μέσα (για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις).

⁷² Καρατάσιος Γεώργιος: «Η λογιστικής των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985 σελ. 21

⁷³ Καρατάσιος Γεώργιος: «Η λογιστικής των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985 σελ. 22

⁷⁴ Καρατάσιος Γεώργιος: «Η λογιστικής των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985 σελ. 25

Ανάλογα με το φορέα που διαθέτει το χρηματικό κεφάλαιο οι επενδύσεις διακρίνονται σε δημόσιες (όταν φορέας είναι το κράτος) και ιδιωτικές (όταν φορείς είναι ιδιώτες).

Οι σημαντικότερες από τις ιδιωτικές επενδύσεις είναι οι επιχειρησιακές κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις ως φορείς διαθέτουν χρηματικό κεφάλαιο για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε πάγιες εγκαταστάσεις.

Η διάθεση χρηματικού κεφαλαίου για καταθέσεις και αγορά τίτλων (ομολόγων, ομολογιών, μετοχών) λέγεται και επένδυση, αλλά ορθότερα αποκαλείται τοποθέτηση.

Οι επενδύσεις, δημόσιες και ιδιωτικές, έχουν μεγάλη σημασία για την εθνική οικονομία μιας χώρας γιατί, (α) με την ευνοϊκή πολλαπλασιαστική τους επενέργεια προκαλείται αύξηση του εθνικού εισοδήματος, (β) αυξάνουν το εθνικό παραγωγικό δυναμικό, (γ) περιορίζουν τις συναλλαγματοβορές εισαγωγές όταν συντελούν στο να παραχθούν προϊόντα που προηγουμένως εισάγονταν από το εξωτερικό ή και αυξάνουν τις συναλλαγματοφόρες εξαγωγές αν συντελούν στο να παραχθούν προϊόντα διεθνώς ανταγωνιστικά και εξαγωγίμα και (δ) συμβάλλουν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και υποβοηθούν την αντιμετώπιση της κοινωνικής μαστιγας της ανεργίας.

Για όλους αυτούς τους λόγους τα κράτη θεσπίζουν κίνητρα τόσο για την εισαγωγή κεφαλαίων από το εξωτερικό για τη διενέργεια επενδύσεων (όπως το Ν.Δ. 2687/1953) και γενικά για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα (όπως με το Ν. 1892/1990 «για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη κλπ.» όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 2234/1994). Τα κίνητρα περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις στις παραγωγικές επενδύσεις ανάλογα με την περιοχή όπου αυτές πραγματοποιούνται (οι περιοχές διαιρούνται σε Β, Γ, Δ και Θράκη), επιδότηση του επιτοκίου τραπεζικού δανεισμού, φορολογικά κίνητρα όπως η αύξηση των συντελεστών απόσβεσης κ.ά.

Η κύρια διάκριση των επιχειρησιακών επενδύσεων γίνεται σε επενδύσεις (α) ίδρυσης μιας παραγωγικής μονάδας (βιομηχανίας, βιοτε-

χνίας), (β) επέκτασης για την αύξηση της παραγωγής της, (γ) αντικατάστασης παραγωγικών μηχανημάτων, (δ) προσαρμογής σε ορισμένες νέες συνθήκες και ανάγκες (δ) εκσυγχρονισμού τεχνολογικών μέσων ώστε αντί των παλιότερων τύπων να χρησιμοποιούνται νεώτερα που παρέχει η ηλεκτρονική βιομηχανία για αυτοματοποίηση, τυποποίηση των προϊόντων κλπ. τα οποία συμβάλλουν σε μεγαλύτερη και ποιοτικά αναβαθμισμένη παραγωγή και (στ) ορθολογισμού για την επίτευξη υψηλότερου βαθμού παραγωγικότητας.

Ο σημαντικότερος και συνηθέστερος τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρησιακών επενδύσεων είναι η προσφυγή στον τραπεζικό δανεισμό και ειδικά τον μακροπρόθεσμο. Γι' αυτό γίνεται δεκτό γενικά ότι οι τράπεζες αποτελούν το στυλοβάτη των ιδιωτικών επενδύσεων.

Οι κύριες λειτουργίες των τραπεζών είναι, αφενός η αποδοχή (εντόκων) καταθέσεων των αποταμιευτών και αφετέρου η (έντοκη) δανειοδότηση της επιχειρησιακής οικονομίας.

Οι τράπεζες είναι αυτές που αρδεύουν την οικονομία με τα αναγκαία κεφάλαια, χωρίς τα οποία δεν θα ήταν δυνατό να γίνουν επενδύσεις, ώστε μέσω αυτών να τονωθεί η οικονομική πρόοδος και ανάπτυξη.

Άλλοι τρόποι χρηματοδότησης των επενδύσεων είναι, (α) η αυτοχρηματοδότηση, δηλαδή χρηματοδότηση με μέσα της ίδιας της επιχείρησης, όπως με κεφάλαια από τα αδιανέμητα κέρδη κι' από τα αποθεματικά και τις αποσβέσεις, την οποία αναλύσαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο (β) η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης με την έκδοση νέων μετοχών ή με την έκδοση ομολογιακού δανείου (αν οι μετοχές της επιχείρησης είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών) και (γ) η προσφυγή στο σύστημα της «χρηματοδοτικής μίσθωσης» - leasing.⁷⁵

⁷⁵ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

3. Εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας τους δανειζόμενου επιχειρηματία

Η τράπεζα πριν αποφασίσει οποιαδήποτε χορήγηση κάνει την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειζόμενου πελάτη επιχειρηματία, που σημαίνει εκτίμηση ως προς το αν πρέπει να τον δανειοδοτήσει και σε ποιο ύψος, η οποία γίνεται με βάση το αν αυτός παρέχει τα κατ' αρχήν εχέγγυα προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει σύμφωνα με τους όρους του τραπεζικού δανείου που παίρνει.

Για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός (υποψήφιου) πελάτη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη είναι:

(α) Η περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης όπως φαίνεται από μερικούς πρόσφατους ισολογισμούς της (Καθαρή θέση = Ενεργητικό - κυρίως Παθητικό, δηλαδή κάθε φύσης υποχρεώσεις, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες και σχέση των ιδίων κεφαλαίων προς τα συνολικά κεφάλαια της επιχείρησης που αν είναι πάνω από 1/2 σημαίνει καλή κατάσταση).

(β) Η προσωπικότητα και η επιχειρησιακή συμπεριφορά, του ατόμου αν η επιχείρηση είναι ατομική, των διαχειριστών και των εταιρών αν είναι προσωπική εταιρία, ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη και των διοικούντων (διαχειριστής σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης - ΕΠΕ και Πρόεδρος και Διευθύνοντα Συμβούλου σε Ανώνυμη Εταιρία).

(γ) Το παρελθόν της επιχείρησης στις συναλλαγές της (συνέπεια - ρευστότητα για αντιμετώπιση των υποχρεώσεων της) και κυρίως ελέγχεται μήπως η επιχείρηση στο παρελθόν είχε περιληφθεί σε «μαύρη λίστα» σφραγισμένων επιταγών ή διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών.

Πριν γίνουν οι σχετικές διαπιστώσεις από όργανα της τράπεζας, ζητείται από αυτόν που θέλει το δάνειο να συμπληρώσει μια αίτηση. Παρακάτω εμφανίζεται μια τέτοια έντυπη αίτηση με όλα τα στοιχεία που πρέπει να συμπληρωθούν και διαιρούνται στις εξής βασικές κατηγορίες. (1) Στοιχεία για την αιτούμενη πίστωση, (2) Πληροφορίες με λεπτομέρειες για την αιτούσα επιχείρηση, (3) Στοιχεία για το συναλλακτικό και παραγωγικό κύ-

κλώμα της επιχείρησης, (4) Οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης και (5) Προσωπικά περιουσιακά στοιχεία για τον ιδιοκτήτη, τους εταίρους και τις συζύγους τους (για ατομικές επιχειρήσεις και προσωπικές εταιρίες).

Με την αίτηση συνυποβάλλονται, Καταστατικό ή Εταιρικό, στοιχεία νομιμοποίησης της επιχείρησης (ΦΕΚ με δημοσιεύσεις εγκρίσεων, διοικ. συμβουλίων κλπ.), οι ισολογισμοί και οι λογαριασμοί αποτελεσμάτων χρήσης της τελευταίας τριετίας, η λογιστική κατάσταση (ισοζύγιο) του τελευταίου μήνα και κατάσταση μηχανημάτων με το χρόνο κτήσης των κυριότερων απ' αυτά.

Όλα αυτά αποτελούν σημαντικά βοηθήματα για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης, αν επιβεβαιωθούν.⁷⁶ (Υπόδειγμα αίτησης στο παράρτημα).

4. Πληροφοριακό δελτίο

Η υπηρεσία χορηγήσεων της τράπεζας που παραλαμβάνει την αίτηση τη στέλνει για διασταύρωση - επαλήθευση στοιχείων στην αρμόδια υπηρεσία. Όλες οι τράπεζες έχουν τέτοιες υπηρεσίες αρμόδιες για επαλήθευση στοιχείων και συγκέντρωση πληροφοριών. Η αρμόδια υπηρεσία δεν περιορίζεται στο να ελέγξει μόνο την ακρίβεια των παραπάνω στοιχείων, αλλά φροντίζει να συγκεντρώσει και άλλα, από πληροφορίες που μπορεί να πάρει με προσοχή και διακριτικότητα από ομότεχνους, συνεργάτες και πελάτες της αιτούσας δάνειο επιχείρησης, στους οποίους έχει εμπιστοσύνη και πιστεύει ότι είναι αντικειμενικοί στις κρίσεις τους.

Με βάση (α) τα στοιχεία που επαλήθευσε σύμφωνα με την αίτηση του δανείου και (β) τις πληροφορίες που συγκέντρωσε από διάφορες έγκυρες πηγές, συντάσσει ένα Πληροφοριακό Δελτίο για την αιτούσα επιχείρηση.

Συνήθως αυτό είναι ένα έντυπο, που συμπληρώνεται από την υπηρεσία συγκέντρωσης πληροφοριών, στο οποίο με συντομία αναφέρο-

⁷⁶ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

νται, η εκτίμηση για την πιστοληπτική ικανότητα της αιτούσας επιχείρησης και οι λοιπές πληροφορίες (θετικές ή αρνητικές) που συγκεντρώθηκαν γι' αυτή και στο τέλος διατυπώνεται ένα συμπέρασμα που αποτελεί και εισήγηση για την αποδοχή ή μη της αίτησης.

Ο ρόλος της υπηρεσίας και η σημασία του Πληροφοριακού Δελτίου είναι μεγάλη. Γι' αυτό επιδιώκεται, στην υπηρεσία αυτή να υπηρετούν υπάλληλοι, ανώτεροι χρηματισμού και έξωθεν επηρεασμού, με ανεξαρτησία γνώμης, με αντικειμενικότητα κρίσης και με πλήρη γνώση της τεχνικής της επαλήθευσης των στοιχείων, όσο και της συγκέντρωσης πληροφοριών.

Το Πληροφοριακό Δελτίο μπορεί όπως αναφέραμε να συνηγορεί υπέρ της έγκρισης της αίτησης ή σε αντίθετη περίπτωση είναι «Δελτίο Δυσμενών Πληροφοριών» που συνιστά άρνηση της έγκρισης. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση η αίτηση απορρίπτεται.

Στην περίπτωση του «καλού» Πληροφοριακού Δελτίου και έγκρισης της αίτησης, η αιτούσα επιχείρηση καταχωρίζεται στους «πιστωτικούς καταλόγους» της τράπεζας και γίνεται «πιστούχος» της. Η Υπηρεσία Χορηγήσεων καθορίζει, (α) το ύψος του δανείου που θα χορηγηθεί ή την «οροφή» (plafond), δηλαδή το ανώτατο ύψος δανεισμού της επιχείρησης και (β) τη μορφή του δανείου, αν δηλ. θα είναι με αλληλόχρεο λογαριασμό, με προεξόφληση συναλλαγματικών, με εμπράγματα ασφάλεια κλπ.⁷⁷

5. Βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις προς επιχειρήσεις

Οι χορηγήσεις ανάλογα με τη χρονική διάρκεια τους διαιρούνται σε βραχυπρόθεσμες με διάρκεια το πολύ 1 χρόνο (παλιότερα τα όρια ήταν 6 μήνες), μεσοπρόθεσμες, με διάρκεια από 1 ως 3 χρόνια (ή 5 χρόνια) και μακροπρόθεσμες με διάρκεια πάνω από 3 ή 5 χρόνια.

Οι βραχυχρόνιες χορηγήσεις αφορούν κυρίως κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης ενώ οι μέσο - μακροπρόθεσμες αφορούν επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις.

⁷⁷ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

5.1. Χορηγήσεις για κεφάλαιο κίνησης

Στη θεωρία έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις για την έννοια «κεφάλαιο κίνησης» με επικρατέστερες:

(α) εκείνη που το ταυτίζει με το σύνολο του μη ακινητοποιημένου Ενεργητικού (δηλαδή κυκλοφορούντα και διαθέσιμα στοιχεία) και

(β) εκείνη που το εκφράζει με τον τύπο Αξίες ρευστοποιήσιμες + Διαθέσιμα - Αξίες απαιτητές βραχυπρόθεσμα.

Στην πράξη η έννοια «κεφάλαιο κίνησης» είναι δεοντολογική, δηλαδή είναι το κεφάλαιο που είναι απαραίτητο (πρέπει να υπάρχει) για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών της επιχείρησης.

Τέτοιες ανάγκες είναι:

(α) Οι αγορές πρώτων υλών.

(β) Η διατήρηση αποθεμάτων πρώτων υλών και προϊόντων.

(γ) Η δυνατότητα πωλήσεων επί πιστώσει που πραγματοποιούν και οι ανταγωνιστές.

(δ) Η πληρωμή μισθών και ημερομισθίων και η καταβολή, των ασφαλιστικών εισφορών.

(ε) Η εξόφληση των γενικών εξόδων (φωτισμός, θέρμανση, κλιματισμός, ύδρευση, τηλεπικοινωνίες).

Το κεφάλαιο κίνησης της κάθε επιχείρησης εξαρτάται από παράγοντες:

(α) Ενδοεπιχειρησιακούς (κόστος παραγωγής, διάρκεια παραγωγικού κυκλώματος, χρόνος διατήρησης αποθεμάτων πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων, ρυθμός διοχέτευσης των προϊόντων στην αγορά κ.ά.) και

(β) εξωεπιχειρησιακούς (διαμόρφωση των τιμών στην αγορά, συνθήκες ανταγωνισμού, ύψος πληθωρισμού κ.ά.).

Οι ανάγκες σε κεφάλαια κίνησης εξυπηρετούνται από τις τράπεζες με βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις που έχουν τις εξής μορφές: Προεξοφλήσεις τίτλων του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης, προκαταβολές έναντι αξιόγραφων, χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια, χορηγήσεις με εμπράγματα

ασφάλεια, χορηγήσεις με ανοιχτό αλληλόχρεο λογαριασμό, χρηματοδοτήσεις εισαγωγών και εξαγωγών και οι οποίες αναλύονται κατωτέρω:

5.1.1. Προεξόφληση τίτλων του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης

Προεξόφληση είναι η διαφορά ανάμεσα στην ονομαστική αξία ενός πιστωτικού τίτλου (συναλλαγματικής, γραμματίου σε διαταγή ή και επιταγής) και της παρούσας αξίας στην οποία μεταβιβάζεται αυτός στην τράπεζα σε ένα χρονικό σημείο πριν από τη λήξη του. Η διαφορά αυτή αντιστοιχεί, στον τόκο που αναλογεί στο χρονικό διάστημα μέχρι τη λήξη του συν την προμήθεια της τράπεζας συν ένα περιθώριο που ορίζει η τράπεζα.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την προεξόφληση τίτλων του χαρτοφυλακίου παραθέτουμε το ακόλουθο παράδειγμα:

Παρουσιάζεται για προεξόφληση στην τράπεζα την 15/2/2002 μια συναλλαγματική ποσού 100.000 ευρώ με λήξη την 30/5/2002. Η τράπεζα δίνει το 70% της ονομαστικής αξίας και υπολογίζει επιτόκιο δανεισμού (προεξόφλησης) συν προμήθεια 25%. Με τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής από το δικαιούχο στην τράπεζα, η τελευταία θα εισπράξει στις 30/5/2002 την ονομαστική αξία 100.000 ευρώ. Ποιο ποσό θα πάρει ο δικαιούχος που κάνει την προεξόφληση 3 ½ μήνες πριν τη λήξη;

Εφόσον η τράπεζα δίνει το 70% του συνόλου δηλαδή 70.000 ευρώ και το ετήσιο επιτόκιο + προμήθεια είναι 25%, για τους 3 ½ μήνες το επιτόκιο είναι 7,29%, το οποίο επί των 70.000 ευρώ είναι 5.130 ευρώ, που αφαιρούμενες απ' το ποσό αυτό δίνουν σύνολο 64.870 ευρώ.

Επομένως αυτός που προεξόφλησε τη συναλλαγματική των 100.000 ευρώ θα πάρει από την τράπεζα 64.870 ευρώ και με τη λήξη της συναλλαγματικής θα εισπράξει ή θα πιστωθεί με τη διαφορά των 30.000 ευρώ.

Σύνολο εισπράξης του 94.870 ευρώ.

Σύνολο ωφέλειας της τράπεζας 5.130 ευρώ. για τους 3 ½ μήνες διάρκειας της προεξόφλησης.

Η παρακράτηση που κάνει η τράπεζα του τόκου και της προμήθειας της κατά την προεξόφληση και που αποτελεί την ωφέλεια της τράπεζας από την πράξη αυτή λέγεται «επικαταλλαγή» ή άτζιο (agio).

Για την προεξόφληση πιστωτικών τίτλων ο πιστούχος συμπληρώνει ένα ειδικό έντυπο που δίνεται από την τράπεζα και λέγεται «πινάκιο προεξόφλησης». Οι προεξοφλήσεις γίνονται για χρονικό διάστημα το πολύ ενός έτους.

Το σύνολο των πιστωτικών τίτλων που συγκεντρώνει κάθε εμπορική τράπεζα συνιστά το «εμπορικό χαρτοφυλάκιο» της. Οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να αναπροεξοφλούν το χαρτοφυλάκιο τους στην Τράπεζα της Ελλάδος με το ισχύον προεξοφλητικό επιτόκιο, για τη διατήρηση της ρευστότητας τους.⁷⁸

5.1.2. Προκαταβολές έναντι αξιογράφων

Αφορά κυρίως στην προκαταβολή που δίνεται από την τράπεζα έναντι «φορτωτικών εγγράφων» με κυριότερο τη «φορτωτική» (στις δύο αυτές έννοιες αναφερθήκαμε παραπάνω για την περίπτωση των εξαγωγών). Υπενθυμίζουμε ότι η φορτωτική είναι τίτλος σε διαταγή που εκδίδεται από το μεταφορέα και αποτελεί απόδειξη της φόρτωσης και της μεταφοράς του εμπορεύματος. Μεταβιβάζεται με οπισθογράφιση στην τράπεζα κι' αυτή χορηγεί προκαταβολή έναντι της αξίας των εμπορευμάτων.

5.1.3. Χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια

Δίνονται πολύ περιορισμένα ή και καθόλου γιατί η εξασφάλιση της τράπεζας είναι μικρή, αφού στηρίζεται μόνο στην υπογραφή του δανειοδοτούμενου. Είναι περισσότερο ισχυρή αν συνοδεύεται με εγγύηση τρίτου προσώπου (τριτεγγύηση).

⁷⁸ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

5.1.4. Χορηγήσεις με εμπράγματη ασφάλεια

Διαιρούνται σε χορηγήσεις με ενέχυρο (κινητών πραγμάτων) και με υποθήκη (για τα ακίνητα).

Οι χορηγήσεις με ενέχυρο διακρίνονται σε:

(α) Χορηγήσεις έναντι ενεχύρου εμπορευμάτων για εμπορεύματα που είναι αποθηκευμένα σε αποθήκες της Προνομιούχου Ανώνυμης Εταιρίας Γενικών Αποθηκών της Ελλάδος – ΠΑΕΓΑΕ και για τα οποία αυτή εκδίδει «ενεχυρόγραφα» που συνιστούν το ενέχυρο επί των εμπορευμάτων και έναντι των οποίων οι τράπεζες χορηγούν μέρος της αξίας των εμπορευμάτων.

(β) Χορηγήσεις με ενέχυρο αξιόγραφων. Τα αξιόγραφα (μετοχές, ομολογίες, ομόλογα, έντοκα γραμμάτια του δημοσίου κ.ά.) ενεχυριάζονται με παράδοση στην τράπεζα η οποία χορηγεί πίστωση μέχρι ορισμένο ποσοστό επί της αξίας των ενεχυριαζόμενων αξιόγραφων. (Οι χορηγήσεις με παροχή υποθήκης σε ακίνητο υπέρ της τράπεζας- ενυπόθηκα δάνεια -δίνονται κυρίως για μέσο -μακροπρόθεσμα δάνεια, για επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις, που η εξόφληση τους γίνεται τοκοχρεολυτικά με καταβολή σε κάθε δόση του τόκου και μέρους του κεφαλαίου).

5.1.5. Χορηγήσεις με (ανοιχτό) αλληλόχρεο λογαριασμό

Ο αλληλόχρεος λογαριασμός γενικά είναι κοινός λογαριασμός στον οποίο καταχωρίζονται οι μεταξύ δύο συμβαλλομένων συναλλαγές, με αντίστοιχες χρεώσεις και πιστώσεις.

Ο τραπεζικός ανοιχτός αλληλόχρεος λογαριασμός δημιουργείται με μια σύμβαση ανάμεσα στην τράπεζα και τον πελάτη της, με την οποία η πρώτη ορίζει ένα όριο πίστωσης (plafond) μέσα στο οποίο ο πελάτης μπορεί να κάνει αναλήψεις με την υποχρέωση να κινεί το λογαριασμό με καταβολές. Ο πιστούχος αποσύρει και καταβάλλει χρηματικά ποσά, με αντίστοιχη χρέωση και πίστωση του. Ο λογαριασμός είναι τοκοφόρος για την τράπεζα, ο δε τόκος υπολογίζεται κάθε φορά στα χρεωστικά υπόλοιπα του πελάτη. Σήμερα, με τη χρησιμοποίηση των computers ο υπολογισμός του τόκου εί-

ναι εύκολος. Οι καταβολές του πελάτη γίνονται συνήθως με κατάθεση μετρητών και μεταβίβαση στην τράπεζα συναλλαγματικών, γραμματίων σε διαταγή κλπ. δικαιούχος των οποίων είναι ο πελάτης και με τα αντίστοιχα ποσά αυτός πιστώνεται. Οι αναλήψεις γίνονται με επιταγές που εκδίδει ο πιστούχος από στέλεχος που του δίνει η τράπεζα και με τα ποσά των οποίων αυτός χρεώνεται. Η τράπεζα παρακολουθεί την κίνηση του λογαριασμού του κάθε πελάτη και φροντίζει πάντα ώστε η «θέση» του (position), δηλαδή το χρεωστικό του υπόλοιπο να μην ξεπερνά το plafond που έχει τεθεί σ' αυτόν. Αν ο πελάτης δεν κινεί το λογαριασμό με καταβολές του, η τράπεζα κλείνει το λογαριασμό και επιδιώκει την είσπραξη του χρεωστικού υπολοίπου του πελάτη.⁷⁹

5.2. Πιστωτικές διευκολύνσεις

Αυτές έχουν τις παρακάτω μορφές:

(α) Η πιο κλασική περίπτωση πιστωτικής διευκόλυνσης είναι οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια ευκολίας (accommodation papers or notes). Πρόκειται για συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή όπου οφειλέτης εμφανίζεται ένας τρίτος, ο οποίος υπογράφει χωρίς να έχει γίνει καμιά εμπορική πράξη, αλλά με την πρόθεση να διευκολύνει τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο, που παραδίδει τα αξιόγραφα αυτά στην τράπεζα για προεξόφληση. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τράπεζες δείχνουν κατανόηση ή ανοχή και κάνουν τις προεξοφλήσεις, εν γνώσει ή με τη βάσιμη υποψία ότι πρόκειται για εικονικές καταστάσεις. Έτσι με τη σύμπραξη του εμφανιζόμενου δήθεν ως οφειλέτη της συναλλαγματικής ή του γραμματίου που θέλει να διευκολύνει τον εμφανιζόμενο δήθεν ως δικαιούχο και της τράπεζας που «κλείνει τα μάτια» γιατί και η ίδια επιθυμεί να διευκολύνει ένα πελάτη της, ολοκληρώνεται η πιστωτική διευκόλυνση. Γενικά όμως, για να αποφεύγεται η έκδοση τέτοιων εικονικών πιστωτικών τίτλων, οι τράπεζες ζητούν, οι τίτλοι που παραδίνονται για προεξόφληση να συνοδεύονται από τιμολόγια (αν

⁷⁹ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

και είναι ενδεχόμενη η έκδοση τιμολογίων, τα οποία ακυρώνονται μετά την προεξόφληση). Η πιστωτική διευκόλυνση αυτής της μορφής δεν στερείται κινδύνων. Για τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο ο κίνδυνος είναι, στην περίπτωση που η τράπεζα αγνοεί την εικονικότητα, να αποκαλυφθεί αυτή και να θεωρηθεί η πράξη του ως απάτη. Για τον εμφανιζόμενο ως οφειλέτη, να στραφεί εναντίον του η τράπεζα αν, στη λήξη της συναλλαγματικής, ο δήθεν δικαιούχος που διευκολύνθηκε, δεν τακτοποιήσει τους λογαριασμούς του μαζί της. Για την τράπεζα ο κίνδυνος είναι, αν, η συμπαιγνία του εικονικού δικαιούχου και του εικονικού οφειλέτη αποκλειστικό σκοπό είχε την εξαπάτηση της τράπεζας, να πέσει θύμα της απάτης και να αγωνίζεται κατόπιν για την είσπραξη του ποσού που προκατέβαλε.

(β) Συγγενής με την προηγούμενη περίπτωση είναι η οπισθογράφηση από ένα τρίτο πρόσωπο πιστωτικών τίτλων εικονικά, για να μπορέσει ο κάτοχος τους να διευκολυνθεί πιστωτικά. Πρόκειται για «οπισθογράφηση διευκόλυνσης».

(γ) Ως πιστωτική διευκόλυνση που παρασχέθηκε στους συναλλασσόμενους με διάταξη νόμου, θεωρείται η προεξόφληση επιταγών. Στο παρελθόν οι τράπεζες προεξοφλούσαν μόνο συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή. Επειδή στα τελευταία χρόνια η αγορά κινείται ως επί το πλείστον με «μεταχρονολογημένες επιταγές» (postdate checks), η δε μεταχρονολόγηση, χωρίς να είναι παράνομη, αλλοιώνει την υφή των επιταγών ως υποκατάστατων του νομίσματος που πληρώνονται «εν όψει», παρασχέθηκε το δικαίωμα στις επιχειρήσεις, στο χαρτοφυλάκιο τίτλων που προσκομίζουν στις τράπεζες για προεξόφληση, να περιλαμβάνουν και επιταγές - όπως αναφέραμε και παραπάνω. Αυτό έγινε με τα αρ. 10 και 11 του Ν. 1957/1991 που έδωσε τη δυνατότητα στις τράπεζες να δέχονται για είσπραξη, ενεχυρίαση και φύλαξη επιταγές όχι όψεως (μεταχρονολογημένες) που καταγράφονται στα πινάκια υποχρεωτικά και στη συνολική τους αξία τους επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου 2,5 ‰. Οι τράπεζες συνήθως δίνουν ως προεξόφληση το 60 - 70% της αξίας των επιταγών.

(δ) Πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η παροχή του δικαιώματος υπερανάληψης, δηλαδή ανάληψη χρημάτων πάνω από το ανώτατο όριο πιστοδότησης. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ορίζεται ως ποσοστό (λ.χ. 5% πάνω από το πλαφόν) ή ως απόλυτος αριθμός.

(ε) Επίσης πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η αποδοχή για προεξόφληση συναλλαγματικών, γραμματίων και επιταγών, που δεν συνοδεύονται από τιμολόγια.

(στ) Σοβαρή πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η μετά από αίτηση του οφειλέτη, μετατροπή ενός βραχυπρόθεσμου χρέους που έχει υψηλό επιτόκιο σε μακροπρόθεσμο χρέος με ευνοϊκότερο επιτόκιο (το λεγόμενο *funding*).

(ζ) Πιστωτική διευκόλυνση αποτελεί η υπέρβαση του ποσοστού που έχει γενικά καθορισθεί για τις προεξοφλήσεις, από ορισμένους πελάτες. Αν π.χ. έχει ορισθεί ως ποσοστό προεξοφλήσεων γενικά το 70% της αξίας των προσκομιζόμενων πιστωτικών τίτλων, μπορεί η τράπεζα, για τη διευκόλυνση ορισμένων καλών πελατών της να αυξάνει το ποσοστό αυτό σε 75 ή και σε 80%.

(η) Τέλος πιστωτικές διευκολύνσεις γίνονται προς τους εξαγωγείς για τη διευκόλυνση των εξαγωγών.⁸⁰

6. Μεσο-μακροπρόθεσμα δάνεια προς επιχειρήσεις

Τα μεσοπρόθεσμα δάνεια έχουν συνήθως διάρκεια από 1 ως 3 χρόνια (και σύμφωνα με άλλη άποψη ως 5 χρόνια) και τα μακροπρόθεσμα, από 3 (ή 5) χρόνια και πάνω (μπορεί να φτάσουν και τα 25 χρόνια). Αφορούν, όπως ήδη αναφέραμε επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις της επιχείρησης (κτίρια, αποθήκες, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα κ.ά.).

Η διαδικασία χορήγησης είναι η εξής:

(α) Οι ενδιαφερόμενοι έρχονται σε επαφή με κάποιο ανώτερο ή ανώτατο στέλεχος της τράπεζας (ανάλογα με το ποσό της επένδυσης) και θέ-

⁸⁰ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

των υπόψη του το επενδυτικό σχέδιο (project) ζητώντας τη χρηματοδότηση για την πραγματοποίησή του (project financing).

(β) Αν η τράπεζα φανεί κατ' αρχήν ότι θα ήταν διατεθειμένη να εξετάσει την περίπτωση κατατίθενται τα πλήρη σχέδια της επένδυσης, με πλήρεις τεχνικές και οικονομικές μελέτες. Ταυτόχρονα αναφέρονται, το ύψος της συμμετοχής των ενδιαφερομένων με δικά τους κεφάλαια, το ποσό το οποίο ζητείται από την τράπεζα και οι εμπράγματα εξασφαλίσεις που παρέχονται προς αυτή και που πρέπει να είναι - προκειμένου για μακροπρόθεσμο δανεισμό - υποθήκες ή προσημειώσεις υποθηκών σε ακίνητα.

(γ) Αν η αιτούσα Ανώνυμη Εταιρία είναι ήδη πιστούχος της τράπεζας, αυτή προσφεύγει στα στοιχεία που ήδη έχει στα αρχεία της. Αν η αιτούσα Α.Ε. για πρώτη φορά ζητεί δάνειο από την τράπεζα συμπληρώνει την έντυπη αίτηση που αναφέραμε παραπάνω και καταθέτει όλα τα απαιτούμενα για συνυποβολή στοιχεία. Μαζί μ' αυτό υποβάλλει οπωσδήποτε και Πιστοποιητικά Φορολογικής και Ασφαλιστικής Ενημερότητας. Βάσει όλων των παραπάνω η αρμόδια υπηρεσία συντάσσει με τον τρόπο που αναφέραμε «Πληροφοριακό Δελτίο» το οποίο προωθείται στο Συμβούλιο Μέσο - Μακροπρόθεσμων Χορηγήσεων.

(δ) Στην περίπτωση έγκρισης της χορήγησης ορίζεται και ο τρόπος εξυπηρέτησης του δανείου.

(ε) Ακολουθεί (μετά από έλεγχο) η εγγραφή υπέρ της τράπεζας των υποθηκών ή προσημειώσεων που συμφωνήθηκαν.

(στ) Η τελευταία φάση είναι η υπογραφή του δανειστικού συμβολαίου το οποίο περιλαμβάνει όλους τους σχετικούς όρους (ποσό και διάρκεια δανεισμού, επιτόκιο σταθερό ή κυμαινόμενο, τρόπος εξυπηρέτησης του δανείου κ.ά.).

Η συνηθέστερη μορφή είναι του τοκοχρεολυτικού δανείου.

Η χορήγηση γίνεται σταδιακά και με την πρόοδο της επένδυσης. Πολλές φορές ενδεχομένως να δοθεί μια «περίοδος χάριτος», κατά την οποία δεν καταβάλλονται δόσεις.

Η εξυπηρέτηση γίνεται με τοκοχρεολυτικές δόσεις, δηλαδή με καταβολή των τόκων και μέρους του κεφαλαίου του δανείου. Ο τόκος υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο του δανεισμού.

Οι δόσεις των τοκοχρεολυσίων είναι σταθερές. Οι τόκοι μειώνονται με την πάροδο του χρόνου, ενώ αντίθετα το χρεολύσιο (ποσό που αντιστοιχεί στην επιστροφή του κεφαλαίου) αυξάνεται. Υπάρχουν σχετικοί πίνακες για διευκόλυνση. Η διάρκεια συνήθως είναι μεταξύ 5 και 10 ετών. Σημειώνεται ότι σήμερα είναι δυνατή η δανειοδότηση επιχειρήσεων από τράπεζες του εσωτερικού και του εξωτερικού σε συνάλλαγμα.⁸¹

6.1. Χρησιμοποίηση των μεσο-μακροπρόθεσμων δανείων

Η χρησιμοποίηση μεσο-μακροπρόθεσμων δανείων αφορά στη διενέργεια επενδύσεων, όπως είναι η ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, η επέκτασή τους και η προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού.

6.1.1. Ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων

Ο επιχειρηματικός φορέας (συνήθως Ανώνυμη Εταιρία) που πρόκειται να ανεγείρει τις κτιριακές εγκαταστάσεις πρέπει να καταρτίσει τεχνική και οικονομική μελέτη γι' αυτές. Αναθέτει σε τεχνικό και οικονομολόγο της επιλογής της να καταρτίσουν τις δύο αυτές μελέτες ή απευθύνεται σε ιδιωτικό γραφείο μελετών, απ' αυτά που αναλαμβάνουν την εκπόνηση τεχνικό - οικονομικών μελετών.

Η τεχνική μελέτη περιλαμβάνει με λεπτομέρειες όλα όσα πρόκειται και πρέπει να γίνουν για την τεχνική ολοκλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων όπως:

(α) Αγορά του κατάλληλου οικοπέδου που πρέπει αφενός να είναι σε τοποθεσία που να εξυπηρετεί την επιχείρηση και αφετέρου να έχει το απαιτούμενο μέγεθος για να ανεγερθούν οι κτιριακές εγκαταστάσεις με τις ζητούμενες διαστάσεις. Η λύση της αγοράς οικοπέδου για ανέγερση εγκατα-

⁸¹ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

στάσεων και λειτουργία της μονάδας μέσα σε «βιομηχανική περιοχή» της ΕΤΒΑ είναι πολύ συμφέρουσα και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη.

(β) Προσδιορισμός των κτιριακών εγκαταστάσεων που θα ανεγερθούν. Αν πρόκειται για νέα μονάδα και ανάλογα με το είδος που θα παράγει, τα κτίρια που θα πρέπει να γίνουν είναι, το κτίριο του βιομηχανοστασίου, τα κτίρια των αποθηκών πρώτων υλών, έτοιμων προϊόντων και βοηθητικών υλών, τα κτίρια για γραφεία, οι χώροι για αποδυτήρια, λουτρά, εστιατόρια των εργαζομένων, τα υπόστεγα για τα μεταφορικά μέσα, η πύλη και το γραφείο των ελεγκτών κυκλοφορίας προσώπων και μέσων κλπ.

(γ) Προσδιορισμός των μέσων (είδος κατασκευής) και του προσωπικού που θα απαιτηθεί (κατά ειδικότητα) για την εκτέλεση του έργου, από τη διευθέτηση του οικοπέδου και τις θεμελιώσεις μέχρι την πλήρη αποπεράτωση του.

(δ) Καθορισμός του χρόνου εκτέλεσης του έργου, με κατανομή του σε επιμέρους φάσεις.

Η οικονομική μελέτη που γίνεται με βάση την τεχνική περιλαμβάνει όλα τα οικονομικά στοιχεία που συνδέονται με την ανέγερση των κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως είναι:

(α) Η σκοπιμότητα της επένδυσης και ειδικά της ανέγερσης των κτιριακών εγκαταστάσεων στον τόπο που επιλέχθηκε και στο μέγεθος που θεωρήθηκε ως το καλύτερο (optimum).

(β) Τα στοιχεία που προέκυψαν από την εφαρμογή του Marketing και ειδικά της έρευνας της αγοράς (market research) και τα οποία συνηγορούν υπέρ του τόπου εγκατάστασης, του χώρου ανέγερσης των κτιρίων και του μεγέθους τους που προκρίθηκε.

(γ) Τα στοιχεία που αφορούν στις επιλογές, στις κινήσεις ή και στις προθέσεις των ανταγωνιστών της επιχείρησης.

(δ) Το λεπτομερειακό προϋπολογισμό των δαπανών που θα απαιτηθούν για την πραγματοποίηση του έργου, από την αγορά του οικοπέδου μέχρι την πλήρη αποπεράτωση του.

(ε) Η επισήμανση της δυνατότητας να ληφθεί επιχορήγηση ή επιδότηση του επιτοκίου δανεισμού από το κράτος, βάσει των κειμένων αναπτυξιακών νόμων και σε συνάρτηση με τον τόπο εγκατάστασης.

(στ) Η σύνδεση των διάφορων φάσεων εκτέλεσης του όλου έργου με τη λήψη του δανείου που ζητά η επιχείρηση από την τράπεζα και που δίνεται σε δόσεις.

(ζ) Η ωφέλεια που θα προκύψει από την επένδυση.⁸²

6.1.2. *Επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων*

Επενδύσεις αυτού του είδους γίνονται από επιχειρήσεις που βρίσκονται ήδη σε λειτουργία και επιδιώκουν την επέκταση των κτιριακών τους εγκαταστάσεων, είτε γιατί θέλουν να αυξήσουν την ποσοτική τους παραγωγή είτε γιατί θέλουν να αποκτήσουν μεγαλύτερη άνεση χώρου, αν αυτός που υπάρχει δεν επαρκεί, είτε γιατί στις ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις θέλουν να προσθέσουν χώρους π.χ. για εστιατόρια, αποδυτήρια κλπ των εργαζομένων.

Και στην περίπτωση αυτή απαιτείται τεχνικοοικονομική μελέτη, διαφορετική όμως από την προηγούμενη.

Κατ' αρχήν πρέπει να προσδιορισθεί ο συγκεκριμένος λόγος για τον οποίο επιδιώκεται η επέκταση. Στη συνέχεια:

Η τεχνική μελέτη θα καθορίσει, πού θα γίνει η επέκταση (σε οικοπεδικό χώρο που υπάρχει ή σε νέο οικόπεδο που θα αγορασθεί), ποιες νέες κτιριακές εγκαταστάσεις θα γίνουν, πώς θα συνδεθούν αυτές με τις υπάρχουσες, με ποια μέσα θα κατασκευασθούν (είδος κατασκευής), με ποιο προσωπικό κατά ειδικότητες και πώς θα γίνει το νέο έργο χωρίς να παρακωλυθεί η λειτουργία των εγκαταστάσεων που ήδη υπάρχουν. Και η οικονομική μελέτη, ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκεται με την επέκταση (αύξηση παραγωγής ή προσθήκη βοηθητικών χώρων) θα περιλαμβάνει το λεπτομερειακό προϋπολογισμό των δαπανών που θα απαιτηθούν για την εκτέλεση του έρ-

⁸² Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

γου, σύμφωνα με το είδος κατασκευής που επιλέχθηκε και τον τρόπο που θα καλυφθούν αυτές, με ίδια κεφάλαια ή και με δανεισμό.

Στη δεύτερη περίπτωση προσδιορίζεται και το ύψος του δανείου που απαιτείται και η χρονική διάρκεια που πρέπει να έχει. Επίσης θα πρέπει να αναφέρονται οι ωφέλειες που αναμένεται να προκύψουν από την επέκταση.⁸³

6.1.3. Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού

Η επένδυση αυτή μπορεί να γίνεται είτε για την ποσοτική αύξηση της παραγωγής είτε για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της επιχείρησης είτε για αντικατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού που υπάρχει και έχει απαξιωθεί λόγω φθοράς και χρόνου είτε για ανανέωση και εκσυγχρονισμό των μηχανημάτων συμφωνά με τα επιτεύγματα της νεώτερης τεχνολογίας. Και στην περίπτωση αυτή απαιτείται τεχνικό - οικονομική μελέτη.

Η τεχνική μελέτη αφορά στο συνδυασμό κατά το δυνατόν περισσότερων σκοπιμοτήτων όπως, ανανέωση και εκσυγχρονισμό, αύξηση της παραγωγής ποσοτική και ποιοτική και βελτίωση της παραγωγικότητας, ώστε με το ίδιο προσωπικό να επιτυγχάνονται όλα τα παραπάνω.

Η τεχνική μελέτη πρέπει να καταλήξει στο είδος και τον τύπο του νέου μηχανήματος ή των νέων μηχανημάτων και μετά από εξονυχιστική εξέταση να καταλήξει στις βιομηχανίες εκείνες που παράγουν τέτοια μηχανήματα. Στην ίδια μελέτη πρέπει να αναφέρονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μηχανήματος που προσφέρει η κάθε βιομηχανία και να προτείνεται ένα ή περισσότερα που δεν διαφέρουν μεταξύ τους.

Επιδίωξη των σύγχρονων επιχειρήσεων είναι να χρησιμοποιούν μηχανήματα προηγμένης ηλεκτρονικής τεχνολογίας (computerized).

Η οικονομική μελέτη θα κάνει τη σύγκριση κόστους και ωφέλειας από κάθε μηχανήμα χρησιμοποιώντας και τη σχετική επιστημονική τεχνική (cost - benefit analysis).

⁸³ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

Όταν γίνει η πρόκριση του ή των συγκεκριμένων μηχανημάτων που επιθυμεί να προμηθευτεί η επιχείρηση, αυτή έρχεται σε επικοινωνία είτε με τον αντιπρόσωπο της παράγουσας βιομηχανίας του εξωτερικού στην Ελλάδα είτε απ' ευθείας με τη βιομηχανία αυτή. Με την επικοινωνία αυτή γίνονται γνωστοί οι όροι πληρωμής και ο χρόνος παράδοσης.

Όλα τα στοιχεία αυτά η επιχείρηση, η οποία θέλει να επενδύσει σε μηχανολογικό εξοπλισμό, τα θέτει υπόψη της τράπεζας με την οποία συνεργάζεται για τον καθορισμό των λεπτομερειών της χρηματοδότησης της.⁸⁴

⁸⁴ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 7^ο

ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Τα ομολογιακά δάνεια αποτελούσαν, παγκοσμίως, τον παραδοσιακό τρόπο δανεισμού του Κράτους και των μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων. Μετά το 1980 οι μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις άρχισαν την συστηματικότερη προσφυγή σ' αυτήν την μορφή δανείων, η οποία απαιτεί γενικώς χαμηλότερα έξοδα έναντι του κοινού τραπεζιτικού δανεισμού.

Τα ομολογιακά δάνεια είναι μακροπρόθεσμα και σημαντικού ύψους δάνεια. Ως εκ τούτου, για την αποφυγή του υψηλού κινδύνου που υπάρχει στην περίπτωση μοναδικού δανειστή, απαιτείται η συνεργασία πολλών δανειστών για την συγκέντρωση του μεγάλου ποσού.

Το δάνειο υποδιαιρείται σε μικρότερα τμήματα, αποκαλούμενα ομολογίες, οι οποίες είναι διαπραγματεύσιμοι τίτλοι. Και εδώ υπάρχει η ουσιαστική διαφορά έναντι των κοινών, αδιαιρέτων δανείων, όπου είναι σταθερή η σύνδεση μεταξύ δανειστού και δανειζομένου, καθ' όλη την διάρκεια του δανεισμού.

Ουσιαστική διαφορά υπάρχει επίσης μεταξύ των δύο κατηγοριών διαπραγματεύσιμων τίτλων των επιχειρήσεων, των μετοχών και των ομολογιών. Ο ομολογιακός δανειστής δεν έχει τα δικαιώματα συμμετοχής στην διαχείριση και στα κέρδη. Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη των ομολογιακών δανείων των επιχειρήσεων είναι η ύπαρξη δευτερογενούς αγοράς

ομολογιών, ώστε οι μικροί δανειστές να μπορούν ανά πάσα στιγμή, να ρευστοποιήσουν τους κατεχόμενους τίτλους.

Οι κίνδυνοι, που αντιμετωπίζουν οι ομολογίες, είναι σχετικοί προς την αδυναμία του εκδότη να εκπληρώσει εμπροθέσμως τις υποχρεώσεις του (καταβολή τόκων, εξόφληση τίτλων) και προς την μεταβολή του επιτοκίου, η οποία, αναλόγως της φοράς της, θίγει τον εκδότη ή τον αγοραστή.⁸⁵

2. Τα χαρακτηριστικά των ομολογιακών δανείων

Ένα ομολογιακό δάνειο ορίζεται από μια σειρά χαρακτηριστικών στοιχείων του, που αφορούν το συνολικό ποσό και τον αριθμό των υποδιαίρεσεων του, τις διάφορες αξίες τους, τον χρόνο και το ύψος αμοιβής τους, τον τρόπον εξοφλήσεως κ.ά.

Έτσι τα χαρακτηριστικά σύμφωνα με τα στοιχεία χρηματικών αξιών είναι: (α) το συνολικό ποσόν δανείου, (β) ο αριθμός ομολογιών, που το απαρτίζουν, (γ) η ονομαστική αξία ομολογιών, (δ) η αξία εκδόσεως (πώλησεως) ομολογιών και (ε) η αξία εξοφλήσεως ομολογιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία αμοιβής ομολογιών: (α) το ονομαστικό επιτόκιο, ως% επί της ονομαστικής αξίας, (β) το απόκομμα ομολογίας με τόκους ανά προθεσμία και (γ) το τρέχον απόκομμα, με τόκους τρεχούσης περιόδου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία χρόνου: (α) το διάστημα εγγραφών στο ομολογιακό δάνειο, (β) η διάρκεια του δανείου, (γ) η διάρκεια από δεδομένη ημερομηνία μέχρις εξοφλήσεως του δανείου και (δ) η ημερομηνία ενάρξεως εκτοκισμού.

Η εξόφληση των ομολογιακών δανείων γίνεται κύρια με τρεις τρόπους και δη:

(α) Με την προοδευτική εξόφληση κατ' αυξανόμενο αριθμό, όταν εφαρμόζονται ίσες τοκοχρεολυτικές δόσεις.

(β) Κατά ίσες δόσεις

(γ) Συγκεντρωτικά, κατά την λήξη του δανείου (εξόφληση in fine)

⁸⁵ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 299

(δ) Χωρίς χρονικό προσδιορισμό.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των ομολογιακών δανείων είναι το δικαίωμα της πρόωρης εξαγοράς. Ο εκδότης των ομολογιών σε αυτή την περίπτωση έχει τη δυνατότητα ν' αγοράζει στο χρηματιστήριο τις ομολογίες του, όταν αυξάνονται τα επιτόκια, οπότε η τιμή αγοράς των ομολογιών ελαττώνεται. Έτσι, κερδίζει την διαφορά έναντι της σταθερής τοκοχρεολυτικής δόσεως. Στην περίπτωση μείωσης του επιτοκίου της αγοράς, οι ομολογίες ακριβαίνουν στο χρηματιστήριο και ο εκδότης τους δεν έχει ενδιαφέρον ν' αγοράσει, πλην του ενδεχομένου της αγοράς τίτλων μακράς διάρκειας, ώστε να συντημηθεί η διάρκεια δανεισμού. Εξυπακούεται βέβαια ότι τα συμφέροντα εκδότη και επενδυτών είναι αντίροπα.⁸⁶

Ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι το δικαίωμα ανακλήσεως του δανείου, το οποίο διαφέρει με τα υπόλοιπα δάνεια και αυτό γιατί η τιμή εξαγοράς καθορίζεται από ρήτρα του συμβολαίου και δεν επιλέγεται ελεύθερα στο χρηματιστήριο. Επιπλέον υπάρχει και ελευθερία επιλογής η οποία συνίσταται στην επιλογή του χρόνου και στην άσκηση του δικαιώματος είτε από τον εκδότη είτε από τους επενδυτές.

Τέλος ένα επιπλέον χαρακτηριστικό είναι τα κλειστά, ως προς τον τρόπο διαθέσεως, ομολογιακά δάνεια, τα οποία καλύπτονται από την μεσολαβούσα τράπεζα ή το δίκτυο τραπεζών και δεν πωλούνται στο ευρύ επενδυτικό κοινό, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ανοικτών δανείων. Οι όροι εκδόσεως ενός κλειστού δανείου είναι κατά κανόνα αυστηρότεροι, σε βάρος του εκδότη.

Πλέον τούτων η έκδοση ενός ομολογιακού δανείου απαιτεί την προσκόμιση εγγυήσεων και μάλιστα αυτών των περιουσιακών στοιχείων και ως προς το σημείο αυτό ασκείται έλεγχος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Αν σε ήδη υποθηκευμένα στοιχεία του ενεργητικού εκδοθεί νέο ομολογιακό δάνειο, αυτό καλείται ανοικτό. Τέλος, είναι δυνατή η σύναψη ομολογιακού

⁸⁶ Αρτίκης Γεώργιος: «Χρηματοοικονομική διοίκηση-Αποφάσεις χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 1996, σελ. 296

δανείου άνευ εγγυήσεων, κυρίως από επιχειρήσεις μεγάλης πιστωτικής επιφανείας.⁸⁷

3. Είδη ομολογιακών δανείων

Οι ομολογίες διακρίνονται σε ομολογίες σταθερού επιτοκίου, σε ομολογίες μεταβλητού ή αναθεωρήσιμου επιτοκίου, σε ομολογίες με αποκόμματα δικαιωμάτων, σε ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές, σε ομολογίες «με παράθυρα», σε ομολογίες χωρίς αποκόμματα, σε πάγια ομολογιακά δάνεια ή ράντες, σε ευρωομολογίες και σε ομολογιακά δάνεια υψηλού κινδύνου.

Τα είδη αυτά των ομολογιακών δανείων και τα χαρακτηριστικά τους αναλύονται εκτενέστερα κατωτέρω.

3.1. Ομολογίες σταθερού επιτοκίου

Στις ομολογίες σταθερού επιτοκίου το επιτόκιο καθορίζεται ως σταθερό ποσοστό της ονομαστικής αξίας της ομολογίας. Έτσι π.χ. επιτόκιο 10% επί ονομαστικής αξίας ομολογίας 100.000 ευρώ σημαίνει ετήσια αποκόμματα (κουπόνια) των 10.000 ευρώ. Η διαπραγματεύσιμη τιμή της ομολογίας ανεβαίνει, όταν το επιτόκιο της αγοράς πέφτει π.χ. στο 8%, διότι τότε η ομολογία αποτελεί αποδοτικότερη επένδυση.

Αντιθέτως, στην περίπτωση ανόδου του επιτοκίου της αγοράς π.χ. στο 12%, η τιμή της ομολογίας πέφτει σε χαμηλότερα επίπεδα της ονομαστικής αξίας της.

Ένα ομολογιακό δάνειο σταθερού επιτοκίου είναι δυνατόν να μετατραπεί σε δάνειο μεταβλητού επιτοκίου και αντιστρόφως, αν προβλεφθεί η σχετική ρήτρα στο συμβόλαιο εκδόσεως του δανείου.

⁸⁷ Γεωργίου Διοσκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 300-302

3.2. Ομολογίες μεταβλητού ή αναθεωρήσιμου επιτοκίου

Το επιτόκιο προσδιορίζεται σε σχέση με ένα δείκτη αναφοράς. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις οικονομικών κρίσεων, κατά τις οποίες τα επιτόκια μεταβάλλονται αισθητά, ακόμη και από ημέρα σε ημέρα. Για να προστατευθούν οι επενδυτές ορίζεται κατά την έκδοση του ομολογιακού δανείου ο δείκτης αναφοράς, ο οποίος μπορεί να είναι α) η μέση απόδοση των μακροπροθέσμων κρατικών ομολογιακών δανείων σταθερού επιτοκίου, β) το μέσον μηνιαίο ή ετήσιο επιτόκιο διατραπεζιτικού δανεισμού, γ) το ποσοστό μεταβολής ενός χρηματιστηριακού δείκτη ή της τιμής του χρυσού.

Μάλιστα ανάλογα με την επιδιωκόμενη ελκυστικότητα του εκδομένου ομολογιακού δανείου είναι δυνατή η συμβατική προσαύξηση του δείκτη αναφοράς για το επιτόκιο. Επιπλέον το οριστικό επιτόκιο, συνεπώς και η αξία του ετησίου αποκόμματος, υπολογίζονται λίγο πριν την εξόφληση.

Μάλιστα αντί την κατ' έτος προσαρμογή του επιτοκίου προς τις συνθήκες της αγοράς, η προσαρμογή μπορεί να γίνεται σε μεγαλύτερα διαστήματα π.χ. ανά τριετία. Για το λόγο αυτό τα δάνεια της κατηγορίας αυτής αποκαλούνται δάνεια αναθεωρήσιμου επιτοκίου και διαφέρουν εκείνων του μεταβλητού επιτοκίου ως προς την μελλοντική εφαρμογή του υπολογιζόμενου επιτοκίου.

Συνεπώς, η αξία του αποκόμματος είναι γνωστή στην αρχή κάθε περιόδου αναπροσαρμογής, γιατί το επιτόκιο υπολογίζεται με στοιχεία της προηγούμενης περιόδου και δεν αναμένεται να περάσει σχεδόν ολόκληρη η περίοδος για να υπολογισθεί το εφαρμοζόμενο επιτόκιο και στη συνέχεια η απόδοσή του.

Έτσι είναι γνωστό και εγγυημένο θα λέγαμε ένα ελάχιστο μέρος της αμοιβής κατά την έκδοση των ομολόγων. Για το λόγο αυτό λέμε ότι υπάρχουν δύο αμοιβής, το ελάχιστο εγγυημένο και το μεταβλητό.⁸⁸

⁸⁸ Γεωργίου Δασκίλλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 302

3.3. Ομολογίες με αποκόμματα δικαιωμάτων

Οι ομολογίες με αποκόμματα δικαιωμάτων είναι ένα είδος ομολογίας με πολλά πλεονεκτήματα για τον δανειζόμενο επιχειρηματία και μάλιστα όταν αυτές τις διαχειρίζεται με σύνεση.

Πρόκειται για ομολογίες, οι οποίες φέρουν ορισμένα αποκόμματα, τα οποία δίνουν την δυνατότητα και το δικαίωμα στο επιχειρηματία να αποκτήσει στο μέλλον είτε παρόμοιες ομολογίες, είτε μετοχές της εκδότριας εταιρείας. Έτσι οι δανειζόμενοι επιχειρηματίες, μπορούν πλέον να αποκτήσουν την ιδιότητα του μετόχου. Εκτός βέβαια αυτού δημιουργούνται τέτοιες συνθήκες έτσι ώστε ο επιπλέον εξωτερικός δανεισμός να είναι εφικτός. Οι ομολογίες αυτές ονομάζονται σήμερα συμμετοχικοί τίτλοι.

Θετικό είναι επίσης το γεγονός ότι το προϊόν του δανείου ενσωματώνεται στα ίδια κεφάλαια, χωρίς να προσδιορίζεται μία προβλέψιμη προθεσμία εξοφλήσεως και οι δανειστές αμείβονται κατά τους συμβατικούς όρους, χωρίς να εξομοιώνονται με τους μετόχους. Πλέον τούτων οι συμμετοχικοί τίτλοι είναι διαπραγματεύσιμοι και μεταβιβάσιμοι.⁸⁹

3.4. Ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές

Ορισμένα ομολογιακά δάνεια σταθερού επιτοκίου είναι πολλές φορές δυνατό να περιέχουν τη ρήτρα (όρο) μετατροπής τους σε μετοχές, ορισμένους όρους. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι η τιμή εκδόσεως μιας ομολογίας είναι υψηλότερη εκείνης της μετοχής.

Έτσι ο δανειζόμενος επιχειρηματίας που είναι κάτοχος μετατρέψιμων ομολογιών επωφελείται όλων των πλεονεκτημάτων όταν στη ανάλογη μετοχή γίνεται άνοδος της τιμής γιατί αυτόματα ανεβαίνει και η τιμή των ομολογιών του, ενώ όταν πέσει η τιμή της μετοχής οι ομολογίες αμείβονται με το σταθερό επιτόκιο τους. Έτσι ο κάτοχος των ομολογιών αυτών δεν χάνει σχεδόν ποτέ.

⁸⁹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 303

Εκτός αυτών και από την πλευρά της εκδότριας εταιρείας υπάρχουν αρκετά πλεονεκτήματα, όπως αυτό της άντλησης πόρων.

Οι μετατρέψιμες ομολογίες εκδίδονται κατά κανόνα με χαμηλότερα επιτόκια έναντι των μη μετατρέψιμων.

Τέλος, ένα άλλο πλεονέκτημα είναι δυνατή η ανταλλαγή ομολογιών κατά την λήξη τους με νέες ομολογίες γι' αυτό το λόγο λέγονται και ανταλλάξιμες ομολογίες.⁹⁰

3.5. Ομολογίες «με παράθυρα»

Πρόκειται για μεγάλης διάρκειας ομολογίες, π.χ. 20 ετών, με δυνατότητα εξοφλήσεως σε ορισμένες ενδιάμεσες προθεσμίες, κατά την βούληση του δικαιούχου.

Αυτή η προεξόφληση αποτελεί το πλεονέκτημα των ομολογιών αυτών, διότι η ίδια αποτελεί προστατευτική δικλείδα για τους επενδυτές, σε περίπτωση ανόδου των επιτοκίων. Οι επενδυτές (δανειζόμενοι) μπορούν να επανατοποθετούν τα κεφάλαια τους υπό ευνοϊκότερους όρους.

3.6. Ομολογίες χωρίς αποκόμματα

Η αναζήτηση τρόπων ελαφρύνσεως ή αποφυγής της φορολογίας επί των τόκων οδήγησε στην έκδοση ομολογιών χωρίς αποκόμματα, δηλαδή χωρίς την πρόβλεψη πληρωμής τόκων. Σ' αυτήν την περίπτωση η αποζημίωση του δανειστή επιτυγχάνεται μέσω μιας υψηλότερης τιμής εξοφλήσεως κατά την λήξη, έναντι της τιμής εξαγοράς των τίτλων κατά την έκδοση.

Επειδή εξελίσσεται και η φορολογική νομοθεσία, οι εκδότες προσπαθούν να επωφεληθούν από τις ασάφειες ή τα κενά των νόμων και δημιουργούν νέες παραλλαγές ομολογιακών δανείων.

⁹⁰ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 304

3.7. Πάγια ομολογιακά δάνεια ή ράντες

Πολλές φορές κατά το παρελθόν διάφορα κράτη σε περιόδους οικονομικών ή άλλων κρίσεων εξέδωσαν ομολογιακά δάνεια άνευ χρονολογίας επιστροφής. Πρόκειται για τα αποκαλούμενα πάγια δάνεια ή ατελεύτητες ράντες, τα οποία μπορεί ο εκδότης να μετατρέψει σε εξοφλητέα, όταν βελτιωθούν οι οικονομικές συνθήκες.

Από τα πλέον διάσημα πάγια δάνεια είναι τα πρωτοεκδοθέντα από το Αγγλικό Κράτος για την χρηματοδότηση των Ναπολεόντειων πολέμων (1814). Υπάρχουν δε και σήμερα υποστηρικτές της εκδόσεως παγίων δανείων από τα κράτη, αντί της συνεχούς εκδόσεως βραχυπροθέσμων δανείων, λόγω του υψηλού κόστους τους.

3.8. Ευρωομολογίες

Πρόκειται για πολύ μεγάλα δάνεια, εκδιδόμενα σε άλλο νόμισμα και όχι σ' εκείνο της χώρας του εκδότη τους. Η διάρκεια και το επιτόκιο τους είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα μεγέθη ιδιωτικών επιχειρήσεων και κατά κανόνα απαλλάσσονται των φορολογικών επιβαρύνσεων. Συνάπτονται συνήθως από κράτη ή μεγάλες κρατικές επιχειρήσεις και τα επιτόκια ποικίλλουν αναλόγως της βαθμολογίας των κρατών στην κλίμακα του πιστοληπτικού κινδύνου.

3.9. Ομολογιακά δάνεια υψηλού κινδύνου

Μία νέα κατηγορία ομολογιακών δανείων τέθηκε σε εφαρμογή στις Η.Π.Α. από τα μέσα της δεκαετίας 1970 και έλαβε σημαντικές διαστάσεις κατά την δεκαετία 1980. Αυτά είναι τα «ομολογιακά δάνεια υψηλής αποδόσεως» ή «ομολογιακά δάνεια υψηλού κινδύνου».

Την ιδέα εφάρμοσε πρώτος ο χρηματιστηριακός οίκος Drexel Burnham Lambert - DBL της Νέας Υόρκης και απέβλεπε στην χρηματοδότηση σχεδίων αναδιαρθρώσεως - αναπτύξεως των επιχειρήσεων, οι οποίες διήνυαν την φάση της ωριμότητας. Αν δεν πετύχει η αναδιάρθρωση, η χρεοκοπία είναι αναπόφευκτη. Πρόκειται συνεπώς περί εγχειρήματος υψηλού

κινδύνου και γι' αυτό τα επιτόκια των Junk bonds ήταν υψηλότερα κατά 2 έως 2,5 εκατοστιαίες μονάδες εκείνων των κρατικών ομολόγων.

Οι ριψοκίνδυνοι βεβαίως επενδυτές δεν αγνοούσαν ότι οι δανειζόμενες επιχειρήσεις βαθμολογούνταν από τους γνωστούς οίκους βαθμολογήσεως Standard & Poor και Moody's κάτω του μέσου επιπέδου.

Ο κύκλος εργασιών αυτών των δανείων υπερδεκαπλασιάστηκε από το 1980 στο 1990, αλλά συνέβησαν και πολλές αποτυχίες. Η πρώτη διδάξασα εταιρεία DBL χρεοκόπησε και ο βασικός χρηματιστηριακός πράκτορας της Michael Milken καταδικάστηκε σε δεκαετή κάθειρξη.⁹¹

⁹¹ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 305-307

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 8^ο

ΔΙΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Οι διεπιχειρησιακές πιστώσεις αποτελούν μία βραχυπρόθεσμη πηγή χρηματοδότησεως εκ μέρους μη χρηματιστικών επιχειρήσεων προς άλλες επιχειρήσεις, με σκοπό την εμπορία προϊόντων ή υπηρεσιών, χωρίς την σύνδεση με ειδικές εγγυήσεις.

Πρόκειται για μορφή πιστώσεων που δεν διέπονται από τους τύπους και τους κανονισμούς των τραπεζιτικών πιστώσεων και συνεπώς πρόκειται για ευέλικτες πιστώσεις, αυτορυθμιζόμενες σε διμερές επίπεδο μεταξύ των συναλλασσομένων, αλλά με σημαντικό κίνδυνο εις βάρος της πιστώτριας πλευράς.

Η ιδανική περίπτωση συναλλαγής μεταξύ επιχειρήσεων είναι προφανώς εκείνη που συνδυάζει την παράδοση εμπορευμάτων με την ταυτόχρονη εξόφληση «μετρητοίς» της αξίας τους. Αυτή η περίπτωση περιορίζεται διαρκώς στην πράξη και κερδίζει έδαφος η προθεσμιακή πληρωμή, κατόπιν συμφωνίας των συναλλασσομένων. Λέγεται μάλιστα ότι η προθεσμιακή πληρωμή αποτελεί στοιχείο «καλής διαχείρισεως».

Ο αποσυγχρονισμός παραδόσεως εμπορευμάτων και πληρωμής αποτελεί προϊόν του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, εντός του οποίου δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Η στενότητα διαθεσίμων εκ μέρους των αγοραστών, που οφείλεται πολλές φορές και στα υψηλά επιτόκια δανεισμού

από τις τράπεζες, ωθεί τις πωλήτριες επιχειρήσεις στην παροχή διευκολύνσεων, ώστε να διατηρήσουν ή να αυξήσουν το μερίδιο τους στην αγορά. Υπάρχουν βεβαίως και επιχειρήσεις που δεν έχουν πρόσβαση στον τραπεζιτικό δανεισμό, οπότε γι' αυτές η αναζήτηση πιστώσεων από άλλες επιχειρήσεις αποτελεί σχεδόν αποκλειστική εξωτερική πηγή κεφαλαίου.⁹²

Μάλιστα η ίδια επιχείρηση μπορεί να πουλάει με πίστωση προς τους πελάτες της και να αγοράζει με πίστωση από τους προμηθευτές της.

Πολλές φορές παρατηρείται το φαινόμενο των προκαταβολών από μια επιχείρηση στους προμηθευτές της έναντι μελλοντικών παραλαβών εμπορευμάτων, αλλά και από τους πελάτες - αγοραστές προς την επιχείρηση.

Όλες οι παραπάνω διευκολύνσεις είναι εμπορικές διεπιχειρησιακές πιστώσεις και διαφέρουν από τις πιστώσεις των τραπεζών και των άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, γιατί οι αυτές (πιστώσεις τραπεζών) ρυθμίζονται με ειδικές συμβάσεις δανεισμού και κατά κανόνα συνοδεύονται από τις απαραίτητες εγγυήσεις καλής εκτελέσεως.

Μέσω των διεπιχειρησιακών πιστώσεων οι επιχειρήσεις αλληλοχρηματοδοτούνται, ενώ γίνονται ελκυστικότερα τα προϊόντα τους, αφού η άτοκη προθεσμιακή εξόφληση μεταβάλλεται σε έκπτωση τιμής.

Τον αλληλοχρηματοδοτικό ρόλο των επιχειρήσεων οι τράπεζες τον αμφισβητούν, και αυτό γιατί περιορίζει την πελατεία τους. Από την άλλη οι επιχειρήσεις υπεραμύνονται της μερικής υποκαταστάσεως των τραπεζών, και αυτό λόγω της ευλυγισίας και της ταχύτητας που μπορούν να αποκτήσουν διαθέσιμα χρηματικά κεφάλαια ή προϊόντα, λόγω του χαμηλότερου κόστους του διεπιχειρησιακού δανεισμού και της αδυναμίας πολλών επιχειρήσεων να προσφύγουν στον τραπεζιτικό δανεισμό.⁹³

⁹² Σουρεβέτας Δημήτριος: «Χρηματοδοτική διοίκηση των επιχειρήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, Αθήνα 1995, σελ.135

⁹³ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 337-339

2. Οι χρήστες των διεπιχειρησιακών πιστώσεων

Είναι πλέον παράδοση τα τελευταία 30 χρόνια η βιομηχανία να χρηματοδοτεί το εμπόριο. Η ραγδαία ανάπτυξη των αλυσίδων σουπερ-μάρκετ ανέτρεψε τους όρους παραγωγής και εμπορίου. Κάνοντας χρήση της δεσπόζουσας θέσης τους στην αγορά ως κλάδος, λειτουργούν μονοπωλιακά και επέβαλαν όρους νοθείας των συναλλαγών προς όφελος τους και εις βάρος των παραγωγών Γεωργίας, Βιομηχανίας και των καταναλωτών. Έτσι μεταξύ των άλλων:

Αγοράζουν επί πιστώσει, ακόμη και νωπά προϊόντα και πωλούν μετρητοίς, καρπώνονται τους τόκους και προκαλούν προβλήματα αύξησης του κόστους, ρευστότητας και υπερχρέωσης των παραγωγών.

Γίνεται σαφές λοιπόν ότι το πρόβλημα των διεπιχειρησιακών πιστώσεων έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις και μάλιστα στην Ελλάδα σήμερα που παρατηρούνται οι μεγαλύτερες σε ευρωπαϊκή κλίμακα καθυστερήσεις πληρωμών στις επιχειρήσεις.

Είναι πλέον γεγονός ότι το εμπόριο, ελέγχεται κατά μέγα ποσοστό από αλλοδαπές συμμετοχές (επιχειρήσεις) και συνεπώς οι ισχυροί εκμεταλλεύονται ανενόχλητοι τους αδυνάτους.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός να πούμε, ότι από πρόσφατες έρευνες που έγιναν στην Ελληνική αγορά για τις διεπιχειρησιακές πιστώσεις, διαπιστώθηκε : α) οι βιομηχανικές επιχειρήσεις χορηγούν πιστώσεις σε ποσοστό 88% και μόνον σε ποσοστό 12% εμφανίζονται χρεωστικές, β) στο χονδρεμπόριο οι πιστωτικές επιχειρήσεις ανέρχονται στο 60% και οι χρεωστικές στο 40% και γ) στο λιανικό εμπόριο 92% των επιχειρήσεων είναι χρεωστικές και μόνον 8% είναι πιστωτικές.

Κατά κανόνα χορηγούν πιστώσεις οι κλάδοι που τοποθετούνται στην αρχή της παραγωγικής διαδικασίας (βιομηχανίες μέσων παραγωγής και εξοπλισμού, καταναλωτικών αγαθών, γεωργικές βιομηχανίες, ενέργεια, μεταφορές), ενώ επωφελούνται των πιστώσεων οι κλάδοι διανομής και ειδικότερα οι τελευταίοι κρίκοι της αλυσίδας διανομής. Οι επιχειρήσεις αυτού

του τομέα πωλούν μετρητοίς στους καταναλωτές, ενώ διαπραγματεύονται (επιβάλλουν) μεγάλες προθεσμίες πληρωμής στους προμηθευτές τους.

Το μέγεθος των επιχειρήσεων επηρεάζει την συμπεριφορά τους στις διεπιχειρησιακές πιστώσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις επιβάλλουν στους προμηθευτές τους ευνοϊκότερους όρους (μεγάλα ποσά και διάρκειες), ενώ οι ΜΜΕ συμβιβάζονται με αυστηρότερους όρους. Αντιθέτως, οι ΜΜΕ κάνουν σημαντικές παραχωρήσεις στην πελατεία τους, για να σταθεροποιήσουν την πελατειακή σχέση.

Επιρρεπείς στην αναζήτηση πιστώσεων, αλλά και ευπαθείς στην χρεοκοπία, διαπιστώθηκε ότι είναι οι νεαρές επιχειρήσεις, των οποίων οι διευθύνοντες δεν κατέχουν επαρκείς διαχειριστικές γνώσεις, δεν διαθέτουν ειδικά τεχνολογικά προσόντα και δεν επιτυγχάνουν την αναγκαία διαφοροποίηση της πελατείας (π.χ. αύξηση των πελατών που αγοράζουν τοις μετρητοίς).

Είναι επίσης ευνόητο ότι τις αλυσιδωτές πτωχεύσεις προκαλούν οι πτωχεύσεις μεγάλων επιχειρήσεων, οι οποίες πάντοτε διατηρούν αποκλειστικές εμπορικές σχέσεις με πολλές μικρές προμηθεύτριες εταιρείες. Είναι επίσης βέβαιον ότι η επιμήκυνση της διάρκειας πιστώσεως διευρύνει τον κατάλογο των επισφαλών πελατών, δηλαδή αυξάνει τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Τέλος, σημειώνεται ότι για όλες τις επιχειρήσεις, ένας μεγάλος πελάτης, ο οποίος αγοράζει με πίστωση, είναι το Κράτος, κατά την διενέργεια των δημοσίων προμηθειών. Σ' αυτήν την περίπτωση δεν υπάρχει ο κίνδυνος μη πληρωμής, αλλά οι καθυστερήσεις, λόγω των γραφειοκρατικών διατυπώσεων, μπορούν να υπερβούν κατά πολύ τις αρχικές προβλέψεις.⁹⁴

3. Οι κίνδυνοι των διεπιχειρησιακών πιστώσεων

Οι διεπιχειρησιακές πιστώσεις υπόκεινται σε χρηματιστικούς και διαχειριστικούς κινδύνους. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται ο κίνδυνος μη εξοφλήσεως ενός τιμολογίου, ο κίνδυνος καθυστέρησεως της εμπροθέ-

⁹⁴ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 344-345

σμου εξοφλήσεως, ο κίνδυνος της αποδοτικότητας (να επηρεασθεί το οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσεως από τους δυο πρώτους κινδύνους και τα πρόσθετα διαχειριστικά έξοδα) και ο κίνδυνος της ρευστότητας (η έλλειψη εμπροθέσμων εισροών οδηγεί σε αναζήτηση τραπεζιτικών δανείων).

Στους διαχειριστικούς κινδύνους εντάσσονται ο εμπορικός κίνδυνος (πρέπει η πολιτική πιστώσεως να εξασφαλίζει την διεύρυνση και την διατήρηση της πελατείας), ο οργανωτικός κίνδυνος (δεν εφαρμόζεται πολιτική πιστώσεων χωρίς το απαραίτητο ειδικευμένο προσωπικό) και ο ρυθμιστικός κίνδυνος (παράβαση νομοθετικών κανόνων ή επαγγελματικών κανόνων δεοντολογίας, επιβαλλομένων από επιμελητήρια ή συνδικάτα κλπ.).

Ο υπεύθυνος της πιστώσεως προς τους πελάτες μιας επιχειρήσεως οφείλει να προβαίνει στην ανάλυση των λογαριασμών των πελατών, ώστε να επισημαίνει τους πιθανούς επερχόμενους κινδύνους.

Σημειώνεται, τέλος, ότι σε πολλές χώρες ο κίνδυνος επί των πιστώσεων προς τους πελάτες καλύπτεται από ειδικές ασφαλιστικές εταιρείες. Εναλλακτική αντιμετώπιση του κινδύνου αποτελεί η προσφυγή στο Factoring.⁹⁵

4. Το κόστος των διεπιχειρησιακών πιστώσεων

Οι προαναφερθέντες κίνδυνοι των διεπιχειρησιακών πιστώσεων δημιουργούν ένα πρόσθετο κόστος στην πιστώτρια επιχείρηση, το οποίο συντίθεται από τρία στοιχεία:

- Κόστος χρηματοδοτήσεως των πιστώσεων,
- Κόστος καλύψεως των ζημιών,
- Διοικητικό κόστος παρακολουθήσεως των πελατών.

Η μη επιβάρυνση με τόκους των προθεσμιακών εξοφλήσεων δεν σημαίνει ότι στην τιμή πώλησεως δεν έχει υπολογισθεί το κόστος του κεφαλαίου για την αντίστοιχη προθεσμία. Οδηγό στους υπολογισμούς αποτελεί το σύνθηρες επιτόκιο χορηγήσεων των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των

⁹⁵ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 346

συναφών εξόδων. Υπολογίζεται επίσης και η επίπτωση τόκων υπερημερίας για την πέραν της συμβατικής προθεσμίας καθυστέρηση. Αυτή η καθυστέρηση δημιουργεί πρόσθετο κόστος επικοινωνίας, δικαστικές δαπάνες ενδεχομένως και ενίοτε η οφειλή παραμένει ανεξόφλητη.

Όλες λοιπόν οι επιβαρύνσεις της επιχειρήσεως από την παροχή πιστώσεων πρέπει να εκτιμούνται και να σταθμίζονται στις σωστές διαστάσεις τους, δηλαδή η πιστώτρια επιχείρηση οφείλει να υπολογίζει το κόστος χρηματοδοτήσεως, όπως στην περίπτωση δανείου, το διοικητικό κόστος (το κόστος εισπράξεως και η επίπτωση των καθυστερήσεων με την ενδεχομένη δικαστική δαπάνη) και το κόστος μη εισπράξεως της οφειλής. Τα ακόλουθα παραδείγματα διευκολύνουν στην κατανόηση των υπολογισμών.⁹⁶

⁹⁶ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 347

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΝΕΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Ο χώρος δράσεως των ελληνικών Τραπεζών εξακολουθεί να είναι περιορισμένος, εξ αιτίας κυρίως της μη προσφοράς υπηρεσιών που σχετίζονται με κινήσεις κεφαλαίων και εξωτερικές συναλλαγές, οι οποίες δεν έχουν ακόμη απελευθερωθεί.

Οι ριζικές μεταβολές των τελευταίων δεκαετιών στην διεθνή κεφαλαιαγορά, με την κατάργηση των αυστηρών μέτρων ελέγχου και το άνοιγμα των εθνικών συνόρων στην ελεύθερη κυκλοφορία πιστώσεων και κινητών αξιών εν γένει, οδήγησαν στον πολλαπλασιασμό των χρηματιστικών μέσων (εργαλείων) με σκοπό την προσέλκυση των επενδυτών και την ικανοποίηση των δανειζόμενων. Ο ανταγωνισμός γίνεται οξύτερος, τα κέρδη συμπιέζονται, η μεγάλη κινητικότητα δημιουργεί αστάθεια και νέους κινδύνους. Εμφανίζεται έτσι μια σειρά νέων επαγγελματιών στον παραδοσιακό χώρο των Τραπεζών και αναπτύσσονται νεωτερισμοί που διευρύνουν τους ορίζοντες χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Οι νεωτερισμοί αυτοί είναι η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), η ανάληψη απαιτήσεων τρίτων (factoring-forfeiting), η παροχή επιχειρηματική κεφαλαίου υψηλού κινδύνου (venture capital) κ.α.

2. Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing)

Η μίσθωση (ενοικίαση) πραγμάτων, δηλαδή η συμβατική παραχώρηση σε τρίτους της χρήσεως για συγκεκριμένη διάρκεια έναντι μισθώματος, χωρίς καμία μεταβολή στην ιδιοκτησιακή σχέση, είναι ένας αρχαίος τρόπος αντιμετώπισης των ανθρωπίνων αναγκών. Προοδευτικώς, με την ανάπτυξη των κοινωνιών και τον πολλαπλασιασμό των αναγκών, η παραδοσιακή μίσθωση διαφοροποιήθηκε αναλόγως προς το αναπτυξιακό επίπεδο των χωρών. Η εξελικτική πορεία άρχισε στις ΗΠΑ και επεκτάθηκε στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης μετά το 1960. Η ανάπτυξη σημειώθηκε κυρίως προς την πλευρά των κινητών πραγμάτων.

Μία σύγχρονη μορφή του θεσμού, η **χρηματοδοτική μίσθωση**, καθιερώθηκε στην Ελλάδα με το Ν 1665/1986. Ως εισαγόμενος θεσμός έγινε γνωστός με την ξενόγλωσση ονομασία του Financial lease ή απλώς leasing για την χρηματοδοτική μίσθωση. Το ενδιαφέρον προσελκύει η μορφή της χρηματοδοτικής μισθώσεως, η οποία παρέχει την δυνατότητα στον χρήστη, μετά την πολυετή μίσθωση επαγγελματικού εξοπλισμού, ν' αποκτήσει και την ιδιοκτησία του.

Διευκρινίζεται ότι κατά την διαδικασία της παραδοσιακής μισθώσεως εμφανίζονται ο ιδιοκτήτης του πράγματος ή ο εκμισθωτής και ο χρήστης του πράγματος ή μισθωτής, ο οποίος πληρώνει το μίσθωμα ή ενοίκιο του πράγματος (που αποκαλείται και μίσθιον).

Στην χρηματοδοτική μίσθωση εμφανίζονται ο πάντοτε απαραίτητος χρήστης και η ειδική εταιρεία leasing, ως χρηματοδοτικός μεσάζων, ενώ όποθεν της ενδέχεται να υπάρχει σειρά εναλλακτικών συνεργασιών για την προμήθεια του εξοπλισμού, όπως περιγράφεται στην συνέχεια. Αυτοί οι τρίτοι συνεργάτες εγγυώνται την καλή κατασκευή του πράγματος και αναλαμβάνουν την παροχή σειράς υπηρεσιών προς τον χρήστη υπό προσθέτους όρους.

Έναντι της παραδοσιακής μισθώσεως η χρηματοδοτική μίσθωση διαφέρει ως προς την ελευθερία του ενοικιαστή να επιλέξει το πράγμα, που υποδεικνύει για εξαγορά στην εταιρεία μισθώσεως, από την οποία στη συνε-

χεία το ενοικιάζει. Διαφέρει ακόμη και ως προς την δυνατότητα αποκτήσεως της ιδιοκτησίας του ενοικιαζομένου πράγματος από τον μισθωτή.

Πράγματι, στο ενοικιαστήριο συμβόλαιο προβλέπονται το δικαίωμα επιλογής για την τελική εξαγορά του πράγματος από τον ενοικιαστή, σε γνωστή από την έναρξη του συμβολαίου τιμή, ή η δυνατότητα παρατάσεως της ενοικιάσεως με νέο συμβόλαιο ή, τέλος, η μη ανανέωση και επιστροφή του πράγματος.

Η διάρκεια ενοικιάσεως καλύπτει συνήθως ολόκληρη την οικονομική ζωή του πράγματος, το δε ενοίκιο υπολογίζεται ως τοκοχρεολυτική δόση δανείου, που θα χρειάζονταν για την εξ αρχής ιδιοκτησιακή απόκτηση του πράγματος.

Έτσι, ο μιν χρήστης εξασφαλίζει αμέσως την δυνατότητα χρησιμοποίησεως πράγματος της επιλογής του, χωρίς να δεσμεύσει το απαραίτητο κεφάλαιο εξαγοράς, το οποίο ίσως να μην διαθέτει ή να μην μπορεί να βρει στην δεδομένη στιγμή, η δε εταιρεία ενοικιάσεως τοποθετεί εντόκως τα κεφάλαια της.

Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι συνεπώς ένας εναλλακτικός τρόπος μακροπροθέσου χρηματοδοτήσεως των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών, ενώ η παραδοσιακή μίσθωση καλύπτει και τις ιδιωτικές ανάγκες. Όταν υπάρχει η προοπτική αποκτήσεως της ιδιοκτησίας του ενοικιαζομένου εξοπλισμού, δεν απαιτούνται ιδιαίτερες εγγυήσεις. Προηγείται βεβαίως έλεγχος από την εκμισθώτρια εταιρεία της οικονομικής καταστάσεως των πελατών της προ της υπογραφής της συμφωνίας.

Ο χρήστης του εξοπλισμού αναλαμβάνει όλες τις σχετικές με την κατοχή και καλή λειτουργία ευθύνες, όπως την συντήρηση, την ασφάλιση, την πληρωμή των φόρων κλπ. για όλη την διάρκεια της μισθώσεως, η οποία συνήθως ταυτίζεται με την διάρκεια οικονομικής ζωής του αγαθού. Αντιθέτως, στην κοινή μίσθωση οι προαναφερόμενες υποχρεώσεις ανήκουν στον ιδιοκτήτη, ο δε χρήστης μπορεί να διακόψει την μίσθωση, όταν δεν έχει πλέον ανάγκη του μισθίου ή όταν αυτό παλαιώσει.

Το γεγονός αποκτήσεως της χρήσεως του επιθυμητού καινούργιου εξοπλισμού σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα χωρίς την απαίτηση αμέσου διαθέσεως ενός τμήματος της αξίας του από ίδιους πόρους της επιχείρησης και η αφαίρεση των περιοδικών ενουκίων από το φορολογητέο εισόδημα της επιχειρήσεως κάνουν ελκυστική την επιλογή της χρηματοδοτικής μισθώσεως. Υπάρχει επίσης και φορολογική ωφέλεια για την ενοικιάστρια επιχείρηση, αλλ' απαιτείται ιδιαίτερα προσοχή υπολογισμού των φόρων κατά τις φάσεις μεταβιβάσεως της ιδιοκτησίας, προ παντός όταν πρόκειται για leasing ακινήτων.⁹⁷

2.1. Τρόποι εφαρμογής της χρηματοδοτικής μισθώσεως

Η δυνατότητα επιλογών στις διαδοχικές φάσεις διεκπεραιώσεως μιας πράξεως χρηματοδοτικής μισθώσεως διαμορφώνει τα ακόλουθα σχήματα εφαρμογής της:

α) Άμεση μίσθωση. Πρόκειται για τεχνική μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων, που χρησιμοποιείται με σκοπό την προώθηση των πωλήσεών τους. Στην περίπτωση αυτή η σχέση είναι διμερής, δηλαδή υπεισέρχεται μόνο ο εκμισθωτής - κατασκευαστής του παγίου στοιχείου και ο μισθωτής και καμμία εταιρεία leasing. Ο κατασκευαστής αναλαμβάνει συνήθως και την παροχή προσθέτων υπηρεσιών, όπως η συντήρηση, η εκπαίδευση του προσωπικού κ.ά. Χαρακτηριστικά της άμεσης μισθώσεως, είναι η τυποποίηση του μισθούμενου παγίου στοιχείου, η γενικά σύντομη διάρκεια της μισθώσεως (συνήθως 12 μήνες) με δυνατότητα ανανεώσεως, η δυνατότητα ακυρώσεως της μισθώσεως μετά από σύντομη προειδοποίηση από τον μισθωτή και τέλος η ανάληψη του κινδύνου «οικονομικής απαξιώσεως» από τον εκμισθωτή. Συνήθως ο εκμισθωτής αναλαμβάνει την τεχνική συντήρηση του παγίου στοιχείου (π.χ. στην περίπτωση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και μηχανών γραφείου), αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που την υποχρέωση αυτή την αναλαμβάνει ο μισθωτής (π.χ. στην περίπτωση των φορτηγών αυτοκινήτων).

⁹⁷ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 516-519

β) **Πρόγραμμα μισθώσεως - πωλήσεως.** Είναι μία τεχνική προώθησης των πωλήσεων, κατά την οποία ένας προμηθευτής εξοπλισμού υπογράφει μία σύμβαση - πλαίσιο με μία εταιρεία leasing και στην συνέχεια προσκομίζει πελάτες για τελική αγορά μέσω της μακροπροθέστου ενοικιάσεως, που προσφέρει η εταιρεία leasing. Από την εταιρεία αυτή ο προμηθευτής εισπράττει ολόκληρο το τίμημα κατά την υπογραφή της συμβάσεως ενοικιάσεως με τον πελάτη. Διάφοροι όροι υπεισέρχονται στην τελική σύμβαση, αναλόγως προς τις επιθυμίες των πελατών, οπότε γίνεται λόγος για μίσθωση κατά παραγγελία (π.χ. εποχική διακύμανση, στην πληρωμή των ενοικίων, αναλόγως προς τις πωλήσεις του τελικού προϊόντος).

γ) **Συμμετοχική ή εξισορροπητική ή μοχλευμένη μίσθωση.** Η περίπτωση αυτή εφαρμόζεται σε πράγματα πολύ μεγάλης αξίας (πλοία, αεροπλάνα, τρέινα κ.ά.) και προϋποθέτει την σύμπραξη τεσσάρων μερών: του πελάτη, του βιομηχανικού κατασκευαστή, μιας εταιρείας leasing και ενός τραπεζιτικού οργανισμού. Η τράπεζα διαθέτει αμέσως το τίμημα στην βιομηχανία και εισπράττει ένα μερίδιο των ενοικίων από την εταιρεία leasing, η οποία δρα ως μεσάζων για την τοποθέτηση του εξοπλισμού. Εδώ εντάσσεται και η μορφή **syndicated leasing**, η οποία προϋποθέτει συνεργασία πολλών εταιρειών leasing για την διάθεση πραγμάτων υψηλής αξίας.

δ) **Πώληση και επανεκμίσθωση.** Ο χρήστης κατασκευάζει ή αγοράζει το πράγμα και στην συνέχεια το πουλάει στην εταιρεία εκμίσθωσης, από την οποία το ενοικιάζει. Αυτός ο τρόπος επιλέγεται για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ρευστότητας εκ μέρους του ενοικιαστή. Σημειώνεται ότι αντικείμενο της μισθώσεως μπορεί να είναι και μετοχές εταιρειών, με την προοπτική να περιέλθουν στην ιδιοκτησία του μισθωτή.⁹⁸

2.2. Πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως

Το κυριότερο πλεονέκτημα της σύμβασης χρηματοδοτικής μισθώσεως είναι η εξασφάλιση της χρηματοδοτήσεως κατά 100% του καινούργιου

⁹⁸ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 524

εξοπλισμού, χωρίς ν' απαιτείται πάντοτε η ίδια συμμετοχή, όπως συμβαίνει κατά τον τραπεζικό δανεισμό. Έτσι, τα υφιστάμενα στην επιχείρηση ίδια κεφάλαια μπορούν ν' αξιοποιηθούν σε επικουρικές επενδύσεις, π.χ. έρευνα νέων προϊόντων, έρευνα αγοράς, με αποτέλεσμα την περαιτέρω βελτίωση της παραγωγικότητας και την ανάπτυξη της επιχείρησης.

Η σύμβασης χρηματοδοτικής μισθώσεως υλοποιείται με χρηματοδότηση εκτός ισολογισμού. Συνεπώς, η σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια δεν επιβαρύνεται, όπως συμβαίνει στην περίπτωση δανεισμού και η επιχείρηση μπορεί να συνάπτει τραπεζικά δάνεια. Επί πλέον, η μη αναγραφή στον ισολογισμό της αξίας του εξοπλισμού, συμβάλλει στην διόγκωση της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων.

Το σύνολο του μισθώματος αποτελεί δαπάνη που δεν φορολογείται, ενώ στον δανεισμό μόνο οι τόκοι δεν φορολογούνται.

Η διαδικασία υπογραφής μιας σύμβασης χρηματοδοτικής μισθώσεως είναι ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή έναντι της συμβάσεως μακροπροθέσμου δανεισμού. Συνήθως δεν χρειάζονται προσημειώσεις, υποθήκες κ.λ.π., ενώ προβλέπονται μειωμένα συμβολαιογραφικά δικαιώματα και απαλλαγή από χαρτόσημο και άλλους φόρους (π.χ. ΕΦΤΕ των δανειακών συμβάσεων). Επί πλέον, η επιχείρηση επωφελείται της εμπειρίας των ειδικευμένων τεχνικο-οικονομικών ομάδων εξετάσεως των επενδυτικών σχεδίων που διαθέτουν οι εταιρείες leasing.

Προγραμματίζεται το κόστος της επενδύσεως για ολόκληρη την περίοδο της μισθώσεως, με προκαθορισμένες και σταθερές κατά κανόνα δόσεις. Ο μισθωτής μπορεί ευκολότερα να παρακολουθεί την τεχνολογική εξέλιξη του εξοπλισμού, εκμεταλλευόμενος τις δυνατότητες εποχικής προσαρμογής των μισθωμάτων (π.χ. σε γεωργική επιχείρηση μετά την συγκομιδή), ώστε αυτά να καταβάλλονται ως τμήμα των λειτουργικών εισπράξεων. Απαλλάσσεται δε από την αγωνία ρευστοποίησης της υπολειμματικής αξίας.

Τα παρεχόμενα κίνητρα των αναπτυξιακών νόμων ισχύουν και κατά την επιλογή επενδύσεως μέσω leasing.

Για τα τραπεζιτικά συγκροτήματα το leasing αποτελεί μία τεχνική διευρύνσεως της πελατείας και πολλαπλών κερδών, αφού, εκτός των άλλων αποκτούν διαπραγματευτική δύναμη έναντι των προμηθευτών του εξοπλισμού και προσφέρουν πελατεία στις ασφαλιστικές εταιρείες. Επί πλέον, οι εταιρείες leasing επωφελούνται από τις ταχύτερες αποσβέσεις. Π.χ., μηχανή πενταετούς διάρκειας ζωής, εντασσόμενη σε τριετές συμβόλαιο, αποσβένεται σε 3 έτη.

Οι εταιρείες leasing διασφαλίζονται από τον κίνδυνο πτωχεύσεως του μισθωτή, διότι διατηρούν την ιδιοκτησία του εξοπλισμού και επί πλέον απολαμβάνουν σοβαρών φορολογικών κινήτρων (αποσβέσεις, σύσταση αφορολογήτου αποθεματικού).⁹⁹

2.3. Μειονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως

Τα μειονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως είναι τα παρακάτω:

Το φαινομενικό κόστος του leasing είναι υψηλότερο από το επιτόκιο τραπεζιτικού δανεισμού.

Ο χρήστης ασφαλίζει τον εξοπλισμό για κινδύνους που υποδεικνύει η εταιρεία χρηματοδοτικής μισθώσεως

Διαφεύγει η ωφέλεια από την φοροαπαλλαγή των αποσβέσεων που ισχύει στην περίπτωση ιδιοκτητή εξοπλισμού. Αυτή η ωφέλεια συμψηφίζεται μέχρι ενός βαθμού από την πλήρη φοροαπαλλαγή των μισθωμάτων.

Παρά την θετική σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια μπορεί να εκδηλωθεί δισταγμός των τραπεζών για χρηματοδότηση της επιχειρήσεως, όταν ο εξοπλισμός της στηρίζεται στην μέθοδο του leasing.

Ο μισθωτής αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους, επιχειρηματικούς και από τυχαία περιστατικά ή ανωτέρα βία, έναντι του εκμισθωτή. Οφείλει να καταβάλλει στις τακτές προθεσμίες το μίσθωμα, όπως στην περίπτωση

⁹⁹ Μαλακός Παναγιώτης: «Leasing (χρηματοδοτική μίσθωση)», εκδόσεις Εθνική Τράπεζα, Αθήνα 1992, σελ. 34

των τοκοχρεολυτικών δόσεων δανείου, ανεξαρτήτως της καλής ή κακής πορείας των εισπράξεων του. Διατρέχει δε τον κίνδυνο της έκτακτης καταγγελίας της συμβάσεως, αν αθετήσει κάποιον όρο της για σημαντικό διάστημα. Τότε ο εκμισθωτής μπορεί να του αφαιρέσει τον εξοπλισμό και ν' απαιτήσει την άμεση πληρωμή όλων των μισθωμάτων μέχρι την λήξη της συμβάσεως. Επί πλέον, ο μισθωτής υπόκειται στους ελέγχους του εκμισθωτή για την διαπίστωση της καλής λειτουργικής καταστάσεως του εξοπλισμού.¹⁰⁰

3. Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring)

Η ετυμολογία της λέξεως factoring υποδηλώνει την μακροχρόνια ιστορία του όρου, αφού από την αρχαιότητα υπήρχαν στις ακτές της Μεσογείου έμποροι, αποκαλούμενοι factors, οι οποίοι, ως ενδιάμεσοι, πουλούσαν προϊόντα για λογαριασμό άλλων. Με την αποικιακή εξάπλωση οι factors απετέλεσαν την βάση για την ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ Ευρώπης και νέων εδαφών. Το πρώτο νομοθετικό κείμενο της Αγγλίας για τους factors έγινε το 1823. Έλαβε δε η πρακτόρευση στις ΗΠΑ αγγλικών εμπορευμάτων και κυρίως υφασμάτων, μεγάλες διαστάσεις κατά την πολυετή εκμετάλλευση της βορειοαμερικανικής αγοράς κατ' αποκλειστικότητα από τους άγγλους. Οι πράκτορες παρελάμβαναν τα αγγλικά προϊόντα στις ακτές και τα προωθούσαν στα καταναλωτικά κέντρα, εγγυώμενοι την εξόφληση στους προμηθευτές ή ακόμη και διενεργώντας την προεξόφληση.

Μετά την ανεξαρτησία της Βορείου Αμερικής και τις προσπάθειες αναπτύξεως της εγχωρίου βιομηχανίας, αξιοποιήθηκε η εμπειρία της παλαιάς εμπορικής πρακτικής και εξελίχθηκε σε ενισχυτικό εργαλείο των εξαγωγών. Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 οι αμερικανοί factors διέσχισαν τον Ατλαντικό Ωκεανό για να προωθήσουν τις πωλήσεις αμερικανικών προϊόντων στην Ευρώπη, ενθαρρυνόμενοι από ειδικό κυβερνητικό πρόγραμμα ασφαλίσεως των εξαγωγών. Έτσι ιδρύθηκε στην Ελβετία από την First National Bank of Boston ο όμιλος «International Factors» και το σύγχρονο factoring εδραιώθηκε στην γηραιάν ήπειρο.

¹⁰⁰ Μαλακός Παναγιώτης: «Leasing (χρηματοδοτική μίσθωση)», εκδόσεις Εθνική Τράπεζα, Αθήνα 1992, σελ. 35

Το σύγχρονο factoring ορίζεται ως συμβατική πράξη ή τεχνική χρηματοπιστικής διοικήσεως, με την οποία, μία εξειδικευμένη επιχείρηση, κατόπιν ειδικής κατά περίπτωση συμβάσεως, διαχειρίζεται τα εμπορικά δικαιώματα των πελατών της, προβαίνουσα επί προμήθεια στην είσπραξη των οφειλών ή ακόμη και στην προεξόφλησή τους.

- ❖ Εγγύηση των εισπράξεων και του καλού τέλους μιας εμπορικής συναλλαγής.
- ❖ Διαχείριση των λογαριασμών των πελατών.
- ❖ Χρηματοδότηση των εμπορικών επιχειρήσεων, ακόμη και με την προεξόφληση των εμπορικών τιμολογίων.

Μία βιομηχανική, εμπορική κ.λ.π. επιχείρηση, συμβαλλόμενη με μία εταιρεία factoring, μπορεί ν' αναθέσει σ' αυτήν την πλήρη κάλυψη του κινδύνου μη πληρωμής (εμπορικού, αλλ' όχι και πολιτικού κινδύνου), την διαχείριση των λογαριασμών της πελατείας της και επί πλέον, ν' αντλεί εγκαίρως το τίμημα των συναλλαγών, μειωμένο κατά την προμήθεια της μεσολαβούσης εταιρείας.

Στην πράξη του factoring, λοιπόν, υπεισέρχονται τρία μέρη:

- ❖ Η επιχείρηση πώλησεως εμπορευμάτων ή υπηρεσιών επί πιστώσει,
- ❖ Η πελατεία της προηγούμενης επιχειρήσεως,
- ❖ Η εξειδικευμένη επιχείρηση factoring, αποκαλούμενη συνήθως factor.

Στην Ελλάδα το πρώτο ρυθμιστικό πλαίσιο του factoring για τις ελληνικές επιχειρήσεις αποτέλεσαν οι ΠΔ/ΤΕ 959/10-3-1987 και 1117/30-7-1987 και ακολούθησε, ύστερα από τρία και πλέον έτη, ο πρώτος νόμος 1905 (ΦΕΚ Α' 147/15.11.1990) για την σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Σύμφωνα με το ΠΔ/ΤΕ 959/10-3-1987 «Επιτρέπεται στις εμπορικές τράπεζες ή σε θυγατρικές ανώνυμες εταιρείες τους, που θα συσταθούν αποκλειστικώς για τον σκοπό αυτό, να διενεργούν πράξεις αναδόχου εισπράξεως εμπορευματικών απαιτήσεων ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων». Οι τράπεζες αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξοφλήσουν το σύνολο των εξαγωγών, που διενεργούνται με την μεσολάβη τους και μπορούν να προκαταβάλλουν μέρος της αξίας των εξαγωγών κατά τον χρόνο

της πραγματοποιήσεως τους. Έναντι των παρεχομένων υπηρεσιών οι τράπεζες εισπράττουν κατά την στιγμή εξοφλήσεως του εξαγωγέα προμήθεια σε ευρώ επί της αξίας του εξαγομένου προϊόντος. Το ΠΔ/ΤΕ 117/30-7-1987 διέκρινε τις αρμοδιότητες των τραπεζών στην διενέργεια factoring και forfaiting.

Σύμφωνα με το νόμο 1905 και κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού η σύμβαση factoring καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ ενός κατά κύριο επάγγελμα προμηθευτή αγαθών ή υπηρεσιών και ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων. Ο πράκτορας αναλαμβάνει να παρέχει στον προμηθευτή, κατά το συμφωνούμενο χρονικό διάστημα, έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση και είσπραξη μιας ή μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων του προμηθευτή, ιδίως από συμβάσεις πώλησεως αγαθών, παροχής υπηρεσιών σε τρίτους ή εκτέλεση έργων. Ειδικότερα, η πρακτορεία περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- ❖ Εκχώρηση απαιτήσεων στον πράκτορα, μετά ή άνευ δικαιώματος αναγωγής.
- ❖ Εξουσιοδότηση εισπράξεως απαιτήσεων.
- ❖ Χρηματοδότηση του προμηθευτή με προεξόφληση των απαιτήσεων.
- ❖ Λογιστική ή νομική παρακολούθηση των απαιτήσεων και διαχείριση τους.
- ❖ Ολική ή μερική κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου του προμηθευτή.

Η σύμβαση μπορεί να υπογραφεί, πριν ακόμη δημιουργηθούν οι απαιτήσεις και να καλύπτει και απαιτήσεις ελληνικών οίκων έναντι πελατών τους στο εξωτερικό από δραστηριότητες τους στην αλλοδαπή, ως και απαιτήσεις αλλοδαπών οίκων έναντι πελατών τους στην Ελλάδα. Η ύπαρξη συμβάσεως πρακτορείας και οι απαιτήσεις στις οποίες αναφέρεται, αναγγέλλονται εγγράφως στον οφειλέτη, η δε αναγγελία αποτελεί προϋπόθεση ενεργοποίησης της συμβάσεως από τον πράκτορα. Η σύμβαση πρακτορείας είναι ισχυρότερη έναντι των ενδεχομένων συμφωνιών μεταξύ προμηθευτή και οφειλέτη για το ανεκχώρητο των μεταξύ τους απαιτήσεων. Είναι ευνόητο, ότι για την ίδιαν απαίτηση δεν επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων με περιο-

σοτέρους του ενός πράκτορες, ενώ ο προμηθευτής ευθύνεται έναντι του πράκτορα για την ύπαρξη και το ύψος των αναγραφόμενων στην σύμβαση απαιτήσεων, ως και για την προσκόμιση των απαραίτητων πληροφοριών και παραστατικών, ώστε να μπορέσει ο πράκτορας να ασκήσει τα συμβατικά δικαιώματα του.

Τον ρόλο του πράκτορα ασκούν μόνο οι τράπεζες και οι αποκλειστικής εξειδικεύσεως ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες συνιστώνται κατόπιν ειδικής αδείας της Τραπέζης Ελλάδος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί εποπτεία επί των εταιρειών και καθορίζει υποχρεωτικούς για τις εταιρείες συντελεστές φερεγγυότητας, ρευστότητας και συγκεντρώσεως κινδύνων.

Τέλος, με το άρθρο 15 του Ν 2076 (ΦΕΚ Α' 130/1-8-1992 «Δραστηριότητες των Πιστωτικών ιδρυμάτων») επιτρέπη στις εταιρείες factoring/forfeiting και leasing ν' ασκούν τις δραστηριότητες τους σε άλλα Κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Το νομοθετικό πλαίσιο για το factoring συμπληρώνεται από τα ρυθμιστικά κείμενα της Τραπέζης Ελλάδος. Με την απόφαση 511/29-10-1992 της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών θεμάτων δίνεται η δυνατότητα στις «εξαγωγικές επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελλάδα ν' αναθέτουν την διενέργεια πράξεων Factoring/Forfeiting σε πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοδοτικούς οργανισμούς του εξωτερικού, με όρους που θα καθορίζονται ελεύθερα μεταξύ των συμβαλλομένων μερών».¹⁰¹

3.1. *Είδη Factoring*

Το factoring προσφέρεται σε διαφόρους συνδυασμούς παρεχομένων υπηρεσιών από τις εξειδικευμένες εταιρείες, για να προσελκύσει μεγάλο εύρος πελατείας. Τα είδη αυτά είναι:

α) **Πλήρες factoring.** Στην σύμβαση περιλαμβάνεται το τρίπτυχο παρεχομένων υπηρεσιών: Χρηματοδότηση – ασφάλιση - διαχείριση.

¹⁰¹ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 537-540

β) **Χρηματοδοτικό factoring.** Παρέχεται μόνο η υπηρεσία χρηματοδότησης και αυτή υπό δύο πτυχές: (i) η χρηματοδότηση διενεργείται ως απλή τραπεζική προεξόφληση, συνοδευόμενη από το δικαίωμα αναγωγής, δηλαδή το δικαίωμα διεκδικήσεως από την συμβαλλόμενη εταιρεία του προεξοφλήματος, αν ο πελάτης δηλώσει αδυναμία πληρωμής και (ii) η χρηματοδότηση δεν συνοδεύεται από το δικαίωμα αναγωγής, οπότε ο factor αναλαμβάνει και τον κίνδυνο μη πληρωμής, δηλαδή παρέχεται ουσιαστικώς και το δεύτερο σκέλος της ασφαλίσεως.

γ) **Factoring χωρίς χρηματοδότηση.** Το factoring αυτής της μορφής καλύπτει όλες τις διοικητικές δραστηριότητες των πωλήσεων, την είσπραξη των τιμολογίων και την ασφάλιση του πιστωτικού κινδύνου. Ο factor με τον προμηθευτή συμφωνούν στην πλήρη εξυπηρέτηση αλλά χωρίς της προπληρωμή του προμηθευτή από τον factor και χωρίς την αύξηση του χρηματοδοτικού κόστους. Έτσι λοιπόν η εταιρεία factoring αναλαμβάνει τον κίνδυνο μη πληρωμής (ασφαλιστική υπηρεσία) και την διαχείριση των απαιτήσεων των πελατών, αλλ' όχι την προεξόφληση των οφειλών (αφήνεται να ωριμάσουν).

δ) **Εγχώριο factoring.** Ασκοείται προς εξυπηρέτηση εταιρειών εσωτερικού εμπορίου. Εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις και για κάθε προϊόν και υπηρεσία. Κυρίως αντιπροσωπεύει τις μικρομεσαίες και μεταποιητικές επιχειρήσεις. Αυτές είναι κυρίως επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης και διαχείρισης. Το Factoring βοηθά αυτές τις επιχειρήσεις χρηματοδοτώντας, παρακολουθώντας τις πωλήσεις τους, αναλαμβάνοντας τη λογιστική τους διαχείριση, καλύπτοντας τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και αξιολογώντας την φερεγγυότητα των πελατών τους, μέσω ενός πολύ ανεπτυγμένου δικτύου πληροφόρησης που διαθέτουν οι υπηρεσίες του factoring.

ε) **Διεθνές factoring.** Ασχολείται κυρίως με τις εξαγωγές-εισαγωγές προϊόντων δηλαδή την ανάληψη της ευθύνης της είσπραξης και εξόφλησης των απαιτήσεων των τιμολογίων εξαγόμενων και εισαγόμενων προϊό-

των. Επίσης ασχολείται με τη χρηματοδότηση, προκαταβολή, διαχείριση τιμολογίων, μηχανογράφηση κ.λ.π.¹⁰²

3.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του *factoring*

Τα πλεονεκτήματα του *factoring* πηγάζουν από την παροχή υπηρεσιών στους τρεις προαναφερθέντες τομείς, της χρηματοδοτήσεως, της ασφαλίσεως και της λογιστικής διαχειρίσεως των απαιτήσεων. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι:

- ❖ Το *factoring* αποτελεί μια εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης, η οποία διευρύνει την πιστοληπτική ικανότητα του εκχωρητή-προμηθευτή.
- ❖ Ενισχύει τις μικρομεσαίες και εξαγωγικές επιχειρήσεις και συμβάλει στην αύξηση των πωλήσεών τους, διευκολύνοντας τη ρευστότητα των επιχειρήσεων αυτών.
- ❖ Συμβάλει στην σωστότερη χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων που διαθέτουν οργανωμένα λογιστήρια και νομικά τμήματα.
- ❖ Μειώνει το κόστος διαχείρισης του χαρτοφυλακίου επιχειρήσεων με το ρόλο των εκχωρητών.
- ❖ Παρέχει τη δυνατότητα άμεσης εισπράξεως του αντιτίμου των απαιτήσεων και κατά συνέπεια εξασφάλιση ανέσεως στην ταμειακή ρευστότητα, περιοριζόμενης της ανάγκης του βραχυπροθέσμου τραπεζιτικού δανεισμού.
- ❖ Παρέχεται η δυνατότητα αντιμετώπισης των βραχυπροθέσμων αναγκών χρηματοδοτήσεως, με συνέπεια επιτρέπεται στην επιχείρηση ο καλύτερος προγραμματισμός και διαπραγμάτευση του μακροπροθέσμου δανεισμού της από τράπεζες.
- ❖ Παρέχεται δυνατότητα διασφάλισης των εισπράξεων με αποτέλεσμα η επιχείρηση να εξοικονομεί χρήμα και χρόνο και να προστατεύεται από ψυχοφθόρες διαμάχες.

¹⁰² Γαλλίας Βασιλείας: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ.93-99

- ❖ Ωφελεί τον προμηθευτή με την πώληση των τιμολογίων του στη διεθνή διαπραπειακή αγορά όπου επικρατούν χαμηλότερα επιτόκια.
- ❖ Παρέχει ασφαλιστική κάλυψη των εξαγωγών και των αντιστοιχών απαιτήσεων, προωθώντας τις εξαγωγές.
- ❖ Παρέχεται η δυνατότητα στην επιχείρηση ελευθερίας για την πρωτογενή δραστηριότητα παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, απαλλάσσοντας την από την χρηματοδοτική μέριμνα.
- ❖ Παρέχεται πλήρη ασφάλεια απέναντι σε αφερέγγυους οφειλέτες αφού ο factor αναλαμβάνει κάθε σχετικό κίνδυνο.
- ❖ Καθίσταται περιττή η τήρηση βιβλίων οφειλετών στην επιχείρηση ή ένα τμήμα του λογιστηρίου εξοικονομώντας έτσι δαπάνες από το ακριβό εξειδικευμένο προσωπικό του.
- ❖ Ενισχύει εταιρίες με χρηματοοικονομικά προβλήματα αλλά καλής ποιότητας προϊόντων, γιατί χρηματοδοτεί με βάση την ποιότητα των προϊόντων και όχι την οικονομική επιφάνεια της επιχείρησης.
- ❖ Η διαχείριση των λογαριασμών των πελατών από τον factor ελαφρύνει την επιχείρηση από δαπάνες μισθοδοσίας, τις επενδύσεις σε εξοπλισμό μηχανοργάνωσης, τα γενικά και απρόβλεπτα έξοδα, το κόστος διερεύνησης της φερεγγυότητας των πελατών κ.ο.κ. Γενικώς, ένα τμήμα των μεταβλητών διαχειριστικών δαπανών της επιχειρήσεως μετατρέπεται σε σταθερές δαπάνες, με αποτέλεσμα την βελτίωση της ευελιξίας και της αντιστάσεως στον επιχειρηματικό κίνδυνο.
- ❖ Η επιχείρηση, μέσω των αναπτυσσομένων σχέσεων εμπιστοσύνης με τον factor, αποκτά ένα σύμβολο – σύμμαχο, λόγω των συγκλινόντων συμφερόντων.

Ως πιθανά μειονεκτήματα του factoring αναφέρονται τα παρακάτω:

- ❖ Το υψηλό φαινομενικό κόστος. Αν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είχαν την δυνατότητα να εκτιμήσουν το κόστος όλων των χρονοτριβών και δαπανών τους εκτός του καθαρώς παραγωγικού έργου της ειδικότητάς τους, τότε θ' αναθεωρούσαν την άποψη περί του απαγορευτικού κό-

στους του factoring. Άρα, το πραγματικό κόστος του factoring πρέπει να εκτιμηθεί, αφού αφαιρεθούν οι πραγματοποιήσιμες μέσω αυτού οικονομίες.

- ❖ Η μη συμπλήρωση του απαιτούμενου κατωτάτου ορίου κύκλου εργασιών για την σύναψη συμβάσεως factoring. Η δυσκολία αυτή θα μπορούσε ν' αντιμετωπισθεί με τη δημιουργία κλαδικών συνεταιρισμών και μέσω αυτών να εφαρμόζεται το factoring. Ίσως η υπηρεσία του factoring θα πρέπει να ενταχθεί στους νόμους των αναπτυξιακών κινήτρων για την υποστήριξη των Μ.Μ.Ε.
- ❖ Η φαινομενική αποξένωση της επιχειρήσεως από τους πελάτες δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως εμπόδιο, αλλά μάλλον ως πλεονέκτημα, διότι αν αφαιρεθεί το εισπρακτικό σκέλος από τις συζητήσεις, το οποίο οδηγεί και σε προστριβές, οι διεπιχειρησιακές επαφές οδηγούν σε βαθύτερη και διαρκέστερη συνεργασία.
- ❖ Η εξάρτηση της επιχείρησης από του factor
- ❖ Οι οικονομικοί κίνδυνοι σε περιπτώσεις επιχειρηματικών απωλειών και μειώσεως του τζίρου¹⁰³

3.3. Οφέλη του Factoring

Το factoring είτε εφαρμόζεται από τράπεζες, είτε από άλλες θυγατρικές εταιρίες, ωφελεί τόσο τις ίδιες τις τράπεζες ή τις εταιρίες, που ασχολούνται, αλλά και την εθνική οικονομία της χώρας.

Τα άμεσα οφέλη προέρχονται από την ίδια την τράπεζα:

(α) Αύξηση του κύκλου εργασιών της και της πελατείας της.

(β) Ανάπτυξη εκτός από το factoring και άλλων τραπεζικών εργασιών με τάσεις και στον εμπορικό τομέα.

(γ) Οφέλη από τα κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του FACTORING όπως:

¹⁰³ Γαλάνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ. 110

- ❖ Τη δυνατότητα εξεύρεσης κεφαλαίων κίνησης ή χρηματοδότησης χωρίς να προσφεύγουν στον τραπεζικό δανεισμό.
- ❖ Τη μείωση του λειτουργικού κόστους.
- ❖ Την καλύτερη χρηματοοικονομική διαχείριση τους.
- ❖ Την προώθηση των προϊόντων τους στο εξωτερικό με τις ανάλογες πληροφορίες που λαμβάνουν μέσω του factor.
- ❖ Την ενίσχυση των επιχειρήσεων που διαθέτουν καλή οργάνωση, διαχείριση και άριστη ποιότητα προϊόντων ανεξάρτητα της οικονομικής τους επιφάνειας.

Η εφαρμογή του factoring από την τράπεζα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας όπως:

(α) Στην έγκαιρη είσπραξη του συναλλάγματος από τις εξαγωγές, βελτιώνοντας το ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών.

(β) Στην ενίσχυση των εξαγωγών, άρα και κατά συνέπεια στην αύξηση της παραγωγής, της απασχόλησης κ.λ.π.¹⁰⁴

3.4. Επιχειρήματα – Κίνητρα για προσέγγιση πελατών

Ο θεσμός του factoring πέρα από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει, είναι ένας θεσμός με πολλά οφέλη, τόσο για την ίδια την επιχείρηση αλλά και για την εθνική οικονομία.

Είναι λοιπόν, αναγκαίο να αναφερθούν κάποια επιχειρήματα για την εφαρμογή του θεσμού και κίνητρα για την προσέγγιση νέων πελατών.

Έτσι το factoring:

- ❖ Αποτελεί μία πηγή χρηματοδότησης, που διασφαλίζει τη ρευστότητα της επιχείρησης, και την προφυλάσσει από ανεπιθύμητες διακυμάνσεις της ταμειακής της ροής, λόγω των κακών πληρωμών από μέρους των πελατών της.

¹⁰⁴ Γιλάνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ. 111-112

- ❖ Παρέχει άμεση ρευστοποίηση των πωλήσεων, μέσω των οποίων η επιχείρηση δεν χρειάζεται εξωτερικά κεφάλαια, ή αλλαγή στη σύνθεση του μετοχικού της κεφαλαίου.
- ❖ Παρέχει πληροφορίες τόσο για την εγχώρια, όσο και για τη διεθνή αγορά.
- ❖ Στις επιχειρήσεις με έντονη εξαγωγική δραστηριότητα, εξοικονομεί συναλλαγματικούς πόρους, και προσφέρει προστασία από συναλλαγματικούς κινδύνους, που διαρκώς απασχολούν τους επιχειρηματίες μετά την κατάργηση των σταθερών ισοτιμιών. Αποφεύγει τα προβλήματα στην επικοινωνία π.χ. πρόβλημα ξένης γλώσσας, νομοθεσίας, πολιτικής κ.λ.π.
- ❖ Με τη ρευστότητα που παρέχει, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να αγοράζει μεγαλύτερες ποσότητες υλικών ή προϊόντων κ.λ.π. και να αυξάνει την παραγωγική της δραστηριότητα, ώστε να μπορεί να πετύχει καλύτερες τιμές και όρους αγοράς. Με την εφαρμογή τους στις εξαγωγές επιτυγχάνει (α) την αύξηση των προϊόντων που εξάγονται, (β) τη βελτίωση τους ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικά, (γ) τη βελτίωση της ίδιας της εξαγωγικής επιχείρησης (δ) την εισροή ξένου συναλλάγματος από τις νέες εξαγωγές κ.ά.
- ❖ Συμβάλλει στην ορθολογικότερη διοίκηση της επιχείρησης, αφού ειδικευμένα στελέχη αναλαμβάνουν (α) τη λογιστική παρακολούθηση, (β) τις εισπράξεις, (γ) τις δικαστικές διαδικασίες σε περιπτώσεις επισφαλών πελατών, (δ) τη συγκέντρωση και αναλυτική καταγραφή πλήθους πληροφοριών γύρω από τους πελάτες κ.λ.π. Γενικά βελτιώνεται η συνολική εικόνα του ισολογισμού της επιχείρησης.
- ❖ Τέλος, βοηθά την εθνική οικονομία με την ανάπτυξη της βιομηχανίας, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών, την αύξηση του εθνικού εισοδήματος.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Γαλίνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ. 112-113

4. Ο θεσμός χρηματοδότησης Forfeiting

Τα τελευταία χρόνια οι παραδοσιακοί τρόποι χρηματοδότησης εκσυγχρονίζονται, βελτιώνονται, διαφοροποιούνται ή εγκαταλείπονται.

Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές δεν είναι απαλλαγμένες από εμπορικούς, πολιτικούς, συναλλαγματικούς ή άλλους κινδύνους.

Οι διαθέσιμες ασφάλειες στο εξαγωγικό ή εισαγωγικό εμπόριο μπορούν να ασφαλίσουν εμπορικούς ή πολιτικούς κινδύνους μέχρι 85%-90%, ενώ το υπόλοιπο μέρος του κινδύνου το φέρει ο ίδιος ο έμπορος (είτε εξαγωγέας, είτε εισαγωγέας).

Ένας από τους νέους θεσμούς που εφαρμόζονται ευρέως και εξυπηρετεί πλήρως τους εμπόρους στον εξαγωγικό τομέα είναι το forfeiting όπου η ασφάλιση φθάνει το 100% και οι πληρωμές των εμπορευμάτων είναι σίγουρες και επιβεβαιωμένες σε αντίθεση με την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων όπου ο εξαγωγέας ασφαρίζει μέχρι το 90%.

Το forfeiting όπως και το factoring αποτελεί μία εναλλακτική και συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης που διαφοροποιείται ως προς τον παραδοσιακό δανεισμό, στον τρόπο χρησιμοποίησης και εφαρμογής του, τον οποίο όμως δεν αντικαθιστά.

Ο θεσμός του forfeiting αποτελεί μία μορφή τραπεζικής εργασίας και αφορά την εκχώρηση απαιτήσεων που περιλαμβάνουν εμπορικούς και πιστωτικούς κινδύνους, πλήρως διαπραγματεύσιμους και εγγυημένους από τράπεζα πρώτης τάξεως. Η εγγύηση αυτή γίνεται αποδεκτή στην περίπτωση του forfeiting, ο οποίος αναλαμβάνει εμπορικό ή πολιτικό ρίσκο.

Το forfeiting θα μπορούσε να οριστεί σαν μια πράξη αγοράς ή προεξόφλησης αξιογράφων - τίτλων του εξαγωγέα τον forfeiter.

Η πράξη αυτή γίνεται χωρίς το δικαίωμα αναγωγής στον εξαγωγέα-προμηθευτή και αφορά την προμήθεια αγαθών. Με την παραλαβή και τον έλεγχο των τυπικών στοιχείων του αξιόγραφου από τον forfeiter αγοραστή συμπληρώνεται ρητώς πλέον επί του σώματος της αξιόγραφου η ρήτρα «χωρίς αναγωγή». Σκοπός της είναι να μεταβιβάσει κινδύνους και υπο-

χρεώσεις είσπραξης της απαίτησης από τον πωλητή-εκχωρητή στον αγοραστή- forfeiter.

Τα αξιόγραφα που συνήθως εμπλέκονται στις συναλλαγές του forfeiting είναι: α) Συναλλαγματικές, β) Εγγυητικές επιστολές, γ) Υποσχετικές επιστολές, δ) Ανέκκλητες πιστώσεις.

Ο θεσμός του forfeiting δεν καλύπτει μόνο την εξαγωγική δραστηριότητα. Παρ' όλα αυτά έχει συνδεθεί με τον κλάδο εξαγωγών και θεωρείται ως ένα επιπλέον των παραδοσιακών τρόπων, μέσο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων.¹⁰⁶

Ιδιαίτερη έξαρση παρουσίασε ο θεσμός κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου, ιδιαίτερα στην τραπεζική κοινότητα της Ζυρίχης, μια κοινότητα με ιδιαίτερες επιδόσεις στον τομέα της χρηματοδότησης του διεθνούς εμπορίου και με ιδιαίτερη φήμη στον τομέα των τραπεζικών εργασιών. Έτσι το 1960 η ένωση τραπεζών της Ζυρίχης χρηματοδότησε την αγορά σιταριού που πουλούσαν οι Η.Π.Α. στις Ανατολικές Χώρες.

Μεγαλύτερη ανάπτυξη παρουσιάζει ο θεσμός στην Αγγλία κυρίως λόγω του γεγονότος ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα οι εξαγωγές των διαφόρων Ευρωπαϊκών χωρών χρηματοδοτούνταν από το «SITY» του Λονδίνου και ίσως αυτός να είναι ο λόγος για τον οποίο ιστορικά τουλάχιστον, το Λονδίνο θεωρείται σαν μια αγορά που αφομοίωνε ιδιαίτερα σύντομα και έθετε σε εφαρμογή όλους τους νέους χρηματοδοτικούς θεσμούς.

Αρκετές συναλλαγές μέσω του forfeiting διεξάγονται και στις αγορές της Δυτικής Γερμανίας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο θεσμός πρωτοεμφανίστηκε στα κεφαλαιουχικά αγαθά και αργότερα επεκτάθηκε σε προϊόντα ευρείας κατανάλωσης.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Μιλακός Παναγιώτης: «Νέοι Χρηματοδοτικοί θεσμοί», εκδόσεις ΟΠΕ/ΙΕΣ, Β' έκδοση, Αθήνα 1990, σελ. 116

¹⁰⁷ Γαλάνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ. 115-117

4.1. Λειτουργία του *forfeiting*

Η φιλοσοφία του *forfeiting* βασίζεται στη μεταφορά του επιχειρηματικού κινδύνου (π.χ. εξόφληση τίτλων) και του πολιτικού κινδύνου (χώρες χωρίς πολιτική σταθερότητα) από τον εξαγωγέα στον *forfeiter*.

Ο *forfeiter* λειτουργεί σαν ανεξάρτητος αυτόνομος χρηματοδοτικός οργανισμός - επιχείρηση που αγοράζει τίτλους για λογαριασμό του και έχει ως σκοπό το κέρδος, από τους τόκους, οπότε δεν εξασφαλίζει ή καλύπτει απλώς κινδύνους.

Ο *factor* για να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους, ζητά κάποια εξασφάλιση για την καλή εξόφληση της απαίτησης από κάποιους τρίτους και με τη διατήρηση σταθερού επιτοκίου. Η εγγύηση αυτή παίρνει τη μορφή της εγγύησης κάποιας τράπεζας ή κρατικού οργανισμού της αποδοχής του *forfeiter*.

Το προεξοφλητικό επιτόκιο, το οποίο είναι η προμήθεια του *forfeiter*, κυμαίνεται ανάλογα με το είδος και την έκταση του επιρριπτόμενου στην τράπεζα κινδύνου. Πολλές φορές ο *forfeiter* δεν χρηματοδοτεί όλους τους διαθέσιμους τίτλους παρά μόνον όσους έχουν σταθερό επιτόκιο.

Το *forfeiting* σαν σύστημα συναλλαγών λειτουργεί ως εξής:

(α) Αναλαμβάνει οφειλές σε τίτλους ή αξιόγραφα με συμφωνία χορήγησης πίστωσης και για περίοδο από 6 μήνες έως 10 χρόνια ή και περισσότερα (συνήθως όμως 5-7 χρόνια).

(β) Χρησιμοποιούνται όλα τα νομίσματα αλλά περισσότερο τα δολάρια.

(γ) Να υπάρχει συμφωνία για τη σταδιακή εξόφληση της οφειλής ώστε να αποτελούν μια σειρά εξαμηνιαίων δόσεων.

(δ) Η εξόφληση των χρεών θα πρέπει να είναι εγγυημένη από κάποια τράπεζα, κρατικό οργανισμό ή πολυεθνική εταιρία. Ο εγγυητής επιλέγεται από τον *forfeiter*. Μόνο σε περίπτωση που ο οφειλέτης είναι κρατικός οργανισμός δεν μπαίνει εγγυητής.

Τα αξιόγραφα θα πρέπει να καλύπτουν υποχρεώσεις που δεν αμφισβητούνται. Δεν θα πρέπει να αναφέρεται δηλαδή επί του σώματος του

αξιόγραφου, ότι αυτό είναι υποκείμενο συγκριτικής εμπορικής πράξης, που η μη τήρηση ορισμένων όρων της θα αποτελέσει λόγο μη εξόφλησης της συμφωνίας.

Οποιαδήποτε διαφωνία επί των όρων της σύμβασης αφορά τον εξαγωγέα και τον εισαγωγέα και όχι τον forfeiter. Αντίθετα θέτει τον εαυτό του εκτός διαφωνιών και προβλημάτων ενώ παράλληλα απαιτεί εξόφληση της απαίτησης στην προσδοκώμενη ημερομηνία πληρωμής.

Από τη στιγμή που ο forfeiter αγοράσει τα αξιόγραφα και συμπληρώσει στο σώμα του αξιόγραφου τη ρήτρα χωρίς το δικαίωμα της αναγωγής, ο πωλητής δεν ενέχει ευθύνη της εισπραξης της οφειλής αλλά αυτομάτως μεταβιβάζεται από τον πωλητή στον αγοραστή forfeiter.

Ο εξαγωγέας θα επιβαρυνθεί με το κόστος του προεξοφλητικού επιτοκίου που αποτελεί και την προμήθεια του forfeiter.

Από τη στιγμή που ο πωλητής εκχωρεί στον forfeiter ένα έγκυρο συντεταγμένο αξιόγραφο εγγυημένο η εγγύηση τραπεζής ή κρατικού οργανισμού, οι υποχρεώσεις και οι κίνδυνοι έχουν πλήρως εκλείψει γι' αυτόν. Ο forfeiter θα χρεώσει το πιθανό κόστος του επιτοκίου στον εξαγωγέα πάνω στη βάση του άμεσου προεξοφλητικού επιτοκίου. Μετά ο εξαγωγέας μπορεί να συμπεριλάβει οποιοδήποτε άλλο κόστος και να ετοιμάσει τα τιμολόγια.

Υπάρχουν 2 είδη αμοιβών. Το πρώτο είναι η αμοιβή επιλογής και το άλλο η αμοιβή υποβολής των τιμολογίων. Η αμοιβή της επιλογής είναι το ποσό που χρεώνεται από τον forfeiter στον εξαγωγέα για τις ευκολίες που παρέχει ο forfeiter στον εξαγωγέα για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα κατά τη διάρκεια της χρηματοδοτικής περιόδου.

Ο εξαγωγέας μπορεί να μη συνάψει τη συμφωνία αλλά όμως θα πρέπει να προβεί σε μια ενέργεια που θα υποδεικνύει την εταιρία με την οποία συνεργάζεται. Έτσι forfeiter θα υποχρεωθεί να χρεώσει ένα ποσό αμοιβής. Ένα ποσοστό αμοιβής πληρώνεται ακόμη και όταν ο εξαγωγέας συνάψει σύμβαση που θα καλύπτει την κατασκευαστική περίοδο του προϊόντος. Αυτό το ποσοστό αμοιβής υπολογίζεται γύρω στο 1,2% ανά έτος.

Όταν τα προϊόντα αποστέλλονται, ο εξαγωγέας πηγαίνει στην τράπεζα και σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, παρουσιάζει τα φορτωτικά έγγραφα για την προώθηση της διαδικασίας του *forfeiting*.

Ο εξαγωγέας μετά από μερικές μέρες θα λάβει τα αξιόγραφα από την Τράπεζα. Έχοντας τα στα χέρια του μπορεί να πάει στον *forfeiter* να κάνει τις συναλλαγές και να τα ρευστοποιήσει.

Τα *factoring* και *forfeiting* σαν χρηματοδοτικοί θεσμοί συνδυάζουν αρκετά κοινά σημεία.

Η βασική τους ομοιότητα έγκειται στην αγορά απαιτήσεων με αποκλεισμό του αναγωγικού δικαιώματος του αποκτώντας απέναντι στον μεταβιβάζοντα σε περίπτωση μη πληρωμής εκ μέρους του οφειλέτη.¹⁰⁸

4.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του *forfeiting*

Τόσο το *forfeiting* όσο και το *factoring* αποτελούν ένα είδος έμμεσης χρηματοδότησης της εξαγωγικής δραστηριότητας. Ένα είδος χρηματοδότησης χωρίς όμως της χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες που απαιτεί ο τραπεζικός χώρος και που πολλές φορές αποτελεί πρόβλημα ειδικά για τις μικρές επιχειρήσεις και ακόμη για τις περιπτώσεις εκείνων των επιχειρήσεων που αρνούνται να καλύψουν χρηματικά οι τράπεζες.

Συνοψίζοντας, το *forfeiting* εφαρμόζεται στο εξαγωγικό εμπόριο και έχει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- ❖ Ο *forfeiter* χρηματοδοτεί χωρίς να έχει δικαίωμα αναγωγής στον εξαγωγέα. Είναι σαφές δε, ότι διαφέρει από μια απλή τραπεζική χρηματοδότηση, όπου ο δανειζόμενος εκχωρεί στην Τράπεζα τις απαιτήσεις που πρόκειται να εξοφληθούν, και αν δεν γίνει αυτό η Τράπεζα απαιτεί από τον δανειζόμενο την εξόφληση τους. Το *forfeiting* δεν είναι μια απλή ανάθεση εντολής εισπραξης της απαίτησης, αλλά μια εκχώρηση χωρίς το δικαίωμα της αναγωγής στον εκχωρητή σε περίπτωση μη εξόφλησης.

¹⁰⁸ Γαλλίνης Βασιλείος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000, σελ. 119-121

- ❖ Ο εξαγωγέας αμέσως μόλις παραδώσει τα αγαθά ή υπηρεσίες εισπράττει τα μετρητά. Αυτό συμβάλλει στην αύξηση της ρευστότητας της επιχείρησης του εξαγωγέα, μειώνει τον τραπεζικό δανεισμό και του απελευθερώνει κάποιες χρηματοδοτικές πηγές για να πραγματοποιηθούν άλλες επενδύσεις ή δραστηριότητες.
- ❖ Ο εξαγωγέας δεν αφιερώνει χρόνο για την είσπραξη του χρέους μετά την εκχώρηση του στον forfeiter.
- ❖ Τους κινδύνους από τους νομισματικούς κραδασμούς αλλά και τις πολιτικές αβεβαιότητες ή πτωχεύσεις του εγγυητή επωμίζεται ο forfeiter.
- ❖ Η διαδικασία χρηματοδότησης μέσω forfeiting σε σχέση με την τραπεζική χρηματοδότηση είναι σχετικά γρήγορη.
- ❖ Ο εξαγωγέας έχει το δικαίωμα να τηρήσει πλήρη μυστικότητα όσον αφορά την χρηματοδότηση.
- ❖ Το επιτόκιο με το οποίο ο εξαγωγέας υπολογίζει το κόστος της χρηματοδότησης, το κόστος συμβολαίου και η μετατροπή του ξένου νομίσματος στο δικό του, διατηρείται σταθερό.
- ❖ Η εκχώρηση της οφειλής γίνεται έναντι ειλικρινών εγγράφων.
- ❖ Η διαπραγμάτευση για τη χρηματοδότηση μέσω forfeiting για κάθε εμπορική συναλλαγή του εξαγωγέα γίνεται χωριστά. Ο εξαγωγέας δεν δεσμεύεται για όλες τις συναλλαγές του.
- ❖ Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ εξαγωγέα και εισαγωγέα είναι εμπιστευτικές.
- ❖ Το ρίσκο σε ξένο νόμισμα (δολάριο) είναι ουσιαστικά ανύπαρκτο
- ❖ Η προεξόφληση του συνόλου της απαίτησης γίνεται σε μετρητά

Τα μειονεκτήματα της χρηματοδότησης αυτής είναι ελάχιστα έως πολύ περιορισμένα και θα λέγαμε ότι είναι τα εξής:

- ❖ Ο εγγυητής που θα διαλέξει ο εξαγωγέας πρέπει να γίνει αποδεκτός από τον forfeiter και

- ❖ Το κέρδος του *forfeiter* για την χρηματοδότηση αναμένεται μεγαλύτερο από αυτού του απλού εμπορικού δανειστή.¹⁰⁹

5. Ο θεσμός χρηματοδότησης *franchising*

Ο όρος *franchising* αποδίδεται στην ελληνική ως δικαιόχρηση. Το *franchising* είναι μία σύμβαση μακροχρονίου συνεργασίας μεταξύ δύο επιχειρήσεων, εκ των οποίων η πρώτη, αποκαλούμενη δικαιοπάροχος (*franchisor*), παραχωρεί στην δεύτερη, αποκαλούμενη δικαιοδόχο (*franchisee*), έναντι αμέσου ή εμμέσου οικονομικού ανταλλάγματος, το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, ως και την απαραίτητη τεχνογνωσία.

Ο σχετικός με το *franchising* κανονισμός ΕΟΚ 4087/1988 θέτει ως όρο της συμβάσεως την διάθεση των προϊόντων ή υπηρεσιών στον τελικό καταναλωτή.

Το *franchising* μελετάται κυρίως από νομική άποψη, όπου εξετάζεται η εκατέρωθεν κατοχύρωση των δικαιωμάτων και από εμπορική άποψη, ως τρόπος επεκτάσεως των πωλήσεων. Εδώ όμως ενδιαφέρει περισσότερο ο χαρακτηρισμός του *franchising* ως ενός τρόπου επενδύσεως, που διευκολύνει την επέκταση των δραστηριοτήτων μιας δυναμικής επιχειρήσεως με την προσέλκυση συνεργατών, αλλά και ως ενός τρόπου χρηματοδότησεως και στηρίξεως της ιδρύσεως δικτύου νέων επιχειρήσεων.

Η τεχνική του *franchising* υιοθετήθηκε αρχικά από την εταιρεία ραπτομηχανών *Singer* για την προώθηση των πωλήσεων της και ακολούθησαν και άλλες εταιρείες όπως η *General Motors* από το 1898 για την διάθεση αυτοκινήτων. Η εξάπλωση της μεθόδου έλαβε ιδιαίτέρως ταχύτερους ρυθμούς μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, οπότε αναπτύχθηκε η μαζική παραγωγή καταναλωτικών αγαθών, ενώ υπήρχε στενότητα χρηματοδοτήσεως της αυτόνομου επεκτάσεως των επιχειρήσεων.

¹⁰⁹ Γαλίνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000

Σήμερα χιλιάδες δικαιοπαρόχων και εκατοντάδες χιλιάδες δικαιούχων στις περισσότερες χώρες του πλανήτη πραγματοποιούν ένα συνολικό κύκλο εργασιών περίπου του ποσού του 1 τρισ. δολαρίων

Το 1/3 τουλάχιστον του λιανικού εμπορίου διεξάγεται από τα δίκτυα franchising και η τεχνική αυτή αποτελεί τον επικρατέστερο τρόπο ιδρύσεως νέων επιχειρήσεων.

Η επικρατέστερη μορφή franchising εντοπίζεται στον τομέα της διανομής εμπορευμάτων ή υπηρεσιών στον τελικό καταναλωτή. Ο δικαιούχος είναι βιομηχανική παραγωγική μονάδα ή χονδρέμπορος. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι αλυσίδες εστιατορίων, ειδών ενδύσεως, ειδών οικιακής χρήσεως, αλυσίδες ενουκιάσεως αυτοκινήτων, γραφεία τουρισμού, επιχειρήσεις καθαρισμού χώρων, υπηρεσίες κ.λ.π..

Στο βιομηχανικό ή παραγωγικό franchising εντάσσεται η παραγωγική εκμετάλλευση τεχνογνωσίας του δικαιοπαρόχου, ώστε να παράγονται επιτοπίως τα βιομηχανικά προϊόντα. Μ' αυτόν τον τρόπο συνεργασίας είναι δυνατή η παραγωγή σε μία χώρα, π.χ. της Coca-cola, με τη γνωστοποίηση, από την μητρική εταιρεία των Η.Π.Α. στην τοπική (Ελλάδα), της μυστικής συνθέσεως του προϊόντος και αντίτιμο την εισπραξη δικαιωμάτων από την παραγόμενη και πωλούμενη ποσότητα.

Στο διεθνές franchising μία δικαιοπάροχος εταιρεία μπορεί να συνεργασθεί μέσω franchising απ' ευθείας με εταιρείες άλλων χωρών, σαν να ήταν εταιρίες της ίδιας χώρας (άμεσο franchising). Μπορεί επίσης να ιδρύσει στο εξωτερικό υποκατάστημα ή θυγατρική εταιρεία ή ακόμη να επιλέξει μίαν εταιρεία, στην οποία αναθέτει την εκπροσώπηση της για υπογραφή συμβάσεων franchising. Τέλος, μία δικαιοπάροχος εταιρεία μπορεί να ιδρύσει με αλλοδαπή εταιρεία κοινή επιχείρηση, για να μοιρασθεί ο επιχειρηματικός κίνδυνος και να υπάρχει πρόσβαση στον κρατικό υπηρεσιακό μηχανισμό εν γνώσει των τοπικών συνθηκών.

Στην Ελλάδα το franchising αναπτύχθηκε στον τομέα διανομής, αλλά και στον βιομηχανικό τομέα. Στον τομέα διανομής κυρίαρχη θέση κατέχουν οι αλυσίδες εστίασεως (Goody's -Ελλάς, Mc Donald's - ΗΠΑ,

Wendy' s-ΗΠΑ, Pizza Hut - ΗΠΑ κ.ά.) και ενδόσεως (Benetton - Ιταλία, Levi' s - ΗΠΑ, Next-Glou - Αγγλία, Zara-Ισπανία κ.ά.). Ακολουθούν η εκπαίδευση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και ξένες γλώσσες, ο εξοπλισμός κατοικίας, τα ανταλλακτικά αυτοκινήτων κ.λ.π.. Δεν παραλείπεται ν' αναφερθεί η διανομή των καυσίμων, που έχει προηγηθεί των άλλων μορφών, χωρίς όμως να έχει τότε διαδοθεί αυτή η ονομασία.¹¹⁰

Παράδειγμα εφαρμογής του βιομηχανικού ή παραγωγικού franchising αποτελεί η εμφιάλωση και πώληση αναψυκτικών.

Εκτιμάται ότι το franchising καλύπτει στην Ελλάδα 10-15% του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου.

Η χρήση του όρου franchising στην Ελλάδα άρχισε ουσιαστικώς μετά το 1985 και μέχρι το 1990 εφαρμόζεται σχεδόν αποκλειστικώς μεταξύ ελληνικών εταιρειών. Κατά την περίοδο 1992-1993 αναπτύχθηκαν συνεργασίες με αλλοδαπές εταιρείες και μέσα σε λίγα χρόνια οι δραστηριοποιούμενες μέσω franchising, ελληνικές και αλλοδαπές εταιρείες, από 100 υπερέβησαν τις 200.

Το 1996 ιδρύθηκε ο Ελληνικός Σύνδεσμος franchising, ο οποίος συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία και την Διεθνή Ένωση franchising.

Η ελληνική εταιρεία Goody' s είναι πρωτοπόρος στην εφαρμογή του franchising στην Ελλάδα. Με ορμητήριο την Θεσσαλονίκη, όπου το 1975 ιδρύθηκε το πρώτο εστιατόριο της γρήγορου φαγητού, έφθασε στα 200 καταστήματα εντός 25 ετών και επιδιώκει τα 400 για το έτος 2004, με εξάπλωση στην Ελλάδα και Κύπρο. Η εταιρεία προσφέρει στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις: το σήμα της, την τεχνογνωσία στην σχεδίαση, κατασκευή και οργάνωση του εστιατορίου, την λειτουργική υποστήριξη του.

Προ της υπογραφής της συμβάσεως αξιολογείται η περιοχή, εξετάζεται η δυνατότητα εκδόσεως αδείας, προϋπολογίζονται η δαπάνη εγκαταστάσεως και η αποδοτικότητα της επενδύσεως, καθοδηγείται ο συνεργάτης

¹¹⁰ Γιλίνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000

στην εξεύρεση κεφαλαίων, σχεδιάζεται η κατασκευή και η διάταξη των χώρων, υποδεικνύεται και συντονίζεται η προμήθεια του εξοπλισμού, υποβοηθείται η επιλογή του προσωπικού και αναλαμβάνεται η εκπαίδευση του, προβάλλεται η έναρξη λειτουργίας του εστιατορίου.

Με την έναρξη της λειτουργίας παρακολουθείται κατά το πρώτο εξάμηνο και αντιμετωπίζονται οι δυσκολίες. Ακολουθούν διαρκής ενημέρωση σε θέματα λογιστικά, φορολογικά, αγορανομικά, υγειονομικά, εργατικής νομοθεσίας, ως και διαρκής εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού. Οργανώνεται ο διαρκής ποιοτικός έλεγχος των συνθηκών και διαδικασιών της παραγωγής, διακινήσεως και αποθηκεύσεως των πρώτων υλών και των τελικών προϊόντων. Εκπονούνται και συντονίζονται προγράμματα διαφημίσεως και ειδικά προγράμματα τοπικού ενδιαφέροντος ή έχοντα ως στόχο την εξυπηρέτηση των παιδιών. Διενεργούνται έρευνες για νέα προϊόντα.

Ένα νέο εστιατόριο πρέπει να διαθέτει συνολική επιφάνεια τουλάχιστον 300 τετραγωνικών μέτρων, εκ των οποίων το ήμισυ στο ισόγειο. Το κόστος της επενδύσεως, της τάξεως των 500-600.000 ευρώ, χρηματοδοτείται κατά το ήμισυ τουλάχιστον από ίδια κεφάλαια του δικαιοδόχου και το υπόλοιπο από δάνεια τραπεζών ή μέσω leasing. Η αμοιβή της Goody's αποτελείται από ένα αρχικό ποσό της τάξεως των 60.000 ευρώ κατά την υπογραφή της συμβάσεως και από ένα μηνιαίο ποσοστό 7% επί των πωλήσεων του καταστήματος.

Η σύμβαση έχει δεκαετή διάρκεια και είναι ανανεώσιμη.¹¹¹

5.1. Το νομοθετικό πλαίσιο του *franchising* στην Ελλάδα

Δεν υπάρχει εξειδικευμένο νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα, όπως συμβαίνει π.χ. με το leasing και το factoring. Η κατάρτιση των συμβάσεων *franchising* στηρίζεται σε νομοθετήματα παραπλήσιων θεμάτων όπως

- ❖ Το ΠΔ 219/1991 για τους εμπορικούς αντιπροσώπους,
- ❖ Ο νόμος 2251/1994 για την προστασία του καταναλωτή,

¹¹¹ Γεωργίου Διοσκύλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 552-555

- ❖ Ο νόμος 1733/1987 για την μεταφορά τεχνολογίας,
- ❖ Ο νόμος 703/1977 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», όπως τροποποιήθηκε εσχάτως με το Ν 2296/1995.
- ❖ Τα άρθρα 197-198 του Αστικού Κώδικα «Ευθύνη από τις διαπραγματεύσεις».
- ❖ Ο κανονισμός ΕΟΚ 4087/1988 «για την εφαρμογή του άρθρου 85 § 3 της Συνθήκης Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε κατηγορίες συμφωνιών franchise».

Λόγω ελλείψεως ενιαίου νομοθετικού πλαισίου η κατάρτιση κάθε συμβάσεως ακολουθεί το συντεταγμένο σχέδιο του δικαιοπαρόχου σε κάθε συναλλακτική πράξη. Εκεί καθορίζονται αναλυτικώς τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των δύο πλευρών, οι αμοιβές, η διάρκεια της συμβάσεως, οι τρόποι λύσεως της και το αρμόδιο δικαστήριο για την επίλυση των διαφορών.

Το πρόβλημα από την έλλειψη νομοθετικού πλαισίου εντοπίζεται κυρίως στην δυσκολία κατοχυρώσεως των δικαιωμάτων των δύο πλευρών στην περίπτωση καταγγελίας μιας συμβάσεως franchising. Απαιτείται η στοιχειοθέτηση της ευθύνης του δικαιοπαρόχου, ο οποίος συντάσσει το σχέδιο της συμβάσεως και ενδέχεται να χορηγήσει στον δικαιούχο αμφιβόλου ποιότητας οικονομικές πληροφορίες, ώστε να τον παρασύρει στην υπογραφή της με γενναιόδωρες παροχές, οι οποίες να μην καλύπτονται ευκόλως στο μέλλον.¹¹²

5.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Franchising

Ως πλεονεκτήματα του χρηματοδοτικού αυτού θεσμού θεωρούνται:

- ❖ Η προσφερόμενη δυνατότητα εντάξεως μιας νέας επιχειρήσεως σε μία δοκιμασμένη και επιτυχημένη αλυσίδα, η οποία έχει δημιουργήσει ένα

¹¹² Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 555-556

καλό όνομα στην αγορά. Τα χαρακτηριστικά αυτά διευκολύνουν την εξεύρεση χρηματοδοτήσεως για την εκκίνηση και αποτελούν εγγύηση για την ορθή επένδυση, λόγω συσσωρευμένης εμπειρίας και τεχνογνωσίας, αλλά και για την εμπορική επιτυχία, αφού το χρησιμοποιούμενο σήμα και οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι γνωστά από προηγηθείσες διαφημίσεις. Άρα, ο επιχειρηματικός κίνδυνος, χωρίς να εξαλείφεται, περιορίζεται και διαμοιράζεται.

- ❖ Η συγκεντρωτική προμήθεια πρώτων υλών και προϊόντων, ποιοτικώς ελεγμένων και με συμφέροντες όρους, λόγω του σημαντικού όγκου συναλλαγής της αλυσίδας καταστημάτων, συμβάλλει στην εξοικονόμηση χρήματος και χρόνου, ως και στην διασφάλιση ενός ομαλού λειτουργικού ρυθμού.
- ❖ Η ευκολία αναθέσεως του διαχειριστικού έργου σε υπεργολάβο (συνήθως θυγατρική εταιρεία του δικαιοπαρόχου).
- ❖ Η συνεκμετάλλευση των αποτελεσμάτων ερευνών για νέα προϊόντα, τεχνολογικές, οργανωτικές και εμπορικές βελτιώσεις, με μικρή σχετικώς συμμετοχή στο κόστος.
- ❖ Η εν γένει συμμετοχή σε μία ευρεία στρατηγική αναπτύξεως, η οποία έχει ισχυροποιητικές επιπτώσεις στην επιχειρηματική δραστηριότητα και ανταγωνιστικότητα (περιορισμός κινδύνου πτωχεύσεως και αύξηση της πεποιθήσεως επαγγελματικής επιτυχίας).
- ❖ Η εκ του ανταγωνισμού εξασφάλιση στους καταναλωτές μιας καλής σχέσεως τιμής και προσφερόμενης ποιότητας.
- ❖ Η αύξηση της αξίας της δικαιοπαρόχου εταιρείας κατά την επιτυχή διεύρυνση του δικτύου της.
- ❖ Η συμβολή στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.

Ως μειονεκτήματα του χρηματοδοτικού θεσμού franchising θεωρούνται:

- ❖ Η απώλεια της πλήρους ανεξαρτησίας με την ένταξη στο δίκτυο. Ο νεοεισερχόμενος σε ένα υφιστάμενο δίκτυο (σύλλογο κ.λ.π.) υποχρεούται να τηρεί τους καθιερωμένους κανόνες. Οι συχνές επιθεωρήσεις του δικαιοπαρόχου για την παρακολούθηση της ποιότητας δίδουν την εντύπωση περιορισμού των δυνατοτήτων προσωπικής δράσεως, η οποία ασφαλώς πρέπει να εντάσσεται στα συμβατικά πλαίσια.
- ❖ Η πρόσδεση στο δίκτυο γίνεται «για καλό και για κακό», δηλαδή κατανέμεται σε όλους η επίπτωση από την κακή φήμη του ενός.
- ❖ Η ένταξη στο δίκτυο γίνεται μέσω συμβατικών οικονομικών και άλλων υποχρεώσεων, οι οποίες, ενδέχεται, κατά την διαδρομή, ν' αποδειχθούν δυσβάστακτες (π.χ. απαίτηση νέας συμβάσεως για γεωγραφική επέκταση).
- ❖ Το κόστος εγκαταστάσεως και λειτουργίας είναι υψηλό, αλλ' αποτελεί προϋπόθεση για την διατήρηση της ποιότητας κλπ
- ❖ Ο κίνδυνος αιφνίδιου καταγγελίας της συμβάσεως εκ μέρους του δικαιοπαρόχου ή του ανεξέλεγκτου πολλαπλασιασμού των δικαιοδόχων σε μικρή γεωγραφική περιοχή.
- ❖ Η δυσκολία αντικειμενικής τεκμηριώσεως των πληροφοριών του δικαιοπαρόχου και ο κίνδυνος υπογραφής συμβάσεως με όρους που δεν δικαιολογούνται από τα αποτελέσματα εφαρμογής της¹¹³

6. Οι Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων

Οι εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων (ΕΑΕ) εισήχθησαν στην Ελλάδα για πρώτη φορά με το Ν 2367 (ΦΕΚ Α' 261/29.12.1995) «Νέοι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί». Σκοπός τους είναι να διευκολύνουν την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά τραπεζιτικών δανείων, η οποία απαιτεί εγγυήσεις συνήθως μη διαθέσιμες από τις ΜΜΕ,

Κατ' αρχήν «η εγγύηση δια της υπογραφής» είναι η αναλαμβανόμενη δέσμευση από ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) να εκτελέσει μία υπο-

¹¹³ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 556-558

χρέωση, στην περίπτωση αδυναμίας εκπληρώσεως της από τον αρχικό οφειλέτη. Χρησιμοποιείται κυρίως από τις επιχειρήσεις, αλλά και από τα φυσικά πρόσωπα. Δεν γίνεται λόγος εδώ για τις πραγματικές εγγυήσεις, οι οποίες συνδέονται με κινητό ή ακίνητο αγαθό (υποθήκη, ενέχυρο κλπ.). Η εγγύηση υλοποιείται με γραπτή πράξη, όπου προσδιορίζεται το ποσό και η διάρκεια εγγυήσεως.

Η αμοιβαία εγγύηση ασκείται στα πλαίσια μιας μη κερδοσκοπικής συνεταιριστικής οργανώσεως, με σκοπό την εξασφάλιση δανείων από τράπεζες στα μέλη, τα οποία δεν έχουν την δυνατότητα αμέσου προσβάσεως στον δανεισμό. Η εγγύηση είναι συλλογική και διασφαλίζεται από ένα συμμετοχικό κεφάλαιο, στο οποίο καταθέτουν οι δανειζόμενοι ένα ποσοστό του δανείου με δικαίωμα επανεισπράξεως, αν το δάνειο εξοφληθεί εμπροθέσμως.

Κατά το Ν 2367 οι ΕΑΕ είναι ανώνυμες εταιρείες, με ονομαστικές και δεσμευμένες μετοχές, ιδρυόμενες από μέλη εμπορικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και επαγγελματικών επιμελητηρίων, τα οποία (μέλη) διατηρούν επιχείρηση με λιγότερους των 100 εργαζομένους. Σκοπός των ΕΑΕ είναι η παροχή εγγυήσεων υπέρ των μετόχων τους σε πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, σε κατασκευαστικούς και προμηθευτικούς οίκους, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, ως και η παροχή συναφών προς τον κύριο σκοπό τους υπηρεσιών, ιδίως συμβουλευτικού και μελετητικού χαρακτήρα.

Το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο, ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την ίδρυση, ανέρχεται σε 900.000 ευρώ ή σε 1.500.000 για τις εδρεύουσες ΕΑΕ στους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης. Δεν επιτρέπεται η κάλυψη με δημοσία εγγραφή.

Εξαιρετικά, κατά την ίδρυση μπορούν να συμμετέχουν σε ΕΑΕ τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες και φορείς του δημοσίου τομέα. Κανένας μέτοχος δεν μπορεί να διατηρεί πλέον του 5% του μετοχικού κεφαλαίου, ακόμη και αν συνέβη υπέρβαση κατά την ίδρυση. Η μεταβίβαση μετοχών αποφασίζεται με πλειοψηφία 4/5 του ΔΣ, ενώ απαγο-

ρεύεται η μεταβίβαση μετοχών από ιδιοκτήτες που ζήτησαν την εγγύηση της ΕΑΕ και μέχρις εξοφλήσεως του χρέους.

Το μετοχικό κεφάλαιο κατατίθεται σε τράπεζα και αναλαμβάνεται μόνον κατόπιν αδείας της Τραπέζης Ελλάδος, η οποία ασκεί την εποπτεία. Οι πάσης φύσεως διευκολύνσεις της ΕΑΕ προς ένα μέτοχο, αμέσως ή εμμέσως, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% του κεφαλαίου της.

Οι όροι παροχής των εγγυήσεων, το ύψος των προμηθειών και η άσκηση του δικαιώματος αναγωγής κατά των μετόχων, ορίζονται στο καταστατικό της ΕΑΕ.

Οι ΕΑΕ απαλλάσσονται παντός φόρου, εισφοράς κλπ. πλην του ΦΠΑ και του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου. Από τα κέρδη ποσοστό τουλάχιστον 50% δεν διανέμεται, αλλά φέρεται σε ειδικό αποθεματικό για την κάλυψη ενδεχομένων ζημιών από την δραστηριότητα της ΕΑΕ. Το αδιανέμητο ποσοστό κερδών δύναται ν' ανέρχεται στο 80% κατά την πρώτη πενταετία λειτουργίας.

Προς κάλυψη του επιχειρηματικού κινδύνου των ΕΑΕ μπορούν να συνιστώνται Ταμεία Αντεγγυήσεως, ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με αποφάσεις του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας. Με αντίστοιχες αποφάσεις συνιστούν Ταμεία Αντεγγυήσεως και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί. Τα διαθέσιμα κεφάλαια των Ταμείων Αντεγγυήσεως κατατίθενται κατά 70% σε τράπεζες και κατά το υπόλοιπο επενδύονται σε αξίες σταθερού εισοδήματος, όπως οι τίτλοι Δημοσίου, τα ομόλογα τραπεζών και τα αμοιβαία κεφάλαια σταθερού εισοδήματος και διαχειρίσεως διαθεσίμων.

Εκτός του παρόντος νόμου εφαρμόζονται συμπληρωματικώς επί των ΕΑΕ και διατάξεις της νομοθεσίας για τα πιστωτικά ιδρύματα. Οι συντελεστές ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας των ΕΑΕ καθορίζονται με πράξεις του Διοικητή της Τραπέζης Ελλάδος. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του νόμου ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας.¹¹⁴

¹¹⁴ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 576-578

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 10^ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγικά στοιχεία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω των Συνθηκών και των εκδιδόμενων κανονιστικών και ρυθμιστικών κειμένων της, αποτελεί βασική πηγή δικαίου για τις επιχειρήσεις των Κρατών-μελών. Τα τακτικά κοινοτικά νομοθετικά κείμενα έχουν συνήθως τον χαρακτήρα του γενικού κατευθυντηρίου πλαισίου και μετά από μικροπροσαρμογές υιοθετούνται από τα κράτη-μέλη και εντάσσονται στο εθνικό δίκαιο. Μπορούν επίσης να χαρακτηρίζονται από την άμεση και γενική εφαρμογή (Κανονισμοί) από όλες τις επιχειρήσεις σε όλα τα Κράτη-μέλη ή ν' απευθύνονται σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

Ως παραδείγματα αναφέρονται οι οδηγίες, που διέπουν την κατάρτιση των ετησίων οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, την εισαγωγή των κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση στην χρηματιστηριακή αγορά, την οργάνωση και τον έλεγχο των χρηματιστικών υπηρεσιών (Τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες), την καθιέρωση του Φ.Π.Α. κ.λ.π. Αναφέρονται επίσης οι πολυάριθμοι κανονισμοί, οι οποίοι καθορίζουν τα ποσά των κοινοτικών επιδοτήσεων ή επιβαρύνσεων κατά την διεξαγωγή του εμπορίου πολλών προϊόντων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών και ακόμη, οι κανονισμοί που διέπουν την εφαρμογή των διαφόρων αναδιαρ-

θρωπικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. γεωργία, κλωστοϋφαντουργία, σιδηρουργία, ναυπηγεία) κ.λ.π.

Υπάρχουν συνεπώς δυο βασικοί άξονες επηρεασμού της λειτουργίας των επιχειρήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο νομοθετικός και ο χρηματοδοτικός (επιδοτήσεις, δάνεια).¹¹⁵

2. Βασικές διατάξεις των συνθηκών για την επιχείρηση

Κατά την τελική διατύπωση (Συνθήκη Αμστερνταμ) του άρθρου 2 της ιδρυτικής Συνθήκης ΕΟΚ *«Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με την δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ενώσεως και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, να προάγει στο σύνολο της Κοινότητας, την αρμονική, ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, υψηλό επίπεδο απασχόλησεως και κοινωνικής προστασίας, ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αειφόρο, μη πληθωριστική ανάπτυξη, υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και συγκλίσεως των οικονομικών επιδόσεων, υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτιώσεως της ποιότητας του περιβάλλοντος, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών μελών.»*

Για την εκπλήρωση της αποστολής της η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει:

(α) Τη δημιουργία μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς, στην οποία να κυκλοφορούν ελεύθερα τα πρόσωπα, τα κεφάλαια, τα εμπορεύματα και οι υπηρεσίες, χωρίς δασμούς, ποσοτικούς φραγμούς. Η ενιαία αγορά αποτελεί τελωνειακή ένωση, χωρίς εσωτερικούς φραγμούς και με κοινό δασμολόγιο στις εμπορευματικές συναλλαγές της με τις τρίτες χώρες.

(β) Την εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής στους τομείς γεωργίας, αλιείας, μεταφορών και εμπορίου.

(γ) Την εφαρμογή μιας πολιτικής στους τομείς κοινωνία, περιβάλλον και συνεργασίας για την ανάπτυξη.

(δ) Την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής

¹¹⁵ Γεωργίου Δασκίλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 473

(ε) Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας.

(στ) Την προαγωγή του συντονισμού μεταξύ των πολιτικών των Κρατών μελών για την απασχόληση, προκειμένου ν' αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους και με την λήψη μέτρων σχετικών με την είσοδο και κυκλοφορία προσώπων εκ τρίτων χωρών.

(ζ) Της προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής αναπτύξεως.

(η) Την ενθάρρυνση της δημιουργίας και αναπτύξεως των διευρωπαϊκών δικτύων

(θ) Την λήψη μέτρων στους τομείς ενέργειας, πολιτικής αμύνης και τουρισμού και

(ι) Την προώθηση της κοινής προσπάθειας οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως των συνδεδεμένων υπερποντίων χωρών και εδαφών.

Οι ανωτέρω πολύπλοκες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζονται στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των Κρατών μελών, σύμφωνα προς την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, ώστε, με την άσκηση ενιαίας νομοματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, να καταστεί δυνατή η καθιέρωση του Ευρώ ως ενιαίου νομίσματος σε όλες τις αγορές.¹¹⁶

Έτσι καθιέρωσε την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, το δικαίωμα της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους την επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους, καθιέρωσε κανόνες για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, οι οποίοι έχουν ως στόχο των αποτροπή των επεμβάσεων από τα κράτη ή τις επιχειρήσεις στην διεξαγωγή του εμπορίου, καθιέρωσε ενισχύσεις των επιχειρήσεων από κρατικά κεφάλαια τα οποία τώρα πλέον παίρνουν τη μορφή επιδοτήσεων, δανείων με επιδοτούμενο επιτόκιο, φοροαπαλλαγές κ.α., ενώ με την έκδοση του άρθρου 94 της συνθήκης της ΕΟΚ εξέδωσε κατηγορία ενισχύσεων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων μέχρι ποσού 50.000 ευρώ ανά τριετία.

¹¹⁶ Γεωργίου Δασκάλου: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999, σελ. 474-476

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την διασφάλιση του ελευθέρου ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας, με την λήψη π.χ. μέτρων κατά των συμφωνιών των επιχειρήσεων, οι οποίες στοχεύουν τον έλεγχο της αγοράς, θα μπορούσαν να παρερμηνευθεί ως απαγόρευση πάσης συνεργασίας των κοινοτικών επιχειρήσεων. Στο εσωτερικό των Κρατών μελών είναι δυνατή η σύναψη συμφωνιών μεταξύ των επιχειρήσεων τους, με στόχο όχι τις εξαγωγές ή τις εισαγωγές, αλλά την συνεργασία σε θέματα έρευνας, ανταλλαγής γνώσεων, εμπειριών και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αποκλειστικότητας στην διανομή προϊόντων ή συστάσεως δικτύων διανομής μέσω franchising ή ακόμη και εμπορικής συνεργασίας μικρής εμβελείας (έλεγχος κάτω του 5% της αγοράς).

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η Επιτροπή εκδίδει ειδικούς κανονισμούς εξαιρέσεως της συνεργασίας των επιχειρήσεων από τους γενικούς κανόνες. Η όξυνση του ανταγωνισμού εντός της ενιαίας αγοράς υποχρεώνει τις επιχειρήσεις ν' αναζητήσουν συνεργασίες εκτός των εθνικών συνόρων, ώστε να καταστεί δυνατή η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς. Οι συνεργασίες μπορούν να υλοποιηθούν στο εμπορικό, το τεχνολογικό και το χρηματιστικό πεδίο (κοινές επενδύσεις, από κοινού συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα). Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενθαρρύνει την υπερεθνική συνεργασία των επιχειρήσεων και ιδιαίτερώς των ΜΜΕ. Προς τούτο έχει ιδρύσει δύο μηχανισμούς προσεγγίσεως των επιχειρήσεων, το Γραφείο Προσεγγίσεως των Επιχειρήσεων και το Δίκτυο Επιχειρηματικής Συνεργασίας. Επί πλέον, με την κοινοτική υποστήριξη διοργανώνονται κατ' έτος συναντήσεις στα πλαίσια των προγραμμάτων Europarterariat και In-terprise.

Έτσι σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) το 1% περίπου των κονδυλίων του ΕΤΠΑ διατίθεται σε κοινοτικές δράσεις. Πρόκειται για ενέργειες (δράσεις, παρεμβάσεις, προγράμματα συνεργασίας) μικρού κυρίως βεληνεκούς ή μελέτες, που πρέπει αφενός να προωθούν τη συνεργασία ανάμεσα στους συμμετέχοντες δικαιούχους φορείς (τοπικές και περιφερειακές

αρχές ή και οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι) και αφετέρου να διακρίνονται για την πρωτοτυπία τους: να αποσκοπούν δηλαδή στο να προωθήσουν κάτι το νέο, το καινούργιο. Η καινοτομία μπορεί να αφορά τόσο το αντικείμενο της ενέργειας ή μελέτης όσο και τη μορφή της, δηλαδή το είδος της συνεργασίας που προωθεί ανάμεσα στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των διαφόρων χωρών-μελών, είτε μεταξύ τους είτε με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους. Σκοπός του άρθρου 10 ΕΤΠΑ είναι τελικά η ενθάρρυνση και προώθηση καινοτομιών, που θα αφορούν την ανάπτυξη πρωτότυπων μορφών συνεργασίας στα πλαίσια της περιφερειακής πολιτικής της Ένωσης, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Αυτή η διαδικασία αναμένεται να επιταχύνει την πρόοδο προς την οικονομική και κοινωνική συνοχή εντός ενός πλαισίου διεθνοποίησης της οικονομίας. Τι έχει γίνει μέχρι σήμερα; Κατά την πρώτη περίοδο λειτουργίας των καινοτόμων ενεργειών (1989-93) προωθήθηκαν μία σειρά από δράσεις που εμπλούτισαν την κοινοτική πολιτική με νέες προσεγγίσεις, όπως στους τομείς της χωροταξίας της διαμεθοριακής συνεργασίας, της δημιουργίας νέων και της περαιτέρω ανάπτυξης των ήδη υφιστάμενων δικτύων συνεργασίας ανάμεσα σε πόλεις και περιφέρειες (PACTE, RECITE, ECOS/ OUVERTURE) κλπ. Πολλές από αυτές αποδείχτηκαν τόσο σημαντικές που κατέληξαν να γίνουν μετά κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως το INTERREG και η URBAN.¹¹⁷

3. Γ' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006

Οι πόροι του Γ' ΚΠΣ, όπως και κάθε ΚΠΣ, αποτελούν σε κοινοτικό και εθνικο-κρατικό επίπεδο συγκέντρωση της υπεραξίας των εργαζομένων, κεφάλαιο που χρησιμοποιείται με βάση κεντρικό σχεδιασμό (εθνικό - κρατικό με κοινοτική έγκριση) για την αναπαραγωγή του κοινωνικού κεφαλαίου στα πλαίσια όχι μόνο της εθνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής αγοράς.

Τα έργα είναι κυρίως έργα υποδομής (μεταφορών, τηλεπικοινωνιών κλπ) που διευκολύνουν την απελευθέρωση των αγορών. Στην υλοποι-

¹¹⁷ <http://www.imerissia.gr/pages/01006001111.asp?id=5>

ηση του σχεδιασμού δίνονται κίνητρα συμμετοχής του ιδιωτικού κεφαλαίου στα σχεδιασμένα έργα (με συγχρηματοδότηση ή «αυτοχρηματοδότηση», με συμβάσεις που εξασφαλίζουν μακροχρόνια εκμετάλλευση του έργου και μεγάλη κερδοφορία).

Οι άξονες του ΚΠΣ εξυπηρετούν έναν ορισμένο τεχνολογικό εκσυγχρονισμό στα πλαίσια της ευρωενωσιακής αγοράς, ώστε σταδιακά να βαθαινει η ενοποίησή της. π.χ. ο ηλεκτρονικός εκσυγχρονισμός των κεφαλαιαγορών (διασύνδεση χρηματιστηρίων διαφορετικών κρατών), γενικότερα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, υποδομή διαμόρφωσης της χονδρικής ηλεκτρονικής αγοράς, ιδιαίτερα σε σημαντικούς κλάδους της μεταποίησης, ώστε να περιορίζεται το κόστος προμηθειών και να αυξάνει η ανταγωνιστικότητα των μονοπωλίων της ΕΕ έναντι εκείνων των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Γι' αυτό και οι ανάλογες στοχεύσεις σε προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, πληροφορικής κλπ.

Γενικότερα, το Γ' ΚΠΣ είναι μέσο συγκεντροποίησης του κεφαλαίου, αφού τα επιχειρησιακά προγράμματα ευνοούν τις μεγάλες επιχειρήσεις και την ενδυνάμωση των μονοπωλίων.

Η ελληνική ολιγαρχία επιχειρεί να επιτύχει καλύτερη αξιοποίηση του Γ' ΚΠΣ σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα ΚΠΣ, ως προς τους εξής στόχους: α) την ταχύτερη ολοκλήρωση των υποδομών, β) τη μεγαλύτερη συμβολή του πακέτου στην αύξηση της κεφαλαιοποίησής της, γ) τη βελτίωση των υποδομών για την εξαγωγή κεφαλαίου και εμπορευμάτων στη Βαλκανική αγορά, στην Παρευξείνια ζώνη και προσφάτως στην Τουρκία.

Το ύψος του Γ' ΚΠΣ ανέρχεται, σύμφωνα με στοιχεία του έτους 2001, σε 17,5 τρισ. δρχ., τα οποία προέρχονται από το ΚΠΣ 15.075.392,6 εκατομμύρια δραχμές, από Ταμείο Συνοχής 1.987.594,8 εκατ. δρχ. και από τις κοινοτικές πρωτοβουλίες 400.000 εκατ. δρχ.

Από το συνολικό ποσό των 17,5 τρισ. δραχμών η κοινοτική συμμετοχή είναι 8.860.730 εκατ. δρχ., η εθνική κρατική συμμετοχή 4.375.215 εκατ. δρχ. και η ιδιωτική συμμετοχή 3.827.042 εκατ. δρχ. Η δημόσια δαπάνη (κοι-

νοτική και εθνική) αποτελεί το 78,3% και η ιδιωτική συμμετοχή αντιστοιχεί στο 21,7%.

Με το Γ' ΚΠΣ προγραμματίζεται μια διαρθρωτική παρέμβαση που αποβλέπει στη βαθύτερη ενσωμάτωση, οικονομική, κοινωνική, εκπαιδευτική, πολιτιστική στην ευρωενωσιακή διαδικασία, σύμφωνα και με το άρθρο 2 της Συνθήκης του Αμστερνταμ και τα προβλεπόμενα από τους σχετικούς διαρθρωτικούς κανονισμούς.

Το 11,4% των πόρων του Γ' ΚΠΣ κατανέμονται για τη βελτίωση τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και δη το ποσοστό αυτό κατευθύνεται στους τομείς της βιομηχανίας, της έρευνας και τεχνολογίας, του τουρισμού και του εμπορίου και διατίθενται 2 τρισ. δρχ. Κυρίως ενισχύονται οι ίδιες σχεδόν βιομηχανίες που είχαν ήδη ενισχυθεί και από το Β' ΚΠΣ, σαν «γεφύρωση» μεταξύ του Β' και Γ' ΚΠΣ, όπως υποστηρίζουν.

Στον τομέα αυτό δίνεται στήριξη στην ντόπια πλουτοκρατία στην προσπάθεια διεξόδου της στις «αναδυόμενες αγορές των Βαλκανικών και Παρευξείνιων χωρών», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, αυξάνοντας μέσα από τις οικονομικές ενισχύσεις «την παραγωγικότητα των μεταποιητικών επιχειρήσεων και την εξαγωγικότητα των προϊόντων τους».

Επίσης, δημιουργούνται όροι και περιβάλλον, μέσα από παροχή και άλλων κινήτρων, για την προσέλκυση εξυπηρέτηση ξένων άμεσων επενδύσεων (σε νέους για την ελληνική οικονομία κλάδους). Δημιουργούνται ευνοϊκοί όροι σύμφυσης ξένου και ντόπιου κεφαλαίου.

Τέλος θα λέγαμε ότι η χρηματοδότηση συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της οικονομικής και κατασταλτικής λειτουργίας του αστικού κράτους, στην προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις σύγχρονες ανάγκες του κεφαλαίου. Προωθεί τη διεύρυνση του ρόλου του ιδιωτικού κεφαλαίου στο χώρο αυτό. Θέσεις μάχης έχουν πάρει οι ελληνικές εταιρίες πληροφορικής για τη διεκδίκηση των έργων.

Με στόχο την ενίσχυση των θέσεων τους ενόψει των σχετικών διαγωνισμών που προετοιμάζονται να προκηρυχτούν, οι εταιρίες του κλάδου προχωρούν στη σύναψη των απαραίτητων στρατηγικών συνεργασιών με

ομοειδείς εταιρίες, ενώ παράλληλα αρκετές από αυτές αυξάνουν την κεφαλαιοποίησή τους, ώστε να είναι έτοιμες να διεκδικήσουν αυτοχρηματοδοτούμενα έργα. Παράλληλα, άλλες, μεταξύ των οποίων η Logic Dis, ο Όμιλος Δέλτα-Singular και η Informer έχουν διαμορφώσει, ο μιν πρώτος Όμιλος με την Τραπεζα Eurobank-Ergasias, ο δεύτερος Όμιλος με την Alpha Bank και ο τρίτος με τον Όμιλο της Εθνικής Τραπέζης.

Συμμετοχή στα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα αναμένεται να διεκδικήσουν είτε αυτόνομα είτε στα πλαίσια κοινοπρακτικών σχημάτων και ο Όμιλοι Altec, Πουλιάδης και Info-Quest. Δεδομένη θεωρείται και η διεκδίκηση ανάλογων έργων από τον Όμιλο της Intrasoft.¹¹⁸

¹¹⁸ www.gbi.gr/programs/comm.lead

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Ο δανεισμός είναι ένας οικονομικός θεσμός ο οποίος εμφανίστηκε αφότου δημιουργήθηκαν οι πρώτες Κοινωνίες. Στην σύγχρονη εποχή της ελεύθερης οικονομίας και του οξύτατου ανταγωνισμού, ανάμεσα στα άλλα προβλήματα που προκύπτουν κατά την ίδρυση και την οργάνωση των οικονομικών μονάδων, προέχουσα θέση κατέχει το χρηματοοικονομικό, το θέμα δηλαδή του απαιτούμενου ιδίου και ξένου κεφαλαίου για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία τους.

Όπως προείπαμε, το κεφάλαιο είναι ένας από τους πιο σημαντικούς και βασικούς συντελεστές της παραγωγής, όταν δε λέμε «κεφάλαιο» εννοούμε την σε χρήμα εκδηλουμένη αγοραστική δύναμη η οποία τίθεται στην διάθεση της επιχείρησης είτε από τον ίδιο τον επιχειρηματία (ίδιο κεφάλαιο) είτε από τους τρίτους (ξένο κεφάλαιο).

Όπως είδαμε βασική πηγή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων είναι κατά πρώτον η αυτοχρηματοδότησή τους. Αυτή λαμβάνει χώρα είτε με την έκδοση νέων μετοχών, είτε δίδοντας στους πιστωτές της μετοχές μετατρέποντάς τους σε μετόχους, είτε με την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης, με την μετατροπή των αποθεματικών της σε κεφάλαιο, δίδοντας στους παλαιούς μετόχους νέες μετοχές αξίας ίσης προς το μετατραπέν αποθεματικό. Βεβαίως βασικής πηγή χρηματοδότησης αποτελούν τα επιτυγχανόμενα καθαρά κέρδη που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της επιχείρησης.

Τα κεφάλαια όμως που εισρέουν στην επιχείρηση από εξωτερικές πηγές αποτελούν την εξωτερική χρηματοδότηση, η οποία συνίσταται στην παροχή διαφόρων μορφών πιστώσεων, οι οποίες, προερχόμενες από διάφο-

ρες πηγές, προστίθενται στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης για την περαιτέρω ανάπτυξη της.

Έτσι πιστωτικό (ξένο) κεφάλαιο είναι εκείνο που προέρχεται από δανεισμό και που συμπληρώνει και υποβοηθεί την λειτουργία και χρησιμότητα του ιδίου κεφαλαίου.

Επειδή δε σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις στην χώρα μας έχουν ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων, χρησιμοποιούν πολλές φορές και σε μεγάλο ποσοστό ξένο κεφάλαιο.

Οι πιστώσεις αυτές διακρίνονται στις εμπορικές και στις τραπεζικές. Εμπορικές, όπως προείπαμε, είναι οι πιστώσεις που χορηγούν οι επιχειρήσεις μεταξύ τους, ενώ οι τραπεζικές είναι οι χορηγούμενες από τις τράπεζες. Αυτές διακρίνονται στους ακόλουθους τύπους: είτε με τη μορφή ανοίγματος πίστωσης, κατά την οποία τίθεται ένα ορισμένο χρηματικό ποσό ως πίστωση στη διάθεση του επιχειρηματία, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει με την έκδοση συναλλαγματικών εις βάρος της τράπεζας, ή να εξοφλήσει συναλλαγματικές εις βάρος του. Άλλος τρόπος χορήγησης τραπεζικών πιστώσεων είναι το λεγόμενο «άνοιγμα τρεχούμενου λογαριασμού» σύμφωνα με το οποίο στον επιχειρηματία διατίθεται ένα ορισμένο ποσό ως πίστωση, το οποίον μπορεί να χρησιμοποιήσει σύμφωνα με ρητούς όρους που του τίθενται από την τράπεζα. Άλλος κλασσικός τρόπος χρηματοδότησης είναι η προεξόφληση συναλλαγματικών από την τράπεζα του επιχειρηματία, βραχυχρόνιας λήξης. Τέλος υπάρχουν και άλλες μορφές χρηματοδότησης μεταξύ των οποίων κυρία θέση κατέχει η χορήγηση πιστώσεων και δανείων «επ' ενεχύρω» εμπορευμάτων ή χρηματογράφων. Το δάνειο συνήθως ανέρχεται μέχρι το 50% του κόστους των επί ενεχύρω εμπορευμάτων ή των διδομένων λοιπών κινητών αγαθών.

Εκτός των ανωτέρω βραχυχρονίων γενικώς πιστώσεων διακρίνουμε και μακροχρόνιες χρηματοδοτήσεις. Αυτές είναι είτε δάνεια «επί υποθήκη», που χορηγούνται κυρίως από την Κτηματική Τράπεζα, την Ε.Τ.Β.Α., το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, είτε από άλλους εξειδικευμένους φορείς, αλλά τελευταίως και από τις εμπορικές τράπεζες, με πολύ

συμφέροντες όρους, ως προς το επιτόκιο και ως προς τους λοιπούς όρους εξόφλησης του δανείου. Αφορμή προς τούτο έδωσαν κυρίως οι ξένες τράπεζες για την απόκτηση πελατείας προσφέροντας πολύ ευνοϊκούς όρους, αλλά και η σταδιακή απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος μετά το 1990, στα πλαίσια της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς.

Βεβαίως δεν έπαψαν να ισχύουν τα κλασικά κριτήρια για την πιστοληπτική ικανότητα των επιχειρήσεων, κυριότερα των οποίων είναι: το μέγεθος και η νομική μορφή των, το μέγεθος των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης, σε συνδυασμό με το ύψος του ξένου κεφαλαίου της, η επιτυγχανόμενη αποδοτικότητα και κερδοφορία της, η διάρθρωση των επί μέρους στοιχείων Ενεργητικού, Παθητικού και Κεφαλαίων (ιδίων και ξένων) της επιχείρησης και τέλος ο σκοπός και οι ιδιαίτερες ανάγκες τις οποίες θα εξυπηρετήσει το δάνειο.

Κατά τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί και διάφοροι άλλοι φορείς χρηματοδότησης, πέραν των τραπεζών και άλλοι τρόποι άντλησης πιστώσεων, ή τρόποι που παρομοιάζουν με πιστώσεις, όμως δεν αποτελούν πίστωση, με την καθαρή τραπεζική έννοια.

Τέτοιοι φορείς είναι οι λεγόμενες εταιρείες χρηματοδότησης, οι οποίες συγκεντρώνουν κεφάλαια εκδίδοντας μετοχές, ομολογίες ή κάνοντας άλλους μακροπρόθεσμους δανεισμούς. Τα κεφάλαια τους αυτά τα επενδύουν σε άλλες επιχειρήσεις ή χορηγώντας πιστώσεις με ευνοϊκούς όρους. Δηλαδή δια της χορήγησης πιστώσεων συμμετέχουν στις δραστηριότητες διάφορων κερδοφόρων επιχειρήσεων, ενισχύοντας την παραγωγική τους ικανότητα και διευκολύνοντας την επέκτασή τους σε νέους παραγωγικούς τομείς. Στη Χώρα μας, εκτός των εξειδικευμένων τραπεζικών ιδρυμάτων, μετά τον πόλεμο ιδρύθηκε ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης (1959), και ο Οργανισμός Χρηματοδότησης Οικονομικής Ανάπτυξης (Ο.Χ.Ο.Α.). Τέλος (το 1962) ιδρύθηκε η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Β.Α.), που αντικατέστησε τους δύο προηγούμενους οργανισμούς με κύριο σκοπό την χρηματοδότηση βιομηχανικών επενδύσεων και Βιομηχανικών Ζωνών.

Πλέον τούτων πρέπει να αναφέρουμε ότι με ταχύτατους ρυθμούς αναπτύχθηκε στο εξωτερικό και σήμερα και στη χώρα μας, η εφαρμογή νέων χρηματοδοτικών θεσμών οι οποίοι αποτελούν απλούστατα μια ευφυή μορφή χρηματοδότησης και επιχειρηματικής συνεργασίας. Τα πλεονεκτήματα είναι εμφανή για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, αλλά και τα προβλήματα - μειονεκτήματα που υπάρχουν είναι επιλύσιμα αρκεί η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση να επιλέξει σωστά τον τρόπο χρηματοδότησής της.

Η εισροή ξένων κεφαλαίων στις επιχειρήσεις εκτός από τα πλεονεκτήματα που έχει, δημιουργεί πολλά προβλήματα οικονομικά, διαρθρωτικά, λογιστικά κ.λ.π. Για την συνεχή και επισταμένη παρακολούθηση αυτών, οι μεγάλες αλλά και οι μεσαίες επιχειρήσεις πρέπει να συστήσουν ιδιαίτερη υπηρεσία ή οποία να είναι επιφορτισμένη με την χρηματοοικονομική λειτουργία.

Στόχοι της παραπάνω λειτουργίας είναι: α) ο προσδιορισμός των κανονικών αναγκών της επιχείρησης σε κεφάλαια ώστε ούτε να πλεονάζουν αυτά, αλλά ούτε και να υπάρχει στενότητα, β) ο ακριβής υπολογισμός της επιβάρυνσης της επιχείρησης με χρηματοοικονομικά έξοδα σε συνδυασμό και με τον τρόπο εξοικονόμησης ξένων κεφαλαίων με τους ευνοϊκότερους δυνατών ορους (χαμηλότοκα δάνεια, μακρός χρόνος εξόφλησης κ.λ.π.), γ) η εξέταση του υφισταμένου ανταγωνισμού στην αγορά του χρήματος, δ) η μελέτη της αποδοτικότητας της ξένης χρηματοδότησης, της σχέσης της αυτοχρηματοδοτήσεων προς την ξένης κ.λ.π.

Η εξέταση των παραπάνω προβλημάτων πρέπει επίσης να γίνεται σε συνδυασμό με το νομοθετικό, τραπεζικό και πιστωτικό πλαίσιο που ισχύει σήμερα και ειδικότερα για τον λογιστικό τομέα σε συσχέτιση με την μελλοντικά υποχρεωτική εφαρμογή του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

Με την σφαιρική μελέτη των δανείων από οικονομική, νομική, τραπεζική και λογιστική άποψη τόσο οι επιχειρηματίες όσο και τα επιτελικά στελέχη της επιχείρησης στα οποία εντάσσονται φυσικά και οι λογιστές, θα μπορέσουν να δώσουν τις σωστές λύσεις στα δύσκολα προβλήματα των χρηματοδοτήσεων, να πάρουν τις επιβαλλόμενες αποφάσεις και να κάνουν

τους κατάλληλους χειρισμούς ώστε να επιτύχουν την οικονομική αρμονία των οικονομικών μονάδων για τις οποίες είναι υπεύθυνοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αρτίκης Γεώργιος: «Χρηματοοικονομική διοίκηση - Αποφάσεις χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 1996, Α' τομ.
2. Γαλάνης Βασίλειος: «Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2000
3. Δασκάλου Γεώργιος: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1999
4. Δεμίρης Χαράλαμπος: «Χρηματοδοτήσεις», Αθήνα 1993
5. Εθνική Τράπεζα Ελλάδος: «Τραπεζικές Εργασίες», εκδ. Ε.Τ.Ε. 2001
6. Κανελλόπουλος Χρήστος: «Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητα», Αθήνα 1987
7. Καρατάσιος Γεώργιος: «Η λογιστικής των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985
8. Καρατάσιος Γεώργιος: «Η λογιστικής των δανείων και χρηματοδοτήσεων», εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 1985
9. Κιόχος Παναγιώτης: «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων», εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1993
10. Μαλακός Παναγιώτης: «Leasing (χρηματοδοτική μίσθωση)», εκδόσεις Εθνική Τράπεζα, Αθήνα 1992
11. Μαλακός Παναγιώτης: «Νέοι Χρηματοδοτικοί θεσμοί», εκδόσεις ΟΠΕ/ΙΕΣ, Β' έκδοση, Αθήνα 1990,
12. Πατρινός Δημήτριος: «Χρήμα-Τράπεζες και Χρηματοπιστωτική Πολιτική», εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 1999
13. Συρεβέτας Δημήτριος: «Χρηματοδοτική διοίκηση των επιχειρήσεων», εκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, Αθήνα 1995

14. Φαναριώτης Π. : «Αρχές οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, 2001, Α' τόμος.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. www.imerissia.gr/pages/01006001111.asp?id=5
2. www.webbank.gr/eos/dynamic/webbank/loanbank.
3. www.tee.gr/business/bankofattica/daneia/makroprothesma.htm
4. www.euro2day.gr/articles/888/
5. <http://dir.forthnet.gr/34-1-gr.html>
6. <http://www.dir.forthnet.gr/34-1-gr.html>
7. <http://www.cegos.gr/Greek/Stages/Finances%20GR/Finances.htm>
8. [www.gbi..gr/programs /comm.lead](http://www.gbi.gr/programs/comm.lead)

ПАРАРТНМА

Αίτηση χορήγησης δανείου

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ	
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	Ημερομηνία : / / 19
ΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΣΗ	
Ποσό :
Σκοπός :
.....
Χρόνος Αποπληρωμής :
Προσφερόμενες Εξασφαλίσεις - Καλύμματα :
.....
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ :
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ :	ΕΔΡΑ :
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΜΟΡΦΗ :	ΔΙΑΡΚΕΙΑ :
.....
ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ - ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΑ (ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ) :	
.....
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	
(Λεπτομερής Περιγραφή των Διαφόρων Δραστηριοτήτων)	
.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ :	
.....
Ιδιόκτητ. ☐ Με ενοίκιο ☐	Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΣ / ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ :	
.....
Ιδιόκτητ. ☐ Με ενοίκιο ☐	Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ :	
.....
Ιδιόκτητ. ☐ Με ενοίκιο ☐	Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.
Έκταση Γηπέδου Εργοστασίου :	στρέμματα μ2
Καλυπτόμενη με κτίρια Επιφάνεια :	μ2 μ3
Έτος Ανέγερσης Κτιρίων :
Λοιπά Πάγια Στοιχεία (Περιγραφή - Πραγματική Αξία)	
.....
.....

Αίτηση χορήγησης δανείου

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1η ΒΑΡΔΙΑ	2η ΒΑΡΔΙΑ	3η ΒΑΡΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Διοικητικοί Υπάλληλοι				
Τεχνίτες				
Πωλητές				
Εργάτες - Εργάτριες				
Βοηθητικό Προσωπικό				

ΜΕΤΟΧΟΙ/ ΕΤΑΙΡΟΙ/ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΘΗΝΟΣ :

ΌΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ	% ΣΥΜ/ΣΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ή ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ :

ΌΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ :

Συμμετοχή της επιχείρησης και των φορέων της (Μετόχων - Εταίρων) σε άλλες επιχειρήσεις :
(Επισυνάψτε τους τρεις τελευταίους ισολογισμούς).

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	% ΣΥΜ/ΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ	ΌΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ :Α' ΥΛΕΣ

ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ Α' ΥΛΕΣ	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ	ΟΡΟΙ ΑΓΟΡΩΝ		ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
		ΜΕ ΜΕΡΗΤΑ	ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ	

Αίτηση χορήγησης δανείου

ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ & ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΦΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΣ	19.....	19.....

Τρόποι και όροι διαθέσεως προϊόντων:

.....% των πρώτων υλών εισάγεται από το εξωτερικό και% αποκτάται από την εγχώρια αγορά.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΕΡΠΥΟΜΕΝΟΙ ΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Ε Π Ω Ν Υ Μ Ι Α	Χ Ω Ρ Α

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ:

Κατηγορία τηρούμενων λογιστικών βιβλίων:

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΠΕΡΑΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ:

ΕΤΟΣ	19.....	19.....	19.....	19.....	19.....
ΔΡΧ. (000)					

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ:

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	Χ Ω Ρ Α	ΤΡΟΠΟΣ ΔΑΔΑΝΟΝΙΣΜΟΥ		19.....	19.....	19.....
		ΜΕ ΜΕΤΡΗΤΑ	ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ			

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ: (ΕΙΣ 000 ΔΡΧ.)

Ε Π Ω Ν Υ Μ Ι Α (Κατάστημα Κεντρικό ή Υποκάστημα)	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΟΡΙΑ Ε/Ε & Ε/Π	ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ	ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	ΒΡΑΧΕΣΤΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ (LEASING / FACTORING)	ΕΤΟΣ ΚΟΡΗΓΗΣΕΩΣ (Προσβολή προσέρχεται ετησίως)

Αίτηση χορήγησης δανείου

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1η ΒΑΡΔΙΑ	2η ΒΑΡΔΙΑ	3η ΒΑΡΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Διοικητικοί Υπάλληλοι				
Τεχνίτες				
Πωλητές				
Εργάτες - Εργάτριες				
Βοηθητικό Προσωπικό				

ΜΕΤΟΧΟΙ/ΕΤΑΙΡΟΙ/ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΘΕΝΟΣ :

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ	% ΣΥΜ/ΤΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ή ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ :

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ :

Συμμετοχή της επιχείρησής και των φορέων της (Μετόχων - Εταίρων) σε άλλες επιχειρήσεις :
(Επισυνάψατε τους τρεις τελευταίους ισολογισμούς).

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	% ΣΥΜ/ΤΗΣ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ :Α' ΥΛΕΣ

ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ Α' ΥΛΕΣ	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΟΡΟΙ ΑΓΟΡΩΝ		ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
		ΜΕ ΜΕΡΗΝΤΑ	ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ	

ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ LEASING

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

1. Προσφορά / προτιμολόγια προμηθευτών
2. Φωτοτυπία ταυτότητας (μισθωτή / εγγυητή)
3. Αντίγραφο φορολογικής δήλωσης και εκκαθαριστικού σημειώματος τελευταίας τριετίας (μισθωτή / εγγυητή)
4. Επικυρωμένο αντίγραφο του εντύπου Ε9 (μισθωτή / εγγυητή)
5. Βεβαίωση Φορολογικής Ενημερότητας και Πιστοποιητικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας
6. Επικυρωμένα αντίγραφα Φορολογικών Δηλώσεων και Αναλυτικών στοιχείων (έντυπο Ε3) τελευταίας τριετίας για όσους τηρούν βιβλία εσόδων-εξόδων
7. Άδεια έναρξης επιτηδεύματος
8. Δημοσιευμένοι ισολογισμοί τριών τελευταίων ετών και Ισοζύγιο Γενικού Καθολικού με το αντίστοιχο Ισοζύγιο προηγούμενης χρήσης
9. Περιοδικές Δηλώσεις Φ.Π.Α. τρέχοντος έτους
10. Νομιμοποιητικά έγγραφα όπως παρακάτω:
11. Επίσης, πρόσθετα δικαιολογητικά για Leasing ακινήτων:

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΤΑΙΡΙΕΣ Ο.Ε. και Ε.Ε.

1. Αντίγραφο αρχικής Εταιρικής Σύμβασης με βεβαίωση από το Πρωτοδικείο ότι καταχωρήθηκε στο οικείο βιβλίο (επικυρωμένο).
2. Αντίγραφα τυχόν τροποποιήσεων της παραπάνω Εταιρικής Σύμβασης με αντίστοιχες βεβαιώσεις του Πρωτοδικείου (επικυρωμένα).
3. Πιστοποιητικό του αρμόδιου Πρωτοδικείου από το οποίο θα προκύπτει ότι από τις τυχόν τροποποιήσεις που προσκομίστηκαν δεν υπάρχουν άλλες (επικυρωμένο).
4. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης και ούτε έχει υποβληθεί αίτηση στο Πρωτοδικείο για την κήρυξη της εταιρίας σε κατάσταση πτώχευσης και ότι δεν είναι υπό την αναγκαστική διαχείριση των πιστωτών της.

ΕΤΑΙΡΙΕΣ Ε.Π.Ε.

1. Αντίγραφο του καταστατικού και όλων των τροποποιήσεων θεωρημένα από το Πρωτοδικείο που βεβαιώνουν την εγγραφή στα οικεία βιβλία (επικυρωμένα).
2. Αντίγραφα τυχόν τροποποιήσεων του καταστατικού (επικυρωμένα).
3. ΦΕΚ στα οποία δημοσιεύθηκαν το καταστατικό και τυχόν τροποποιήσεις (επικυρωμένα).
4. Πρακτικά της Συνέλευσης των εταίρων στην περίπτωση αλλαγής του διαχειριστή.
5. Πιστοποιητικό του αρμόδιου Πρωτοδικείου από το οποίο θα προκύπτει ότι από τις τυχόν τροποποιήσεις που προσκομίστηκαν δεν υπάρχουν άλλες (επικυρωμένο).
6. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης και ούτε έχει υποβληθεί αίτηση στο Πρωτοδικείο για την κήρυξη της εταιρίας σε κατάσταση πτώχευσης και ότι δεν είναι υπό την αναγκαστική διαχείριση των πιστωτών της.

ΕΤΑΙΡΙΕΣ Α.Ε.

1. Αντίγραφο καταστατικού από το Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών ή κωδικοποίηση αυτού εφόσον έχουν γίνει τροποποιήσεις (επικυρωμένο) ΦΕΚ στα οποία δημοσιεύθηκαν η σύσταση της εταιρίας ή τυχόν τροποποιήσεις (επικυρωμένα).
2. Αντίγραφο του Πρακτικού Γενικής Συνέλευσης Μετόχων, κατά την οποία εκλέχθηκε το τελευταίο Διοικητικό Συμβούλιο, Αντίγραφο του Πρακτικού του Διοικητικού Συμβουλίου που να αναφέρεται η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σε Σώμα και ο καθορισμός αρμοδιοτήτων.
3. ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε η συγκρότηση του παρόντος Διοικητικού Συμβουλίου σε Σώμα και η εκπροσώπηση της εταιρίας, ή εάν δεν έχει δημοσιευθεί, αντίγραφο της ανακοίνωσης από την αρμόδια Νομαρχία προς το Εθνικό Τυπογραφείο (επικυρωμένα).
4. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης και ούτε έχει υποβληθεί αίτηση στο Πρωτοδικείο για την κήρυξη της εταιρίας σε κατάσταση πτώχευσης και ότι δεν είναι υπό την αναγκαστική διαχείριση των πιστωτών της.
5. Ειδικό πρακτικό (ακολουθεί υπόδειγμα) του Διοικητικού Συμβουλίου με το οποίο εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος ή ο Διευθύνων Σύμβουλος να συνάψει σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Ειδικό Πρακτικό (υπόδειγμα)

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα να συναφθεί με την εταιρία "ATE LEASING A.E." σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης συνολικής αξίας:

..... δρχ.
 Εξουσιοδοτείται ομόφωνα ο να συμβληθεί με την ως άνω εταιρία με την επωνυμία "ATE LEASING A.E." και να υπογράψει τη σχετική σύμβαση με τα παραρτήματά της, συνομολογών σ' αυτήν οποιοσδήποτε όρους που συμφωνούνται από κοινού, μίσθωμα, χρόνο, διάρκεια, να δεσμεύσει την εταιρία να ασφαλίσει τα μισθία αντικείμενα για λογαριασμό της εκμισθώτριας και να υπογράψει κάθε άλλο έγγραφο και συμφωνίες που απαιτούνται, έστω και αν δεν αναφέρονται στο παρόν Πρακτικό.

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ LEASING ΑΚΙΝΗΤΩΝ**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ**

- ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ & ΕΙΔΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ:

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

- ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
- ΕΜΒΑΔΟΝ ΚΤΙΡΙΟΥ
- ΕΜΒΑΔΟΝ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ
- ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ
- ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
- ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
- ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
- ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

- Συμβόλαιο κτήσης ακινήτου από τον Πωλητή που θα καλύπτουν 20-ετία.
- Πρόσφατα πιστοποιητικά μετεγγραφής / ιδιοκτησίας / βαρών & μη διεκδικήσεως (αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο)
- Τοπογραφικό διάγραμμα οικοπέδου
- Άδεια οικοδομής (αντίγραφο)
- Κατόψεις ορόφου ή ορόφων αν πρόκειται για πολυώροφο ακίνητο, του πωλουμένου ακινήτου θεωρημένες από την Πολεοδομία
- Εκτίμηση Μηχανικού της εταιρίας ATELEASING AE

Αίτηση Συνεργασίας Προμηθευτών

Παρακαλούμε συμπληρώστε τις απαραίτητες πληροφορίες για την προώθηση της αίτησης σας. Μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας στο 3712490 ή 3712400 αν θέλετε κάποια διευκρίνηση.

Γενικά Στοιχεία της Εταιρεία Σας

Όνομα

Α.Φ.Μ

Τηλέφωνο

Φάξ

E-mail

Πρόσωπο Επικοινωνίας	<input type="text"/>
Δραστηριότητα Εταιρείας	<input type="text"/>
Νομική Μορφή	-- <input type="button" value="v"/>
Έτη Λειτουργίας	- <input type="button" value="v"/>
Αριθμός Εργαζομένων	- <input type="button" value="v"/>
Υψος Πωλήσεων	- <input type="button" value="v"/>
Κυριότεροι Πελάτες	<input type="text"/>
Ιδιοκτήτες, Μέτοχοι, Εταίροι	<input type="text"/>

Πληροφορίες Για Τον Εξοπλισμό

Είδος Εξοπλισμού	Τιμή Εξοπλισμού	Κατασκευαστής Προμηθευτής	Σχόλια
<input type="text"/>	- <input type="button" value="v"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	- <input type="button" value="v"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	- <input type="button" value="v"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	- <input type="button" value="v"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	- <input type="button" value="v"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Άλλες Πληροφορίες

Με Ποιές Τράπεζες
Συνεργάζεστε(όνομα, διεύθυνση)

Συνεργασία Με Άλλες Εταιρείες
Leasing

Ναι Όχι

Αν ναι, Αναφέρατε...

Άλλες Πληροφορίες που Επιθυμείτε να μας Δώσετε Σχετικά με το Αίτημα Σας:

Αποστολή

Πηγή: <http://www.ateleasing.gr/eng/ate.htm>

ΑΙΤΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ (LEASING)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΛΑΤΗ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ:
 ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ:
 Α.Φ.Μ. Ή Α.Δ.Τ.:
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (ΕΔΡΑΣ):
 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

ΑΡ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ:
 ΑΡΜΑΕ:
 Δ.Ο.Υ.:
 ΤΗΛ.: ΦΑΣ:
 ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ:

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ Ή ΕΤΑΙΡΟΙ

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ - ΤΙΤΛΟΣ
-----	---------------	--------------	--------	-------------------

ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	ΕΜΒΑΔΟΝ Τ.Μ.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΞΙΑ	ΒΑΡΗ
--------------------	--------------	-----------	---------------	------

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ - ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

ΕΤΗ ΕΠΩΝΥΜΙΑ-ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΟΡΟΙ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΜΜ. ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΤΕΛ. ΕΤΟΥΣ	ΠΕΛΑΤ. - ΠΡΟΜΗΘΕΥΤ.
					☐
					☐
					☐
					☐

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ & ΕΓΓ. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΑΡΟΧΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΕΙΔΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΟΡΙΑ	ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
---------	----------	----------------------	------------------	-------------------	--------------

LEASING ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΑΡΟΧΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΑΞΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΝΑΡΞΗ-ΛΗΞΗ)	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΟΡΙΟ	ΕΤΗΣΙΟ ΜΙΣΘΩΜΑ
---------------------------------	----------	------------------	-----------------	------------------------	--------------	------------------	----------------

ΠΕΛΑΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΝΑΙ → ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΟΧΙ

ΚΑΤΟΧΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

ΕΜΠΟΡΟΚΑΡΤΑ VISA MASTERCARD DINERS ΑΛΛΕΣ:

ΛΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ / ΑΚΙΝΗΤΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ (ΣΕ ΕΥΡΩ):

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ:

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ:

ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ : ΜΗΝΙΑΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ

ορακά ως μου εγκρίνετε την ανωτέρω χρηματοδοτική μίσθωση. Δηλώνω υπεύθυνα γνωρίζοντας τις συνέπειες του νόμου για ψευδή δήλωση, ότι όλα τα στοιχεία που αναγράφονται στην αίτηση αυτή είναι πλήρη και ακριβή και ότι τα/α ακίνητα/α θα χρησιμοποιηθεί/ούν για την επιχείρησή μου. Επίσης αιταλαμβάνομαι ότι η ΕΜΠΟΡΙΚΗ LEASING ΑΕ έχει το δικαίωμα εξακριβωσης των στοιχείων αυτών κατά την κρίση της.

εξεργασία Προσωπικών Δεδομένων: Αναφορικά με την επεξεργασία των Προσωπικών Δεδομένων μου/μας (Ν. 2472/1997) που λαμβάνονται στην παρούσα αίτηση ή θα περιέλθουν στην Εταιρία σας (η "Εταιρία") κατά τη διάρκεια της συναλλακτικής σχέσης μας, συμφωνώ/ούμε και ραδέχομαι/μαστε ότι:

- α) Η Εταιρία θα διατηρεί σε αρχείο και θα επεξεργάζεται τα Προσωπικά Δεδομένα με σκοπό την υποστήριξη, προώθηση και εκτέλεση της συναλλακτικής σχέσης μας.
- β) Η Εταιρία είναι εξουσιοδοτημένη να διαβιβάζει τα Προσωπικά Δεδομένα στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος και στις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις, εφόσον τούτο επιβάλλεται από λόγους λειτουργικής και μηχανογραφικής εξυπηρέτησης της συναλλακτικής σχέσης μας ή για στατιστικούς ή ιστορικούς λόγους.
- γ) Τα Προσωπικά Δεδομένα, επιτρέπεται να ανακοινώνονται προς τρίτους όπως, ενδεικτικά, τα Διατραπεζικά Συστήματα Συναλλαγών ή Αρχεία Πληροφοριών με σκοπό την εκτέλεση συναλλαγών μέσω διατραπεζικών συστημάτων, την προστασία των συναλλαγών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
- δ) Διατηρώ/ούμε το δικαίωμα πρόσβασης στα αρχεία Προσωπικών Δεδομένων σύμφωνα με τον Ν. 2472/1997.

Ο/Η ΑΙΤΩΝ/ΟΥΣΑ

(Για τις εταιρίες σφραγίδα & υπογραφή του νόμιμου εκπρόσωπου)

ΤΟΠΟΣ: _____ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

ΥΠΗΧΜΕΝΑ ΣΑΣ ΥΠΟΒΑΛΛΩ ΤΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΠΤΡΑΦΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ:

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ	ΕΛΕΥΘ.	ΑΤΟΜ.	Ο.Ε.	ΕΠΕ.	Α.Ε.
		ΕΠΑΓΓ.	ΕΠΙΧ.	Ε.Ε.		
1	ΠΡΟΤΙΜΟΛΟΓΟ Ή ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ/ΤΩΝ - ΠΛΗΡΕΣ ΣΕΤ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ/ΩΝ	✓	✓	✓	✓	✓
2	ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΕΝΤΥΠΟΥ ΕΦΟΡΙΑΣ Ε9 (ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ)	✓	✓			
3	ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ & ΕΝΤΥΠΟΥ Ε9 (ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ) ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΑΥΤΗΣ			✓	✓	✓
4	ΑΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΕΠΥΗΤΕΣ: ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ, ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΕΝΤΥΠΟΥ ΕΦΟΡΙΑΣ Ε9, ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΕΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ (3) ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	✓	✓	✓	✓	✓
5	ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ), ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ (ΓΙΑ ΟΕ, ΕΕ), ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ (ΓΙΑ ΕΠΕ) ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Ή ΝΟΜΙΜΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΓΙΑ ΑΕ)	✓	✓	✓	✓	✓
6	ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (Ε1, Ε3) Ή/ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΕΦΟΡΙΑΣ ΤΡΙΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	✓	✓	✓		
7	ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΦΠΑ ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ Ή/ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΦΠΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΕΤΟΥΣ		✓	✓		
8	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΡΙΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ, ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΕΤΟΥΣ (ΓΙΑ Ο.Ε., Ε.Ε., ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΤΑΝ ΤΗΡΟΥΝ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ Γ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ)			✓	✓	✓
9	ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ		✓	✓	✓	✓
10	ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ - ΠΛΗΡΕΣ ΣΕΤ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΤΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ (ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ)	✓	✓	✓	✓	✓

ΑΜΟΙΒΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
"ΕΡΜΗΣ ΠΡΟΤΟΠΟΡΟΣ"

(Ε.Κ. 174/03.05.2000 ΦΕΚ 670/Β/30.05.2000)

*Εξαμηνιαία Έκθεση
κατά την 30η Ιουνίου 2001*

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ 01-01-2001 έως 30-06-2001)
(ΑΡΘΡΟ 40 Ν. 1969/91 Φ.Ε.Κ. 167Α/ 30-10- 91)

A1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (82,61%)

ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ Χ. Α. Α. (82,39%)

ΜΕΤΟΧΕΣ (82,39%)

ΤΡΑΠΕΖΕΣ (17,18%)

ΑΛΦΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (Κ.Ο.)	7.000	24,80	173.600,00	59.154.200
ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	8.000	4,98	39.840,00	13.575.480
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	12.000	9,10	109.200,00	37.209.900
TELESIS ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Α.Ε. (Κ.Ο.)	17.000	6,56	111.520,00	38.000.440
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	7.000	42,58	298.060,00	101.563.945
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	7.000	34,98	244.860,00	83.436.045
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕFG EUROBANK ERGASIAS Α.Ε. (Κ.Ο.)	6.500	14,96	97.240,00	33.134.530
ΕΤΒΑ Bank (Κ.Ο.)	20.000	4,94	98.800,00	33.666.100
			<u>1.173.120,00</u>	<u>399.740.640</u>

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ (3,82%)

ΙΝΤΕΡΑΜΕΡΙΚΑΝ ΕΛΛΗΝ.ΑΣΦ.ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	13.000	20,04	260.520,00	88.772.190
			<u>260.520,00</u>	<u>88.772.190</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (7,93%)

ΒΙΟΧΑΛΚΟ Ε.Β. ΧΑΛΚΟΥ & ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ (Κ.Α.)	5.000	10,98	54.900,00	18.707.175
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (Κ.)	3.000	8,00	24.000,00	8.178.000
ALFA ALFA ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	40.000	4,02	160.800,00	54.792.600
FOURLIS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (Κ.Α.)	10.000	9,88	98.800,00	33.666.100
ΔΕΛΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (Κ.Α.)	4.000	7,04	28.160,00	9.595.520
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΝ.ΕΤ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.(Κ.Ο.)	20.000	8,74	174.800,00	59.563.100
			<u>541.460,00</u>	<u>184.502.495</u>

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ (5,73%)

Ο.Τ.Ε. Α.Ε. (Κ.Ο.)	9.000	15,44	138.960,00	47.350.620
ΡΑΝΑΦΟΝ Α.Ε.Ε.Τ. (Κ.Ο.)	13.000	6,38	82.940,00	28.261.805
COSMOTΕ ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠ/ΝΙΕΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	16.000	10,60	169.600,00	57.791.200
			<u>391.500,00</u>	<u>133.403.625</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΜΗ ΜΕΤΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ & ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ (1,93%)

ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΝΩΝ.ΓΕΝ.ΕΤ.ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ (Κ.Ο.)	4.000	13,72	54.880,00	18.700.360
ΤΙΤΑΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ (Κ.Ο.)	2.000	38,54	77.080,00	26.265.010
			<u>131.960,00</u>	<u>44.965.370</u>

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (7,39%)

ΑΒΑΣ Α.Ε. ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (Κ.Ο.)	5.000	10,40	52.000,00	17.719.000
Α.Ε.Γ.Ε.Κ. Α.Ε. (Κ.Ο.)	63.000	3,50	220.500,00	75.135.375
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. (Κ.Ο.)	18.000	6,98	125.640,00	42.811.830
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΛΟΥ Α.Ε. (Κ.Ο.)	14.000	3,16	44.240,00	15.074.780
ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. (Κ.Ο.)	23.000	2,70	62.100,00	21.160.575
			<u>504.480,00</u>	<u>171.901.560</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ (8,28%)

ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	4.000	33,70	134.800,00	45.933.100
ΕΛΒΑΣ Α.Ε. ΒΙΟΜ/ΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓ. ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ (Κ.Α.)	31.000	4,24	131.440,00	44.788.180
ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε. (ΠΡΩΗΝ ΕΡΛΙΚΟΡ) (Κ.Α.)	19.000	4,26	80.940,00	27.580.305
ΧΑΛΚΟΡ Α.Ε. (ΠΡΩΗΝ ΒΕΚΤΟΡ) (Κ.Α.)	14.000	4,30	60.200,00	20.513.150
Μ.Ι.ΜΑΪΛΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε. (Κ.Ο.)	22.000	7,18	157.960,00	53.824.870
			<u>565.340,00</u>	<u>192.639.605</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ (3,01%)

COCA COLA Ε.Ε.Ε. Α.Ε. (Κ.)	15.000	13,72	205.800,00	70.126.350
			<u>205.800,00</u>	<u>70.126.350</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ (2,34%)

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ Α.Β.Ε.Σ. (Κ.)	12.000	13,30	159.600,00	54.383.700
			<u>159.600,00</u>	<u>54.383.700</u>

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ (2,01%)

ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΤΡΙΝΤΖΗ Α.Ε. (Κ.Α.)	75.000	1,83	137.250,00	46.767.938
------------------------------	--------	------	------------	------------

ΕΛΙΟ **ΠΡΟΪΟΝΤΑ** **ΠΡΟΪΟΝΤΑ** **ΠΡΟΪΟΝΤΑ** **ΠΡΟΪΟΝΤΑ** **ΠΡΟΪΟΝΤΑ**

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (3,06%)					
SINGULAR A.E. (Κ.Ο.)	44.000	4,40	193.600,00	65.969.200	
BYTE COMPUTER A.B.E.E. (Κ.Ο.)	5.000	3,00	15.000,00	5.111.250	
			<u>208.600,00</u>	<u>71.080.450</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΘΛΕΟΡΑΣΕΩΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ (2,26%)					
ΘΛΕΤΥΠΟΣ Α.Ε. (Κ.Ο.)	18.000	5,30	95.400,00	32.507.550	
HYATT REGENCY ΞΕΝ/ΚΗ & ΤΟΥΡ. (ΘΕΣ/ΚΗ) Α.Ε. (Κ.Ο.)	12.000	4,90	58.800,00	20.036.100	
			<u>154.200,00</u>	<u>52.543.650</u>	
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ (0,95%)					
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (Κ.Ο.)	10.000	6,46	64.600,00	22.012.450	
			<u>64.600,00</u>	<u>22.012.450</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ (2,18%)					
Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. (Κ.Ο.)	20.000	7,44	148.800,00	50.703.600	
			<u>148.800,00</u>	<u>50.703.600</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ & ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (0,64%)					
FRIGOGLOSS A.E. (Κ.Ο.)	10.000	4,38	43.800,00	14.924.850	
			<u>43.800,00</u>	<u>14.924.850</u>	
ΥΓΕΙΑ (4,72%)					
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ Ε.Α.Ε. (Κ.Ο.)	13.000	4,14	53.820,00	18.339.165	
ΙΑΣΩ Α.Ε. (Κ.Ο.)	30.000	8,94	268.200,00	91.389.150	
			<u>322.020,00</u>	<u>109.728.315</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (1,26%)					
INTRAKOM A.E. (Κ.Ο.)	5.000	17,18	85.900,00	29.270.425	
			<u>85.900,00</u>	<u>29.270.425</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΧΟΝΔΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (1,67%)					
ΓΡ.ΣΑΡΑΝΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε. (Κ.Ο.)	14.000	3,26	45.640,00	15.551.830	
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ (Κ.Ο.)	10.000	6,86	68.600,00	23.375.450	
			<u>114.240,00</u>	<u>38.927.280</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΙΔΩΝ - ΔΥΣΕΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (0,23%)					
UNISYSTEMS A.E. (Κ.Ο.)	4.000	3,92	15.680,00	5.342.960	
			<u>15.680,00</u>	<u>5.342.960</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (1,69%)					
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΙΔΩΝ Α.Ε. (Κ.Ο.)	6.000	14,04	84.240,00	28.704.780	
ΡΑΔΙΟ Α. ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ Ε.Ε.Α.Ε. (Κ.Ο.)	5.000	6,22	31.100,00	10.597.325	
			<u>115.340,00</u>	<u>39.302.105</u>	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ (1,83%)					
ΓΕΡΜΑΝΟΣ Α.Β.Ε.Ε. (Κ.Ο.)	9.000	13,92	125.280,00	42.689.160	
			<u>125.280,00</u>	<u>42.689.160</u>	
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ (1,38%)					
"GOODYS" Α.Ε. (Κ.Α.)	7.000	13,44	94.080,00	32.057.760	
			<u>94.080,00</u>	<u>32.057.760</u>	
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΕΠΙΠΛΩΝ (0,91%)					
ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Α.Β.Ε.Ε.Α.- ΔΡΟΜΕΑΣ (Κ.Ο.)	6.590	9,40	61.946,00	21.108.100	
			<u>61.946,00</u>	<u>21.108.100</u>	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α. (82,39%)			<u>5.625.516,00</u>	<u>1.916.894.577</u>	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.			<u>5.625.516,00</u>	<u>1.916.894.577</u>	
ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΕΙΣΑΧΘΟΥΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α (0,23%)					
ΜΕΤΟΧΕΣ(0,23%)					
ΒΕΤΑΝΕΤ Α.Β.Ε.Ε. ΣΥΣΤΗΜ.ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ (Κ.Ο.)	4.000	3,86	15.440,00	5.261.180	
			<u>15.440,00</u>	<u>5.261.180</u>	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ(82,61%)			<u>5.640.956,00</u>	<u>1.922.155.757</u>	

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ (17,58%)

ΠΙΠΛΟΙ ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ
(ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΕ REPOS)
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ

1.189.893,76		
<u>10.761,49</u>	1.200.655,25	409.123.276

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ (0,65%)

	<u>44.669,08</u>	15.220.989
--	------------------	-------------------

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ(100,85%)

	6.886.280,33	2.346.500.022
--	---------------------	----------------------

ΜΕΙΟΝ :

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (-0,17%)

(11.584,87)	(3.947.544)
-------------	-------------

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (-0,68%)

<u>(46.632,08)</u>	<u>(15.889.881)</u>
--------------------	---------------------

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (100,00%)

<u>6.828.063,38</u>	<u>2.326.662.597</u>
---------------------	----------------------

(ΜΕΡΙΔΙΑ 3.250.997,5050 X 2,1003 ΕΥΡΩ)

Τα ποσοστά σε παρένθεση αναφέρονται στο σύνολο του καθαρού ενεργητικού.

A.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΡΧ.
ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	82,61%	5.640.956,00
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	17,58%	1.200.655,25
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	0,65%	44.669,08
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	(0,17%)	(11.584,87)
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	(0,68%)	(46.632,08)
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	100,00%	6.828.063,38
(ΜΕΡΙΔΙΑ 3.250.997,5050 X 2,1003 ΕΥΡΩ)		2.326.662.597

ΑΡΧΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΩΣ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η αποτίμηση των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών μετοχών έγινε με βάση τις τιμές κλεισίματος μετρητοίς της 29/06/2001.
2. Οι μετοχές της εταιρίας "ΒΕΤΑΝΕΤ" (τεμ. 4.000) οι οποίες πρόκειται να εισαχθούν στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, αποτιμήθηκαν στην τιμή διάθεσης κατά την έκδοσή τους.
3. Οι τίτλοι με συμφωνία επαναγοράς (καταθέσεις σε REPOS) αποτιμήθηκαν στην αξία κτήσεώς τους πλέον των δεδουλευμένων τόκων με το συμφωνηθέν επιτόκιο μέχρι και 29/06/2001.
4. Η "τυπική απόκλιση" της απόδοσης του Αμοιβαίου Κεφαλαίου για την περίοδο 01/01/2001- 29/06/2001 ήταν 0,013688
5. Κατά την διάρκεια του Α' Εξαμήνου 2001 η Εταιρία Διαχειρίσεως συμμετείχε στις Γενικές Συνελεύσεις των περισσότερων από τις εκδότες Εταιρίες των μετοχών του χαρτοφυλακίου του Αμοιβαίου Κεφαλαίου και άσκησε τα δικαιώματα ψήφου.

**Β. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΣΡΩΝ - ΕΚΡΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ,
ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ (01-01-2001 έως 30-06-2001)**

	ΜΕΡΙΔΙΑ	ΕΥΡΩ	ΔΡΑΧΜΕΣ
--	---------	------	---------

I. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΜΕΡΙΔΙΟΥΧΩΝ

ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΑΥΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31/12/2000.

2.940.938,349	8.498.695,20	2.895.930.389
---------------	--------------	---------------

ΠΛΕΟΝ:

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΑΥΤΩΝ
από 01/01/2001 έως 29/06/2001

392.108,494	943.115,34	321.366.552
-------------	------------	-------------

ΜΕΙΟΝ:ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΑΥΤΩΝ
από 01/01/2001 έως 29/06/2001

(82.049,338) (192.417,57) (65.566.287)

ΠΛΕΟΝ:ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΜΕΡΙΔΙΟΥΧΩΝ ΑΠΟ ΑΔΙΑΘΕΤΑ ΚΕΡΔΗ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

- 296,77 101,124

ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΑΥΤΩΝ
ΤΗΝ 29/06/2001**3.250.997.505** 9.249.689,74 3.151.831.779**II. ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**ΚΑΘΑΡΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΗΝ 29/06/2001 ΣΕ
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ

6.828.063,38 2.326.662.597

ΜΕΙΟΝ:ΚΑΘΑΡΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΗΝ 29/06/2001 ΣΕ
ΤΙΜΕΣ ΚΤΗΣΕΩΣ

(9.208.019,59) (3.137.632.675)

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΤΗΝ 29/06/2001**(2.379.956,21)** (810.970.079)**III. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (01/01- 29/06/2001)****ΠΡΟΣΟΔΟΙ**

ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΕ REPOS

37.607,07

ΤΟΚΟΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

480,10

ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

90.843,95

ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ

1.311,67

130.242,79

44.380.231

ΜΕΙΟΝ: ΔΑΠΑΝΕΣ

ΑΜΟΙΒΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ

75.097,19

ΑΜΟΙΒΗ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑ

13.011,26

ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΤΡΙΤΩΝ

4.600,37

ΦΟΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

11.817,43

ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

3.770,74

108.296,99

36.902.199

ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΠΡΟΣΟΔΟΥΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

21.945,80

7.478.031

ΜΕΙΟΝ:**ΖΗΜΙΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ**

(63.615,95)

(21.677.135)

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΕΣ)
ΠΕΡΙΟΔΟΥ 01/01 - 29/06/2001

(41.670,15)

-(14.199.104)

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ-ΚΑΘΑΡΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΗΝ 29/06/2001
(ΜΕΡΙΔΙΑ 3.250.997.5050 Χ 2,1003 ΕΥΡΩ)(I+II+III)**6.828.063,38****2.326.662.597****ΑΘΗΝΑ 20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001****Ο ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ**
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ**
ΕΡΜΗΣ Α. Ε.
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ**ΛΙΤΣΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**
Δ/ΝΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ**ΠΡΕΦΤΙΤΣ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ**
ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ**ΤΣΙΑΪΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ**
Δ/ΝΤΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ
& MARKETING**ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ**
Δ/ΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

*Προς τους κ.κ. Μεριδισύχους του ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
"ΕΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ"*

Ελέξαμε την εξαμηνιαία έκθεση της "ΕΡΜΗΣ Α.Ε.Δ.Α.Κ." Εταιρείας Διαχείρισης του Αμοιβαίου Κεφαλαίου "ΕΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ" για τη διαχείριση της περιόδου από 1 Ιανουαρίου μέχρι 30 Ιουνίου 2001 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 1969/1991. Κατά τον έλεγχο μας εφαρμόσαμε τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, οι οποίες είναι σύμφωνες με τις αρχές και κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και διαπιστώσαμε την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Ν. 1969/1991 και τον κανονισμό για το Αμοιβαίο Κεφάλαιο "ΕΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ". Η Εταιρεία "ΕΡΜΗΣ Α.Ε.Δ.Α.Κ." που διαχειρίζεται το ΑΜΟΙΒΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ "ΕΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ", πήρε τα βιβλία και στοιχεία τα οποία προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία και τα έθεσε στη διάθεσή μας για τη διενέργεια του ελέγχου. Παρασέθηκαν οι πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Οι επενδύσεις σε κινητές αξίες και τα διαθέσιμα επιβεβαιώθηκαν από τον Θεματοφύλακα. Η έκθεση συνυπογράφεται σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 4 του Ν. 1969/91 από τον Θεματοφύλακα. Η ανωτέρω έκθεση, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω σημειώσεις της Διαχειρίστριας Εταιρείας που αναγράφονται κάτω από την αναλυτική περιουσιακή κατάσταση, περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 40 του Ν. 1969/1991 και απεικονίζει την οικονομική κατάσταση του Αμοιβαίου κεφαλαίου "ΕΡΜΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ" κατά την 30η Ιουνίου 2001, καθώς και τα αποτελέσματα της περιόδου από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου 2001.

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Πράιςγουστερχαουςκούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

Αθήνα, 27 Αυγούστου 2001
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΙΧΑΛΑΤΟΣ
Α.Μ. ΣΟΕΛ 17701

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πρόγραμμα : ERDF - Article 10	
Τίτλος : RIS Ηπείρου (Regional Innovation Strategy of Epirus - Περιφερειακή Στρατηγική Καινοτομίας Ηπείρου)	
Χρηματοδότηση : 500 ΚΕCΥ	Διάρκεια : 1999 -2004
Ανάδοχος: Περιφέρεια Ηπείρου	Φορέας Υλοποίησης: ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ (με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)
Περίληψη: Διάδοση του όρου Καινοτομίας στην επιχειρηματικότητα της περιοχής και ανάπτυξη στρατηγικής για την είσοδο των καινοτομιών στις επιχειρήσεις της Ηπείρου.	

Πρόγραμμα : ADAPT	
Τίτλος: ΜΜΕ και Ηλεκτρονικό Εμπόριο	
Χρηματοδότηση : 89,4 εκ. δρχ. Χρηματοδότηση για το ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ 3,6 εκ. δρχ.	Διάρκεια : 1999 -2004
Ανάδοχος: ΟΤΕ ΑΕ	Φορέας Υλοποίησης : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Α.Ε
Περίληψη: Ανάπτυξη εφαρμογών Ηλεκτρονικού Εμπορίου για ΜΜΕ	

Πρόγραμμα: Leonardo Da Vinci (DGXII)	
Τίτλος: Εκπαίδευση Ελλήνων - Ζαχαροπλαστών στην Ευρώπη (Euroconfectioners)	
Χρηματοδότηση: 12 εκ. δρχ. (35.2 ΚΕΥΡΟ)	Διάρκεια: 2002-204
Ανάδοχος: Σύλλογος Ζαχαροπλαστών Ιωαννίνων	Συντονιστής: ΒΙC Ηπείρου Εταίροι: Callebaut, Βέλγιο, Martin Brauh, Γερμανία.
Περίληψη: Προσπάθεια βελτίωσης του συστήματος συνεχόμενης κατάρτισης, οργάνωσης και εξωτερικής εικόνας του κλάδου με την στήριξη και τεχνογνωσία εταιρειών της Ευρώπης.	

Πρόγραμμα: ECIP	
Τίτλος: Επιχειρηματικές συναντήσεις Ηπειρωτικών κ' Κυπριακών Επιχειρήσεων (Κλάδος Τρόφιμα -Ποτά)	
Χρηματοδότηση: 75579 ECU	Διάρκεια: 1996 - 2004
Ανάδοχος: ΒΙC Ηπείρου	Έταιρος: Επηρελητήριο Κύπρου.
Περίληψη: Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί επιχειρηματικές δραστηριότητες που έχουν ως σκοπό επενδύσεις Ηπειρωτικών εταιρειών του κλάδου τροφίμων και ποτών στην Κύπρο μέσω εταιρικών σχέσεων.	

Πρόγραμμα: Recite II Article 10	
Τίτλος: Finestra πρόγραμμα (καινοτόμα σχέδια συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε τοπικό και διαπεριφερειακό επίπεδο)	
Χρηματοδότηση: 3.38 Meuro (2.27 Meuro, ΕΤΠΑ), για την Ήπειρο 280.000 euro.	Διάρκεια: 2000 - 2004
Ανάδοχος: Europrogetti & Finanza (Περιφέρεια Ηπείρου για την Ήπειρο)	Έταιρος: φορείς από 7 περιφέρειες της Ευρώπης (Ιταλίας, Ισπανίας, Κορσικής, Ιρλανδίας, Ελλάδος). Εταίροι του προγράμματος στην Ήπειρο: BIC Ηπείρου - Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων - Ηπείρος Α.Ε.
Περίληψη: Σχέδια συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με σκοπό την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, στα πλαίσια της περιφερειακής ανάπτυξης, μέσω: έρευνας καινοτόμων τρόπων α) συνεργασίας, β) χρηματοδότησης, και γ) πιλοτικών έργων αξιολόγησης της υλοποίησης και της αποδοτικότητας της εν λόγω συνεργασίας.	

Ευρωπαϊκά Προγράμματα - Επιδοτήσεις

• Αποτίμηση του Β' ΚΠΣ '94-'99

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994 -1999 (γνωστό και ως Β'ΚΠΣ) είναι το προϊόν της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η ελληνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα, με βάση το αναθεωρημένο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) που υπέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση το Δεκέμβριο του 1993.

• Το Γ' ΚΠΣ (Εθνικό σκέλος)

Στο πλαίσιο του τρίτου ΚΠΣ, και σύμφωνα με το μέχρι στιγμής διαμορφωμένο πρόγραμμα, προβλέπονται τα (οι) εξής έργα (ενισχύσεις) ανά τομέα:

• 3ο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας

Σύμφωνα με το πρώτο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης για την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας (αυτή τη στιγμή υπό αναθεώρηση), ο γενικός στρατηγικός στόχος για την ανάπτυξη της Κ. Μακεδονίας εκφράζεται με το τρίπτυχο που περιλαμβάνει:

- την αξιοποίηση του νέου μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης,
- την ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής ισορροπίας και
- την προώθηση της αειφορίας.

• Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1994-1999, υπήρχαν 13 πρωτοβουλίες, οι οποίες οδήγησαν σε περισσότερα από 500 προγράμματα. Για την περίοδο 2000-2006, οι κανονισμοί περιορίζουν τον αριθμό των πρωτοβουλιών σε τέσσερις και καλύπτουν τα εξής θέματα:

Αποτίμηση του Β' ΚΠΣ '94-'99

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994 -1999 (γνωστό και ως Β'ΚΠΣ) είναι το προϊόν της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η ελληνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα, με βάση το αναθεωρημένο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) που υπέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση το Δεκέμβριο του 1993.

Το Β' ΚΠΣ αποτελείται από 2 σκέλη: το Εθνικό και το Περιφερειακό. Αν και δεν έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση των προγραμμάτων του Β' ΚΠΣ, μία πρώτη αποτίμηση δείχνει τα εξής:

Το Εθνικό Σκέλος

Άξονας 1: Μείωση του Περιφερειακού Χαρακτήρα της Χώρας και Προώθηση της Εσωτερικής Ολοκλήρωσης μέσω της Ανάπτυξης των βασικών Υποδομών.

Την πιο ικανοποιητική πρόοδο εμφανίζουν η κατασκευή του ΠΑΘΕ και του Βόρειου Άξονα Κρήτης. Οι κύριες αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά την υλοποίηση των μεγάλων έργων εντοπίζονται τόσο στον αρχικό σχεδιασμό (μη έγκαιρη έναρξη μελετών, απαλλοτριώσεων, κλπ) όσο και στους μηχανισμούς εφαρμογής τους (ανετοιμότητα επιχειρήσεων κατασκευαστικού κλάδου).

Άξονας 2: Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης

Με την ολοκλήρωση των νέων νοσοκομείων και των επεκτάσεών τους θα έχουν καλυφθεί όλα σχεδόν τα κενά τουλάχιστον από ποσοτική άποψη. Όλα τα μεσαίου και μεγαλύτερου μεγέθους αστικά κέντρα θα έχουν καλύψει τις ανάγκες τους για αποχέτευση και καθαρισμό λυμάτων (ιδιαίτερα σε ευαίσθητες τουριστικά περιοχές). Τέλος, το σύστημα ύδρευσης καλύπτει πλέον το σύνολο σχεδόν του πληθυσμού.

Άξονας 3: Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα του Οικονομικού Ιστού

Ενώ η υλοποίηση των προγραμμάτων και από την άποψη του φυσικού αντικείμενου και από την άποψη της απορρόφησης των πιστώσεων θα μπορούσε να κριθεί ικανοποιητική (περισσότερο στον αγροτικό τομέα, λιγότερο στη μεταποίηση και τον τουρισμό), οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων είναι δύσκολο να εκτιμηθούν. Πάντως είναι σαφής η βελτίωση του πάγιου κεφαλαίου τόσο στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις όσο και στις μεταποιητικές μονάδες.

Άξονας 4: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Απασχόληση

Η μέχρι στιγμής αποτίμηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αυτού του άξονα δείχνει διαφορετικά ποσοστά υλοποίησης και ικανοποίησης των αρχικών στόχων τους με μεγαλύτερο βαθμό ικανοποίησης στο Ε.Π. Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση.

Το 2ο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κεντρικής Μακεδονίας

Στα πλαίσια του Β' ΚΠΣ, η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έθεσε τρεις βασικούς στόχους:

- Ενδυνάμωση του νέου ρόλου της Περιφέρειας και της Θεσσαλονίκης ως μητροπολιτικού κέντρου των Βαλκανίων.
- Ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της Περιφέρειας (βιομηχανία, ΜΜΕ, ανθρώπινο δυναμικό)
- Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων με ισόρροπη ανάπτυξη των μικρότερων αστικών κέντρων, ενδυνάμωση της αγροτικής και τοπικής ανάπτυξης, αναβάθμιση του κοινωνικού εξοπλισμού και προστασία των φυσικών πόρων.

Η επίτευξη των βασικών αυτών στόχων ανάπτυξης συναρτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την υλοποίηση παρεμβάσεων και έργων εθνικής εμβέλειας, ενώ οι δράσεις στα πλαίσια του ΠΕΠ είχαν συμπληρωματικό χαρακτήρα.

Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα από την εφαρμογή του 2ου ΠΕΠ ανά βασικό άξονα προτεραιότητας είναι:

A. Ανθρώπινο Δυναμικό

Τα έργα που εντάχθηκαν στο μέτρο "Υποδομές και Εξοπλισμός Εκπαίδευσης" πέτυχαν κατά ένα μεγάλο βαθμό τον στόχο που είχε τεθεί για την επίλυση του προβλήματος της σχολικής στέγης και της διπλοβάρδιας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όλους τους νομούς, εκτός του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης.

B. Στήριξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας

Χαμηλή ήταν η στήριξη της ανταγωνιστικότητας των μεταποιητικών επιχειρήσεων και ως προς τη συμμετοχή της στο σύνολο των δεσμεύσεων του προγράμματος και ως προς την υλοποίηση των δράσεων. Οι δράσεις για τον αγροτικό τομέα έχουν επιτύχει κυρίως την βελτίωση της υποδομής του τομέα, την ενίσχυση των γεωτεχνικών δραστηριοτήτων, ενώ έγιναν μικρής έκτασης έργα προστασίας του περιβάλλοντος και αποκατάστασης τοπίων

Γ. Βελτίωση Μεταφορικών Υποδομών

- Βελτίωση επαρχιακού οδικού δικτύου κατά 35% & εθνικού οδικού δικτύου κατά ~2%.
- Αύξηση κυκλοφοριακής ικανότητας (ΜΕΑ / ημέρα) επαρχιακού δικτύου κατά 68%.
- Συνολική μέση βελτίωση χρόνου μεταφοράς στο επαρχιακό οδικό δίκτυο κατά 30%.

Δ. Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

Τα ποσοτικά αποτελέσματα των παρεμβάσεων είναι:

- Βελτίωση του δείκτη κλίνες / 1000 κατοίκους κατά 13% περίπου.

- Μόνιμες θέσεις εργασίας από τη δημιουργούμενη νοσοκομειακή υποδομή περίπου 3.500.
- Επιπλέον εξυπηρετούμενος πληθυσμός από τα νέα έργα ύδρευσης 57.000 άτομα περίπου, αποχέτευσης 6.500 περίπου άτομα και βιολογικούς καθαρισμούς 110.000 άτομα περίπου.

Συμπερασματικά, ο πρώτος στόχος, δηλαδή η ενδυνάμωση του ρόλου της Περιφέρειας ως Μητροπολιτικό Κέντρο, έχει σημειώσει κάποια επιτυχία. Σε αυτό συνέβαλλαν η βελτίωση του επαρχιακού οδικού δικτύου, η πρόοδος στα έργα των οδικών αξόνων ΠΑΘΕ, της Εγνατίας Οδού, η βελτίωση των υποδομών του αερολιμένα της Θεσσαλονίκης ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού δικτύου Αθηνών - Θεσσαλονίκης και γενικά η ολοκλήρωση παρεμβάσεων εθνικής εμβέλειας.

Αναφορικά με τον δεύτερο στόχο, την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού, παρουσιάζονται δυσκολίες στην επίτευξή του.

Ο τρίτος στόχος που αφορά την μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την προστασία των φυσικών πόρων, φαίνεται να έχει προωθηθεί μέσω δράσεων, όπως οδικές συνδέσεις, δημιουργία κόμβων, αναπλάσεις και αναβαθμίσεις περιοχών (στα πλαίσια της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας), την ολοκλήρωση του Νοσοκομείου Δυτικών Περιοχών και άλλα έργα εθνικής εμβέλειας, τα οποία κρίθηκαν αποτελεσματικά ως προς τις στοχεύσεις τους.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 - Τομέας Ενέργειας**Φυσικό Αέριο**

- Ολοκλήρωση δικτύων χαμηλής πίεσης σε Αθήνα - Θεσ/νίκη - Θεσσαλία (Λάρισα - Βόλος).
- Υποθαλάσσιος αγωγός με την Ιταλία.
- Άλλες παρεμβάσεις στο κλάδο φυσικού αερίου (αναβάθμιση Ρεβυθούσας, επέκταση αγωγού υψηλής πίεσης προς Ελευσίνα, Κόρινθο, Βοιωτία, σταθμοί τροφοδοσίας οχημάτων).

Πετρέλαιο

- Κατασκευή αγωγού Μπουργκάς-Αλεξ/πολη, Εκσυγχρονισμός Ελληνικών Διυλιστηρίων (προσαρμογή προϊόντων στις προδιαγραφές της Ε.Ε.).
- Συνέχιση της πολιτικής προώθησης της εξοικονόμησης και συμπαραγωγής ενέργειας και της διάδοσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Επιλεκτικές δράσεις για τις ενεργειακές πρώτες ύλες και τους φυσικούς πόρους.

**Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 - Τομέας Μεταποίησης -
Υπηρεσιών**

- Προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση υποστηρικτικών υποδομών (συστήματα ποιότητας, κάλυψη κυρίως αναγκών υφιστάμενων υποδομών - ΒΠΠΕ, υποδομές πληροφορικής).

Χρηματοδοτικό πλαίσιο

• Τραπεζικά Προϊόντα

Λογαριασμοί Οψεως
Κεφάλαια κίνησης
Πάγιες επενδύσεις και εξοπλισμός
Εγγυήσεις

• Χρηματιστήριο

Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εξελίσσεται σήμερα ως ένας από τους σπουδαιότερους παράγοντες στην Ελληνική κεφαλαιαγορά εφόσον σήμερα αριθμεί πάνω από 300 εισηγμένες εταιρίες στην κύρια και την παράλληλη αγορά. Πριν από δέκα μόλις χρόνια ο αριθμός αυτός ήταν στο μισό. Το Π.Δ. 350/24.5.1985 ορίζει τις διαδικασίες και τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εισαγωγή μιας εταιρίας στο ΧΑΑ.

• Συνεταιριστικές Τράπεζες, Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, Venture Capital

Σκοπός όλων αυτών των χρηματοδοτικών σχημάτων είναι να υπερνικηθούν οι εγγενείς αδυναμίες και οι αυξημένοι επιχειρηματικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρηματοδότηση μικρών ή νέων επιχειρήσεων.

• Άλλες μορφές χρηματοδότησης ΜΜΕ

Ο ΕΟΜΜΕΧ μπορεί να εκδίδει Εγγυητικές Επιστολές (ε.ε.) πάσης φύσεως υπέρ των ΜΜΕ και των Συνεταιρισμών και Κοινοπραξιών τους εκτός από εκείνες (ε.ε) που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για έμμεση χρηματοδότηση.

Τραπεζικά προϊόντα

Η κύρια οδός χρηματοδότησης επιχειρήσεων ήταν και συνεχίζει να είναι ο τραπεζικός τομέας. Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν 56 Ελληνικές και Ξένες Τράπεζες (σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών). Από αυτές, περίπου οι μισές έχουν παρουσία στο χώρο της Κεντρικής Μακεδονίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κάτωθι:

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	82
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	45
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	67
ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	3
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	8
ALPHA BANK	51
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	22
ΣΙΤΙΒΑΝΚ	3
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	6
ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	16
ASPIS BANK	2
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	3
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	21

Οι περισσότερες Τράπεζες προσφέρουν σήμερα μία πλήρη σειρά των συνηθέστερων χρηματοδοτικών προϊόντων τα οποία περιλαμβάνουν: λογαριασμούς όψεως, δάνεια κεφαλαίου κίνησης, δάνεια παγίου εξοπλισμού, και εγγυήσεις. Επιπρόσθετα, πολλές τράπεζες προσφέρουν και μία σειρά άλλων προϊόντων όπως εταιρικές πιστωτικές κάρτες (Executive cards), ομολογιακά δάνεια (προορίζονται για μεγάλες επιχειρήσεις και εκδότης του δανείου είναι η δανειζόμενη επιχείρηση), δάνεια σε συνάλλαγμα, κοινοπρακτικά δάνεια (δάνεια από περισσότερες της μιας Τράπεζας από κοινού), leasing, κ.ά. Τα τελευταία χρόνια, τα προϊόντα αυτά κερδίζουν διαρκώς έδαφος στις χρηματοδοτικές πρακτικές των Ελληνικών επιχειρήσεων.

Λογαριασμοί Όψεως

Οι λογαριασμοί ΟΨΕΩΣ απευθύνονται σε επαγγελματίες, με σκοπό την εξυπηρέτησή τους κατά τις επιχειρηματικές τους συναλλαγές. Οι λογαριασμοί όψεως κάνουν τις επιχειρηματικές συναλλαγές πιο ευέλικτες (δεν χρειάζεται να κρατάει ο επιχειρηματίας μεγάλο ταμείο, ούτε να τρέχει στην τράπεζα συνέχεια) και εάν δίνουν τη δυνατότητα "Υπερανάληψης

(Overdraft)" μπορούν να καλύψουν και ανάγκες χρηματοδότησης κεφαλαίου κίνησης. Συνήθως, για το άνοιγμα ενός λογαριασμού όψεως απαιτείται ένα κατώτατο ποσό κατάθεσης και το καταστατικό της εταιρίας (εάν πρόκειται για εταιρική μορφή επιχείρησης). Περισσότερες πληροφορίες στα κατά τόπους Τραπεζικά Καταστήματα.

Κεφάλαιο Κίνησης

Σκοπός των βραχυπρόθεσμων δανείων κεφαλαίου κίνησης είναι η ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης, η χρηματοδότηση εισαγωγών-εξαγωγών, η αντιμετώπιση τρεχουσών αναγκών της επιχείρησης, η αγορά μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, κλπ. Και μπορούν να καλύψουν μέχρι και 100% των αναγκών μιας επιχείρησης. Το βασικό επιτόκιο των δανείων αυτών μπορεί να είναι κυμαινόμενο ή σταθερό και διαμορφώνεται ανάλογα με την ακριβή μορφή του δανείου (π.χ. διάρκεια), τις συνθήκες της αγοράς (π.χ. τρέχοντα επιτόκια) και τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης. Είναι συνήθως διάρκειας ολίγων μηνών αλλά μπορεί να διαρκούν και μερικά χρόνια. Περισσότερες πληροφορίες στα κατά τόπους Τραπεζικά Καταστήματα.

Πάγιες Επενδύσεις και Εξοπλισμός

Χορηγούνται με σκοπό την εκτέλεση των επενδυτικών προγραμμάτων της επιχείρησης (δημιουργία, επέκταση ή συμπλήρωμα των κτιριακών εγκαταστάσεων, απόκτηση καινούργιου ή μεταχειρισμένου εξοπλισμού κ.λπ.) και καλύπτουν συνήθως ένα μέρος των συνολικών αναγκών της επιχείρησης. Το ποσοστό κάλυψης εξαρτάται από την κατηγορία και τη μορφή της χρηματοδότησης και από το μέγεθος, την αποδοτικότητα και τις προοπτικές της επιχείρησης. Το βασικό επιτόκιο των δανείων αυτών μπορεί να είναι κυμαινόμενο ή σταθερό και διαμορφώνεται ανάλογα με την ακριβή μορφή του δανείου (π.χ. διάρκεια), τις συνθήκες της αγοράς (π.χ. τρέχοντα επιτόκια) και τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης (πάντα όμως μικρότερο του επιτοκίου των δανείων κεφαλαίου κίνησης). Τα δάνεια αυτά είναι συνήθως διάρκειας πολλών ετών. Περισσότερες πληροφορίες στα κατά τόπους Τραπεζικά Καταστήματα.

Εγγυήσεις

Απαραίτητες πολλές φορές για την ανάληψη επιχειρηματικών συμβάσεων, κυρίως όσον αφορά συμβόλαια του ευρύτερου δημόσιου τομέα, είναι οι εγγυητικές επιστολές οι οποίες συνήθως παρέχονται από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αλλά και ενίοτε από επαγγελματικούς φορείς όπως τα επιμελητήρια. Οι προϋποθέσεις καθώς και το κόστος για την έκδοση μιας επιστολής διαφέρουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης και το σημείο έκδοσης της επιστολής.

Συνεταιριστικές Τράπεζες, Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, Venture Capital

Σκοπός όλων αυτών των χρηματοδοτικών σχημάτων είναι να υπερνικηθούν οι εγγενείς αδυναμίες και οι αυξημένοι επιχειρηματικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρηματοδότηση μικρών ή νέων επιχειρήσεων. Οι συνεταιρισμοί είναι μία νομική μορφή η οποία έχει χρησιμοποιηθεί κατά κόρον στο πρόσφατο και απώτερο παρελθόν για να εξυπηρετήσει πολλούς σκοπούς. Οι πιο συνήθεις συνεταιρισμοί έχουν είτε Παραγωγικό είτε Προμηθευτικό αντικείμενο. Παρ' όλα αυτά δεν λείπουν εκείνοι με αντικείμενο: Ασφαλιστικό, Μεταφορικό, ή Πιστωτικό. Οι τελευταίοι είναι γνωστοί και ως Συνεταιριστικές Τράπεζες. Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες μπορεί να προσφέρουν μία πλήρη σειρά τραπεζικών προϊόντων ή να έχουν ένα περιορισμένο αντικείμενο (π.χ. στεγαστικά δάνεια) ανάλογα με τον καταστατικό τους σκοπό. Στη Θεσσαλονίκη υπάρχει υπό-ίδρυση η Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλονίκης ΣΥΝ.Π.Ε. (Coop Bank of Thessaloniki). Η υπό-σύσταση Εταιρία Αμοιβαίων Εγγυήσεων (Ε.Α.Ε.) Βόρειας Ελλάδος ανήκει στη δεύτερη κατηγορία και σκοπό έχει τη δημιουργία σημαντικού εγγυοδοτικού κεφαλαίου μέσα από:

- την ίδρυση της εταιρίας από κλαδικούς και κρατικούς φορείς και
- την προσχώρηση στο κεφάλαιό της των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που επιθυμούν να συμμετέχουν.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη Ε.Α.Ε. θα μπορούν να συνεγγυόνται τόσο για τους εαυτούς τους όσο και για τους συμμετόχους τους προς τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για την ανάληψη επιχειρηματικών δανείων. Το Venture Capital είναι ένα καινούργιο χρηματοδοτικό σχήμα για τον Ελληνικό χώρο που σιγά-σιγά κάνει την εμφάνισή του. Στην ουσία αποτελεί κεφάλαια τα οποία προσφέρονται από επενδυτές σε νέες, γρήγορα εξελισσόμενες επιχειρήσεις με ευοίωνες προοπτικές. Το Venture Capital μπορεί να αποτελέσει μια πολύ σημαντική πηγή αρχικής χρηματοδότησης για πρωτο-σχηματιζόμενες επιχειρήσεις. Υπάρχουν ιδιωτικές εταιρίες οι οποίες διαχειρίζονται venture capital το οποίο μπορεί να προέρχεται από διάφορες πηγές: ιδιώτες επενδυτές, ασφαλιστικά ταμεία, περιουσία ιδρυμάτων και άλλων οργανισμών, εταιρίες, ξένους επενδυτές, κλπ. Οι εταιρίες αυτές:

- επιλέγουν για να χρηματοδοτήσουν νέες και γρήγορα αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις
- αγοράζουν ουσιαστικά μέρος της επιχείρησης
- συμμετέχουν στο σχεδιασμό των προϊόντων ή υπηρεσιών που θα παραχθούν
- παίρνουν υψηλά ρίσκα, αλλά περιμένουν και υψηλές αποδόσεις
- έχουν μακροπρόθεσμο προσανατολισμό.

Οι εταιρίες Venture Capital χρηματοδοτούν ένα πολύ μικρό ποσοστό από τις προτάσεις που λαμβάνουν. Καθοριστικό για την επιλογή μιας επένδυσης είναι το "Επιχειρηματικό Σχέδιο" το οποίο πρέπει να καταρτιστεί από τον επίδοξο επιχειρηματία και να υποβληθεί σε αυτές.

Άλλες μορφές χρηματοδότησης για ΜΜΕ

Ο ΕΟΜΜΕΧ μπορεί να εκδίδει Εγγυητικές Επιστολές (ε.ε.) πάσης φύσεως υπέρ των ΜΜΕ και των Συνεταιρισμών και Κοινοπραξιών τους εκτός από εκείνες (ε.ε) που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για έμμεση χρηματοδότηση. Η έκδοση τέτοιων εγγυητικών επιστολών από το Τραπεζικό σύστημα είναι εξαιρετικά δυσχερής γιατί κατά κανόνα οι Τράπεζες ζητούν την κατάθεση ποσού ίσου προς το ποσό της εγγυητικής επιστολής, το οποίο και δεσμεύουν μέχρι της επιστροφής της επιστολής (CASH COLLATERAL), πράγμα που είναι ουσιαστικά αδύνατο για τις περισσότερες ΜΜΕ. Για μεγαλύτερους πελάτες οι τράπεζες προσδιορίζουν εκ των προτέρων ένα όριο (PLAFOND) εγγυητικών επιστολών μέσα στο οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παίρνουν εγγυητικές επιστολές με απλή αίτησή τους.

ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ο ΕΟΜΜΕΧ μπορεί να χορηγεί τις παραπάνω εγγυητικές επιστολές σε μεταποιητικές επιχειρήσεις βιοτεχνικής ή χειροτεχνικής μορφής που υπάγονται στην ΑΝΕ 197/1978 όπως αυτή ισχύει σήμερα, καθώς και συν/σμούς - κοινοπραξίες βιοτεχνών. Εγγυητικές επιστολές μπορούν να χορηγηθούν και σε κοινοπραξίες βιοτεχνών στις οποίες μπορούν να μετέχουν και βιομηχανικές επιχειρήσεις, όταν κρίνεται ότι το προς παραγωγή είδος από την Κοινοπραξία απαιτεί τη συμμετοχή βιομηχανικών μονάδων (ως LEADER κλπ.) Την τελική ευθύνη έγκρισης εγγυητικών επιστολών σε Κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχουν και βιομηχανικές επιχειρήσεις έχει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΟΜΜΕΧ ανεξαρτήτου ύψους εγγυητικής επιστολής.

ΟΡΙΑ

ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

Για την έκδοση εγγυητικών επιστολών θα ισχύσουν τα παρακάτω όρια:

- Το κατώτατο όριο χορήγησης εγγυητικής επιστολής ορίζεται στο ποσό των 200 χιλ. δρχ.
- Το ανώτατο όριο αθροιστικά εγγυητικών επιστολών κατά επιχείρηση ορίζεται στο ποσό των 75 εκατ. δρχ.

Για Συνεταιρισμούς - Κοινοπραξίες το παραπάνω ανώτατο όριο δεν ισχύει.

- Ειδικά για τις ΜΜΕ που ασχολούνται με αμυντικό υλικό για τις Ενοπλες Δυνάμεις το ανώτατο όριο εγγυητικών επιστολών αθροιστικά κατά επιχείρηση ορίζεται στο ποσό των 150 εκατ. δρχ.

Διευκρινίζεται ότι το όριο των 75 εκατ. δρχ. ή των 150 εκατ. δρχ. αφορά τις εκάστοτε εκκρεμώσεις εγγυητικές επιστολές.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

Για τις εγγυητικές επιστολές που θα εκδίδει ο ΕΟΜΜΕΧ θα εισπράττονται προκαταβολικά ανά αδιαίρετο τρίμηνο οι εξής προμήθειες:

1. Εγγ. επιστολές συμμετοχής 0,4% με ελάχιστο ποσό 4.000 δρχ.
2. Εγγ. επιστολές καλής εκτέλεσης 0,8% με ελάχιστο ποσό 6.000 δρχ.
3. Εγγ. επιστολές λήψης προκαταβολής & καλής πληρωμής 1,2% με ελάχιστο ποσό 8.000 δρχ.

Μεσομακροπρόθεσμη Χρηματοδότηση της Βιοτεχνίας

Το βασικό πλαίσιο στο οποίο στηρίζεται η ειδική χρηματοδότηση της βιοτεχνίας είναι η 197178 ΑΝΕ.

Με βάση την απόφαση αυτή χορηγούνται δάνεια για τις εξής κατηγορίες αναγκών:

1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

2. ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΔΑΝΕΙΩΝ

3. ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ (σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 1990/91)

4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΩΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ 197/78 ΑΝΕ (ΠΔΤΕ 1269/88 όπως τροποποιήθηκε με την ΠΔΤΕ 1990/91 και την ΠΔΤΕ 544/94).

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΑΝΕΙΟΥ (σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 1990/91)

6. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥΝ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

7. ΕΞΟΔΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

8. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ (197/78 ΑΝΕ)

9. ΕΓΓΥΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ:

- Α. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ή ΑΓΟΡΑ ΕΤΟΙΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
- Β. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Η ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ
- Γ. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
- Δ. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ
- Ε. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

2. ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΔΑΝΕΙΩΝ :

Σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 1990/11/10/91 με την οποία τροποποιήθηκε η 197/78/ ΑΝΕ, το Επιτόκιο Δανεισμού, για τις δυο πρώτες κατηγορίες δανείων.

Α. Για κτιριακές εγκαταστάσεις ή για αγορά έτοιμου εργαστηρίου ή για αγορά ήδη υφιστάμενων μεταποιητικών μονάδων και

Β. Για αγορά εξοπλισμού.

Είναι ίσο με αυτό των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμηνης διάρκειας της εκάστοτε τελευταίας έκδοσης που χρονικά προηγείται της έναρξης κάθε περιόδου εντοκισμού των δανείων.

Το επιτόκιο δανεισμού, για τις Γ, Δ και Ε κατηγορίες δανείων, δηλαδή Γ. Για κεφάλαια κίνησης Δ για την προετοιμασία παραγγελιών και Ε. Για την κάλυψη δαπανών οργανώσεως, είναι ίσο με το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων ου Δημοσίου δωδεκάμηνης διάρκειας της εκάστοτε τελευταίας έκδοσης που χρονικά προηγείται της έναρξης κάθε περιόδου εντοκισμού των δανείων.

Σημειωτέον ότι για τις κατηγορίες δανείων Γ, Δ και Ε δεν προβλέπεται η επιδότηση επιτοκίου από το Δημόσιο.

3. ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ (σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 1990/91) :

Για τις κατηγορίες δανείων Α και Β, δηλαδή Α. Δάνεια για αγορά έτοιμου εργαστηρίου ή για κτιριακές εγκαταστάσεις και Β. Δάνεια για την αγορά εγκατάσταση μετεγκατάσταση μηχανημάτων και εργαλείων, η χρηματοδότηση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό 70% της δαπάνης κατασκευής ή της αγοραίας αξίας των μηχανημάτων ή των υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Εφόσον, χρηματοδοτείται εκτός από την κατασκευή του κτιρίου και η αγορά οικοπέδου, το τμήμα της χρηματοδότησης που διατίθεται για το σκοπό αυτό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσοστό 70% της δαπάνης κατασκευής ή της αγοραίας αξίας των μηχανημάτων ή των υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Εφόσον, χρηματοδοτείται εκτός από την κατασκευή του κτιρίου και η αγορά οικοπέδου, το τμήμα της χρηματοδότησης που διατίθεται για το σκοπό αυτό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% της αξίας του οικοπέδου.

Για τις κατηγορίες δανείων Γ, Δ και Ε, δηλαδή Γ. Δάνεια για κεφάλαια κίνησης Δ. Δάνεια για προετοιμασία παραγγελιών και Ε. Δάνεια για κάλυψη δαπανών οργανώσεως, ο συνολικός τραπεζικός δανεισμός δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό 50% του κύκλου εργασιών της κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, ή εναλλακτικά κατά το εκάστοτε τελευταίο δωδεκάμηνο.

Για νεοϊδρυόμενες ή επανειλειτουργούσες επιχειρήσεις ο συνολικός δανεισμός για κεφάλαιο κίνησης κατά το πρώτο έτος της λειτουργίας ή επαναλειτουργίας τους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης.

Στις μικτές επιχειρήσεις επιτρέπεται να χρηματοδοτούνται για κεφάλαιο κίνησης μέχρι ποσοστού 25% του ετήσιου κύκλου εργασιών σε προϊόντα της μεταποιητικής δραστηριότητας, όπως προκύπτει από τα επίσημα βιβλία. Για πάγιες εγκαταστάσεις και αγορά μηχανημάτων εφόσον αυτά αφορούν το μεταποιητικό κλάδο.

Το ανώτατο όριο συνολικής χρηματοδότησης κατά επιχείρηση από τα ειδικά κεφάλαια της 197/78 ΑΝΕ ανέρχεται στα 180.000.000 δρχ.

4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΩΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ 197/78 ΑΝΕ (ΠΔΤΕ 1269/88 όπως τροποποιήθηκε με την ΠΔΤΕ 1990/91 και την ΠΔΤΕ 544/94) :

α) Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών κατά την τελευταία τριετία να μην υπερβαίνει τα οκτακόσια εκατομμύρια δραχμές (800.000.000 δρχ.)

β) Η μέση ετήσια απασχόληση κατά την τελευταία τριετία να μην υπερβαίνει τα εκατό (100) άτομα, ανεξάρτητα αν η επιχείρηση λειτουργεί με μια ή περισσότερες βάρδιες.

Ειδικά για τις επιχειρήσεις που ανήκουν στους κλάδους: πλεκτικής, εφόσον έχουν τμήμα ραφής, υποδηματοποιίας, κατασκευής ειδών ενδυμασίας και κατασκευής παιχνιδιών, το ανώτατο όριο απασχόλησης καθορίζεται ως ακολούθως:

I. Εκατό (100) άτομα εφόσον η επιχείρηση λειτουργεί σε μια βάρδια

II. Εκατόν πενήντα (150) άτομα εφόσον η επιχείρηση λειτουργεί με δυο (2) βάρδιες, υπό τον όρο ότι καμία βάρδια δεν υπερβαίνει τα εκατό (100) άτομα.

III. Διακόσια είκοσι πέντε (225) άτομα εφόσον η επιχείρηση λειτουργεί με τρεις (3) βάρδιες, υπό τον όρο ότι καμία βάρδια δεν υπερβαίνει τα εκατό (100) άτομα.

IV. Επίσης εξετάζεται το αντικείμενο της μεταποιητικής δραστηριότητας της επιχείρησης και η διάρκεια του παραγωγικού - συναλλαγματικού κύκλου του αντίστοιχο κλάδου.

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΑΝΕΙΟΥ (σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 1990/91):

Η διάρκεια και ο τρόπος εξόφλησης των δανείων καθορίζονται από τις τράπεζες (ενδεικτικά αναφέρουμε ότι για αγορά μηχανημάτων η διάρκεια είναι 4 χρόνια και για κτιριακές εγκαταστάσεις 8 χρόνια στις περισσότερες τράπεζες).

6. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥΝ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ :

Δάνεια χορηγούν όλες οι εμπορικές τράπεζες.

Οι επιχειρήσεις που δικαιούνται χρηματοδότηση από το "ειδικό κεφάλαιο" της 197/78 ΑΝΕ μπορούν να υποβάλλουν την αίτηση για την χρηματοδότηση μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά σε οποιαδήποτε κατάσταση τράπεζας εγκατεστημένο εντός ή εκτός της περιφέρειας όπου ευρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

7. ΕΞΟΔΑ ΔΑΝΕΙΩΝ :

α) Όλα τα έξοδα των δανείων βαρύνουν το δανειζόμενο και κυμαίνονται ανάλογα με το ύψος του δανείου.

Κατά κανόνα αυτά αποτελούνται από:

- Τα δικαιώματα των τραπεζών για τον έλεγχο των τίτλων ιδιοκτησίας του ακινήτου και εκτίμηση της αξίας του,
- Τα έξοδα των δανειακών συμβολαίων
- Τα έξοδα εγγραφής υποθήκης ή προσημείωσης ή συστάσεως ενεχύρου

- β) ΕΦΤΕ Ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών 4%
 γ) Εγγύηση του δημοσίου 1% επί του επιτοκίου
 δ) Προμήθεια τραπεζής 1% επί του επιτοκίου

8. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ (197/78 ΑΝΕ) :

Α. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

α) Τρία Δελτία Πληροφοριών, που έχουν τη θέση υπεύθυνης δήλωσης προς τις νομισματικές αρχές: Το Πρώτο Δελτίο Πληροφοριών συμπληρώνεται από όλες τις επιχειρήσεις, το δεύτερο Δελτίο Πληροφοριών συμπληρώνεται μόνο από τις επιχειρήσεις που έχουν συνολικό τραπεζικό δανεισμό από όλες τις τράπεζες μεγαλύτερο των 2.000.000 δρχ. Και το τρίτο Δελτίο Πληροφοριών συμπληρώνεται απ' όλες τις επιχειρήσεις και αφορά την ασφάλιση τους.

β) Πιστοποιητικό εγγραφής, στο Βιοτεχνικό Επιμελητήριο της περιφέρειας της επιχείρησης ή Βιοτεχνικού τμήματος (σε περίπτωση μικτών Επιμελητηρίων).

γ) Για βιοτεχνικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., υποβάλλεται ο τελευταίος ισολογισμός τους με ανάλυση του λογαριασμού "κέρδη και ζημιές" ή πρόσφατη λογιστική κατάσταση τους, εφόσον η ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως απέχει από τη σύνταξη του ισολογισμού περισσότερο από πέντε (5) μήνες.

δ) Ο χρηματοδοτούμενος βιοτέχνης, με τη δανειστική σύμβαση που υπογράφει, αναλαμβάνει και την υποχρέωση να προσκομίσει τιμολόγια μετρητοίς για αγορά πρώτων υλών.

Β. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Απαιτούνται:

Ι. Τα δικαιολογητικά των περιπτώσεων α έως και γ που αναφέρθηκαν παραπάνω για δάνεια για κεφάλαια κίνησης

II. Περιγραφικό σημείωμα του υφιστάμενου εξοπλισμού

III. Αναλυτικό σημείωμα των μηχανημάτων και εργαλείων που θα αγοραστούν με μνεία της προϋπολογιζόμενης για το καθένα αξίας και των εξόδων εγκαταστάσεως τους.

IV. Σχετικές προσφορές των προμηθευτών (Προτιμολόγια, συμφωνητικά, κ.λ.π.)

Σημειώνεται ότι για τα μηχανήματα που θα αποκτηθούν με δάνειο, συνιστάται ενέχυρο της τράπεζας με θεματοφύλακα το χρηματοδοτούμενο βιοτέχνη.

Γ. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Απαιτούνται:

1) Τα δικαιολογητικά των περιπτώσεων α έως και γ που αναφέρθηκαν παραπάνω για δάνεια κεφάλαιο κίνησης.

2) Σχέδια και υπολογισμό του υπό εκτέλεση έργου, υπογραμμένα από υπεύθυνο μηχανικό.

3) Την από την κείμενη νομοθεσία απαιτούμενη άδεια εγκατάστασης (προκειμένου για απόκτηση οριζόντιας ιδιοκτησίας πρέπει να επισυνάπτεται αντίγραφο του σχετικού κανονισμού της συνιδιοκτησίας από το οποίο θα προκύπτει ότι επιτρέπεται η εγκατάσταση του σχετικού βιοτεχνικού εργαστηρίου).

4) Περιγραφικό σημείωμα του υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού

5) Υπεύθυνη δήλωση με την οποία η επιχείρηση αναλαμβάνει την υποχρέωση να προσκομίσει, εκ των υστέρων και πάντως πριν από την έναρξη καταβολής δανείου, επικυρωμένο αντίγραφο της άδειας ανεγέρσεως των κτιριακών εγκαταστάσεων με τα σχετικά σχέδια.

9. ΕΓΓΥΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ :

Η εγγύηση του Δημοσίου καλύπτει τα ανωτέρω χορηγούμενα δάνεια μέχρι ποσού δραχμών εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) και σε ποσοστό 60%. Το ανωτέρω ποσό αυξάνεται σε: 70% όταν πρόκειται για χρηματοδοτήσεις προετοιμασίας εξαγωγών. 80% όταν πρόκειται για οποιοσδήποτε βιοτεχνικές μονάδες που είναι εγκατεστημένες στη Δ' περιοχή με βάση το Ν. 1892/90. Απαιτούμενες ασφάλειες για την παροχή και ισχύ της εγγύησης του Δημοσίου (Απόφαση Υπουργού Οικονομικών αριθ. 2064537/14707/0025/25-10-91).

Για συνολική χρηματοδότηση μέχρι ποσού 10.000.000 δρχ. κατά βιοτεχνική επιχείρηση (περιλαμβανομένων και των προηγούμενων εγκρίσεων που

ισχύουν) δεν απαιτείται, προκειμένου να παρασχεθεί και να ισχύσει η εγγύηση του Δημοσίου, η υποχρεωτική λήψη από τις δανειστριες τράπεζες, εμπραγμάτων ή άλλων ασφαλειών πλην των περιπτώσεων, για την ανέγερση, αγορά κλπ κτιριακών εγκαταστάσεων, επί των οποίων θα λαμβάνεται εμπράγματη ασφάλεια ανεξαρτήτως ποσού χρηματοδότησης. Στην περίπτωση όμως που θα ληφθούν ασφάλειες, αυτές θα ισχύουν για ολόκληρο το δάνειο ως ενιαίο και όχι μόνο για το εγγυημένο τμήμα αυτού.

Για συνολική χρηματοδότηση άνω του ποσού των 10.000.000 δρχ. και για το τμήμα που υπερβαίνει το ποσό αυτό η εγγύηση του Δημοσίου παρέχεται και ισχύει μόνο έναντι ασφαλειών (εμπραγμάτων, προσωπικών ή άλλων), οι οποίες θα λαμβάνονται υποχρεωτικά από τις τράπεζες και οι οποίες θα κρίνονται ως επαρκείς κατά την χορήγηση των δανείων και για το σύνολο αυτών από τις ίδιες τις δανειστριες τράπεζες.

Με την τροποποίηση της 197/78 ΑΝΕ με την αριθμό 1990/11-10-91 ΠΔΤΕ καταργήθηκαν η επιτροπή και οι υποεπιτροπές βιοτεχνικών πιστώσεων και τα βιοτεχνικά δάνεια χορηγούνται με καθαρά τραπεζικά κριτήρια.

Οι τράπεζες υποχρεώνονται να υποβάλλουν ανά ημερολογιακό μήνα εντός του πρώτου εικοσαήμερου του αμέσως επόμενου μήνα στα καταστήματα της Τράπεζας Ελλάδος που ευρίσκονται πλησιέστερα στην έδρα των χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων στοιχεία κατά επιχείρηση, όσον αφορά στις νέες δανειοδοτήσεις που πραγματοποίησαν προς αυτή κατά τη διάρκεια του αμέσως προηγούμενου μήνα, καθώς και τα υπόλοιπα χορηγήσεων κατά κατηγορία δανείων της επιχείρησης από το ειδικό κεφάλαιο της απόφ. ΝΕ 197/78 στο τέλος του μήνα.

Οι υποχρεώσεις αυτές των τραπεζών προς την Τράπεζα της Ελλάδας ανάγκασαν τις τράπεζες, προκειμένου να χορηγήσουν σε κάποια ΜΜΕ κάποιο δάνειο από τα ειδικά κεφάλαια της 197/78 ΑΝΕ, να ζητάνε στοιχεία τα οποία πολλές φορές αν δεν είναι αδύνατο είναι εξαιρετικά δύσκολο να δοθούν από τις επιχειρήσεις.

Όλα αυτά σε συνδυασμό με την απροθυμία των τραπεζών να χορηγούν βιοτεχνικά δάνεια (λόγω υψηλού διοικητικού κόστους που απαιτείται για την παρακολούθησή τους), είχαν σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν αδιάθετα κεφάλαια, από τα ειδικά κεφάλαια της 197/78 ΑΝΕ, κατατεθειμένα στην Τράπεζα της Ελλάδος, ύψους 27-30 δις. δρχ.

This is Trinity's cache of <http://www.imerissia.gr/pages/01006001111.asp?id=5>.
 Trinity's cache is the snapshot of the page tha we took as we crawled the web.
 The page may have changed since that time. Click here for the [current page](#) without highlighting.

Trinity is not affiliated with the authors of this page nor responsible for its content.

These search terms have been highlighted: **ΔΑΝΕΙΑ** **ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΣΑΒΒΑΤΟ , 15/6/2002

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΗ: 1:50

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΓΟΡΕΣ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

ALPHA BANK

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

	ΕΠΙ ΑΠΟ
Alpha 620 (με σταθερό επιτόκιο για 3 έτη)	7.25%
Alpha 810 (επαγγ. στέγης, με σταθερό επιτόκιο για 3 έτη)	6.50%
Alpha 500 (επιτόκιο υπεραναλήψεως)	6.00%
Alpha 800/10	6.75%
Δάνεια για αγορά μετοχών	9.50%
Alpha 700 (ανοιχτό προσωπικό δάνειο)	11.75%
Επιτόκια δεσμευμένων καταθέσεων	1.75%
Alpha Δάνεια επισκευής κατοικίας	7.25%
Alpha 500 (Επιχειρήσεων) κλιμακούμενο ανάλογα με το ποσό	
ALPHA 100 (ιδιωτών) κλιμακούμενο ανάλογα με το ποσό	1.25%
ALPHA 400	0.50%
ALPHA 410	0.50%
Alpha 600 (για κεφάλαια κίνησης χωρίς χρονικούς περιορισμούς)	6.00%
Δάνεια κατοικίας (με κυμαινόμενο επιτόκιο)	5.25%
Σταθερό επιτόκιο στεγαστικών για τον πρώτο χρόνο	4.90%
Ελάχιστο Δανειστικό Επιτόκιο (Prime Rate)	6.00%
Alpha 710 (καταναλωτικό δάνειο)	9.50%
Alpha 702 (προσωπικό δάνειο)	10.50%

ΔΑΝΕΙΑ

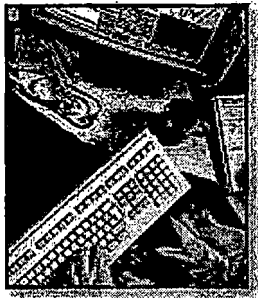
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ

ΣΤΕΓΗΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΣΑΣ!

Υλοποιήστε σήμερα τα πιο φιλόδοξα επαγγελματικά σας σχέδια!

- Ευνοϊκοί όροι
- Χαμηλά επιτόκια
- Μεγάλη δυνατότητα κάλυψης των δαπανών
- Μεγάλη διάρκεια δανείων
- Αυτόματη πληρωμή δόσεων
- Χαμηλά γενικά έξοδα δανείων
- Δωρεάν ασφαλιστικές καλύψεις

Υπολογισμός δανείων »

Τα Δάνεια Επαγγελματικής Στέγης και Εξοπλισμού της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ καλύπτουν την αγορά, ανέγερση (περιλαμβάνεται και η αγορά οικοπέδου), αποπεράτωση ή και ανακαίνιση επαγγελματικής στέγης, για ιδιόχρηση ή εκμετάλλευση, με σημαντικά πλεονεκτήματα:

- Χαμηλό επιτόκιο, κυμαινόμενο, σταθερό, ή χαμηλής εκκίνησης, για να επιλέξετε αυτό που ανταποκρίνεται στις προτιμήσεις σας.
- Μεγάλη δυνατότητα κάλυψης, μέχρι και του 100% της αξίας του ακινήτου.
- Μεγάλη διάρκεια δανείου, μέχρι 25 χρόνια.
- Μεγάλη περίοδο χάριτος, μέχρι και 18 μήνες, για ανέγερση ακινήτου.
- Χαμηλά γενικά έξοδα δανείου.
- Αυτόματη πληρωμή των δόσεων, μέσω πάγιας εντολής, με χρέωση του λογαριασμού καταθέσεών σας.
- Δωρεάν ασφάλιση πυρός στα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο.
- Δωρεάν ασφάλιση αποπληρωμής δανείου, σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

Επιπλέον, για ακόμη μεγαλύτερη διευκόλυνση, η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ σας δίνει τη δυνατότητα λήψης δανείου, χωρίς έλεγχο του εισοδήματός σας, μέχρι και για το 50% της αξίας του ακινήτου και με απάντηση σε 24 ώρες!

Επίσης, σας δίνεται η δυνατότητα να εξοπλίσετε το γραφείο, το ιατρείο ή το εργαστήριό σας με ό,τι χρειάζεται (έπιπλα, computers, εργαστηριακά μηχανήματα και εργαλεία, κ.λπ.), με τα εξής βασικά πλεονεκτήματα:

- Χαμηλό κυμαινόμενο επιτόκιο.
- Μεγάλο ύψος δανείου, μέχρι και 8 εκ. δρχ.
- Δυνατότητα κάλυψης, μέχρι και του 65% των δαπανών.
- Μεγάλη διάρκεια δανείου, μέχρι 60 μήνες.
- Αυτόματη πληρωμή των δόσεων μέσω πάγιας εντολής, με χρέωση του λογαριασμού καταθέσεών σας.
- Δωρεάν ασφάλιση αποπληρωμής δανείου, σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

Επισκεφθείτε λοιπόν σήμερα ένα από τα 400 καταστήματα της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ και πραγματοποιήστε τα επαγγελματικά σας σχέδια με τους ευνοϊκότερους όρους.

Γιατί η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΠΟΡΕΙ!

Επικοινωνήστε μαζί μας στη διεύθυνση: taep@combank.gr

ΔΑΝΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στηρίξτε δυναμικά και αποτελεσματικά
την επιχειρησή σας

- Ανοιχτό Επιχειρηματικό Δάνειο EasyBusiness®
- Βραχυπρόθεσμα δάνεια σε Ευρώ
- Βραχυπρόθεσμα δάνεια σε Συν/γμα
- Κεφάλαιο κίνησης μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα σε Ευρώ
- Μακροπρόθεσμα δάνεια σε Ευρώ
- Μακροπρόθεσμα δάνεια σε Συν/γμα
- Εγγυητικές επιστολές σε Ευρώ και Συναλλάγμα
- HEDGING

Υπολογισμός δανείων»

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

- Χρηματοδοτήσεις σε κεφάλαια κίνησης για κάλυψη αναγκών του παραγωγικού και συναλλακτικού κυκλώματος επιχειρήσεων.
- Χρηματοδοτήσεις έναντι συναλλαγματικών και επιταγών πελατείας επιχειρήσεων.
- Χρηματοδοτήσεις για προετοιμασία παραγγελιών εσωτερικού.
- Χρηματοδοτήσεις για προετοιμασία παραγγελιών εξωτερικού.
- Χρηματοδοτήσεις για την πραγματοποίηση εισαγωγών.
- Χρηματοδοτήσεις έναντι φορτωτικών εγγράφων.
- Χρηματοδοτήσεις για την εκτέλεση συμβάσεων .

Περιθώριο επιτοκίου έως 3,5 εκατοστιαίες μονάδες.

Νόμιμες προσαυξήσεις επιτοκίου υπέρ Τρίτων, όπως εισφορά Ν.128/75, κλπ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά :

- Νομιμοποιητικά έγγραφα
- Πιστοποιητικό του αρμόδιου επιμελητηρίου
- Φορολογική ενημερότητα
- Ασφαλιστική ενημερότητα
- Οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης: (Ισολογισμοί των 3 τελευταίων ετών, πρόσφατα ισοζύγια)

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Ύψος και διάρκεια χρηματοδότησης:

Το ύψος της Χρηματοδότησης μπορεί να ανέλθει μέχρι και το 100% των βραχυπρόθεσμων αναγκών της Επιχείρησης, ανάλογα με την πιστοληπτική της ικανότητα και η διάρκεια της χρηματοδότησης καθορίζεται σύμφωνα με το παραγωγικό και συναλλακτικό κύκλωμά της, με δυνατότητα επαναχορήγησης. Καθοριστικό παράγοντα αξιολόγησης για δανειοδότηση αποτελεί η δυνατότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων των

Χρηματοδοτήσεις σε ξένα νομίσματα, διαπραγματεύσιμα στην διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Ο πελάτης έχει την ευχέρεια να επιλέγει το νόμισμα, καθώς και το δικαίωμα αλλαγής του νομίσματος. Οι όροι χορήγησης συναλλαγματικών δανείων, δεν διαφέρουν από τους όρους των δραχμικών χρηματοδοτήσεων.

Επιτόκιο κυμαινόμενο, το ελάχιστο επιτόκιο βάσης της Τράπεζας (ανάλογα με τη διάρκεια και το νόμισμα).

δανειοδοτούμενων από λειτουργικές πηγές.

Περιθώριο επιτοκίου έως 3 εκατοστιαίες μονάδες.

Επιτόκιο κυμαινόμενο, το ελάχιστο Βασικό Επιτόκιο Χρηματοδοτήσεων (Β.Ε.Χ.) της Τράπεζας, που δημοσιεύεται στον τύπο. Παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδοτήσεων με επιτόκιο βάσης το EURIBOR ή της διατραπεζικής αγοράς.

Νόμιμες προσαυξήσεις επιτοκίου υπέρ Τρίτων, όπως Εισφορά Ν.128/75, κλπ.

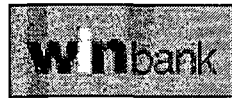
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

Πελατεία Επιχειρήσεων
Οργάνωση Κοινοπρακτικών Δανείων
Προϊόντα Επιχειρήσεων
Αξιολόγηση Επιχειρήσεων
Διαχείριση Πελατείας

CorpCust.div@combank.gr
TAEP.Loans@combank.gr
TAEP.Products@combank.gr
TAEP@combank.gr
CustomerMan.Sec@combank.gr

| επιτόκια | **δίκτυο** | όμιλος | e-mail | αρχική σελίδα |

© Copyright Commercial Bank of Greece 1997-2002

ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΣΤΟ THESSALONIKI MARKET

• ΑΡΧΙ

• Η.Κ.Ε. • ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ • ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ • ΕΠΙ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Συνεταιριστικές Τράπεζες, Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, Venture Capital

Φορολογικά Θέματα

Σκοπός όλων αυτών των χρηματοδοτικών σχημάτων είναι να υπερνικηθούν οι εγγενείς αδυναμίες αυξημένοι επιχειρηματικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρηματοδότηση μικρών ή νέων επιχειρήσεων.

Ψηφιακή Οικονομία

Χρηματοδοτικό Πλαίσιο

Οι συνεταιρισμοί είναι μία νομική μορφή η οποία έχει χρησιμοποιηθεί κατά κόρον στο πρόσφατο απώτερο παρελθόν για να εξυπηρετήσει πολλούς σκοπούς. Οι πιο συνήθεις συνεταιρισμοί έχουν Παραγωγικό είτε Προμηθευτικό αντικείμενο.

- Τραπεζικά προϊόντα

Παρ' όλα αυτά δεν λείπουν εκείνοι με αντικείμενο: Ασφαλιστικό, Μεταφορικό, ή Πιστωτικό. Οι τέτοιες είναι γνωστοί και ως Συνεταιριστικές Τράπεζες. Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες μπορεί να προσφέρουν πλήρη σειρά τραπεζικών προϊόντων ή να έχουν ένα περιορισμένο αντικείμενο (π.χ. στεγαστικά δάνεια) ανάλογα με τον καταστατικό τους σκοπό.

- Χρηματιστήριο

- Συνεταιριστικές τράπεζες

- Άλλες μορφές

- χρηματοδότησης για ΜΜΕ

Στη Θεσσαλονίκη υπάρχει υπό-ίδρυση η Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλονίκης ΣΥΝ.Π.Ε. (Coop in Thessaloniki).

Νομικά Θέματα

Η υπό-σύσταση Εταιρία Αμοιβαίων Εγγυήσεων (Ε.Α.Ε.) Βόρειας Ελλάδος ανήκει στη δεύτερη κατηγορία και σκοπό έχει τη δημιουργία σημαντικού εγγυοδοτικού κεφαλαίου μέσα από:

- την ίδρυση της εταιρίας από κλαδικούς και κρατικούς φορείς και
- την προσχώρηση στο κεφάλαιο της των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που επιθυμούν να συμμετέχουν.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη Ε.Α.Ε. θα μπορούν να συνεγγυούνται τόσο εαυτούς τους όσο και για τους συμμετόχους τους προς τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή ανάληψη επιχειρηματικών δανείων.

Το Venture Capital είναι ένα καινούργιο χρηματοδοτικό σχήμα για τον Ελληνικό χώρο που σιγά-σιγά την εμφάνισή του. Στην ουσία αποτελεί κεφάλαια τα οποία προσφέρονται από επενδυτές σε νέες εξελισσόμενες επιχειρήσεις με ευοίωνες προοπτικές. Το Venture Capital μπορεί να αποτελέσει μια σημαντική πηγή αρχικής χρηματοδότησης για πρωτο-σχηματιζόμενες επιχειρήσεις. Υπάρχουν ιδιαιτεριότητες οι οποίες διαχειρίζονται venture capital το οποίο μπορεί να προέρχεται από διάφορες πηγές επενδυτές, ασφαλιστικά ταμεία, περιουσία ιδρυμάτων και άλλων οργανισμών, εταιρίες, ξένους επιχειρηματίες κλπ.

Οι εταιρίες αυτές:

- επιλέγουν για να χρηματοδοτήσουν νέες και γρήγορα αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις
- αγοράζουν ουσιαστικά μέρος της επιχείρησης
- συμμετέχουν στο σχεδιασμό των προϊόντων ή υπηρεσιών που θα παραχθούν
- παίρνουν υψηλά ρίσκα, αλλά περιμένουν και υψηλές αποδόσεις
- έχουν μακροπρόθεσμο προσανατολισμό.

Οι εταιρίες Venture Capital χρηματοδοτούν ένα πολύ μικρό ποσοστό από τις προτάσεις που λαμβάνονται. Καθοριστικό για την επιλογή μιας επένδυσης είναι το "Επιχειρηματικό Σχέδιο" το οποίο πρέπει να είναι από τον επίδοξο επιχειρηματία και να υποβληθεί σε αυτές.

Design by GNOMON INFORMATICS S.A. & EUROPEAN DYNAMICS S.A.

Copyright © - Η.Κ.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - Με την Επιφύλαξη κάθε νόμιμου δικαιώματος

ΔΑΝΕΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Τα Δάνεια Επαγγελματικής Στέγης και Εξοπλισμού της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ καλύπτουν την αγορά, ανέγερση (περιλαμβάνεται και η αγορά οικοπέδου), αποπεράτωση ή και ανακαίνιση επαγγελματικής στέγης, για ιδιόχρηση ή εκμετάλλευση, με σημαντικά πλεονεκτήματα:

- Χαμηλό επιτόκιο, κυμαινόμενο, σταθερό, ή χαμηλής εκκίνησης,

για να επιλέξετε αυτό που ανταποκρίνεται στις προτιμήσεις σας.

- Μεγάλη δυνατότητα κάλυψης, μέχρι και του 100% της αξίας του ακινήτου.
- Μεγάλη διάρκεια δανείου, μέχρι 25 χρόνια.
- Μεγάλη περίοδο χάριτος, μέχρι και 18 μήνες, για ανέγερση ακινήτου.
- Χαμηλά γενικά έξοδα δανείου.
- Αυτόματη πληρωμή των δόσεων, μέσω πάγιας εντολής, με χρέωση του λογαριασμού καταθέσεών σας.
- Δωρεάν ασφάλιση πυρός στα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο.
- Δωρεάν ασφάλιση αποπληρωμής δανείου, σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

Επιπλέον, για ακόμη μεγαλύτερη διευκόλυνση, η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ σας δίνει τη δυνατότητα λήψης δανείου, χωρίς έλεγχο του εισοδήματός σας, μέχρι και για το 50% της αξίας του ακινήτου και με απάντηση σε 24 ώρες!

Επίσης, σας δίνεται η δυνατότητα να εξοπλίσετε το γραφείο, το ιατρείο ή το εργαστήριό σας με ό,τι χρειάζεται (έπιπλα, computers, εργαστηριακά μηχανήματα και εργαλεία, κ.λπ.), με τα εξής βασικά πλεονεκτήματα:

- Χαμηλό κυμαινόμενο επιτόκιο.
- Μεγάλο ύψος δανείου, μέχρι και 8 εκ. δρχ.
- Δυνατότητα κάλυψης, μέχρι και του 65% των δαπανών.
- Μεγάλη διάρκεια δανείου, μέχρι 60 μήνες.
- Αυτόματη πληρωμή των δόσεων μέσω πάγιας εντολής, με χρέωση του λογαριασμού καταθέσεών σας.
- Δωρεάν ασφάλιση αποπληρωμής δανείου, σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΗ ΔΙΣΤΑΣΕΤΕ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΗΣΕΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ.

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ/ΔΡΑΧΜΕΣ

- Χρηματοδοτήσεις σε κεφάλαια κίνη αναγκών του παραγωγικού και κυκλώματος επιχειρήσεων.
- Χρηματοδοτήσεις έναντι συναλλαγματι πελατείας επιχειρήσεων.
- Χρηματοδοτήσεις για προετοιμασ εσωτερικού.
- Χρηματοδοτήσεις για προετοιμασ εξωτερικού.
- Χρηματοδοτήσεις για την πραγματοποί
- Χρηματοδοτήσεις έναντι φορτωτικών ελ
- Χρηματοδοτήσεις για την εκτέλεση συμ

Ύψος και διάρκεια χρηματοδότησης:

Το ύψος της Χρηματοδότησης μπορεί και το 100% των βραχυπρόθεσμων Επιχειρήσεων, ανάλογα με την πιστοληπ και η διάρκεια της χρηματοδότησης καθι με το παραγωγικό και συναλλακτικό δυνατότητα επαναχορήγησης. Καθορι αξιολόγησης για δανειοδότηση αποτε/ αποπληρωμής των υποχρε δανειοδοτούμενων από λειτουργικές πη

Επιτόκιο κυμαινόμενο, το ελάχιστο Χρηματοδοτήσεων (B.E.X.) της δημοσιεύεται στον τύπο. Παρέχεται χρηματοδοτήσεων με επιτόκιο βάσης τε διατραπεζικής αγοράς.

Περιθώριο επιτοκίου έως 3,5 εκατοστιαίε Νόμιμες προσαυξήσεις επιτοκίου υπέ εισφορά Ν.128/75, κλπ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά : Νομιμοι Πιστοποιητικό του αρμόδιου επιμελητη ενημερότητα Ασφαλιστική ενημερότ στοιχεία της επιχείρησης: (Ισολογισμοί ετών, πρόσφατα ισοζύγια)

Επιχειρήσεις Δάνεια

- ▣ Δάνεια Κεφαλαίων Κίνησης σε Συνάλλαγμα
- ▣ Μεσοπρόθεσμα Δάνεια Επιχειρήσεων

Δάνεια Κεφαλαίων Κίνησης

- Απευθύνεται:** Σε επιχειρήσεις βιομηχανικές, βιοτεχνικές, γεωργικές, εμπορικές υπηρεσιών, ξενοδοχεία, μεταλλεία, επιχειρήσεις με εξαγωγική και μη εξαγωγικές επιχειρήσεις.
- Περιλαμβάνει:**
- ▣ Χορήγηση δανείου για κεφάλαιο κίνησης σε οποιοδήποτε νόμιμο πιστοδοτικό όριο.
 - ▣ Ελάχιστο ύψος δανείου 100.000 δολάρια ή το ισότιμο του σε

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ
Δάνεια

- Δάνεια Κεφαλαίων Κίνησης
σε Συνάλλαγμα
- Μεσοπρόθεσμα Δάνεια
Επιχειρήσεων

Μεσοπρόθεσμα Δάνει

(Αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, ανέγερση ή αγορά - επέκταση-βελτίωση κτιρίων)

Απευθύνεται:

Σε επιχειρήσεις βιομηχανικές, βιοτεχνικές, εμπορικές και παροχής υπηρεσιών μεταλλεία κτλ., επιχειρήσεις - ελεύθερους επαγγελματίες.

Περιλαμβάνει:

- Καλύπτει μέχρι το 70% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
- Δυνατότητα χορήγησης του δανείου και σε συνάλλαγμα σε ειδικές περιπτώσεις.
- Επιτόκιο, σταθερό ή κυμαινόμενο, χωρίς προσαυξήσεις.
- Δόσεις εξαμηνιαίες.